CONSILIUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA PERSONAL ȘI ÎNVĂȚĂMÎNT

OPERATIA saturn

Evenimentele descrise în cuprinsul lucrării „Operația «Saturn»" s-au petrecut în timpul celui de-al doilea război mondial pe teritoriul Uniunii Sovietice, vremelnic ocupat de trupele hitleriste. Ele reconstituie un episod interesant din lupta dusă de organele sovietice de contraspionaj, în colaborare și cu alte forțe, în scopul anihilării activității serviciilor de spionaj ale agresorului și a unor acțiuni întreprinse de Gestapo.

CONSILIUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA PERSONAL ȘI ÎNVĂȚĂMÎNT

PENTRU UZ INTERN

OPERAȚIA SATURN

Seria 869

1971

Traducere realizată de cpt. NICOLAE ARCAN
şi lt. maj. DUMITRU COSTACHE
Coperta executată de cpt. EMILIAN GRASU

PARTEA ÎNTÎI

ÎNTÎLNIREA CU INAMICUL

CAPITOLUL 1

— Cine ești ? Cum te numești ?

— Grigori Panteleev.

— Ești comunist ?

— M-a ferit Dumnezeu.

— Ce ?

— N-am fost niciodată alături de ei, de comuniști. Am spus că m-a ferit Dumnezeu de asta.

Bărbatul care punea întrebările scrise ceva într-un carnețel. Lovi apoi ușor creionul de masă și-l examină atent pe omul din fața sa.

Stăteau într-o cameră spațioasă și însorită. Adierea de vînt, ce pătrundea înăuntru prin ferestrele deschise și unduia perdelele, aducea cu ea zgomotele îndepărtate ale unui mare oraș.

Cel care întreba, îmbrăcat într-un costum gri, bine croit, se așeză mai bine în fotoliu. Celălalt, îmbrăcat cu o haină ponosită, șifonată, și pantaloni largi băgați în cizme scîlciate, stătea foarte timid pe marginea scaunului, aplecat în față, plin de respect. Omul din fotoliu părea să aibă vreo treizeci și cinci de ani. Celălalt era evident mai tînăr, în ciuda mustății sale stufoase, roșcate, cît și a bărbii mici. Avea un nas cîrn, lat, cu o despicătură la vîrf, și ochi negri, mari. După fiecare întrebare, omul bărbos își mișca înainte trupul și se îndoia ca și cum s-ar fi închinat slugarnic.

— Unde lucrezi ?

— După cum rezultă şi din actele mele, departe de aici, dincolo de Kolima. Dar hîrtiile mele nu sînt bune de nimic acum. N-aş primi nici o copeică pe ele.

— Acum de ce eşti aici ?

— Mi-a murit fratele şi i-am moştenit casa şi grădina. Ştiu că nu se cade să vorbeşti aşa despre moartea unui frate, dar trebuie să recunosc că de data aceasta am avut noroc. Mă săturasem să tot umblu prin lume fără nici un rost.

— Cînd ţi-a murit fratele ?

— La 9 februarie, anul acesta.

— Şi aici cînd ai venit ?

— La 14 martie.

— La o lună după moartea sa ?

— Exact. Pînă mi-a sosit înştiinţarea de moarte au trecut trei săptămîni. Asta e. Ştiţi unde e Kolima ?

— De ce n-ai stat de la început cu el aici ?

— Nevasta lui era o femeie foarte rea, Dumnezeu să-i odihnească sufletul. Nu putea să mă înghită. De altfel, nu eu am fost cel care a ales locul acela depărtat.

— Ce vrei să spui ?

— Dacă-mi veţi ierta vorbele, am fost exilat.

— De ce n-ai spus aşa de la început şi ai preferat să vorbeşti pe ocolite ? Pentru ce te-au surghiunit ?

— Pentru ce ? Păi, cum să vă explic ? Lucram la o fabrică de cherestea lîngă Kazan. Eram încărcător. Şi, pe neaşteptate, a luat foc, arzînd pînă la temelie. Oamenii N.K.V.D.-ului au venit imediat acolo. Cum au sosit, au zis că este sabotaj. Opt dintre muncitorii noştri, care lucrau în acel schimb, au fost deportaţi.

— Aţi fost judecaţi ?

— Nici vorbă. Ne-au pus întrebări la fel cum faceţi dumneavoastră acum. Apoi ne-au îngrămădit într-un tren cu gratii la ferestre şi duşi am fost.

— Ai vreun act ca să dovedeşti cele povestite ?

— Asta-i o întrebare hazlie. De ce ? Luaţi pe toţi oamenii noştri, aşezaţi-i pe un rînd şi spuneţi-le : cine are orice fel de act de la N.K.V.D., să facă un pas înainte şi va primi un milion de ruble. Nimeni nu va înainta un pas, pun rămăşag pe viaţa mea. Adevărul este, domnule, că N.K.V.D.-ul nu ne-a înmînat acte, ci sentinţe. Am terminat exilul acum doi ani. În ultimul timp trăiam acolo ca un om liber şi lucram la Gospodăria pentru industria lemnului. Apoi a murit fratele meu şi mi-a lăsat casa lui. Nici nu începusem bine să-mi cer drepturile de moştenire, că şi eram aproape gata să le pierd.

— De ce ?

— Ştiţi, ca să fac ordine, am avut nevoie de aproape două luni — aprilie şi mai. Dumnezeule, cîte hîrtii, cîte referinţe şi declaraţii luate sub jurămînt mi-au trebuit ! Totodată, trebuia să mă întorc cît mai repede la locul de muncă. Lor nu le place să glumeşti cu astfel de lucruri. Poţi fi dat dezertor. Am plecat, aşadar, la Moscova, la Comisariatul Poporului pentru Silvicultură. Am ajuns acolo la 15 iunie. Am urcat şi am coborît scări, am bătut la toate uşile, dar n-am putut găsi pe nimeni să mă ajute. Eram atît de înnebunit, încît am început să răcnesc la ei. Pînă la urmă, mi-au dat hîrtia asta, care recomandă serviciului să nu se opună unei eventuale demisionări a mea din motive personale. Am primit-o vineri şi am pornit-o spre casă. A doua zi, a izbucnit războiul. Dacă m-ar fi ţinut acolo cîteva zile mai mult, nu mi-aş mai fi văzut niciodată casa şi grădina.

— Ai adus actele de moştenire ?

— Da, domnule, sînt aici.

— Ce făcea fratele tău ?

— Picta sfinţi pe bisericile de la ţară. Mai precis, mergea din sat în sat şi întărea picturile de sfinţi pe icoane. Nu era un simplu zugrav. Avea la bază şi nişte studii.

— Acum ce ai de gînd să faci ?

— M-am gîndit să deschid aici o prăvălioară. Oamenii spun că potrivit noii orînduiri, orînduirea dumneavoastră, ase-

menea lucruri vor fi permise. Iar autoritățile germane vor încuviința. Sau sînt doar niște zvonuri toate acestea ?

— Nu, nu sînt zvonuri. Noi sîntem pentru întreprinderi particulare. Ce vrei să vinzi ?

— Tot felul de lucruri necesare la casa omului. Oamenii au pierdut în război multe din avutul lor. Unii au cîte ceva de vîndut, iar alții vor să cumpere. Eu îmi propun să fac pe intermediarul și în așa fel încît să fim toți mulțumiți. Voi lucra pe baza unui comision, dar nimic pe ascuns. Totul conform legii. De aceea am și venit aici.

— Mda... Cînd zici că a murit fratele tău ?

— La 9 februarie.

— Și cînd ai sosit aici ?

— La 14 martie.

Bărbatul din fotoliu tăcu o clipă, apoi spuse :

— Uite vezi, Babakin, cred că aici faci o greșeală. E absolut necesar, Babakin, să știi data morții fratelui tău pe dinafară, deoarece noua ta viață începe de aci, dar nu consider că este necesar să știi data sosirii tale atît de exact. Ar fi mai bine să zici „pe la mijlocul lunii martie". Ar părea mai natural.

— Dar, tovarășe colonel, nu este data sosirii sale strîns legată de același eveniment fericit ? La urma urmei, asta a fost ziua în care el a dat cu ochii de casa sa pentru prima oară, răspunse căpitanul Babakin.

— Stai o clipă, Babakin. Cine este Panteleev ? Un om aproape incult și simplu. Pentru el, fiecare dată este ca un număr scos dintr-un manual de aritmetică. Gîndește-te la asta. Și-apoi, nu folosi expresia „adevărul este". Nu se potrivește personajului. În ansamblu, cu toate aceste observații, este foarte bine. Ai dreptate cînd nu-l faci pe Panteleev, în mod special, furios pe N.K.V.D. De fapt, lui nu i s-a întîmplat nimic prea tragic. Era încărcător la o fabrică de cherestea lîngă Kazan și a fost trimis la o altă întreprindere forestieră în nord. Și partea aceea despre actul de la N.K.V.D. este o idee bună. Ar trebui să fie mai multe puncte reușite ca acesta și fiecare să te ajute în conturarea personajului tău.

Locotenent-colonelul Martov se uită din nou la Babakin.

— Înfățișarea ta este în ordine, doar barba o ai prea îngrijită, spuse el.

— O să crească ea.

Babakin aruncă o privire peste umăr și continuă :

— Cum se prezintă situația pe front ?

— Prost. (Martov se îndreptă spre harta atîrnată pe perete.) Iată unde sînt ei acum, potrivit informațiilor primite astăzi la ora 14. Baza noastră va fi aici.

— Cînd veți ajunge acolo ?

— Vom pleca cînd trupele lor se vor deplasa mai departe spre răsărit, iar lucrurile se vor mai liniști puțin în regiune. În plus, trebuie să fim siguri că informațiile noastre sînt corecte și că *Saturnul* urmează să-și instaleze cartierul general în orașul tău.

— Dar dacă nu se instalează acolo ?

— Atunci va trebui să ne schimbăm planurile din mers. Vreau să subliniez încă o dată că, atîta timp cît oamenii noștri nu te vor contacta, nu ai de făcut nimic, cu excepția micului tău comerț. Multe depind de cît de ferm te vei fi stabilit acolo. În cursul primei faze a operației, ghereta ta din piață va fi veriga mea principală de legătură cu toți oamenii noștri din oraș. Principala și singura legătură.

— Înțeleg.

Telefonul zbîrnii ușor. Răspunse Martov.

— Da... Este aici.

Puse receptorul în furcă și-l privi pe Babakin.

— Trebuie să pleci imediat la aerodrom. Este ordinul comisarului de securitate Starkov.

Babakin luă poziția de drepți.

— Am înțeles.

Se uitară unul la altul puțin încurcați. Martov vru să-l îmbrățișeze pe căpitan, să-i spună ceva cu căldură, prietenește, dar nu făcu nici un gest.

— Îți doresc succes.

Își strînseră miinile, apoi Babakin părăsi repede încăperea.

Martov se îndreptă spre fereastră, se aplecă peste pervaz și privi în jos. Babakin ieși în fugă din clădire, se uită în jur și se urcă grăbit într-o mașină ce aștepta la marginea străzii. Mașina porni și se îndreptă către piață. Martov ieși din birou pe coridor.

Curînd, își făcu apariția și comisarul Starkov.

— A plecat Babakin ? întrebă el.

— Cred că a ajuns deja la aerodrom. Aș dori să discut cu dumneavoastră, tovarășe comisar.

— Acum n-am timp. Totuși, haideți cu mine în mașină și o să discutăm pe drum.

În timp ce conducea mașina, Starkov se uita din cînd în cînd la Martov, care continua să privească fix înainte, absent.

— Cum este Babakin ?

— Minunat.

După o lungă pauză, Starkov zise, ca și cum ar fi vorbit de cu totul altceva :

— Aseară m-am uitat prin dosarele conducătorilor și cadrelor Abwehrului. Sînt, aci, un mănunchi de academicieni în toată regula, cu cruci ce le atîrnă la gît pentru Franța, Cehoslovacia, Spania și Polonia. Canaris a avut întotdeauna oameni bine pregătiți în statul său major. Acestor somități noi le opunem, deocamdată, pe Rudin, Kravțov și Babakin.

— Așa este, încuviință Martov.

Avionul, cu Babakin la bord, a decolat de pe aerodromul central, în direcția vest.

Zbura atît de jos, încît Babakin putea zări vîrfurile copacilor ce se clătinau în pădure. Începu să cugete asupra misiunii ce o avea. Repetă încă o dată povestea vieții sale inventate, dar de astă dată derularea obișnuită luă o întorsătură nouă: subconștientul îi scotea mereu la iveală evenimente din viața sa reală în același timp cu cele ale poveștii născocite.

Această legendare era atît de contrară vieții sale reale încît Babakin, pe neașteptate, avu un simțămînt groaznic că n-ar fi în stare să continue cu ea, că undeva ar putea da greș. Deci, fusese încărcător la o fabrică de cherestea, apoi deportat la Kolîma, după care a lucrat ca paznic la Gospodăria pentru industria lemnului. A moștenit o casă cu grădină și livadă. Iar acum urma să fie un mic comerciant într-un oraș ocupat de nemți. Ce învălmășeală de gînduri !

Avionul luă înălțime mai mare și Babakin desluși repede un mare oraș. Ici și colo se ridicau coloane negre de fum. Apoi avionul coborî cu iuțeală. După cîteva clipe sălta peste un cîmp verde, accidentat.

Un automobil vechi se apropie de avion, îndată ce acesta se opri. Din mașină coborî un tînăr înalt, îmbrăcat cu un trenci, purtînd niște cizme înalte de cauciuc.

— Dumneavoastră sînteți Panteleev ?

— A, da, eu sînt, răspunse Babakin.

— Urcați, am venit pentru dumneavoastră.

Tînărul se urcă la volan, Babakin lîngă el și porniră spre oraș.

— Cum se prezintă situația ? întrebă Babakin.

— Prost. La noapte ne ducem într-o ascunzătoare din pădure. Ne era teamă că n-o să veniți.

Orașul arăta foarte neobișnuit. Era o zi însorită, calmă, dar pe străzi nu se vedea nici un suflet de om. Părea ca o scenă pustie, după ce s-a jucat o piesă. Mașina merse mult, pînă la periferie. În cele din urmă, micșorară viteza într-o fundătură și traseră într-o curte. Pe firma casei se putea citi : „Automobile și tractoare".

Cei doi bărbați intrară în clădire.

— Pe aici, arătă tînărul spre o ușă cu o tăbliță pe care scria : „Director".

În micul birou, în jurul unei mese, stăteau cinci oameni în haine civile. Lîngă unul din pereți erau așezate niște ranițe burdușite. În colțul de lîngă ușă se aflau arme.

— Panteleev ? întrebă unul din ei, cu capul mare şi părul cărunt. Era Leşciuk, secretarul Comitetului regional de partid.

— Da, replică Babakin. Îl recunoscu pe secretar după o fotografie ce-o văzuse înainte.

— Cred că aveţi... începu Leşciuk, dar Babakin deja îi întindea o scrisoare codificată de la Martov.

După ce o citi, Leşciuk o rupse în bucăţele, le puse pe acestea într-o scrumieră, apoi le dădu foc cu un chibrit.

— Bine, spuse el, cînd hîrtia se prefăcu în scrum. Eu sînt „tovarăşul Alexei", iar aceştia sînt membrii comitetului nostru regional, care acum acţionează în ilegalitate. Pe tovarăşul Zavgorodnii îl cunoaşteţi acum, continuă el, arătînd spre tînărul care-l adusese acolo pe Babakin. Începînd de astăzi, dînsul este „tovarăşul Pavel". El rămîne în oraş. Dumneavoastră va trebui să hotărîţi asupra felului cum veţi menţine legătura.

— Mi s-a ordonat să nu întreprind nimic pînă cînd nu soseşte grupul nostru.

— Ştiu, dar în caz de pericol trebuie să aveţi un mijloc de legătură între dumneavoastră. („Tovarăşul Alexei" oftă adînc.) Asta-i situaţia. Unităţile din prima linie a forţelor inamicului au ajuns la tăbăcăria din suburbia de vest a oraşului. În prezent fac tranşee. Probabil nu le vine să creadă că noi am părăsit oraşul fără luptă. Am distrus toate instalaţiile mai importante. Îndată ce se întunecă, plecăm cu toţii în pădure. Cînd credeţi că veţi intra în posesia „moştenirii" ?

În timp ce punea această întrebare, în ochii „tovarăşului Alexei" se ivi un licăr ştrengar.

— Astăzi.

— Atunci, succes. Toate actele referitoare la „casa dumneavoastră" sînt în arhivele oraşului, aşa cum a fost înţelegerea. Nimeni nu va găsi în ele vreo neregulă.

CAPITOLUL 2

Centrul de spionaj *Saturn*, care ţintea spre Moscova, a fost creat de Abwehr, cu puţin timp înainte de atacul german împotriva Uniunii Sovietice.

De ce a luat fiinţă acest centru special ? La această întrebare nu e uşor de răspuns. Lui Canaris, şeful Abwehrului, nu i-a plăcut niciodată să lase urme în spatele său. Sînt cunoscute cuvintele lui, în acest sens, că „un spion care păstrează arhive este un sinucigaş potenţial". Cu toate acestea, cîteva lucruri au devenit limpezi prin simpla urmărire a evenimentelor timpului, aşa cum sînt reflectate în documente sau memorii, furnizate atît de abundent de către naziştii înfrînţi, care includ şi pe lucrătorii fostului Abwehr.

În timp ce diviziile germane se deplasau spre graniţele sovietice, Hitler l-a convocat pe Canaris să discute „problema rusească".

Versiunile discuţiei sînt menţionate diferit în diversele memorii care au apărut, ele depinzînd de autor, de scopul, ţelurile sale şi de locul publicării. Totuşi, una dintre ele, editată la München, susţine în modul cel mai categoric că, dacă Canaris n-ar fi fost trădător, această convorbire ar fi schimbat întregul curs al campaniei ruseşti. Fiecare cuvînt al acestui volum este sau o minciună, sau un exemplu de stupiditate incredibilă. Cursul războiului nu se decide prin discuţii. În fine, dacă l-am crede pe acest întîrziat apărător al lui Hitler, Ca-

naris ar trebui considerat nu mai puțin decît un apărător al Uniunii Sovietice. Dar Canaris a fost unul dintre cei mai periculoși dușmani ai Uniunii Sovietice. El a urît-o și a fost obsedat de dorința de a o vedea distrusă. Dîndu-și seama, mai curînd decît colegii săi, că Hitler n-ar fi reușit niciodată să învingă puterea sovietică, a făcut tot ce i-a stat în putință să convingă pe aliații din Apus că era necesar să acționeze în direcția dizolvării acestei alianțe, să nu sprijine în acest fel Uniunea Sovietică și să intre în război de partea Germaniei.

Într-o carte de memorii, apărută la Londra acum cîțiva ani, există o afirmație la fel de categorică: în cursul convorbirii dintre Canaris și Hitler, șeful spionajului militar nazist, cu toată inteligența sa, n-a reușit să-l convingă pe führer că Rusia era un dușman de temut. Dar, e bine cunoscut că expresia lui Hitler „Rusia este un uriaș cu picioare de lut" aparține, de fapt, lui Canaris.

Pe atunci nu exista nici un conflict între Hitler și Canaris. În privința campaniei rusești, amîndoi erau înconjurați de un nimb de glorie și considerați drept cuceritori ai Europei.

Hitler l-a sfătuit pe Canaris să pătrundă adînc în Rusia, cu îndrăzneală, și i-a dat toată libertatea de acțiune în alegerea metodelor sale.

— Cînd am cucerit Cehoslovacia, Norvegia și Polonia, a trebuit să ținem seama de simțămîntul tradițional de simpatie al conducătorilor anglo-saxoni față de aceste țări, a spus Hitler, dar în Rusia, pentru a zdrobi regimul bolșevic, nu e de luat în considerare nici o influență. Cînd vom realiza acest lucru, liderii apuseni vor desena o aureolă în jurul nostru cu propriile lor mîini.

Canaris a aprobat din toată inima.

— La lucru, amirale! Lovește-i! Înjunghie-i pe la spate! a țipat Hitler înfierbîntat. Tot ce faci are aprobarea mea prealabilă. Am încredere deplină în dumneata. Vei vedea, nu va exista suficient loc pe pieptul dumitale pentru toate medaliile ce ți le voi acorda!

Alt episod interesant, privitor la discuție, vine să facă lumină. Canaris a vorbit despre dificultatea găsirii agenților care ar putea să lucreze în Rusia. Cea mai mare barieră o constituia limba.

— Oh, a spus el, aceste limbi slave înapoiate! Nici un european n-ar putea vreodată învăța să vorbească rusește, fără să i se ghicească imediat accentul străin.

Hitler l-a întrerupt, sărind în picioare. A vorbit iritat, bătînd cu pumnul în masă:

— Germanii, conduși de mine, pot face orice!

Canaris nu răspunse. Văzu că nu este posibil să continue o discuție rațională cu Hitler, întrucît acesta din urmă era într-o stare pe care Canaris însuși a calificat-o, cîțiva ani mai tîrziu, drept „înnebunit de propria sa importanță".

— Canaris, văd că există lucruri ce nu le pricepi, adăugă Hitler, devenind tot mai exaltat. Norvegienii au avut un rege, care le-a fost dat de Dumnezeu. Polonezii au fost aroganți și ambițioși, dar noi am prefăcut totul în pulbere dintr-o singură lovitură. Nu mi-au spus generalii că vom avea de furcă cu polonezii mai mult decît cu cehii? Mi-au spus! Și Polonia n-a fost decît o problemă de ordinul zilelor. Nu mi-au raportat exact aceiași generali că ne vom împotmoli în Franța? Da, mi-au spus! Ne-au trebuit doar cîteva săptămîni ca s-o ocupăm! Știu că pe teoreticienii lași îi îngrozește Planul Barbarossa [1]. Ei trăncănesc despre strategie și numără diviziile rusești, dar planul meu este clar și simplu. Rusia este un mit al secolului douăzeci! Și acest mit va fi distrus de către soldații mei, însuflețiți de credința religioasă în mine și partidul meu! Pricepi acum logica acțiunilor mele, Canaris?

— Da, führerul meu, răspunse Canaris plin de respect.

— O lovitură fulgerătoare și o victorie la fel de fulgerătoare, așa cum n-a mai cunoscut istoria niciodată! zise Hitler, spintecînd aerul cu mîna.

[1] Numele de cod al planului „războiului fulger" împotriva Uniunii Sovietice.

Cîteva secunde mai tîrziu, privi fix în gol, cu umerii ascuţiţi, capul dat pe spate şi buzele crispate nervos. Apoi umerii i se încovoiară, dînd impresia că se contractă, că devin nevăzuţi.

— Am încredere în dumneata, Canaris, sfîrşi el cu voce obosită şi se cufundă în fotoliu.

— Mulţumesc, führerul meu, răspunse Canaris şi se retrase respectuos, cu spatele înainte, din cameră.

În luna premergătoare atacului fascist asupra Uniunii Sovietice, Marele stat major al lui Hitler a ţinut zilnic aşa-numitele „întîlniri de control". La aceste întruniri se verifica stadiul de pregătire a trupelor, avîndu-se în vedere diversele stipulaţii ale Planului Barbarossa. De obicei, şeful statului major, Halder, prezida adunările cu vîrfurile armatei şi cu generalii serviciilor speciale.

Canaris stătea departe de cele mai multe întîlniri. Lui nu-i plăcea compania generalilor. Ştia destule despre mulţi dintre ei şi-l înfuria să-i vadă linguşindu-l atît de ipocrit pe Hitler. La rîndul lor, aceştia erau conştienţi de pericolul pe care îl prezenta Canaris pentru ei şi nu se bucurau în nici un fel de prezenţa şefului spionajului militar.

De data aceasta, Halder însuşi i-a telefonat lui Canaris şi i-a solicitat prezenţa la convocarea consiliului din acea zi.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Canaris cu o urmă de ironie în voce.

— Nu pot să discut la telefon, spuse Halder sec. Vă aştept.

Canaris ghici de ce era nevoie de el. Generalii, înspăimîntaţi de evenimentele iminente, doreau ca Abwehrul să le furnizeze date complete despre cum şi cînd vor ajunge la Moscova fără luptă şi risc. Ei erau evident nemulţumiţi de memoriul său către Hitler, datat 1 martie 1941. Canaris informase neoficial că unii generali, printre care proaspătul avansat von Paulus — unul dintre şefii adjuncţi ai statului major — puneau la îndoială valabilitatea datelor din memoriu cu referire la instalaţiile de la graniţa rusească şi capacitatea traficului căilor ferate ruseşti. Erau indignaţi, în aceeaşi măsură, şi de secţiunea ce trata despre comandanţii Armatei Roşii. În Franţa, de exemplu, Abwehrul cunoscuse aproape toate numele comandanţilor de regimente, în timp ce în Rusia nu reuşise să-i identifice nici măcar pe comandanţii de armate.

Canaris îşi dădea seama că generalii aveau suficiente motive să nu aibă încredere deplină în datele culese de spionajul militar german din Rusia. Cu toate acestea, înainte de a pleca la întrunire, el ştia exact ce trebuia să spună fiecăruia pentru a-l face să stea la locul ce i se cuvenea. Întîlnirea a început cu criticarea memoriului Abwehrului, iar von Paulus a fost primul care s-a plîns. El dorea să ştie exact capacitatea de trafic a căilor ferate ale Rusiei în fiecare direcţie, cît şi numărul trenurilor încărcate cu materiale de război.

— Predecesorului dumneavoastră în corpurile de intendenţă i s-au dat deja aceste date, replică Canaris cu vocea cam obosită. Cel care ocupă un post, dragul meu general, trebuie să facă cunoştinţă cu ceva mai multe lucruri decît cu scaunul în care a stat predecesorul său.

Acestea fiind zise, unul era aranjat.

Totuşi, înfrîngerea lui von Paulus îi înfurie pe ceilalţi generali. Critica lor se îngroşă. Unul dori să ştie „cu siguranţă şi nu aproximativ" cine-l va întîmpina peste rîul Bug. Generalul von Kluge — care, de obicei, tăcea (Canaris credea că-i era teamă de el) —, acum, pe neaşteptate, critică memoriul, numindu-l o născocire de amator. El pretinse ca toate datele legate de direcţia Brest-Moscova, avînd un interes deosebit pentru el, să fie revizuite. Reprezentantul aviaţiei, făcînd aluzie la propriul interes al lui Göring, ceru cifre concrete asupra tuturor bazelor de carburanţi ale forţelor aeriene ruseşti. În concluzie, în mijlocul rîsului general al celor prezenţi, el atrase atenţia lui Canaris asupra acelei părţi a memoriului care se ocupa de planurile militare ruseşti şi spuse că acesta conţinea o descoperire fenomenală : unul din bombardierele Rusiei era cre-

ditat cu o viteză de două ori mai mare decît a Messerschmidt-ului.

Canaris îl lăsă să spună tot ce avea de spus. Ca de obicei, înfățișarea lui era calmă și părea adormit, pentru că mîzgălea ceva în carnețelul său. La sfîrșit, Halder îi dădu cuvîntul.

Uitîndu-se la însemnări, Canaris începu să vorbească cu voce joasă :

— Viteza avioanelor de care s-a pomenit mai înainte este, evident, o eroare de dactilografiere. Cer scuze pentru reprezentantul glorioasei noastre aviații, care v-a răpit timpul datorită unei erori stupide, făcută, desigur, de vreun funcționar.

Își întoarse ochii săi negri, unsuroși, înspre generalul de aviație și continuă :

— Nu înțeleg de ce dumneavoastră, observînd greșeala, n-ați corectat-o, ci ați așteptat această adunare. Erați într-adevăr atît de nerăbdător să observați efectul dramatic al cuvintelor dumneavoastră ? Înțeleg, în schimb, dorința dumneavoastră de a cunoaște cît mai multe despre inamic. Oricum, există o limită obiectivă pînă la care poate acționa spionajul. De aceea, trebuie să existe și o limită a pretențiilor față de noi. Führerul ne-a dat un exemplu în acest sens. Amintesc aici, cuvînt cu cuvînt, rezoluția sa de pe memoriu, de care trebuie să spun că am fost sincer încîntat. Sînt doar patru cuvinte : „Un tablou inspirat, magnific".

Halder își dădu seama cît de periculoasă devenise situația și spuse, pe un ton conciliant, că nimeni nu critica memoriul în ansamblul său și că obiectul discuției era doar elucidarea cîtorva puncte.

Canaris continuă pe același ton :

— Nu văd nici o diferență între condamnarea lucrării ca întreg și condamnarea fiecărei pagini în parte. În al doilea rînd, nu văd la nici unul dintre dumneavoastră blocnotesurile suplimentare albastre, verzi și negre, în care am furnizat mai multe date definitive, recente, cu privire la unele puncte din memoriu.

Canaris știa că aceste carnete erau închise în seiful lui Hitler, care afirmase că era suficient de satisfăcut de memoriu.

Întîlnirea se apropia de sfîrșit. Canaris era acum lămurit că singurul scop al ședinței din acea zi fusese acela de a ataca Abwehrul. Părăsi sala fără a saluta pe cineva. Era furios. Ajuns la birou, dădu dispoziție secretarei să nu-l deranjeze nimeni.

Subalternii îl porecleau pe amiral „Huhnchen"[1]. Cînd se încuia în birou, secretara obișnuia să șoptească colegilor săi că „meditează".

Pe Canaris îl trecură fiorii. Nu va aștepta cu miinile în sîn ca vina să cadă, în cazul în care campania împotriva rușilor nu reușea, pe el și pe Abwehr.

Această „meditație" dură mai mult decît de obicei și fu urmată de ordinul de creare a unui centru special de spionaj pe Frontul central, ce va fi cunoscut sub denumirea de *Saturn*.

Convocînd un cerc restrîns de șefi ai Abwehrului, Canaris citi ordinul și explică de ce era necesar să ia ființă centrul special de spionaj *Saturn*. Natural, el n-a menționat faptul că acest centru constituia de fapt o supapă de siguranță, atît pentru el cît și pentru Abwehr.

Despre scopul *Saturnului* spuse :

— Victoria pe Frontul de est trebuie realizată printr-o lovitură fulgerătoare a armatelor noastre care înaintează de la Brest spre Moscova. Să nu uităm, totuși, că în Rusia trebuie să facem față distanțelor extraordinar de mari. Asta reclamă din partea noastră un plan nou de acțiune. Iată de ce, lovitura armată va fi urmată de una de-a noastră. Desigur, ținta principală a *Saturnului* este Moscova. Vom ajuta glorioasa noastră armată prin inundarea capitalei bolșevice cu agenți și sabotori, iar la momentul oportun, vom lovi Kremlinul pe la spate. *Saturnul* nu este doar un grup de agenți, care lucrează în imediata apropiere a frontului. *Saturnul* este Abwehrul nostru

[1] Pui de găină.

concentrat într-o zonă mai avantajoasă pentru viitor. Structura Abwehrului va fi copiată în fiecare detaliu la cartierul general al *Saturnului*. Centrul special de spionaj *Saturn* va fi condus de cei mai buni oameni ai noștri, Sombach și Müller. Dar asta nu înseamnă că transfer toată greutatea Rusiei pe umerii lor. Nicidecum. Și nu-i invidiez.

Aici, Canaris zîmbi către cei doi bărbați.

— Nu, prieteni, continuă el, nu vă invidiez, pentru că în persoana voastră mă voi vedea pe mine însumi și cunoașteți cît de nemilos sînt cu mine și cu munca mea. De acum încolo, gloria Abwehrului nostru se va crea acolo, numai acolo.

Tăcu, ca și cum ar fi așteptat comentarii. Apoi reluă :

— Totuși, să nu credeți că *Saturnul* depinde intru totul de mine. Motivul pentru care i-am ales pe Sombach și Müller este că-i cunosc a fi inteligenți, maleabili și care acționează rapid. Energia lor este fără margini. Sombach, mîine doresc să-mi expui părerile dumitale asupra cadrelor centrului *Saturn*. Nu ezita, poți lua pe cei mai buni oameni ai noștri.

Paul Sombach era unul din cei mai de încredere oameni ai lui Canaris. El admira sincer inteligența și talentul șefului său. Singurul lucru ce-l deranja era faptul că șeful, Canaris, nu-i vorbise în prealabil despre acest plan. Mulțumind pentru încredere, Sombach începu să discute chestiunea ca un om practic, clarvăzător, căruia orice acțiune nouă îi apare imediat în adevărata ei lumină.

— În privința cadrelor profesionale, spuse el, pot întocmi chiar azi lista oamenilor de care am nevoie. Ceea ce mă îngrijorează însă cel mai mult, este problema agenților pe care va trebui să-i trimitem în spatele liniilor rusești. Am avut de-a face cu această chestiune și mai înainte. Situația lor nu este dintre cele mai bune. Apoi, nu există nici o cale de a-i distinge pe sfinți de păcătoși. Agenții proveniți dintre emigranții ruși și fiii acestora sînt o adunătură pestriță și lașă, risipită de viață prin toată Europa. Ei fac orice pentru bani, dar posibilitățile lor de informare sînt nule. Fără a mai socoti și faptul că nu

cunosc Rusia contemporană. Prizonierii pe care i-am preluat după războiul ruso-finlandez sînt mai buni, dar ei nu sînt prea mulți. Asta înseamnă că principalele recrutări trebuie făcute după începerea campaniei, cînd vom avea posibilitatea să alegem atît dintre prizonieri cît și dintre rușii băștinași. Armatei trebuie să i se dea ordin să ne ajute în acest sens. Cred că semnificația acestui proiect este atît de mare încît însuși führerul trebuie să-l supravegheze.

Canaris îl ascultă pe Sombach și-i dădu dreptate, în sinea sa, în principalele puncte expuse. Dar nu avea cum să-l prevină că nu se putea spera la protecția lui Hitler, la care se gîndea Sombach. Ordinul va fi semnat de șefii de corpuri de armată, iar mașina de război îl va executa cu stîngăcie, într-un mod neglijent. Și, totuși altă alternativă nu era.

Dar colonelul Sombach nu vorbi numai de cadre. El atinse și alte puncte la fel de importante. Canaris simți că discuția colonelului ar putea discredita chiar ideea înființării *Saturnului*, așa că încheie ședința, spunînd că toate celelalte chestiuni vor fi discutate pe măsură ce ele se vor ivi.

Rămînînd singuri, cei doi se priviră în liniște, fără a scoate o vorbă. Această tăcere era elocventă și reciprocă.

— N-am avut prilejul să-ți vorbesc mai devreme despre asta, începu Canaris.

— Ați discutat cu Müller ?

— Nu. Apropo, vreau să-ți spun de ce l-am numit într-un post de conducere. În ciuda celor ce cunoaștem despre el, are părți bune. Este inteligent, tenace și-i place munca noastră. Numirea lui în postul de comandant adjunct al grupului *Saturn* este o problemă de politică. Știi că el a venit la noi din banda de sălbatici a lui Himmler. Gelozia lui Himmler este direct proporțională cu succesele noastre. Așa se face că lăsăm pe unul dintre oamenii săi să ia parte la victoria noastră.

— Încă mai este omul lor ? întrebă Sombach cu surprindere. Doar lucrează de cîțiva ani cu noi.

— Nimeni nu poate părăsi Gestapoul pentru totdeauna, replică Canaris zîmbind.

— Atunci, la ce dracu am nevoie de ochii şi urechile lui Himmler ? zise Sombach înfuriat.

— Ca să faci mai puţine greşeli, care l-ar putea încînta pe Himmler, răspunse Canaris, continuînd să zîmbească. Afară de asta, Müller este mare specialist în sabotaj şi, în această privinţă, te va completa pe tine.

CAPITOLUL 3

Avionul decolă în bezna nopţii înăbuşitoare de vară. Dedesubt se afla Moscova, cuprinsă de întuneric, iar deasupra nu era decît cerul de smoală. Nu dură mult şi avionul sparse plafonul norilor, luînd mereu înălţime. Apărură cîteva stele palide. Rudin le urmărea cu faţa strîns lipită de geam. Becul chior din partea de sus a uşii de la carlingă împrăştia o lumină slabă, făcînd să apară, ca nişte pete albe, feţele celor care erau mai aproape. Kravţov stătea rezemat de paraşuta sa, cu capul dat pe spate, ca şi cum era adormit. Expresia feţei sale rotunde, de obicei blîndă şi simplă, era încordată şi supărată. Dacă dormea, desigur că avea un vis urît. Galea Gromova stătea alături de el, aplecată în faţă, cu mîinile strînse între genunchi şi cu buzele mişcînd, în timp ce privea distrată în podea. Repeta în gînd diverse coduri. Savuşkin, instalat în faţa ei, o urmărea, zicîndu-şi probabil : munceşti, harnică albină, chiar şi în avion ! Dobrînin, aşezat la coada avionului, examina atent hamurile paraşutei sale.

Martov era în faţă, cu pilotul. Stătea lipit de scaunul acestuia, uitîndu-se peste umăr la harta întinsă pe genunchii navigatorului. Petrecuse atîtea ore privind masa verde a mlaştinei Ligovinski pe diferite hărţi, încît i se întipărise în minte. Urmau să sară lîngă mlaştină. Soldaţii dintr-o unitate a trupelor N.K.V.D.-ului, care fuseseră paraşutaţi în acea zonă cu

cîteva zile înainte, îi vor aștepta acolo sub comanda sergentului Budnițki.

Mlaștina Ligovinski, nefiind însemnată pe orice hartă, era un loc foarte potrivit pentru o tabără de partizani, mai cu seamă vara. Ea se întindea pe o suprafață de aproape nouăzeci de kilometri pătrați. În centrul ei se găsea o mică insulă cu pămîntul uscat, la care se putea ajunge pe cîteva poteci periculoase, cunoscute numai de vînători. Exista, desigur, un motiv întemeiat pentru care mlaștina era cunoscută sub numele de Marea Spiridușilor.

— Ne apropiem de linia frontului, spuse navigatorul, arătînd în față.

Martov se îndreptă de mijloc și văzu izbucnirile roșii ale flăcărilor departe, jos. Spre dreapta era o mare vîlvătaie de foc.

Mai trecu o oră. Pilotul atrase din nou atenția lui Martov asupra hărții.

— Totul a mers minunat! Vedeți focul din față? Începeți pregătirea, iar eu voi face înconjurul de recunoaștere.

Mecanicul scoase ușa din balamale, iar grupul se alinie lîngă ea.

Lumina semnalizatoare de deasupra ușii pîlpîi.

— Săriți! strigă Martov și făcu semn cu mîna.

Galea păși în deschizătura neagră. Savușkin, Kravțov, Rudin și Dobrînin o urmară.

Martov întîrzie tragerea corzii de deschidere, socotind că ar putea totuși să aterizeze mai aproape de ceilalți, dar, cînd i se deschise parașuta, în cele din urmă, și privi în jur, văzu că el cobora departe, spre dreapta focului de semnalizare. Știa că fuseseră aruncate crengi peste o întindere mare a mlaștinii, în caz că vreun parașutist ar ateriza acolo. Pînă la urmă, calculele pilotului s-au dovedit corecte și Martov observă curînd că era purtat de vînt tot mai departe, spre stînga, îndreptîndu-se direct spre focuri. La stînga sa zări contururile altor două parașute. Focurile înaintau vertiginos spre el. Apoi văzu figura unui om alergînd în lumina împrăștiată de flăcări. „Atenție! Pregătirea pentru aterizare!" repeta Martov comanda în sinea sa și, ca un elev silitor, strînse picioarele și le îndoi ușor de la genunchi, ca să asigure o aterizare corectă.

Se afundă pînă mai sus de genunchi în pămîntul moale.

Potrivit instrucțiunilor, se răsuci în loc și începu să execute manevre cu picioarele, pentru că smîrcul îl prinsese în gheara-i de oțel. Dar, spre norocul său, parașuta fu umflată de o rafală de vînt în momentul aterizării și asta-l smulse cu repeziciune din mlaștină. Martov își desprinse parașuta, scoase din buzunar o lanternă cu lumina verde, o aprinse și începu s-o legene deasupra capului. În fața lui apăru un bărbat scund, vînjos. Era Budnițki. Curînd sosiră și alții, alergînd. Toți erau îmbrăcați în haine civile, ca și membrii grupului lui Martov.

— Stingeți focurile! comandă el.

Budnițki dispăru. Martov îl urmă, călcînd cu grijă. Curînd se ciocni de Rudin, care ședea lîngă un tufiș împăturind parașuta.

— Cum te simți?

— Minunat.

— Unde sînt ceilalți?

— Undeva, pe aici. Kravțov a căzut în stînga mea.

Budnițki apăru din nou.

— Focurile sînt stinse, raportă el.

Grupul se îndreptă, în șir indian, spre insulă, cu Budnițki în frunte, urmat de Martov imediat în spatele său. Cîțiva soldați, transportînd echipamentul pe o targă făcută din crengi de brad, încheiau coloana.

— Ei bine, iată insula noastră, spuse Budnițki.

Se opriră cu toții și, deodată, își dădură seama că stăteau de fapt pe teren solid, deși era cam umed.

— Locul acesta va fi cam descoperit la iarnă, continuă Budnițki, dar la vreo șapte kilometri de aici există o pădure. Și acolo solul este jilav, însă mă gîndesc că iarna, cînd îngheață, ne va prinde bine.

— Vom vedea. Unde sînt adăposturile?

— Ne îndreptăm exact spre cel principal, răspunse Budnițki șiret.

Martov cu greu putu desluși, în hățișul dens, treptele ce duceau sub pămînt.

Era de mirare cum Budnițki și oamenii lui au putut construi un bordei format din trei încăperi într-un timp așa de scurt! Dintr-un coridor îngust, la stînga și la dreapta, se deschideau o cameră principală, spațioasă, și altele două mai mici, concepute drept locuințe. Galea, operatorul radio, stătea singură în încăperea principală prevăzută cu o perdea făcută dintr-o manta de ploaie militară. În afară de intrarea principală, fiecare din cele trei odăi avea și ieșiri separate.

Martov examină cantonamentul subteran confortabil și-și dădu seama ce a însemnat pentru oamenii lui Budnițki ca să-l construiască. Vru să-i mulțumească, dar el deja dispăruse. Cînd apăru din nou, îl văzu stînd singur într-un mic loc defrișat, cioplind. Soarele, care între timp răsărise, îi lumina fața palidă, epuizată. Budnițki, cînd îl văzu pe Martov apropiindu-se, sări în picioare, se întoarse și aruncă lemnul la care lucra. Era cît pe ce să pocnească din călcîie, în virtutea obișnuinței, dar observă repede că în locul uniformei purta o jachetă bine strînsă pe corp. Își răsuci repede șapca și zîmbi puțin dezorientat.

— Vreau să-ți mulțumesc pentru excelenta treabă făcută, spuse Martov. (Îi strînse mîna cu căldură și simți bătăturile tari de pe ea.) Știu ce a însemnat să faceți aceste bordeie în timp record. Bravo!

Budnițki fu iar gata să salute, dar din nou își aminti de hainele civile și lăsă repede mîna în jos, spunînd cu supărare:

— Nu pot să mă obișnuiesc cu uniforma asta.

— Nu te îngrijora, te vei obișnui, replică Martov zîmbind. Vă deranjează cineva aici?

— Numai țînțarii pare că sînt plini de răutate, ca niște naziști! Din cauza lor a trebuit să lucrăm dimineața și seara.

— Cînd v-ați odihnit?

— Cînd țînțarii treceau la ofensivă, puneam capul în tufișuri și dormeam.

— Se simt bine oamenii tăi?

— Aici nu-i război. Sîntem în concediu.

— Unde vă adăpostiți?

— În cele opt bordeie pe care le-am săpat pe suprafața insulei. Ele sînt atît locuințe cît și avanposturi de apărare.

— Nu văd cum ați reușit să lucrați atît de mult.

— Am executat ordinul dumneavoastră, tovarășe colonel.

— Vreau ca oamenii tăi să se odihnească trei zile întregi. Asta se referă și la tine.

Budnițki tăcea.

— Ai auzit ce-am spus?

— Da, tovarășe colonel, replică Budnițki. Numai că jumătate din oamenii mei, împreună cu un ghid, au plecat astăzi de dimineață să facă un studiu al cărărilor din apropiere. Vor avea nevoie de aceasta cînd vor intra în acțiune.

— Mai aveau timp pentru asta, zise sec Martov.

— Ni s-a părut că nu prea aveam ce face și, cum sîntem în război, am hotărît acest lucru.

— O să avem mult de lucru de acum înainte, sergent. O să vină vremea cînd o să-mi cereți să vă dau o clipă de răgaz și n-am să pot. De aceea, vreau ca toată lumea să se odihnească, încheie Martov pe un ton care suna a ordin și arătă cu degetul spre bordei.

CAPITOLUL 4

În sfîrşit, sosi şi radiograma aşteptată cu atîta înfrigurare de la Moscova.

Comisarul Starkov transmitea timpul şi locul întîlnirii lui Martov cu „tovarăşul Alexei", secretarul Comitetului regional de partid din ilegalitate : sîmbăta următoare, la ora zece seara, în satul Naberejnoe, în casa preotului local.

Vineri, Martov trimise pe Kravţov cu doi oameni din grupul lui Budniţki în misiune de recunoaştere a satului. Ei trebuiau să rămînă în Naberejnoe ca să asigure paza locului de întîlnire. Martov urma să sosească sîmbătă seara exact la ora zece.

Kravţov şi cei doi soldaţi părăsiră insula noaptea.

Ajunseră la Naberejnoe sîmbătă spre prînz şi ocupară o poziţie într-un desiş de pe deal, avînd sub observaţie singura stradă a satului, care părea pustie. În cele din urmă, ieşi o femeie din ultima casă. Capul şi umerii îi erau acoperiţi de un şal negru. Se opri la poartă, privi mai întîi cerul înnorat, apoi în dreapta şi în stînga după care, în sfîrşit, se întoarse în casă. Puţin mai tîrziu ieşi pe poartă un băiat. Şi el se opri să cerceteze strada pentru un timp, apoi se îndreptă încet către centrul satului.

Cînd ajunse la biserică, dispăru brusc din vedere. Înainte ca el să dispară, Kravţov îl zărise în spatele unei tufe de liliac. Curînd reapăru de partea cealaltă a bisericii, continuă să

meargă pînă aproape de capătul uliței și intră într-o colibă dărăpănată, acoperită cu scînduri.

— Nu cred că puștiul a ieșit la plimbare, reflectă Kravțov.

Unul dintre soldați părea să-i fi ghicit, gîndul, pentru că spuse încet :

— Simt că băiatul este trimis să observe terenul.

— Și eu la fel, răspunse Kravțov.

Trecu încă o oră, sau poate mai mult, fără ca pe drum să mai apară cineva. Deodată, la celălalt capăt al satului, se ivi o motocicletă cu ataș în care erau trei inși îmbrăcați civil. Coborîră ulița cu zgomot și ieșiră în șosea, dar curînd cotiră scurt spre un tăpșan și dispărură în niște tufișuri. Motorul se opri.

— Cred că sînt polițiști, zise soldatul care stătea culcat lîngă Kravțov.

— Ține tufișurile sub observație ! ordonă Kravțov.

Coborî înserarea, dar nu mai reapăru nimeni. Kravțov trimise în cercetare pe unul din tovarășii săi.

— Să nu dai de bucluc, îi spuse el. Să nu te îndepărtezi prea mult, să te întorci repede. Aruncă numai o privire pe unde a trecut motocicleta. Poate că există un drum pe acolo.

Soldatul se duse tiriș, în jos, intr-o mică vîlcea și alergă către drum, cu corpul mult aplecat deasupra terenului. Curînd Kravțov îl văzu prăvălindu-se peste drum și dispărînd de cealaltă parte.

Cînd se întoarse, de-abia își trăgea răsuflarea și era murdar de pămînt. Raportă că motocicleta era încă acolo, camuflată cu crengi rupte, și că urmele celor trei inși conduceau înapoi spre sat. I-ar fi urmărit mai mult, dar ei s-au întors lîngă grădina ultimei colibe: terenul era neted ca-n palmă, încît nu te puteai ascunde nicăieri.

Kravțov se îngrijoră. Martov trebuia să sosească peste vreo două ore. Conform instrucțiunilor, trei dintre ei trebuiau acum să fie în drum spre sat, unde aveau să ciocănească la cele trei case mai apropiate de casa parohului și să ceară adăpost pentru noapte. Dar cine erau cei trei indivizi în haine civile ? Cel mai nimerit răspuns părea să fie că era o capcană

întinsă de poliție. Cine altcineva putea circula așa, în văzul lumii, cu o motocicletă ? Aflase cumva dușmanul de întîlnire și organizase o cursă ?

Kravțov trimise pe unul din oamenii săi să-l oprească pe Martov din drum și să-l prevină despre cele întîmplate. Începea să se întunece. Kravțov își dădu atunci seama că omul său ar putea să nu-l întîlnească pe Martov în întuneric, iar rezultatul ar fi fatal. Așa că se hotărî să schimbe planul de acțiune, pentru a-l adapta situației. Al doilea soldat, care rămăsese cu el, va fi primul care va intra în sat. Va merge direct spre ultima colibă, unde va ruga să fie găzduit peste noapte. Zece minute mai tîrziu, Kravțov însuși se va duce la aceeași colibă. A ordonat soldatului să fie cu ochii în patru și să scoată cuiul grenadei de mînă, pe care o va ține în buzunar. Dacă era o capcană, trebuia să arunce grenada în colibă și să fugă.

Se apropiară de drum. Soldatul se îndreptă în mod deschis spre sat.

Kravțov se așeză pe marginea drumului ca să aștepte trecerea celor zece minute fixate.

Soldatul intră pe poarta ultimei case. Ușa era deschisă și păși înăuntru. Femeia, care fusese la poartă în cursul zilei, acum stătea lîngă fereastră și împletea. Nu fu de loc surprinsă de apariția unui oaspete nepoftit.

— Ce dorești, iubitule ? întrebă ea cu blîndețe.

— Puteți să mă găzduiți peste noapte ? întrebă el cu o voce ce n-avea nimic rugător în ea. Ochii lui scrutau camera.

— Desigur, scumpule. Unde vrei să dormi ? Înăuntru e aer închis. Ți-ar plăcea să dormi în șură ? Acolo e fîn.

— Nu, mai degrabă dorm aici. Acum nopțile sînt reci.

— Atunci, du-te și adu niște fîn. Poți să-l așterni aici, pe podea.

Soldatul ieși în curte, privi în jur, dar nu văzu nimic care să-i trezească bănuieli. Luă un braț de fîn și se întoarse în colibă. Cînd îl aruncă pe dușumea, descoperi că în încăpere

mai erau doi bărbați. Unul ședea la masă, celălalt stătea rezemat de soba de cărămidă, lîngă ușă.

— De unde ești, prietene ? întrebă vesel omul care stătea la masă.

— Mă întorc la Smolensk, replică calm soldatul, blestemîndu-se că a repus cuiul grenadei cînd s-a dus după fîn.

— Da, da ! Și de unde vii ?

— De la Minsk.

— Ce făceai acolo ?

— Tăiam frunze la cîini.

— Nu mai spune !

Soldatul începu să ducă mîna încet spre grenada din buzunar.

— Încă o mișcare și trag ! strigă cu o voce răgușită omul de lîngă sobă și apăsă țeava armei în ceafa soldatului. Ușurel ! Stai acolo pe bancă și pune mîinile pe masă.

Soldatul făcu ce i se ordonase. Hotărî ca, îndată ce Kravțov va intra în colibă, să strige : „E o capcană !" și să arunce grenada sub masă. Ajungînd la această concluzie, imediat se simți mai bine.

— Să dăm cărțile pe față, vorbi domol omul de la masă. Noi sîntem partizani. Tu cine ești ?

— Doar nu credeți că înghit hapul ?! spuse soldatul.

— Te surprinde că recunoaștem acest lucru ? întrebă omul cu voce răgușită. Am spus-o pentru că nu putem pierde. Dacă nu ești șobolan, e bine. Dar dacă ești, n-apuci să vezi dimineața. Va fi un șobolan mai puțin.

Soldatul părea încurcat. Exista o logică de netăgăduit în ce spunea omul. Ce era de făcut ? Kravțov trebuia să sosească dintr-un moment în altul.

— Dacă voi sînteți partizani, sînt și eu, zise el repede.

— Asta așa e ! Încearcă să spui fără „dacă". Noi am fost sinceri; mai bine să fii și tu deschis. Și, grăbește-te ! Avem treabă, nu sîntem aici ca să glumim.

— În regulă; și eu sînt partizan, spuse soldatul sigur pe sine.

— Nu cumva de pe insula din mlaștina Ligovinski ?

— Da, răspunse el, văzînd că ei știau deja despre insulă.

— Care este parola pentru astăzi ?

Soldatul tăcu. Nu știa nici o parolă.

— Mai vine cineva, rupse tăcerea femeia.

— Vreunul din oamenii tăi ? întrebă neliniștit omul cu vocea răgușită.

— Da, și-i voi spune să arunce aici o grenadă, chiar acum.

— Nu face prostii. Sîntem aici pentru întîlnire, pricepi ?

Tocmai atunci intră Kravțov. Se opri în prag, încercînd să distingă fețele celor din încăperea neluminată.

— Cine-i acolo ? întrebă femeia.

— Pot să înnoptez aici ? întrebă Kravțov.

— Sigur, drăguțule, răspunse femeia cu aceeași voce ca mai înainte.

— Sînt aici, auzi Kravțov vocea soldatului.

Înaintă doi pași și se opri, cu mîna încleștată pe grenada din buzunar. Acum putu să-i observe pe cei doi oameni de la masă. În aceste cîteva secunde de tăcere încordată toți din colibă, afară de Kravțov, își dădură seama că dezastrul era la un pas.

— Noi sîntem din grupul „Răzbunătorul", vorbi repede omul cu vocea răgușită. Am venit să pregătim întîlnirea despre care cunoașteți.

— Parola ! ceru Kravțov amenințător și scoase grenada din buzunar.

— Poteca duce spre munte, răspunse tot cel cu vocea răgușită.

— Aerul este proaspăt acolo, continuă Kravțov, adăugind partea a doua a parolei și simți cum i se umezește mîna.

— Ce se întîmplă, ați înnebunit cu toții aici, pe insulă ? spuse furios omul de la masă. Mătușă Ania, atîrnă ceva la fereastră și fă-ne lumină.

Femeia aprinse o lampă ce răspîndea o lumină palidă și o puse pe masă. Omul care vorbise se uită mai întîi la soldat, apoi la Kravțov, care ținea încă grenada în mînă, și rîse nervos.

— Putea să iasă o încurcătură de toată frumusețea ! Bagă în buzunar jucăria aceea !

Kravțov puse grenada înapoi în buzunar și se așeză. Și el își dădu seama ce s-ar fi putut întîmpla și răsuflă adînc cînd, în sfîrșit, se așeză la masă.

— Ce-i cu dumneata ?! Trimiți un om să îndeplinească o misiune ca aceasta, fără măcar să-i spui parola. Acum puteați fi morți amîndoi.

— A fost greșeala mea, replică Kravțov.

— Greșeală ! bombăni omul cu vocea răgușită.

Era înalt și subțire, cam la treizeci și cinci de ani, cu sprîncene negre, stufoase, ochi căprui și mustață roșcată.

— Greșeală nu e cuvîntul potrivit. Puteam să ne fi omorît propriii noștri oameni. Ați venit pentru întîlnire ?

— Da.

— Și noi.

— Dumneavoastră erați cei de pe motocicletă ? întrebă Kravțov.

— Da. În documente scrie că sîntem de la poliția din oraș. Locul întîlnirii a fost puțin schimbat. Azi-dimineață a fost hărțuială în pădurea din apropiere, iar nu departe de aici dă tîrcoale un camion plin cu S.S.-iști. Se poate întîmpla orice. Vom merge la fabrica bombardată, la cinci kilometri de aici. „Tovarășul Alexei" este deja acolo.

Au plecat și au ajuns la locul întîlnirii cînd se întunecase deja.

Martov deschise ușa masivă a ascunzătorii și duse mîna la ochi, din cauza luminii răspîndită de o lampă cu petrol, care părea insuportabil de strălucitoare, după bezna de afară. La o masă făcută din șipci de lemn stăteau doi oameni, care se uitau la o hartă. Martov recunoscu pe unul dintre ei ca fiind secretarul Comitetului regional de partid din ilegalitate.

— Vă salut, „tovarășe Alexei" ! În sfîrșit, ne-am întîlnit !

„Tovarășul Alexei" se ridică cu greu de pe găleata răsturnată pe care stătea și veni spre Martov.

— Deci, așa arătați, spuse el. Credeam că trebuie să fiți mai bătrîn. Strînse mîna lui Martov cu tărie, îl conduse la masă și continuă : Vreau să vă prezint pe unul dintre oamenii noștri din oraș. Știu că el vă va fi de un real folos. Acesta este tovarășul Zavgorodnii, cunoscut acum ca „tovarășul Pavel". Din cauza lui a trebuit să amînăm întîlnirea. N-a fost ușor să-l scoatem din oraș.

Martov îl salută și se așezară cu toții la masă. „Tovarășul Alexei" spuse :

— Mă gîndesc să începem cu informarea ce o va face Zavgorodnii asupra situației din oraș. „Tovarășe Pavel", vezi dacă poți să fii scurt.

— Înainte de toate, doresc să expun, începu Zavgorodnii, fără grabă, așa cum probabil făcea în viața civilă, că cei din conducerea municipală instalată de către nemți sînt niște bandiți fără pereche. Bürgermeister [1] este fostul director al gospodăriei comunale; un hoț tot atît de viclean ca și diavolul. Păcat că nu l-am cunoscut înainte de război. A trecut fățiș de partea nemților. Urmează apoi, în ordine, încă doi trădători și cîțiva intelectuali bătrîni ramoliți. Am făcut tot ce ne-a stat în putință pentru ca doi oameni de-ai noștri să se strecoare printre ei. În fapt, orașul este guvernat de biroul comandantului zonei militare, în frunte cu locotenent-colonelul Strauch, și de Gestapo, condus de obersturmbannführerul Kleiner.

Gestapoviștii au început să recruteze agenți din rîndul populației. Pînă acum n-au prea reușit, deși au găsit vreo șase trădători care să-i ajute. Dar și noi am infiltrat unul din oamenii noștri acolo, ca să ne informeze asupra planurilor lui Kleiner. În prezent, obiectivul lor principal este să prindă pe toți comuniștii, deși nici unul dintre lucrătorii noștri din ilegalitate n-a fost încă capturat. Zilnic fac arestări și două din

[1] Primar.

închisorile lor sînt pline de deținuți. Acum trei zile au mai înființat o închisoare în internatul școlii. În fiecare noapte au loc execuții. Curînd va fi lipsă de alimente, pentru că nu s-au făcut provizii de iarnă. Peste tot există anunțuri care cheamă populația să-și vîndă surplusul de alimente la piață. Aceleași anunțuri au fost răspîndite în toate satele învecinate. Sarcina noastră principală a fost, pînă în prezent, să recunoaștem și să introducem oamenii noștri în diversele organizații ale ocupanților.

Legat de subiectul care vă interesează cel mai mult, am stabilit, fără nici o îndoială, că grupul în cauză și-a instalat cartierul general în orașul nostru. El a preluat cîteva clădiri, inclusiv școala nouă de la marginea orașului. Întrucît zona este greu de supravegheat în întregime, au fost puse bariere la toate străzile ce duc înspre acolo, iar grădinile din spatele clădirilor au fost împrejmuite cu sîrmă ghimpată. Aceasta este cauza pentru care n-am reușit încă pînă acum să pătrundem în zona respectivă. Din observațiile efectuate am reușit să stabilim că un autobuz pătrunde în fiecare noapte în zonă și parchează pe un loc viran din spatele școlii.

— Ce vă face să credeți că este vorba de organizația care ne interesează ? întrebă Martov.

— Iată ce anume. Zavgorodnii făcu o pauză. Unul din oamenii noștri, Rusakov, inginer de meserie și un bun comunist, a avut sarcina să se lase atras la colaborare de Gestapo. Se pare că Rusakov a acționat cu multă îndrăzneală, pentru că încă de la prima întîlnire fixată cu un gestapovist, săptămîna trecută, a fost introdus în zonă. Au încercat să-l convingă să lucreze pentru Serviciul de spionaj german.

I-au spus că va fi trimis în spatele liniilor sovietice, unde să încerce să-și găsească de lucru la o uzină de armament. O dată intrat aici, să arunce uzina în aer. Drept recompensă, va primi o sumă mare de bani și garanția că după război i se va da posibilitatea să se stabilească în Germania, unde va putea lucra ca inginer, dacă dorește. Bineînțeles că, la început, a refuzat, motivînd că nu se crede capabil să îndeplinească o astfel de misiune. După mai multe insistențe, pînă la urmă, a cerut să i se dea timp să se mai gîndească.

— Spuneți-i să accepte, interveni Martov. Îndată ce îl trec în spatele liniilor noastre, va raporta securității. Presupun că-l așteaptă cu răspunsul.

— Dar cum să-l lăsăm să se ducă ? Este un cadru foarte valoros. N-am dreptate, „tovarășe Alexei“ ? protestă agitat Zavgorodnii.

— Vreau să înțelegeți că va face ceva extraordinar de valoros, spuse Martov cu ardoare. Va fi primul nostru om care a reușit să se infiltreze printre membrii *Saturnului*. Informațiile ce le va obține vor fi de o valoare inestimabilă.

Zavgorodnii tăcea.

— Ceea ce mă neliniștește în cazul lui Rusakov, continuă „tovarășul Alexei“, este faptul că s-ar putea să nu aibă suficiente resurse pentru a face față misiunii. Chiar și partea fizică a chestiunii este dificilă. Are aproape cincizeci de ani.

— Problema cu bătrînețea n-ar fi un impediment, deoarece este destul de viguros pentru a rezista. În ce privește restul, inteligența de care dispune îl va ajuta să se descurce în orice situație, replică Zavgorodnii.

— „Tovarășe Pavel“, spuse „tovarășul Alexei“, misiunea grupului lui Martov este de o asemenea importanță că te-ai simți onorat să faci parte din el. Asta-i una la mînă. În al doilea rînd, știu că nu vei avea prea multe greutăți să-l înlocuiești pe Rusakov. Chiar el poate să găsească pe cineva care să-i ia locul. Ce-ai zice de Trofim ? Pînă acum n-a făcut nimic important.

CAPITOLUL 5

Comitetul regional din ilegalitate către Martov

„Toate bune în privința lui Rusakov. Urmează un curs rapid de instruire în organizația care ne interesează. Plecarea sa a fost programată, cu aproximație, pentru sfîrșitul lunii octombrie. Legătura lui în organizație este Mihail Androsov, un fost ofițer al armatei sovietice, care, după cîte se pare, înainte de război a servit în zona militară din Baltica. Contactarea lui Rusakov este greu de realizat. «Pavel» l-a întîlnit numai o singură dată și probabil că nu va mai avea posibilitatea să-l vadă din nou. Ținem organizația sub supraveghere, dar dorim să vă prevenim că nu sperăm să ajungem la un rezultat deosebit. Panteleev și-a început afacerile. Cu salutări, «Alexei»".

Martov către Starkov

„Rusakov, despre care v-am informat deja, va sosi, probabil, la sfîrșitul lunii octombrie. Vă rog să luați măsuri de identificare a lui Mihail Androsov, despre care se crede că a fost ofițer al armatei roșii în zona militară din Baltica și care acționează în aceeași organizație cu Rusakov. Se pare că Androsov se ocupă cu recrutări de agenți. Rudin se pregătește să plece în oraș. Panteleev acționează conform planului. Oamenii lui Budnițki continuă să distragă atenția dușmanului. Salutări, Martov".

Moscova către Martov

„Sîntem în așteptarea lui Rusakov. Cu privire la Androsov s-au obținut următoarele informații : născut în 1911 în orașul Kromi, regiunea Kursk. Este absolvent al școlii militare din Kursk și al cursului de perfecționare pentru comandanți din 1939. După absolvirea cursului de perfecționare a lucrat mai întîi la Statul major al zonei militare din Leningrad, apoi a fost transferat în zona militară din Baltica. Referințele luate atît de la persoanele oficiale cît și de la cele care l-au cunoscut de la absolvirea școlii militare îi sînt favorabile; excepție fac numai cele care se referă la perioada cît a lucrat în zona militară din Baltica. Din datele existente la Cartierul general al zonei baltice rezultă că, în 1941, Androsov a fost exclus din partid, ca urmare a hotărîrii adunării generale, retrogradat și trecut în rezervă pentru pierderea unui document secret de la Marele stat major. O informație de o altă natură scoate în relief faptul că în zilele premergătoare începerii războiului el s-ar fi îmbolnăvit subit. S-au luat măsuri pentru a se obține și alte informații, precum și pentru verificarea celor existente. Nu este exclus ca persoana care se dă drept Androsov să fie un impostor. Salutări, Starkov".

Martov către „tovarășul Alexei"

„Dacă este posibil, obțineți o descriere a înfățișării lui Androsov de la Rusakov. Sînt de importanță deosebită orice trăsături particulare de înfățișare, voce, comportare etc. Salutări, Martov".

Comitetul regional din ilegalitate către Martov

„«Pavel» l-a văzut din nou pe Rusakov în timpul unei învoiri în oraș. Din nefericire, acest lucru a avut loc înainte de a primi radiograma prin care cereți o descriere a înfățișării lui Androsov. Mă îndoiesc că vom mai putea avea o șansă ca aceasta de a primi informația ce ne interesează. Salutări, «Alexei»".

Moscova către Martov

„Continuăm să-l așteptăm pe Rusakov. Transmitem date suplimentare cu privire la Androsov : locotenent-colonelul Maslov, secretarul organizației de partid al cărei membru a fost Androsov, este de părere că acesta nu se face direct răspunzător de pierderea documentului; pentru motive necunoscute — sau din camaraderie prost înțeleasă, ori poate chiar din dorința de a apăra pe altcineva — a luat asupra sa întreaga răspundere. După trecerea în rezervă, s-a apucat de băutură și s-a îmbolnăvit. Era celibatar și trăia singur la Riga. Există posibilitatea ca el să fi fost uitat în confuzia evacuării. Asta este de mare importanță pentru punerea lui Rudin în temă. Examinați în detaliu diversele versiuni ale conversației sale cu Androsov. Punctul său vulnerabil este probabil simțămîntul că a fost nedreptățit. Salutări, Starkov".

Moscova către Martov

„Rusakov a sosit. A furnizat următoarele informații : Androsov are misiunea să verifice prizonierii de război care sosesc la *Saturn* și să-i puncteze pe viitorii agenți. Conform recomandării sale, un om poate fi sau recrutat sau trimis înapoi în lagăr. Un alt rus, Șciukin, tot fost ofițer sovietic, se ocupă cu procurarea de documente false pentru agenți. Androsov este inteligent, cu putere de voință, blond, ochi albaștri, părul rar și o chelie deja vizibilă. Toate acestea corespund datelor pe care le deținem. Comandantul german are deplină încredere în el. În privința lui Șciukin și a altora de teapa lui, de la *Saturn*, Rusakov n-a putut furniza prea multe informații. Există acolo și cîțiva bătrîni emigranți ruși. Dețin posturi minore și sînt tratați cu dispreț de către nemți. Un pericol mai mare îl prezintă prizonierii ruși din timpul războiului ruso-finlandez, cedați nemților. Aceștia ocupă mai multe posturi importante, în special ca profesori. Credem că plecarea lui Rudin trebuie grăbită. Salutări călduroase, Starkov".

Moscova către Martov

„Comunică-i lui Rudin că oamenii din locul unde va merge sînt foarte bine informați asupra evoluției războiului. Ei știu că înaintarea rapidă și considerabilă a trupelor germane în teritoriul nostru supune la un efort primejdios liniile lor de comunicații. Avem informații precise că Marele stat major dezbate un plan de oprire a prezentei ofensive pe Frontul central, cu scopul de a pregăti o ofensivă decisivă asupra Moscovei, anul viitor. Fiecare general neamț cu rațiune este îngrijorat de nepregătirea armatei pentru venirea iernii, atît în privința echipamentului soldaților, cît și a feluritelor vehicule ce nu pot funcționa la temperaturi sub zero grade Celsius. Umezeala toamnei a devenit deja o problemă. Rudin trebuie să știe asta și să ia în considerare fiecare fapt. Informează-ne îndată ce pleacă să-și îndeplinească misiunea. Toți îi dorim lui Rudin succes și avem încredere în el. Cu cele mai bune salutări, Starkov".

CAPITOLUL 6

Grupul lui Martov trebuia acum să facă față problemei mutării în adăposturile de iarnă aflate în pădurea din apropiere. Totul fusese pregătit și cîțiva oameni ai lui Budnițki locuiau deja acolo. Restul trebuia să se mute în următoarele cîteva zile. Așteptau vremea urîtă, care ar fi zădărnicit planurile de scotocire ale nemților. În fiecare noapte, soldații lui Budnițki trebuiau să facă cîteva deplasări încolo și încoace, transportînd echipamentul și munițiile la cantonamentul de iarnă.

Nici unul de pe insulă nu aștepta schimbarea vremii atît de nerăbdător ca Rudin. Misiunea lui — pătrunderea în dispozitivul *Saturnului* — trebuia să înceapă imediat după ce părăseau insula. Un grup mic de soldați ai lui Budnițki urmau atunci să simuleze o luptă cu nemții din garnizoana staționată în satul Nikolskoe. În timpul luptei, Rudin urma să se predea nemților.

O dată luat prizonier, trebuia să facă tot ce-i stătea în putință ca să trezească interesul nemților. În acest scop, i s-a întocmit o „biografie" amănunțită, de natură să atragă atenția. O altă sarcină a lui, cea mai importantă, era aceea de a se comporta de așa manieră încît să fie trimis pentru interogare la Androsov. S-au emis mai multe versiuni de comportare a lui Rudin în timpul anchetei. Dar toate se puteau dovedi zadarnice dacă nu asigurau îndeplinirea sarcinii sale esențiale: aceea de a atrage interesul șefilor *Saturnului* față de el.

Zorile acelei zile răsăriră posomorîte și plumburii. Cerul era apăsător. Burnița ușoară devenea mai densă și mai amenințătoare. Un vînt tăios sfîșia arbuștii, împrăștiind coloane galbene de frunze grele din cauza apei de pe ele. Vremea urîtă, așteptată cu atîta nerăbdare, se instalase.

Martov ordonă oamenilor săi să se pregătească pentru un marș și o posibilă luptă în împrejurimile satului Nikolskoe.

Budnițki și sergentul Olhovikov, un tînăr înalt, lat în spate, care trebuiau să angajeze lupta, intrară în bordeiul lui Martov. Cei trei își concentrară atenția asupra unei hărți a împrejurimilor. Martov indică spre Nikolskoe.

— Recunoști satul ? îl întrebă el pe Olhovikov.

— Desigur. L-am supravegheat în ultimele două săptămîni. Acolo există o garnizoană, pe care trebuie s-o nimicim.

— Lupta de astăzi este numai o misiune de recunoaștere, replică Martov aspru.

— Dar, de ce ? întrebă Olhovikov cu o voce ofensată. Îi cunoaștem deja din vedere chiar și pe ultimul lor om.

— Repet că lupta de astăzi trebuie să fie doar o simulare de atac.

— Cum ?

— O simulare. Așa trebuie să fie. Singurul motiv pentru care vreau să deschizi focul este ca să-i dau lui (zicînd aceasta, Martov arătă spre Rudin) posibilitatea să se predea.

— Lui ? Ca să se predea ? Dar de ce ?

— Pentru că așa este ordinul.

— Dacă așa este ordinul... Vru să mai zică ceva, dar se răzgîndi și preferă să se uite la Rudin și să ofteze.

— Nici unul din ceilalți oameni nu știe nimic despre asta. În măsura în care îi privește, această misiune este o operație de cercetare. Una foarte prudentă. E clar ?

— Da.

Cîteva minute mai tîrziu, mica oaste a lui Olhovikov se afla așezată în poziție de tragere pe cele două părți ale satului și în fața lui. Mitralierele începură să răpăie din toate părțile,

iar din clădirea care odată fusese școala satului se auzi zgomot de geamuri sparte, de strigăte și blesteme. Soldații garnizoanei nemțești alergau la atac pe drumul cel mai scurt : săreau pe ferestre. Împușcăturile durară aproape o oră.

Rudin asculta focul cu atenție, încercînd să ghicească ce aveau de gînd să facă nemții. Gloanțele șuierau pe lîngă ei, ricoșînd surd.

— Culcat ! Șobolanii trag orbește, zise Olhovikov.

Apoi, pe flancuri, oamenii lui începură să se retragă, în timp ce susțineau un torent continuu de foc.

— Oamenii mei se retrag, spuse el liniștit. Făcu o pauză și adăugă vădit stingherit : Și eu trebuie să mă retrag...

Într-un fel, încă nu putea să creadă că Rudin urma să se predea.

Rudin zîmbi.

— Mulțumesc, sergent. Acum du-te.

Rudin se îndreptă încet spre sat. Urcă colina mică din partea opusă școlii și se ascunse după trunchiul unui măr. De aci putea zări destul de bine siluetele nemților. Se îndreptă spre școală.

Nemții îl observară și pregătiră puștile-mitralieră. Rudin continuă să meargă, prefăcîndu-se că încearcă să-și dea seama unde se află. Peste alte cîteva secunde, era în plină vedere a nemților. Aceștia putură să vadă că era singur și neinarmat. Îl țineau în bătaia armelor. Rudin înainta mereu. În sfîrșit, unul din ei strigă :

— Aduceți-l aici !

Spre el se îndreptară doi soldați și un polițist. Rudin se opri și ridică mîinile. Stătea nemișcat, așteptîndu-i să se apropie. Cei trei se opriră la cîțiva pași de el.

— Percheziționează-l ! ordonă unul din nemți, adresîndu-i-se polițistului.

Polițistul, ai cărui ochi mici nu se clintiră de pe fața lui Rudin, începu să-l percheziționeze. Scoase pistoletul din buzunarul lui Rudin și se întoarse către nemți.

— Hai, mișcă ! îi ordonă lui Rudin unul dintre ei.

— Încotro ? întrebă acesta în germană.

Neamțul îl privi surprins și arătă spre școală. Un ofițer înalt, subțire, purtînd gradul de locotenent, se desprinse din grupul de lîngă școală și se apropie de el.

— Stai ! comandă ofițerul în limba rusă, cînd erau cam la cinci pași depărtare. Cine ești ?

— Sînt din grupul de partizani cu care tocmai v-ați luptat. Am venit să mă predau, răspunse Rudin într-o germană perfectă. Apoi, scoțîndu-și șapca, își șterse sudoarea de pe sprincene cu mîneca. Nemții schimbară priviri.

— Aduceți-l la mine în cameră, ordonă ofițerul.

Locotenentul intră repede, lovind ușa deschisă cu piciorul. Își atîrnă chipiul într-un cui, mantaua o aruncă pe pat, se duse lîngă masă și se așeză într-un fotoliu. De unde stătea, îl examină pe Rudin cu privirea, în tăcere, mai bine de un minut. În ochii săi mari, lipsiți de culoare, nu se citea nici curiozitate, nici mînie. Nu trădau nici o expresie, cu excepția oboselii, dacă asta se poate numi expresie. Fața sa cenușie avea o paloare de un galben bolnăvicios. Sub ochi avea cearcăne grele.

— Cine ești ? întrebă el, cu același calm de mai înainte.

— V-am spus deja. Sînt partizan.

— Unde erați staționați ?

— În mlaștina Ligovinski.

— Minți. Mlaștina este impracticabilă.

— Dar vă spun adevărul. În mlaștină există o insulă și cîteva poteci ce duc la ea.

Ofițerul tăcea.

— Bine, să presupunem că spui adevărul. Cum te numești?

— Mihail Kramer.

— Ești evreu ?

— Nu, german.

— Adică cum — german ?

— Foarte simplu. Sînt născut și crescut în Republica Autonomă a Germanilor din regiunea Volga.

— Nu cunosc o astfel de republică.

— Dar există, nu spun prostii. Sau, mai degrabă, a existat.

— Cîți oameni au atacat Nikolskoe ?

— Patruzeci.

— De ce s-au retras ?

— Nu sînt eu comandantul. Nu știu. Tot ce știu este ceea ce a spus comandantul înainte de luptă. A spus că, potrivit informațiilor furnizate de cercetașii noștri, în Nikolskoe sînt staționate aproape două companii.

— Ce funcție ai la partizani ?

— Nici una. Sînt soldat de rînd, atașat comandantului ca interpret. Am fost mobilizat și trimis să servesc la partizani deoarece cunosc limba germană.

— Ce vrei să spui prin „mobilizat" ? Nu ești localnic ?

— V-am spus că sînt născut pe Volga. Lîngă Saratov. Am fost chemat la Moscova, unde am locuit și am lucrat în ultimii doi ani. Am fost parașutat în spatele frontului la detașamentul de partizani.

— Vrei să spui că ești german get-beget ?

— Nu chiar. Mama este rusoaică.

— Cum ai zis ? Republica Autonomă a Germanilor din regiunea Volga ?

— Da.

— N-am auzit niciodată de asta.

Rudin ridică din umeri.

— Și spui că te numești Kramer ?

— Da.

Locotenentul era evident încurcat.

— De regulă, partizanii nu se predau. De ce n-ai opus nici o rezistență ?

Rudin zîmbi strîmb.

— Asta m-ar fi costat viața, iar eu doar una am.

Ofițerul îi întoarse zîmbetul.

— Cine ești ?

— Sînt inginer civil. Am lucrat la Serviciul energetic municipal Moscova.

— Care a fost planul operațiunii de astăzi ?

— Cred că s-a încercat să se determine cam ce sorți de izbîndă ar avea un atac direct, în forță.

— Două companii! Locotenentul se uită la soldatul ce stătea de gardă în pragul ușii și rîse. Cercetașii voștri au ochii mari și foarte puțin curaj.

Învîrti manivela telefonului de campanie și ridică receptorul.

— Doi? Aici este Nouă. Totul este sub controlul nostru. S-au retras. Am un prizonier aici... Cred... Bine, totuși eu cred...

Rudin putea numai ghici ce plănuia locotenentul, pentru că îi ordonase imediat unui soldat de lîngă el să-l scoată din cameră.

Își reformulă în minte toate răspunsurile date la întrebările ofițerului. Făcuse totul să-i trezească interesul. Păcat însă că polițistul care-l percheziționase nu descoperise scrisoarea cusută în căptușeala hainei sale, chipurile, scrisă de tatăl lui Kramer în timpul primelor zile ale războiului. În această scrisoare, Kramer tatăl făcea aluzie la faptul că fiul său trebuia să poarte legăturile sale de sînge în cuget și să acționeze în conformitate.

Acum nu mai putea face nimic. Convorbirea pe care o avusese cu ofițerul urma să-i decidă soarta.

Rudin fu închis într-un șopron de lemn din curtea școlii. În timp ce ședea pe unul din butuci, încerca să nu-și irosească energia, imaginîndu-și ce se punea la cale pentru el.

Zăvorul se trase și o lumină slabă umplu șopronul.

— Ieși! Repede!

Doi polițiști îl escortară pînă la un camion, ce aștepta la poartă, și i se ordonă să se urce în spate. Îl urmară cei doi polițiști. Locotenentul ieși din clădirea școlii, înmînă polițiștilor un plic sigilat și se întoarse înapoi, fără a se mai uita la Rudin.

Șoferul trînti cu zgomot portiera de la cabină și camionul porni duduind pe ulița satului.

Rudin crezu că îl duceau să-l împuște la marginea satului. Dar nu, camionul își continuă drumul, cu aceeași viteză, mai departe, tot mai departe, în josul drumului. În depărtare apăru

un oraș mare, obiectivul misiunii lui Rudin. Apoi, pe neașteptate, camionul frînă brusc. Șoferul coborî și le spuse polițiștilor, în germană, că nu poate să-i ducă mai departe, că erau destul de aproape de lagăr, că acesta era un camion militar și nu un autobuz de călători și că avea o altă misiune de îndeplinit. Regreta chiar că îl ascultase pe locotenent și făcuse acea cursă.

Observînd că polițiștii nu înțelegeau o iotă din ce le spunea șoferul, Rudin le traduse că lagărul se afla dincolo de terasamentul de cale ferată din fața lor. Un lung tren de marfă aștepta pe șine. Se auziră strigăte de comandă, lătrat de cîini și un huruit straniu. Traversară calea ferată și fură opriți de o santinelă.

— Stai! Cine-i acolo? strigă ea în germană.

— Am adus un partizan, bombăni unul dintre polițiști.

Santinela se uită cu ochii holbați, mai întîi la Rudin, apoi la polițiști. Înțelesese evident doar un singur cuvînt — „partizan" — și nu știa ce să facă.

— Sună să vină un ofițer, spuse calm Rudin în germană.

După cîteva clipe își făcu apariția un caporal neamț.

— Ce s-a întîmplat? întrebă el pe santinelă.

— Au adus un partizan, răspunse santinela arătînd spre polițiști.

Caporalul se apropie de ei și polițiștii îl îmbrînciră pe Rudin în față.

— Explică-i tu, spuseră ei.

Rudin îi spuse că este un partizan capturat și că a fost trimis în lagăr.

— Imposibil! exclamă caporalul. Nu puteau să te trimită aici. Lagărul acesta a fost desființat. Unde sînt documentele de trimitere?

Rudin întrebă pe însoțitorii săi dacă le aveau. Unul din ei smulse plicul din buzunarul de la piept și-l înmînă caporalului, care scoase o lanternă și scrută cu privirea conținutul hîrtiei din plic.

— E o încurcătură la mijloc, mormăi el, îndesîndu-l în buzunar. Așteptați-mă puțin aici pînă mă întorc.

Caporalul alergă în lungul trenului în care erau urcaţi mai mulţi prizonieri.

Rudin văzu cîţiva dintre ei ajutind pe tovarăşii lor slăbiţi şi bolnavi.

— Ia uite cum îi duc pe ai noştri ! spuse unul din poliţişti, dar era greu să ghiceşti dacă vocea lui exprima compătimire sau altceva.

Doi ofiţeri se apropiară de ei. Pelerinele lor negre, lungi şi ude păreau confecţionate din fier. Caporalul care-i însoţea arătă spre Rudin.

— Acesta-i partizanul.

Ofiţerii se uitară cu mirare la el şi schimbară priviri. Unul din ei se uită la documentul înmînat de caporal, apoi spuse :

— Să fie urcat în ultimul vagon. Cu el mi se pare că se fac o sută cincisprezece prizonieri, cifră rotundă.

Un soldat lung şi slăbănog se apropie de Rudin şi-l conduse spre ultimul vagon, aşa cum i se poruncise. Nici nu intră bine, că uşa se şi închise. În vagon era întuneric, se auzeau murmure şi zgomote.

Rudin se gîndi că trebuia să evadeze. Nu era altă alternativă. Poate că uşa n-a fost bine încuiată. Dacă a fost, trebuia să sară prin sîrma de la fereastră. Se ghemui pe podea, ascultînd atent gălăgia de afară.

Cînd nimic altceva nu se mai auzi, în afară de zgomotul ritmic al roţilor, apucă de marginea uşii şi încercă să o împingă înapoi. Fără folos. Atunci, se ridică şi se izbi de ea cu toată puterea. Acelaşi rezultat.

CAPITOLUL 7

După bătălia simulată de la Nikolskoe, detaşamentul lui Olhovikov s-a dus direct la cantonamentul de iarnă. Budniţki îl aştepta lîngă un mic loc defrişat. Îl conduse direct la Martov.

— Olhovikov raportează. Totul s-a desfăşurat potrivit planului. N-au fost morţi.

— Cum e cu Rudin ?

Sergentul ridică din umerii săi masivi.

— Nu pot să spun prea multe. Tot ce ştiu este că a plecat.

— Cînd l-ai văzut ultima oară ?

— Înainte de terminarea focului.

— A spus ceva ?

Olhovikov ridică iar din umeri.

— N-am putut să discutăm prea mult. Cînd oamenii mei au început să se retragă, l-am lăsat acolo, în tufişuri.

— Înţeleg. Martov vru să-l întrebe altceva, dar îşi schimbă gîndul. Mulţumesc. Du-te şi odihneşte-te, spuse el.

Cîteva minute mai tîrziu, Galea Gromova trimitea următorul mesaj codificat Moscovei :

„Prima fază terminată. Rudin a plecat în sat. Se simţea stăpîn pe el. Nu se cunosc alte amănunte. Aşteptăm desfăşurarea evenimentelor. Salutări. Martov".

La miezul nopţii, ea primi o radiogramă de la „Alexei", care îi îngrijoră mult pe cei din bordeiul principal.

Caporalul alergă în lungul trenului în care erau urcați mai mulți prizonieri.

Rudin văzu cîțiva dintre ei ajutînd pe tovarășii lor slăbiți și bolnavi.

— Ia uite cum îi duc pe ai noștri ! spuse unul din polițiști, dar era greu să ghicești dacă vocea lui exprima compătimire sau altceva.

Doi ofițeri se apropiară de ei. Pelerinele lor negre, lungi și ude păreau confecționate din fier. Caporalul care-i însoțea arătă spre Rudin.

— Acesta-i partizanul.

Ofițerii se uitară cu mirare la el și schimbară priviri. Unul din ei se uită la documentul înmînat de caporal, apoi spuse :

— Să fie urcat în ultimul vagon. Cu el mi se pare că se fac o sută cincisprezece prizonieri, cifră rotundă.

Un soldat lung și slăbănog se apropie de Rudin și-l conduse spre ultimul vagon, așa cum i se poruncise. Nici nu intră bine, că ușa se și închise. În vagon era întuneric, se auzeau murmure și zgomote.

Rudin se gîndi că trebuia să evadeze. Nu era altă alternativă. Poate că ușa n-a fost bine încuiată. Dacă a fost, trebuia să sară prin sîrma de la fereastră. Se ghemui pe podea, ascultînd atent gălăgia de afară.

Cînd nimic altceva nu se mai auzi, în afară de zgomotul ritmic al roților, apucă de marginea ușii și încercă să o împingă înapoi. Fără folos. Atunci, se ridică și se izbi de ea cu toată puterea. Același rezultat.

CAPITOLUL 7

După bătălia simulată de la Nikolskoe, detașamentul lui Olhovikov s-a dus direct la cantonamentul de iarnă. Budnițki îl aștepta lîngă un mic loc defrișat. Îl conduse direct la Martov.

— Olhovikov raportează. Totul s-a desfășurat potrivit planului. N-au fost morți.

— Cum e cu Rudin ?

Sergentul ridică din umerii săi masivi.

— Nu pot să spun prea multe. Tot ce știu este că a plecat.

— Cînd l-ai văzut ultima oară ?

— Înainte de terminarea focului.

— A spus ceva ?

Olhovikov ridică iar din umeri.

— N-am putut să discutăm prea mult. Cînd oamenii mei au început să se retragă, l-am lăsat acolo, în tufișuri.

— Înțeleg. Martov vru să-l întrebe altceva, dar își schimbă gîndul. Mulțumesc. Du-te și odihnește-te, spuse el.

Cîteva minute mai tîrziu, Galea Gromova trimitea următorul mesaj codificat Moscovei :

„Prima fază terminată. Rudin a plecat în sat. Se simțea stăpîn pe el. Nu se cunosc alte amănunte. Așteptăm desfășurarea evenimentelor. Salutări. Martov".

La miezul nopții, ea primi o radiogramă de la „Alexei", care îi îngrijoră mult pe cei din bordeiul principal.

„Conform informaţiilor primite, lagărul prizonierilor de război, situat lîngă oraşul nostru şi din care se recrutaseră oameni pentru locul care interesează, a fost mutat. Motivele mutării sînt necunoscute. Un doctor sovietic, care lucra în lagăr, spune că prizonierii au fost duşi, în cursul nopţii, spre cantonamentele de iarnă. Salutări, «Alexei»".

Trenul cu prizonieri îşi continua drumul spre vest. După părerea lui Rudin, parcursese în jur de cincizeci de kilometri. Cunoştea bine harta regiunii şi-şi dădu seama că trenul urma să treacă foarte curînd printr-o pădure întinsă. Făcu un pas către uşă, dar se împiedică de trupul cuiva. Apoi, strecurîndu-se încet printre oamenii care stăteau lungiţi pe jos, înaintă puţin cîte puţin spre micul pătrat întunecat al ferestrei. Un bărbos într-o bluză de marinar ponosită stătea lîngă fereastră, cu faţa strîns lipită de carourile din sîrmă. Rudin se apropie de el, îl împinse uşor mai la o parte, şi-i şopti :

— Am de gînd să forţez barele de sîrmă.

Bărbosul preferă să tacă şi să-i facă loc.

Rudin pipăi marginile gratiilor. Erau fixate într-o ramă de lemn, cu ajutorul unor cuie cu capul plat. Fără a mai pierde timpul, înfăşură mîneca hainei, pe care şi-o purta pe umeri, în jurul mîinii, apucă gratiile din mijloc şi trase cu toată puterea de ele. Barele începură să se desprindă. Le mai smuci o dată, şi încă o dată, pînă le desprinse definitiv.

— Merg cu tine, îi şopti însufleţit bărbosul la ureche.

— Ai vreun tovarăş ? întrebă Rudin. Poate vrea să fugă şi el. Dar aşteaptă cincisprezece minute după ce sar eu. Dă-mi o mînă de ajutor.

Sprijinit de marinar, Rudin se căţără pe fereastră, scoase întîi picioarele şi găsi un sprijin pe cornişa de afară. Strîns lipit de peretele vagonului şi biciuit de rafalele de vînt, privi în jur. Trenul trecea printr-un coridor întunecos, croit prin pădure. Deodată, observă că zăvorul de la uşa vagonului era legat doar cu o bucată de sîrmă. Ţinîndu-se cu o mînă de fereastră, desfăcu sîrma şi ridică cîrligul de la zăvor.

— Am descuiat uşa, spuse el.

— Mulţumesc, răspunse marinarul şi dispăru în întuneric.

Nu era timp de pierdut. Soldaţii se puteau sesiza că evadau prizonierii din tren. Rudin îşi adună toate forţele, se propti de perete şi se avîntă în gol. Se trezi aruncat în nişte tufişuri şi se rostogoli în şanţul de lîngă terasament.

Trenul dispăruse. Partea dreaptă a feţei îi ardea, iar lîngă ureche simţea o tăietură adîncă. Se ridică în picioare şi-şi îndoi genunchii. La picioare nu păţise nimic, dar îl săgeta o durere surdă în umărul stîng. Încercă să întindă mîna, dar aproape că strigă din cauza durerii ascuţite, neaşteptate. Pădurea era liniştită, singurul sunet ce se auzea fiind cel al ploii, care cădea neîncetat. Rudin traversă linia ferată şi se afundă în pădure. O traversă în fugă şi dădu într-o cîmpie fără sfîrşit, presărată cu tufe. Supraveghe terenul aproape o oră, dar nu i se păru nimic suspect. Continuă să meargă încă vreo doi kilometri de-a lungul lizierei pădurii, apoi se aventură în cîmpia deschisă. Pămîntul îmbibat cu apă i se lipea de picioare. Ploaia îi biciuia faţa atît de înverşunat, încît trebuia să se apere cu mîna. Mersul deveni mai anevoios. Se împiedica, căzînd în gropi pline cu apă, ori poticnindu-se în tufişuri.

Deodată, în faţa lui se profilă conturul negru al unei colibe singuratice. Făcu mai întîi un ocol larg în jur, apoi se îndreptă direct spre ea.

— Cauţi ceva ? îl întrebă blînd o voce de bătrîn din întuneric.

Rudin se încordă, vibrînd din toată fiinţa sa.

— Nu vreţi să-mi daţi un pahar cu apă ?

— De ce nu ? Apa nu-i aur. Intră.

Ceva se mişcă în beznă şi de lîngă peretele colibei se desprinse un bătrîn încovoiat. Rudin se apropie mai mult şi văzu că purta o scurtă de soldat şi o căciulă cu urechile ridicate.

— Intră ! îl îndemnă bătrînul în timp ce deschidea uşa colibei.

Bătrînul îi aduse o găleată cu apă cu un polonic în ea şi nişte turtă de secară tare ca piatra.

— De unde ești și încotro te duci ? îl întrebă, luînd loc lîngă el pe o laviță. Încerci să ajungi la linia frontului ?

— Mă duc cu treburi la oraș, răspunse Rudin cu o voce obosită.

— Nu prea arăți a soldat. Ce fel de treburi ar putea exista cînd e război ? Sau poate te-ai hotărît să-ți încerci norocul la noii stăpîni ?

— Nu, nu m-am hotărît.

— Ești partizan ?

— Nu, replică Rudin. De ce ?

— Așa, din curiozitate.

— Credeți că o să dau de nemți, dacă o țin drept înainte spre oraș ?

— Dacă mergi cam la trei kilometri distanță de calea ferată s-ar putea să nu te întîlnești cu ei.

Se opri o clipă, medită la ceva, apoi reluă :

— Ți-e frică de partizani ?

— Nu.

— Atunci mergi cam la o distanță de șase kilometri de calea ferată. Pe acest drum ești sigur că nu întîlnești nici un neamț.

— Mulțumesc, spuse Rudin, ridicîndu-se de pe laviță să plece. Cum vă cheamă ?

— Stepan, dar toți îmi zic Vrăjitorul, răspunse bătrînul și rîse încet. Asta pentru că trăiesc în mlaștină.

— Mulțumesc mult. Rămîneți cu bine.

— Drum bun.

Rudin urmă întru totul sfatul bătrînului. Pămîntul clisos i se lipea de tălpi și acum, dar mersul era mai ușor ; probabil se simțea mai bine după întîlnirea cu bătrînul.

— Hei, tu ! Stai ! strigă o voce răgușită din beznă. Mîinile sus, dacă nu vrei să...

Rudin se opri și ridică mîinile.

Din tufișuri apăru o umbră care se mișcă spre el.

— Cine ești ?

— Un cetățean sovietic.

— Toți sîntem cetățeni sovietici. Vreau să știu cine ești, de unde ești și încotro te îndrepți.

— E o poveste lungă. Dacă ești partizan, du-mă la comandantul tău.

— Ești înarmat ?

— Nu.

— Atunci mergi în direcția aceea și nu privi înapoi.

Tufișurile deveniră mai dense. Curînd pătrunseră într-o pădure. Apărură, nu se știe de unde, încă doi oameni. După vreo trei kilometri, îi opri o santinelă. Unul din oameni îi spuse o parolă, apoi continuară să mărșăluiască. Ajunseră la un bordei, unde doi oameni bărboși, fără o vîrstă precisă, stăteau în jurul unei lăzi întoarse cu gura în jos și beau ceai. Masa lor improvizată era slab luminată de o lampă de gaz, cu sticla spartă și afumată, atîrnată de tavan.

Unul dintre ei își așeză jos ceașca de ceai pe jumătate goală, cu un gest de nemulțumire.

— Mi s-a spus că vrei să mă vezi. Ce dorești ?

— Dacă dumneata ești comandantul acestui detașament, aș dori să-ți vorbesc confidențial.

— Să știi, spuse omul și arătă cu mîna spre tovarășul său, că n-am secrete față de comisarul meu. Spune-ne cine ești și ce vrei !

— Spune-i să plece, zise Rudin, uitîndu-se la partizanul care stătea lîngă ușă.

— Bine, Petro, ieși pentru o clipă. Te ascult.

— Aveți vreo legătură cu „tovarășul Alexei" ?

Bărbosul se uită la el cu indiferență.

— De ce ?

— Aș dori să-i transmiteți o radiogramă.

Comisarul îi înmînă lui Rudin o foaie de hîrtie.

Rudin scrise următorul mesaj :

„Informați pe Martov că, datorită unor circumstanțe neprevăzute, am nimerit în trenul cu prizonierii de război. Am evadat și în prezent sînt la...". Aici Rudin lăsă un spațiu. „Sînt gata să-mi reiau misiunea".

— Completați unde sînt, spuse el.

Cei doi citiră mesajul împreună, tăcură un timp, apoi comandantul se ridică.

— În regulă. Îl voi trimite chiar acum, dar trebuie să stai aici pînă primim răspunsul.

— Cu plăcere, replică Rudin.

După plecarea comandantului, comisarul îl întrebă dacă îi este foame.

— Nu voi spune nu. Tot ce-am mîncat în ultimele două zile a fost o bucată de turtă de secară, tare ca piatra.

— La casa Vrăjitorului ? întrebă comisarul, inocent.

— Da.

— Nu fi surprins. Oamenii noștri au fost de multe ori acolo.

— Bravo, zise Rudin și rîse.

Comandantul se întoarse.

Comisarul părăsi bordeiul, dar se înapoie curînd cu pîine neagră și o bucată de carne de porc sărată.

— Asta-i tot ce avem să-ți dăm.

Rudin mînca cînd radiotelegrafistul raportă că primise răspunsul.

„Informațiile tale au fost transmise la Moscova. Rămîi la detașament pînă la noi ordine".

A doua radiogramă era adresată lui Nagornii, comandantul detașamentului. „Acordați tot sprijinul acestui om ! «Alexei»".

CAPITOLUL 8

Trecuseră aproape două zile de cînd Rudin părăsise grupul. Cu toate că Martov își dădea bine seama că era prea devreme să aștepte vreun cuvînt de la el, nu putea să-și ascundă un simțămînt de teamă.

A doua zi, spre seară, Savușkin se întoarse dintr-o zonă, unde se presupunea că nemții construiau un mare aerodrom.

— Munca de construcție la marele aerodrom, despre care ne-a informat Moscova, este în toi, raportă el. Mai precis, reconstruiesc și extind unul din vechile noastre aerodromuri militare. Au terminat deja o pistă de aterizare din beton, iar alta este pe jumătate gata. Am reușit să-l cunosc pe colonelul Konrad Hormann, din corpul inginerilor. În viața mea n-am întîlnit un om mai naiv ca el. A fost cu adevărat un noroc pentru mine.

— Nu poți să fii mai explicit ? îl întrerupse Martov. Acum sînt foarte ocupat.

— Ceva vești despre Rudin ? întrebă Savușkin, dar, întrucît Martov nu răspunse, continuă : Da, voi fi mai explicit. Dacă mai iau o dată legătura cu el sau îl lichidez, sau îi șterpelesc servieta cu documente ; ori, și mai bine, îl determin să lucreze pentru noi.

— N-avem nevoie de oameni ca el, i-o tăie Martov scurt.

— E slab în orice, afară doar de inginerie, explică Savușkin. Este cel mai bun în domeniul său. Mi-a spus că i s-a decer-

nat o medalie pentru construirea aerodromului Tempelhof din Berlin. Mi-a și arătat-o. O ține într-o pungă de piele de căprioară, în buzunarul de la spate al pantalonilor.

— Cum l-ai intîlnit ? întrebă Martov.

— Totul a fost o chestiune de gelozie.

Savușkin îi povesti cum se împrietenise cu un oarecare Anatoli, hoț de buzunare înainte de război, care lucra la aerodrom în funcția de contabil. Cînd Anatoli l-a întrebat ce meserie are, Savușkin i-a răspuns că înainte de război fusese profesor de dans la Minsk și că nu avusese prilejul să se evacueze. Era în căutarea unui post convenabil la nemți și-și propusese să facă afaceri cu alimente. Problema cea mai grea era găsirea unui complice printre nemți. Atunci, Anatoli i l-a recomandat imediat pe Hormann, despre care a afirmat că era un om căruia îi plăceau femeile, băutura și banii. În aceeași zi, Savușkin l-a intîlnit pe Hormann în casa unei femei cu numele de Tosia. Aceasta era o femeie destul de frumoasă, în jur de treizeci de ani, fiica unui negustor de pește care își plecase capul în fața nemților. Hormann o trecea întotdeauna pe statul de plată într-un post fictiv și locuia într-o căsuță de la marginea fostului aerodrom, compusă din trei camere pline cu mobilă adusă din apartamentele părăsite.

— Vrei să cîștigi mulți bani ? a întrebat-o Anatoli, fără alte formalități, imediat după ce l-a prezentat pe Savușkin sub numele de Vova, un vechi prieten.

— Cine nu vrea ? i-a răspuns ea tărăgănat și vizibil interesată, în timp ce își înfășura chimonoul de mătase verde mai strîns pe talie.

— Cînd vine șeful aici ?

— Trebuie să vină, i-a răspuns ea vag.

— Cînd apare, îi spui că Vova este un vechi prieten de-al tău, care te-a căutat mult timp și care, în sfîrșit, a reușit să te găsească. Ce-o să se întîmple după aceea, nu-i treaba ta. Cum ți se pare pentru început ? l-a întrebat el pe Savușkin.

— Minunat, a răspuns acesta.

Curînd și-a făcut apariția și Hormann. Era un om la patruzeci și cinci de ani, destul de ramolit, neras, cu tunica boțită și își ștergea mereu fruntea și chelia cu o batistă murdară.

Cînd i-a fost prezentat pretinsul prieten al Tosiei, Hormann s-a întristat dintr-o dată și s-a lăsat moale pe un fotoliu. Anatoli jubila. El îi explică lui Hormann că totuși Vova n-o iubea atît de mult pe Tosia încît să-și poată pierde capul după ea și că totul se putea aranja. În continuare, Anatoli i-a relatat despre propunerea lui Vova de a cîștiga mulți bani. La auzul acestor cuvinte, Hormann s-a înseninat la față și s-a declarat imediat de acord să trateze chestiunea mai în amănunțime cu Vova personal, fără prezența lui Anatoli. Acesta, considerîndu-se oarecum jignit că se dispersa atît de ușor de el, a plecat, pretinzînd că avea unele treburi de rezolvat.

După plecarea lui Anatoli, Savușkin și Hormann au băut o dată pentru succesul aventurii lor și încă o dată pentru fericirea lui Hormann și a Tosiei. Apoi, Savușkin și-a luat la revedere de la Hormann și Tosia, spunînd că pleacă într-un oraș din apropiere să găsească clienți care posedă obiecte de valoare.

Cînd Savușkin își termină istorisirea, Martov o chemă pe Galea și-i dictă textul unui scurt mesaj către Moscova. Mesajul transmitea rezultatele cercetărilor întreprinse de Savușkin. Îi făcu apoi semn cu mîna că este liber să plece și adormi imediat.

Fu trezit cînd Galea își scoase capul de după perdea, strigînd :

— Avem un mesaj de la Rudin ! Un cuvînt de la Rudin !

CAPITOLUL 9

Pe la miezul nopții, la comandamentul detașamentului de partizani unde nimerise Rudin au mai sosit două radiograme. Una era pentru Rudin, iar cealaltă pentru Nagornîi, șeful detașamentului. Cea adresată lui Rudin cerea să-și „continue drumul spre ținta propusă", iar cea adresată lui Nagornîi îi cerea să-l sprijine în acest sens, dîndu-i o călăuză pînă în oraș.

Urmînd sfatul partizanilor, Rudin intră în oraș dinspre vest, merse pînă la un stadion, o luă la stînga și curînd ajunse într-o piață. Nemții pe care-i întîlni în drum nu-l băgară în seamă, deși ar fi preferat să-l fi observat sau chiar să-l fi oprit. Asta ar fi fost cea mai bună soluție, conform legendei ce-o inventase. Dar nemții erau ocupați cu alte treburi.

Rudin luă hotărîrea că, dacă-l găsește pe Babakin în piață, se va lăsa observat, dar nu se va apropia de el.

Deși era aglomerată, piața avea totuși un aspect neobișnuit, ciudat. Lipsea acea agitație comună tuturor piețelor ; și erau mai mulți bărbați decît femei.

Rudin știa că Babakin trebuia să aibă o prăvălie cu îmbrăcăminte de ocazie. Ținîndu-se mereu în spatele unui om care vindea bucăți subțiri de slănină, Rudin scrută în jur și curînd îl zări pe Babakin. Acesta stătea lîngă o gheretă deschisă, discutînd aprins cu un invalid cu picior de lemn. Se apropie la trei pași de el și se opri. Privirile lor se întîlniră. Mîna lui Babakin, ridicată spre mustață, înghețǎ pentru o clipă, fără ca

să trădeze în vreun fel faptul că-l recunoscuse pe Rudin. Continuă să discute cu invalidul. Lui Rudin îi încolți pe buze un zîmbet fugar, se întoarse și se îndreptă spre marginea pieței. Încă o dată îl năpădi simțămîntul apartenenței la o mare tovărășie de arme.

O luă încet spre centrul orașului. Se opri cîtva timp lîngă un soldat neamț care umfla cauciucul unei motociclete, apoi își continuă drumul.

Se apropie încet de un ofițer într-o manta lungă, de piele. Părea să fi ieșit pentru o scurtă plimbare, bine dispus, cu privirea pierdută înainte și zîmbind absent. Cînd Rudin se opri în fața sa, ofițerul tresări și chiar se dădu în lături ; ochii i se îngustară și duse mașinal mîna dreaptă la buzunarul mantalei.

— Ce dorești ? întrebă el în germană.

— Vă rog să mă scuzați, răspunse Rudin tot în germană. Sînteți atît de bun să-mi spuneți unde se află clădirea comandamentului militar ?

Ofițerul îl privi mai îndeaproape, nu fără puțină curiozitate, apoi spuse :

— În piața centrală, vizavi de biserică.

— Vă mulțumesc, răspunse Rudin cu recunoștință și-i făcu loc să treacă.

Lîngă clădire erau parcate cîteva mașini, iar o santinelă se plimba prin fața intrării. Nu spuse nimic, doar se opri să-l urmărească pe Rudin cum urcă scările.

În hol, la un birou mic cu cîteva telefoane pe el, se afla un tînăr locotenent. Pe perete, deasupra capului său, era prinsă în cuie o tăbliță mică pe care scria : „Ofițer de serviciu". Îl măsură pe Rudin cu privirea și se ridică.

— Cu cine doriți ? întrebă el în rusește, rostind separat fiecare cuvînt.

— Cu cineva din conducere, răspunse Rudin în germană. Locotenentul se uită prevenitor la îmbrăcămintea lui șifonată și murdară.

— Puteți să-mi spuneți pentru ce ați venit ? M-ar ajuta să vă îndrum la camera potrivită.

— Despre asta voi vorbi numai șefului dumneavoastră, spuse Rudin cu o urmă de iritare în glas.

Locotenentul dădu din umeri, se gîndi un moment și întrebă :

— Este o chestiune pur militară sau are de-a face cu munca în rîndul populației ?

Rudin își dădu seama că locotenentul era în încurcătură și-i era teamă de ruperea ordinii sacre germane care guverna așezarea.

— Da, e vorba de munca cu populația, zise el.

Locotenentul se lumină. Se aplecă peste biroul său și apăsă pe un buton. Din spatele unei uși apăru imediat un soldat cu ochelari. Locotenentul arătă spre Rudin și-i ordonă :

— Condu-l pe acest om la camera nr. 4.

Rudin intră într-o cameră lungă și îngustă. La celălalt capăt al ei stătea un ofițer cu spatele la fereastră. Putu observa numai capul său mare și rotund, un gît scurt și gros și niște umeri lați.

— Vino mai aproape, spuse ofițerul într-o rusă destul de corectă.

— Mulțumesc, răspunse Rudin în germană.

— Cum de vorbești germana atît de bine ? îl întrebă ofițerul neamț, scrutîndu-l cu privirea din cap pînă în picioare.

— Din partea tatălui sînt german, replică el. M-am născut în Republica Autonomă a Germanilor care trăiesc în regiunea Volgăi. Mă numesc Kramer.

— Oho ! exclamă ofițerul, cu gradul de maior. Familia noastră a simpatizat mult această republică. Aveam acolo chiar și o rudă mai îndepărtată. Acum ce faci aici ?

Rudin nu răspunse imediat. Tăcea, de parcă era în dubiu dacă să spună sau nu adevărul.

— Sînt un fost partizan, domnule, zise Rudin în cele din urmă, cu capul lăsat în jos.

— Partizan ? Ochii ofițerului deveniră rotunzi. Ce vrei să spui prin „fost" ?

— De fapt, sînt inginer electrician, dar am fost mobilizat la Moscova, deoarece cunosc germana. Apoi am fost trimis în

spatele frontului, la partizani, ca interpret. Acum trei zile a fost o hărțuială lîngă satul Nikolskoe. Cam la douăzeci de kilometri de aici.

— Nikolskoe ? repetă maiorul. Așteaptă o clipă. Trase un sertar de la birou, luă din el o hîrtie și citi cu atenție. Bine, bine. Și ce-a urmat ?

— In timpul luptei, m-am strecurat și m-am predat.

Maiorul consultă hîrtia și-l întrebă :

— Ai fost trimis într-un lagăr de prizonieri de război ?

— Da, din nefericire așa s-a întîmplat.

— Cum de ești liber acum ?

— Am evadat.

— Nu minți ! Nimeni nu evadează dintr-un lagăr ca acela, spuse maiorul cu o voce din care răzbătea jignirea.

— Nu din lagăr, domnule. Tocmai se evacua cînd am fost adus acolo. M-au urcat într-un tren și am sărit din el pe drum.

— Și toate acestea numai pentru ca să vii aici ? întrebă sarcastic maiorul. Ai impresia că sînt atît de naiv încît să te cred !?

— Nu-i ceva de rîs, se supără Rudin.

— Te-am întrebat de ce ai venit aici.

— Vă rog să mă înțelegeți, domnule maior, că mă aflu într-o situație destul de complicată. În ce-i privește pe partizani, sînt dispărut în luptă. Nu mă mai puteam înapoia la ei. Știți că partizanii noștri nu se predau niciodată vii. Dacă mă înapoiam la ei, mă împușcau. Să știți că nu mi-a fost ușor să iau această hotărîre. În cursul primelor zile ale războiului, cînd eram încă la Moscova, am primit o scrisoare de la tatăl meu, în care îmi scria că trebuie să ascult de glasul sîngelui. Cînd am citit scrisoarea atunci, am rîs în sinea mea. Dar cînd i-am văzut aici pe primii germani adevărați, cînd am auzit vorbindu-se germana și cînd s-a dovedit adevărata măreție a glorioasei armate germane, cu mine s-a întîmplat ceva ciudat. Nu mi-a venit să cred că oamenii aceștia sînt dușmanii mei și că trebuie să-i ucid. Dimpotrivă, cei care mi s-au părut adevărații dușmani au fost partizanii. Iată de ce m-am predat, dar nu ca să aștept sfîrșitul evenimentelor într-un lagăr de prizonieri de război. Nici unul din oamenii dumneavoastră n-a avut timp să vorbească cu mine. Au preferat să mă arunce într-un tren care se îndrepta Dumnezeu știe unde. Iată de ce am evadat.

— De ce n-ai așteptat să ajungi la destinație și să explici toate acestea celor de acolo ?

— Nu, domnule, asta ar fi fost imposibil. Una e să verificați totul aici, cînd puteți să vedeți cu ușurință dacă vă spun adevărul, și cu totul altceva e să încerci să-ți dovedești nevinovăția cînd te afli la o depărtare prea mare de fapte.

— Bine, de acord dar nu pot să te ajut cu nimic. Noi formăm o unitate cu caracter pur militar și pe inamicii noștri ori îi împușcăm, ori îi trimitem în lagăr. Tot ce pot să fac este să te trimit înapoi într-un lagăr de prizonieri de război. Faptul că tatăl dumitale a fost neamț e un lucru interesant, dar nu-ți poate servi prea mult. În plus, eu n-am timp să mă ocup de astfel de treburi.

— De interpreți nu aveți nevoie ?

— Nu, pentru că eu vorbesc rusește. În ce-i privește pe alții, nu știu dacă au nevoie, pentru că nu sînt serviciu de cadre.

Maiorul se uită la Rudin, care stătea descurajat cu capul lăsat în jos. Apoi adăugă :

— S-ar putea, totuși, să prezinți interes pentru serviciul de informații...

— Nu, nu, protestă Rudin, ridicînd mîna. N-aș vrea să merg acolo.

Maiorul îi aruncă o privire pătrunzătoare.

— Nu vrei ? Bine, atunci poate o să găsim ceva în altă parte.

Apăsă pe o sonerie și apăru același soldat cu ochelari de mai înainte. I se ordonă să-l ducă pe Rudin în biroul comandantului.

CAPITOLUL 10

În acest timp, Kravțov ajunsese și el în oraș. Misiunea lui, asemănătoare cu a lui Rudin și la fel de periculoasă, era să se strecoare în aparatul Gestapoului.

Imediat ce ajunse în oraș, Kravțov luă legătura cu un membru al rezistenței — cu cel care-l înlocuise pe Rusakov cînd acesta din urmă fusese trimis la Moscova. Numele lui era Trofim. Un om la cincizeci de ani, neobișnuit de încruntat și de tăcut.

Îl duse pe Kravțov la noua sa reședință, care, situată în mijlocul unei grădini mari, semăna cu un teatru în miniatură.

— Grădina aparține unui grădinar din localitate, îi explică Trofim, în timp ce aprindea o lampă cu petrol. Pentru că ne-a închiriat casa trebuie să-i lucrăm grădina. Aș vrea să-ți spun că proprietarul e considerat de lume nebun. Toți îi spun unchiul Igor. Așa să-i spui și tu. Acum te las, pentru că mai am multe treburi de rezolvat.

După plecarea lui Trofim, Kravțov întinse paltonul pe podea și se lungi pe el. Neputînd să adoarmă imediat, mai repetă o dată în gînd noua versiune a biografiei sale. Se numea Konopliov și era absolvent al facultății de drept de la Moscova, dar nu fusese admis în barou, deoarece obținuse referințe proaste de la facultate, unde-l caracterizaseră ca avînd o atitudine servilă față de dreptul burghez. Nu i s-a dat nici măcar prilejul de a lucra ca jurisconsult în vreo mică întreprindere. În cele

din urmă, a părăsit Moscova și s-a dus la Smolensk, unde a găsit de lucru ca responsabil al unei măcelării. Dar nici acolo n-a stat prea mult timp, întrucît a fost acuzat că a furat carne și a fost condamnat. Cînd a izbucnit războiul, deținuții închisorii din Smolensk au fost evacuați, dar trenul lor a fost bombardat de avioanele nemțești și deținuții, care n-au fost omorîți, au evadat. Konopliov era unul dintre ei. Venise la oraș în căutare de lucru, sperînd că Trofim, vechiul prieten al tatălui său, ar putea să-l ajute.

Kravțov a trebuit să „trăiască" noua sa biografie de mai multe ori, pînă cînd „s-a convins" că fiecare episod din viața lui s-a întîmplat aievea. Trebuia să cunoască foarte multe detalii istorice, geografice, de familie și de altă natură. Astfel, Kravțov — alias Konopliov —, ca fost responsabil al unei măcelării din Smolensk, trebuia să cunoască prețurile tuturor sorturilor de carne. Mai era și problema procesului său din Smolensk. Dosarul era în arhivele tribunalului de acolo și nemții ar fi putut să-l cerceteze oricînd ar fi dorit. Asta însemna că trebuia să cunoască martorii care apăruseră la proces și ce declaraseră ei. Trebuia, de asemenea să-și amintească și diverse amănunte din timpul procesului.

Nemții bombardaseră într-adevăr un tren ce evacua deținuți din Smolensk și, pentru că acest fapt putea fi oricînd verificat, Kravțov trebuia să știe o mulțime de detalii despre bombardament. Singurul lucru pe care nu trebuia să-l afle nimeni era acela că adevăratul Konopliov fusese ucis în timpul raidului aerian.

Spre ziuă, Kravțov adormi. Se trezi abia pe la prînz cînd Trofim, taciturn ca de obicei, veni și-i aruncă o hîrtie pe masă.

— Toate rudele mele sînt scrise aici. Trebuie să le memorezi. Mai e ceva ce trebuie să știi. Ca răsplată pentru serviciile aduse de mine noii ordini am obținut o slujbă bună. Sînt directorul unei fabrici de pîine. Asta ar putea să ne folosească. Chiar acum avem o întîlnire cu omul Gestapoului. Deja ne așteaptă. Nu uita că meritele mele ca agent al Gestapoului sînt practic

egale cu zero. Le dau de înțeles că nu pricep prea mult despre aceste lucruri.

— Perfect, încuviință Kravțov, zîmbind.

Cei doi bărbați părăsiră casa și se îndreptară spre centrul orașului.

— Poate că este bine să-ți spun cîte ceva despre gestapovistul care ne așteaptă. Se numește Zimmer. Nu este prea inteligent, cu toate că, într-un fel rudimentar, este viclean și-i convins că reprezintă o autoritate în Rusia. Eu mă impresionez de fiecare dată la remarcile pe care le face, ca să-i mențin această părere, dar tu trebuie să fii atent. Este foarte bănuitor. Te-am recomandat drept fiul unui vechi prieten, a cărui urmă am pierdut-o în 1930. L-am rugat, să te ajute să-ți găsești o slujbă.

Traversară o curte, ieșiră într-o stradă pustie și pătrunseră într-o clădire veche, de piatră. Pe coridor era întuneric, dar Trofim făcu cîțiva pași și ciocăni scurt, de două ori.

— Intră ! se auzi o voce.

Încăperea spațioasă era mobilată ca o cameră dintr-un hotel ieftin. Trofim îl salută plin de respect pe Zimmer și arătă cu capul către Kravțov.

— Iată omul despre care v-am vorbit. Se numește Konopliov.

— Ko-no-pliov, repetă Zimmer. Foarte bine. Vă salut, herr Konopliov. De ce nu stați jos ?

Kravțov observă că gestapovistul luă loc cu spatele la fereastră, astfel ca ei să stea cu fața la lumină.

— Deci, ești din Smolensk, spuse Zimmer.

— Dacă vă referiți la viața mea dinaintea războiului, atunci sînt din Smolensk, dar, după ce a început războiul, am umblat prin mai multe locuri.

— Unde ai fost ? Te rog să indici locurile.

— Păi, îndată ce am evadat din trenul cu deținuți, am plecat la Dorogobuj. Apoi am fost la Belîi, Demidov, iar recent la Velij. Nu-i prea departe de aici.

— Ei, rîse Zimmer, războiul e bun pentru călătorie.

— Da, dar nu în căutare de lucru, spuse Kravțov cu o voce înadins serioasă.

— Da, da, mi-a povestit Trofim, zise Zimmer cu compătimire.

Luă o hîrtie din buzunarul hainei și se uită pe ea. Ai... nu știu cum s-o calific... săvîrșit o infracțiune, potrivit legii sovietice. Cel puțin, așa mi-a spus Trofim.

— Nu, n-am comis nici o infracțiune, protestă Kravțov, uitîndu-se la Trofim dezorientat. Am fost condamnat pe nedrept.

— Ești căsătorit ?

— Nu. Am fost căsătorit, dar, îndată ce am ajuns la închisoare, soția mea a găsit pe cineva mai bun.

— Oh, femeile astea, oftă Zimmer. Vrei o slujbă ?

— Da. Sînt sătul de călătorii.

— Vrei să colaborezi cu noi ?

— Firește că vreau.

— Sincer sau pentru că te afli la strîmtoare ?

— Nu-i nevoie să puneți la îndoială sinceritatea mea. Voi face orice treabă în mod cinstit și după puterile mele.

— Ești cunoscut în acest oraș ?

— Cum aș putea fi ? Am locuit la Moscova. Acolo am studiat. Apoi m-am mutat la Smolensk, pe la sfîrșitul anilor '39. Pe urmă am fost băgat la închisoare.

— Asta-i bună, zise Zimmer distrat.

— Nu și pentru mine, adăugă Kravțov sec.

— Am vrut să spun că-i un lucru bun faptul că nu ești cunoscut aici. La Moscova ai lucrat vreodată ?

— Vorbește-i despre pregătirea ta școlară, îl îndemnă Trofim.

— Dar asta-i cu totul altceva.

— Dimpotrivă. Instruirea este foarte importantă, interveni Zimmer.

— Am absolvit facultatea de drept.

— Chiar așa ? fu surprins Zimmer. Un lucrător sovietic din comerț trebuie să fie și avocat ?

— De loc, răspunse Kravțov iritat. Ar fi trebuit să fiu anchetator și aș fi putut deveni avocat sau judecător, însă au existat cîțiva „dar". În primul rînd, n-am fost membru de partid. În al doilea rînd, facultatea mi-a făcut o caracterizare în care se spunea că nu prezint încredere politică și că exprimasem puncte de vedere antimarxiste, cum ar fi superioritatea dreptului burghez. Kravțov zîmbi. Poate v-ar interesa să știți că aceste opinii antimarxiste sînt legate de lucrările unui teoretician german. Vorbesc de Sauer.

— O, Sauer ! se înveseli Zimmer. Odată am pierdut examenul din pricina operei sale. Ha, ha ! Asta schimbă lucrurile; noi doi avem ceva comun.

— După asta, continuă Kravțov, pentru mine erau închise toate ușile din domeniul meu și astfel am intrat în comerț.

— Dar apărătorii partidului, după cîte îmi dau seama, te-au dibuit și acolo.

— Da, sigur că m-au găsit ! Și-mi place să spun că m-au încadrat într-adevăr bine. Cînd eram încă la facultate, am scris un referat intitulat „Formele interogării cînd suspectul își neagă vinovăția". A fost litografiat și distribuit studenților. Profesorul Kiseliov chiar l-a menționat într-o lucrare a sa. Deci, nu trebuie să vă mai spun că știu totul despre anchetarea unui suspect. La proces însă, ei mi-au pus întrebările în așa fel că n-avea importanță dacă răspundeam „da" sau „nu"; oricum, reieșea că admiteam vinovăția mea ! Dacă Sauer ar fi fost în locul meu, i-ar fi aruncat pe ei după gratii cît ai bate din palme.

— O, cît ai bate din palme ! reluă Zimmer și rise. Apoi adăugă cu asprime : Comuniștii sînt dușmani periculoși.

— Trebuie să le știi punctele slabe. Atunci e mai ușor să le blochezi acțiunile, răspunse Kravțov cu indiferență.

— Principala lor slăbiciune este siguranța de sine și nerușinarea, replică Zimmer.

— Așa e ! îl imită Trofim.

— Dar nu-i singurul lucru, zise Kravțov gînditor.

— Ce altceva ?

— Există comuniști și comuniști. Trebuie să le cunoști trecutul în partid.

Kravțov observă că Zimmer arăta un interes mereu mai mare față de el. Așa că hotărî să-i mai arunce pe masă încă unul din „așii" ce-i ascundea sub mînecă. Spuse că, din cîte putuse să observe pînă atunci, noua ordine statornicită pe teritoriul sovietic a făcut cîteva greșeli tactice, greșeli ce au determinat populația să devină ostilă în mod inutil.

Zimmer asculta cu atenție.

Apoi, Kravțov mai aruncă un „as". Acesta era remarca cum că germanii nu fac nici un efort pentru a atrage tineretul și copiii.

— Nu veți schimba generația mai vîrstnică, zise Kravțov autoritar. Dar tînărul este ca lutul, trebuie numai să știi cum să-l modelezi. Un adolescent poate fi transformat în partizan sau agent al Gestapoului. Acesta se dă în vînt să aibă o armă a sa proprie și să i se încredințeze un secret real. Treptat, el poate fi atras în conflict cu generația matură.

Zimmer dădea mereu din cap, în semn de aprobare și poate că reflecta : „Acest om cu siguranță e o descoperire care merită atenție ; tot ce spune despre tineret a fost sugerat de către Kleiner însuși la o conferință a Gestapoului acum două săptămîni. Este uluitor cum de a putut ajunge la această concluzie".

Simplu (dar Zimmer n-avea de unde să știe asta). Comisarul Starkov îl informase pe Martov că, potrivit informațiilor primite de la Berlin, Gestapoul lucrează la un plan special, îndreptat spre folosirea tinerilor sovietici pentru propriile sale scopuri. Acum, judecind după reacția lui Zimmer, Kravțov putea să vadă că informațiile lui Starkov fuseseră corecte.

— Unde ți-ar plăcea să lucrezi ? întrebă Zimmer.

— Oriunde, răspunse Kravțov cu modestie. Aș vrea să pot să cîștig doar atît cît să-mi țin zilele și să nu mai fiu nevoit să umblu peste tot în căutarea hranei, adăugă el cu un zîmbet trist.

— Bine. Ia hîrtia aceasta și fă-ți o scurtă autobiografie

Kravțov se așeză să scrie, iar Zimmer îl trase pe Trofim deoparte.

— Poți să garantezi pentru el ? îl întrebă în șoaptă.

— Știți, răspunse Trofim evaziv, aș fi putut garanta pentru tatăl său, dar în cazul de față mai bine faceți cum credeți că e mai nimerit. Personal, mă gîndesc că ar putea fi de folos

— Unde locuiește ?

— L-am instalat la grădinarul nebun.

— Perfect. Poimîine la ora 13 veniți din nou la mine.

O dată ieșiți în stradă, Kravțov și Trofim merseră în liniște mult timp. Trofim fu primul care rupse tăcerea.

— Am făcut o treabă bună.

— A înghițit momeala cu undiță cu tot.

— N-am întins coarda prea tare, nu-i așa ?

— Cred că nu. L-am urmărit tot timpul. A mers destul de lin, fără poticneli.

La ora fixată, s-au reîntors la adresa cunoscută. Obersturmbannführerul Kleiner, șeful Gestapoului local, era deja acolo. Zimmer îi stîrnise interesul față de noua sa „descoperire".

Kravțov recunoscu imediat pe șeful Gestapoului cu înfățișarea lui atletică și plină de tinerețe. Potrivit scurtei descrieri furnizate de Martov, Kleiner era un gestapovist instruit, care avansase mult în grad de cînd fusese în Franța. Înainte de război făcuse parte din personalul ambasadei germane de la Moscova.

Kravțov își dădu seama de la început că Kleiner n-a luat în seamă prea multe din cele spuse de Zimmer. Chiar de la prima întrebare a lui Kleiner, Kravțov îi răspunse că spusese tot ce avea de spus lui Zimmer. Dar șeful Gestapoului i-o tăie scurt.

— Conversațiile de acest gen nu sînt obiective, iar transmiterea lor unei a treia persoane nu este cea mai bună soluție de a le păstra autenticitatea. Vorbește-mi despre studiile tale.

Kravțov repetă, cuvînt cu cuvînt, tot ce îi povestise lui Zimmer.

— Diplomă ai ?

— Da, dar este la Smolensk.

— Poţi s-o obţii ?

— Cred că da. Am dat cîteva acte de-ale mele, inclusiv diploma, spre păstrare gazdei la care am locuit înainte de a fi arestat. Sper s-o mai pot găsi încă în viaţă.

— Bine... Atunci vorbeşte-mi despre arestarea şi judecarea ta.

Kravţov îi spuse totul.

— Ai vreun document cu care să dovedeşti ?

— Nimeni nu mi-a dat nici un document, răspunse Kravţov. Dar sînt sigur că veţi găsi ceva despre proces la tribunal sau chiar la închisoare. Singurul lucru ce-l am este o copie a unei petiţii, cu un timbru fiscal, care spune că originalul a fost acceptat de către tribunal.

Kleiner îl asculta cu o expresie împietrită.

— Infracţiunea comisă de tine a fost de natură economică?

— N-am săvîrşit nici o infracţiune, răspunse Kravţov iritat.

— N-ai vrea să-mi relatezi în amănunt ? ceru Kleiner politicos, dar cu o voce seacă.

— M-am mutat la Smolensk... începu Kravţov.

— De unde ?

— De la Moscova.

— De ce ?

— Pentru că nu mi-au dat posibilitatea să lucrez în domeniul meu la Moscova. Înainte de a pleca, lucram la un magazin universal, dar am fost dat afară.

— Pentru ce ?

— Pentru că i-am descoperit pe cei din conducere furînd şi am scris o scrisoare la procuratură. Iar ei m-au concediat pe baza aceleiaşi vechi referinţe de la facultate, care mă însoţea pretutindeni.

— Totul sună ciudat, remarcă Kleiner. Continuă.

— Deci, am plecat la Smolensk, unde am găsit o slujbă ca responsabil la o măcelărie. Şi am constatat din nou că sînt într-un bîrlog de hoţi. Adjunctul meu era hoţ, contabilul era hoţ, la fel măcelarul şef. De data aceasta, am fost destul de abil ca să mă ţin departe de procuratură şi am încercat, pur şi

simplu, să nu am nimic de-a face cu ei. N-am luat în seamă sugestiile şi aluziile lor de a le deveni complice. Cîteva luni mai tîrziu au fost arestaţi ; la fel şi eu. Apoi a urmat procesul. N-au putut să dovedească că am fost şi eu amestecat, dar cum şeful se face răspunzător de tot ce nu merge bine în unitatea sa, mi-au dat minimum : trei ani. Ceilalţi au primit şapte ani. Asta-i tot.

— Ai zis că ai evadat dintr-un tren cu deţinuţi. Spune-mi ziua exactă, ora şi locul unde a fost bombardat trenul.

— A fost în doi iulie, cam pe la cinci dimineaţa, într-un loc între Iarţevo şi Dorogobuj.

Kleiner notă totul. După o scurtă pauză reluă discuţia.

— Propun să pleci la Smolensk şi să aduci diploma şi toate celelalte documente.

— N-aş putea să fac asta cu ajutorul dumneavoastră ? întrebă Kravţov. Vă dau adresa gazdei mele şi scriu un bileţel pentru ea. Vedeţi, orice călătorie a unei persoane în situaţia mea este foarte riscantă. Deja am fost oprit de cîteva ori. Pe lîngă asta, nu cred că cineva va începe să caute prin arhive numai pentru că îl rog eu.

— Telefonează la Smolensk şi vezi dacă s-au găsit documentele ! îi ordonă Kleiner lui Zimmer.

— Am înţeles, răspunse Zimmer, bătînd din pinteni.

Curînd, Martov primi următoarea radiogramă de la „tovarăşul Alexei".

„Kravţov cere ca gazda sa din Smolensk şi dosarul de condamnare să fie pregătite".

CAPITOLUL 11

Soldatul cu ochelari îl escortă pe Rudin de la un capăt la altul al orașului.

Temperatura scăzuse brusc. Traversară un bulevard, dădură colțul unei case mari și se treziră în fața unei bariere păzite de o santinelă. Rudin cercetă strada și inima începu să-i bată puternic de emoție. Dacă descrierea sediului *Saturnului*, primită de la cei din ilegalitate, era corectă, atunci acesta nu putea fi decît în clădirea ce se înălța în fața lui, pe partea stîngă a străzii. Ținta lui Rudin era aproape. Zîmbi în sinea sa și-și aminti de vorbele lui Martov : „Un agent se găsește adesea în cele mai critice situații și totuși iese din ele nevătămat, nu printr-o pură întîmplare, ci pentru că mintea sa este în permanentă stare de alertă, pentru că urmărește un scop bine definit".

Ciuli urechea și ascultă ce discută soldatul cu santinela. Nu se înțelegeau asupra unui lucru. În cele din urmă, santinela ceru ca soldatul și prizonierul său să se dea zece pași înapoi, iar ea intră în gheretă și formă un număr de telefon. Se scurseră zece minute. Printr-o poartă din gardul aflat în spatele gheretei santinelei veni un ofițer îmbrăcat într-o manta lungă, cu guler de blană. Vorbi ceva întîi cu santinela, apoi se apropie de Rudin și de paznicul său.

Soldatul raportă că primise ordin să-l escorteze pe prizonier pînă acolo.

Ofițerul aruncă o privire fugară spre Rudin, se întoarse fără a scoate o vorbă și dispăru prin poartă. Trecură încă zece minute.

În cele din urmă, prin poartă își făcură apariția doi soldați înarmați cu puști-mitralieră, urmați de ofițerul de mai înainte. Acesta arătă spre Rudin și ordonă :

— Duceți-l la locotenent-colonelul Greiss, blocul doi, camera 8.

Soldații îl încadrară pe Rudin, iar unul făcu semn cu arma că erau gata să pornească.

Îl conduseră la o clădire mică, cu două etaje. Un soldat rămase afară la intrare, în timp ce celălalt intră cu Rudin. Îi întîmpină un tînăr în haine civile, care îi spuse lui Rudin să-l urmeze. Urcară scările la etajul doi, o luară la dreapta pe coridor și se opriră la ușa a doua.

— Intră, îl îndemnă el pe Rudin, deschizînd ușa.

Rudin păși într-o încăpere mică. Ofițerul de la birou vorbea la telefon pe un ton nervos. Cînd îl văzu în pragul ușii, încheie repede discuția.

— Ce dorești ?

— Să colaborez cu Germania.

Greiss tăcu un moment. Apoi se aplecă spre interfonul de pe birou și spuse încet.

— Să vină Androsov. Imediat.

Inima lui Rudin bătea atît de tare încît îi era frică c-ar putea s-o audă cineva.

Acum era clipa hotărîtoare. Eforturile sale nu fuseseră în van. Peste cîteva minute îl va vedea pe Androsov, prima sa țintă.

Rudin stătea încă în mijlocul camerei, cînd ușa din spatele său se deschise.

— Ați ordonat să vin la dumneavoastră ? întrebă o voce calmă și lipsită de personalitate.

Androsov trecu pe lîngă Rudin spre biroul colonelului. Rudin nu putu să-i vadă decît spatele și umerii puternici. Purta

tunică de ofițer german, dar fără grade pe umăr, iar pantalonii îi avea băgați într-o pereche de cizme lustruite.

— Pe omul acesta ni l-a trimis prietenul meu, maiorul Ohrenklicher, de la comandatura orașului, zise Greiss absent, în timp ce continua să răsfoiască prin hîrtiile sale. Vreau să-l anchetezi.

— Aveți ceva deosebit de ordonat ? întrebă Androsov.

— Nu. Hotărăști singur asupra problemei și mă informezi asupra deciziei dumitale.

Androsov se întoarse spre Rudin și-i spuse :

— Urmează-mă !

Prima impresie pe care Androsov o făcu asupra lui Rudin fu destul de vagă. Nu putu remarca decît ochii : pătrunzători și intenși. Deși era ziuă, în biroul mare în care intrară storurile erau coborîte, iar luminile aprinse.

— Stai jos, îi spuse Androsov, arătînd către un scaun de lîngă biroul său. Apoi, poate un minut întreg, îl examină pe Rudin, în timp ce acesta îi întoarse privirea, amîndoi fiind într-o atitudine de așteptare.

Androsov trase o foaie de hîrtie în fața sa și puse un creion pe ea.

— Cum ai ajuns la comandamentul militar ?

— M-am dus nesilit de nimeni.

— Ești localnic ?

— Nu, răspunse Rudin și zîmbi. Asta este, probabil, o istorie foarte lungă.

— Răspunde numai la întrebările mele, îi atrase atenția Androsov cu răceală. Numele și prenumele ?

— Mihail Kramer.

— Naționalitatea ?

— German. Mai bine-zis, tata-i german. Mama este rusoaică. M-am născut în 1911, în orașul Engels din fosta Republică Autonomă a Germanilor de pe Volga. Nu sînt membru de partid. Sînt inginer electrician și am lucrat la Moscova. În iulie, anul acesta, am fost parașutat la partizani, pentru că am cunoș-

tințe de limba germană. Acum cîteva zile m-am predat în cursul unei încăierări de lîngă satul Nikolskoe.

Androsov tăcea. Rudin se uită calm la el. Ochii lui Androsov nu exprimau nici curiozitate, nici încredere, nici nimic altceva: erau goliți de orice expresie.

— Așadar, trebuie să înțeleg că te-ai predat ca apoi, pur și simplu, să pășești în biroul comandantului militar? Nu pare puțin cam ciudat?

— Dacă totul s-ar fi desfășurat în succesiunea asta, ar părea, fu de acord Rudin. Dar dumneavoastră nu știți ce s-a întîmplat de cînd m-am predat și pînă cînd am venit la comandatură.

— Presupun că cei la care te-ai predat nu hotărîseră să te trateze ca pe un prizonier, zise Androsov fără nici o urmă de zîmbet.

— Nu, nu știu dacă au urmărit expres acest lucru, dar în loc să fie atenți la rugămintea mea de a mi se permite să colaborez cu ei, m-au trimis într-un lagăr de prizonieri de război. Asta s-a întîmplat chiar în noaptea în care lagărul tocmai era mutat în altă parte. Nimeni nu mi-a spus un cuvînt. Pur și simplu m-au urcat în trenul cu prizonieri. Am evadat în timpul mersului. M-am întors aici și m-am dus la comandatură. Sînt sigur că puteți verifica tot ce v-am declarat. Am fost în ultimul vagon și probabil că soldatul, care răspundea de paza vagonului, încă mai are actele mele.

Androsov tăcu un timp, apoi spuse cu sarcasm:

— Și ai sărit din tren cu unica intenție de a ne oferi serviciile tale, aici, în acest oraș și nu în alt loc?

— Da, replică Rudin ferm.

Androsov făcu o însemnare pe hîrtie: „De verificat evadarea". Apoi întrebă:

— Nu te-ai gîndit că, atunci cînd trenul ajunge la destinație, departe, în spatele liniei frontului, într-o atmosferă mult mai pașnică decît aici, autoritățile germane ar fi putut să examineze problema mai temeinic?

— Dimpotrivă! protestă Rudin aprins și continuă să prezinte din nou cazul său.

Rudin văzu că Androsov a acceptat explicația sa. Urmă o scurtă pauză. Androsov puse creionul jos, își lăsă coatele pe birou și-l privi țintă pe Rudin.

— De ce te-ai predat?

Rudin scoase din căptușeala hainei plicul cu colțurile îndoite în care păstrase scrisoarea tatălui său și-l înmînă lui Androsov.

— Iată primul meu motiv.

Androsov citi întreaga scrisoare, apoi o așeză pe birou. Cîtva timp stătu în așteptare, după care începu:

— Și astfel, sîngele tău s-a înfierbîntat în vine și s-a făcut auzit atît de puternic încît, ascultînd de glasul lui, te-ai decis să îndeplinești fapte mărețe? Zîmbi ironic. Nu sună prea convingător, nu-i așa? De ce nu încerci să spui adevărul? Va fi mai bine pentru tine în toate privințele.

Rudin dădu din umeri, rămase un timp tăcut, apoi, brusc, se uită la Androsov și bolborosi:

— Vă rog să mă iertați, n-am crezut...

Androsov îl privi cu surprindere.

— Ce n-ai crezut?

— Că poate fi neplăcut pentru dumneavoastră să vi se amintească de glasul sîngelui. Vă rog să mă iertați.

— Ești nebun? Ce-i absurditatea asta? întrebă Androsov, ridicînd vocea. Dar imediat se stăpîni și continuă ca din întîmplare: Continui să insiști asupra versiunii tale cu sîngele care țipă și să susții că nici un alt motiv nu te-a determinat să te predai?

— Restul este de natură și mai subiectivă, replică Rudin cu o voce abătută.

— Bine, ia să vedem ce alte motive ai avut.

— Nu mă înțelegeam cu comandantul.

— Încearcă să fii mai explicit. Care era natura acestui dezacord? Politică sau personală?

Rudin se uită la Androsov surprins.

6 c. 114

— Eram tratat ca un simplu interpret fără slujbă, care nu se distinsese în luptă. Nimeni nu mă simpatiza, ba, mai mult, mă porecliseră semifriț. Toți nu sînt decît o adunătură de mojici nenorociți, asta sînt...

— Din ce detașament făceai parte ? Unde este staționat ? întrebă Androsov.

— În mlaștina Ligovinski.

— Mlaștina Ligovinski ? repetă Androsov cu surprindere. Scoase cîteva hîrtii dintr-un sertar al biroului și răsfoi prin ele. Spui adevărul ?

— Da, adevărul curat. În mijlocul mlaștinei e o insulă, la care se poate ajunge pe cîteva poteci sigure.

Androsov continuă să-l privească fix în ochi.

— Cîți oameni numără detașamentul ?

— Aproape două sute. Cei mai mulți sînt localnici, însă mai sînt și alții, aduși de la Moscova, așa cum am fost eu.

— Comandantul este băștinaș ?

— Da.

— Cum se numește ?

— Îi știu numai pseudonimul — unchiul Nikolai.

— Ce a fost înainte de război ?

— Cred că a fost activist de partid. Fiecare cuvînt rostit de el zici că-i adevărul lui Dumnezeu. Fraza lui favorită este : „Friții își bagă gîtul în laț, iar noi n-avem altceva de făcut decît să le dăm un brînci". A ajuns la această mare dovadă de înțelepciune, stînd într-un adăpost sigur din mlaștină, zise Rudin, chipurile, cu ironie.

Androsov ridică din umeri.

— Radio Moscova spune același lucru, dar cu alte cuvinte.

— Oh, nu ! protestă Rudin. Dacă vorbiți de propaganda oficială, atît cea lansată de Moscova, cît și cea făcută de Berlin, au aceleași cusururi : sînt puțin înaintea evenimentelor și încearcă să prezinte niște dorințe drept fapte împlinite.

— Deci, cam cum s-au petrecut lucrurile ? întrebă Androsov absent, gîndindu-se, evident, la cu totul altceva.

— Mă hotărîsem să mă predau de mai mult timp, dar m-am temut că în condițiile în care armata germană înregistra succes după succes nimeni nu m-ar fi crezut.

— Și acum, presupui că s-ar putea ca Germania să nu cîștige totuși războiul ?

Rudin nu răspunse, dar întrebarea pe care și-o punea și care îi putea fi citită pe față era evidentă : dacă să fie sau nu sincer.

— Ei, ai amuțit ? întrebă Androsov calm.

— Acum situația s-a schimbat, răspunse Rudin cu jumătate de glas.

— Interesant. Adică în ce sens ?

Deși pusese această întrebare cu o voce ca a unui muribund, Rudin sesiză imediat interesul manifestat de interlocutor pentru a cunoaște părerea oamenilor din partea cealaltă a frontului despre ultimele evenimente.

— Ceea ce spun, este un lucru evident. Blitzkriegul nu s-a realizat așa cum se aștepta. Acum armata sovietică s-a regrupat și opune o rezistență tot mai mare, în timp ce trupele germane au mereu întrerupte liniile de comunicație de către partizani și nu mai sînt în stare să înceapă o operație de anvergură.

Rudin vorbi fără grabă și cu convingere, ca și cum ar fi gîndit cu voce tare. Fața lui Androsov luă o expresie distrată, în timp ce privirea îi deveni fixă. Părea că își compară propriile gînduri cu ideile lui Rudin.

— Iarna și-a făcut deja apariția, continuă Rudin, iar armata germană este slab echipată în acest sens. Ce-o să facă cînd va fi acoperită de troiene ? Sper că nu credeți că m-am predat numai ca să obțin un loc la masa festivă.

— Părerea unui diletant asupra unui astfel de eveniment ca războiul este, în general, subiectivă. Pentru a înțelege cu adevărat unele evenimente este necesar să vezi ceva mai departe decît lungul nasului.

— Natural, există lucruri pe care nu le cunosc, fu de acord Rudin, dar dacă vorbim de viitor, luînd în considerare numai acele fapte ce sînt cunoscute de toată lumea, dumneavoastră și

cu mine nu putem să ne așteptăm ca dorințele noastre să fie împlinite atît de ușor. Mă refer numai la o chestiune simplă : resursele Germaniei, comparate cu resursele Rusiei și ale puternicilor săi aliați.

— Aliații Rusiei sînt un bluf, îl întrerupse Androsov.

Rudin zîmbi.

— Iată un exemplu tipic de propagandă germană care prezintă faptele așa cum ar dori să le vadă. Eu cred că trebuie să fiți pregătiți pentru o luptă de lungă durată.

Androsov tăcea și acesta era un indiciu că Rudin preluase inițiativa. Nu putea să slăbească tocmai acum atacul. Vorbi încet și cu o notă de compătimire în glas.

— Nu v-ați îngrozit niciodată la gîndul că...

— Uiți unde te găsești ? strigă Androsov.

— N-am uitat, pentru simplul motiv că nu știu unde mă aflu, protestă Rudin fără energie. Vorbesc sincer unui concetățean care, în ansamblu, împarte cu mine o situație aproape nesigură. Haideți să discutăm despre aceste lucruri în mod deschis, pe urmă mă puteți da pe mîna Gestapoului. N-aveți nimic de pierdut. La ce bun să țipați. Nu mă veți speria.

Rudin văzu că Androsov era încurcat. El își dăduse cu siguranță seama că nu avea de-a face cu tipul de prizonier cu care se obișnuise.

Da, Androsov era dezorientat. Dar niciodată nu fusese laș și, ca și altă dată, se hotărî să înfrunte pericolul.

— De ce nu-mi spui ce vrei ? întrebă el. Mi se pare că vorbești pe ocolite, iar timpul meu este limitat.

— Aș dori să revin puțin asupra unui lucru, începu Rudin. Ați fost foarte sarcastic cînd v-am vorbit de chemarea sîngelui meu. Ei bine, ce v-a îndemnat să treceți de partea germanilor ?

— Mă supui la un interogatoriu ? întrebă Androsov.

— Dimpotrivă. Dumneavoastră sînteți cel care interoghează. Eu încerc, pur și simplu, să clarific un lucru dintre cele mai confuze pe care le-am întîlnit vreodată. Închipuiți-vă, pentru o clipă, că eu am fost împins să vin aici într-adevăr de glasul

sîngelui de care v-am vorbit ; dar dumneavoastră de ce ați venit ?

— Fiecare își are propriul său motiv, răspunse Androsov repede.

— Dar care a fost cel al dumneavoastră ? Ați fost în vreun fel nedreptățit ?

— Ce ? strigă Androsov presimțind ceva rău.

— Poate vreo nedreptate săvîrșită în pripă ? O persoană poate fi considerată drept criminal pentru o mică greșeală. Ori, și mai rău, s-ar putea să nu fi făcut nimic greșit și să fie acuzată de crimă, pentru simplul motiv că cineva n-a vrut să se deranjeze să cerceteze cazul mai îndeaproape. Mai tîrziu, cuiva îi va veni greu, cu siguranță, să creadă în obiectivitate. Dumneavoastră puteți, desigur, dar este cam dificil...

— Crezi, într-adevăr, că ar fi posibil...

Rudin își ținu răsuflarea. Androsov înainta încet spre făgașul pregătit.

— Bineînțeles că da, răspunse el repede, dar cu convingere. Singurul lucru pe care trebuie să-l facă respectiva persoană este ca nici o clipă să nu-și închipuie că cei care au săvîrșit greșeala reprezintă întreaga societate.

Androsov tăcea. Umerii îi căzură și lăsă privirea în jos.

— Ce-ar fi dacă v-aș spune că și acum colonelul Maslov susține că ați fost totuși nedreptățit ? întrebă Rudin și observă cum, la menționarea numelui lui Maslov, Androsov tresărise. Rudin continuă ca mai înainte. Și, mai mult, colonelul Maslov a fost și este încă convins că sînteți ultimul care vă faceți răspunzător de pierderea documentului secret. Spun „încă este", dar trebuie să subliniez că Maslov nu cunoaște ocupația dumneavoastră prezentă. Știe numai că ați fost trecut în rezervă. Potrivit unui zvon neconfirmat, atunci v-ați îmbolnăvit. Vă chemase pentru revederea cazului, cînd i s-a spus că sînteți bolnav. Apoi a izbucnit războiul.

— Acum știu cine ești, spuse Androsov încet.

— Mă bucur. Dar vreau să înțelegeți, la fel de bine, și altceva. Adică, importanța acordată întîlnirii noastre. N-aș vrea

să vă duc în eroare de la început și să credeți că mi s-a pus viața în joc numai pentru a vă salva. Miza este mult mai mare.

— Înțeleg totul, replică Androsov cu voce stinsă.

Pe Rudin, această întorsătură bruscă îl cam neliniștea. Tocmai se gîndea ce se putea întîmpla cu el dacă totuși Androsov va rămîne pe vechea poziție, cînd ușa se deschise și în cameră intră un colonel înalt.

— A, ești aici, deci? spuse el nervos. Atunci de ce nu răspunzi la telefon?

Androsov, care sărise în picioare la apariția colonelului, se uita acum la telefonul de pe birou.

— Am vorbit mai înainte la telefon și probabil că n-am pus bine receptorul în furcă.

Rudin îl văzuse pe Androsov cu cîteva minute mai înainte ducînd mîna la receptor, dar crezuse că voia să cheme pe cineva. Acum înțelegea că ridicase receptorul din furcă pentru a nu fi deranjat.

— Cine-i? întrebă ofițerul, uitîndu-se la Rudin.

— Un prizonier trimis de comandatură, răspunse Androsov.

— Cînd termini cu el, vino la mine!

— Da, domnule.

Colonelul plecă. Androsov îl privi pe Rudin și se întoarse cu spatele.

— Mi-a făcut impresia că șovăiți și că discuția noastră atît de importantă se va sfîrși în alt fel. Presupun că era locotenent-colonelul Müller.

— Cum de-l cunoști? întrebă Androsov surprins.

— Toate persoanele mai importante de aici, de la cartierul general al *Saturnului*, ne sînt cunoscute.

Androsov se aplecă peste biroul său.

— Te înțeleg perfect, Androsov, continuă Rudin. Știu că n-a fost o hotărîre ușoară pentru tine să treci de partea nemților. Și nu e ușor să iei acum o nouă hotărîre. Dar atunci ai fost forțat de împrejurări. Obiectiv vorbind, n-ai prea avut de ales, pentru că foarte puțini oameni în situația ta, în acea vreme, ar fi fost în stare să reziste acelor lovituri. Acum alegerea este limpede ca cristalul: ori continui același drum, cunoscînd prea bine că ceea ce te așteaptă este dezastrul, ori faci totul să te răscumperi în ochii țării și ai poporului tău. Trebuie să te hotărăști acum. Sînt pregătit pentru orice, dar moartea mea nu te va salva.

— Practic vorbind, cam ce trebuie să fac?

— Trebuie să faci tot posibilul să mă introduci printre membrii *Saturnului*. Apoi vom lucra împreună pentru binele patriei noastre.

Androsov rămase tăcut mult timp. Fața sa umilită era tot atît de albă ca și varul. În cele din urmă se ridică, se uită la Rudin și vorbi cu glas hotărît:

— De acord, vom lucra împreună.

CAPITOLUL 12

În cursul următoarelor patru zile, Rudin a fost chemat de două ori la interogatoriu. Prima dată, alături de Androsov a fost prezentat unui colonel cu părul cărunt, care n-a scos o vorbă, dar care l-a privit fix pe Rudin cît timp a durat întrevederea. Androsov a raportat, cu glasul său plictisit, că cele declarate de Rudin fuseseră verificate. Apoi a pus cîteva întrebări formale : data și locul nașterii lui Rudin, cine erau părinții săi și unde se aflau în acel timp. Rudin și-a dat seama că fusese chemat cu scopul precis de a fi prezentat tăcutului colonel.

Al doilea interogatoriu a avut loc în ziua următoare, cînd Rudin a fost chemat din nou în biroul lui Androsov. Acolo a completat un formular scris și a semnat un angajament că „va îndeplini sincer și cu devotament ordinele Serviciului de informații german".

Androsov îi spuse lui Rudin că, în foarte scurt timp, unul din oamenii de frunte ai *Saturnului* va avea o discuție cu el.

Iarna nu era pe placul lui Sombach. Auzind că feldmareșalul von Kluge, comandantul armatei a patra, despre care unii spuneau că „avea cheile Moscovei în buzunar", se afla în oraș, i-a telefonat solicitîndu-i o întrevedere pentru o discuție importantă.

— Voi fi foarte bucuros să te văd, colonele.

Sombach a pus receptorul în furcă şi a reflectat la neobişnuita bunăvoinţă a lui von Kluge de a-l vedea. Cînd trase maşina lîngă vila în care îşi avea feldmareşalul cartierul, încă medita asupra acesteia, dar nu putea găsi nici un răspuns.

Afară erau parcate cîteva automobile. Vestibulul era plin de ofiţeri superiori. Ofiţerul de serviciu îl conduse la aghiotantul lui von Kluge. Acesta, după ce află identitatea lui Sombach, dispăru în spatele unei uşi masive. Se întoarse după cîteva clipe, luă poziţia de drepţi şi raportă :

— Domnul comandant vă roagă să-l scuzaţi. Vă va vedea peste trei minute.

După două minute, cîţiva ofiţeri ieşiră din biroul lui von Kluge. În timp ce treceau pe lîngă Sombach, îl priviră cu vădită curiozitate, întrebîndu-se probabil ce personaj important îl făcuse pe mareşal să-i expedieze atît de repede.

Von Kluge se ridică şi se îndreptă spre Sombach cu mîna întinsă.

— Ce mai faci, colonele ? Mă bucur că te văd. Nu stai jos ? Ce doreşti, o havană sau o ţigară ?

— Nu, mulţumesc, răspunse Sombach şi-şi forţă chipul de piatră să zîmbească. Sper să trăiesc mult dacă nu fumez.

— Eu nu mă mai gîndesc la urmări şi pufăi mai departe ca un coş de locomotivă, spuse von Kluge şi rîse. Unul din coloneii mei a sugerat un remediu convenabil. Spunea că dacă nu fumezi, pe front trebuie să bei. Iar eu nu beau pentru acelaşi motiv pentru care tu nu fumezi. Von Kluge se uită la ceas. Deci, colonele, ce s-a întîmplat ?

— Aici există un conflict între organizaţia noastră şi şefii locali ai S.D.[1]-ului, începu Sombach. Au desfiinţat lagărul ce era situat la cinci kilometri de aici, fără să ne prevină. Ne foloseam de el pentru a recruta agenţii de perspectivă.

— Adică cum „l-au desfiinţat" ?

[1] S.D. — Sicherheitsdienst (Serviciul de siguranţă nazist).

— Au îngrămădit, pur şi simplu, pe toţi prizonierii într-un tren de marfă şi i-au expediat undeva spre vest.

— La dracu ! bombăni von Kluge. Noi nu reuşim să ne transportăm răniţii la timp... Ridică unul din receptoarele de telefon de pe birou : Colonelul Gaschke ? Von Kluge la telefon. De ce a fost lichidat lagărul de prizonieri de război ? Da... Da. Statul meu major a fost informat despre această mutare ? Da... În regulă... Mulţumesc. Puse receptorul în furcă şi se întoarse să-l înfrunte pe Sombach. Lagărul n-a fost desfiinţat. Prizonierii au fost numai transferaţi ca să poată fi construite barăci suplimentare. Construcţia va fi terminată într-o lună şi lagărul îşi va atinge din nou capacitatea. Eşti mulţumit ?

— Dar, noi acum avem nevoie de prizonieri.

— Lagărul de lîngă Gomel nu-ţi poate servi ? Sper că nu te plîngi că e prea departe.

— Dar nici aproape, protestă Sombach. Aşa nu putem să-i urmărim îndeaproape pe prizonierii care ne interesează şi asta pentru noi este de mare importanţă. În condiţiile acestea vitrege ale iernii, nu putem merge întotdeauna acolo.

Von Kluge se uită pe fereastră la viscolul ce vuia afară şi remarcă :

— Da, ruşii pot considera iarna ca pe al doilea front al lor.

— Complică iarna, într-adevăr, aşa de mult problemele ? întrebă Sombach prudent.

— Da, replică von Kluge sincer, ca şi cum s-ar fi adresat unui bun prieten. Atît oamenii cît şi echipamentul militar îi simt efectul. În ultimele zile am avut sute de cazuri de degeraţi.

— Deci, aşa stau lucrurile ?! spuse Sombach. Şi eu puneam la îndoială raportul agentului meu.

— Nu e nici un motiv de îndoială. Cei din Berlin ar trebui să cunoască acest lucru.

— Probabil că Marele stat major cunoaşte, îl asigură Sombach, întrucît începu să ghicească de ce feldmareşalul este atît de amabil. La urma urmei, dumneavoastră aveţi legătură cu ei în fiecare zi.

— Este adevărat, însă, de obicei, nu raportăm astfel de evenimente neplăcute, cu atît mai mult cu cît ei nu sînt în mod direct răspunzători de operațiunile militare, zise von Kluge cu o notă de iritare. Apoi adăugă repede : Dar, dacă și tu taci, deși stai la îndoială, va părea ca un complot urzit de niște mincinoși.

În mintea lui Sombach nu mai exista urmă de dubiu de ce von Kluge fusese atît de nerăbdător să-l vadă : dorea să afle dacă Serviciul de informații raportase lucrurile pe care el însuși n-a îndrăznit să le raporteze führerului.

— Noi am raportat regulat despre dificultățile înregistrate ca rezultat al noroaielor de toamnă, spuse Sombach, hotărîndu-se să-l liniștească într-un fel pe von Kluge și să-i ofere o rază de speranță.

— Nu pot decît să-ți mulțumesc. Apropo, sînt informațiile voastre pe deplin demne de încredere cum că rușii deplasează un număr considerabil de trupe proaspete ?

— Da. S-au verificat și reverificat. Au confirmat cîțiva dintre agenții noștri.

— Ești sigur că agenții voștri vor putea afla exact cînd intenționează rușii să treacă la atac ?

— Sperăm să fim informați la timp. Avem de partea cealaltă, în zona liniei frontului, oameni destul de capabili.

— Oamenii aceștia ai voștri uneori mă fac să am îndoieli. I-ați verificat bine ? Sînt oameni curajoși ? Mi s-a spus că toți sînt ruși. Este adevărat ?

— Da, aproape toți.

— Rușii sînt cu siguranță un popor misterios.

— De ce ? protestă Sombach. În orice țară poți găsi oameni cu aptitudini sau chiar pasionați după munca informativă. Noi îi instruim cu grijă, îi echipăm bine și-i plătim din belșug pe cei care desfășoară o activitate bună. Vă amintiți rapoartele noastre asupra zonei Gjațk-Viazma ?

— Desigur ! exclamă von Kluge. Datorită informației respective, am reușit să fac cu o divizie ceea ce îmi planificasem să fac cu o armată. A fost un excelent exemplu de legătură ce

trebuie să existe între armată și Serviciul de informații. Aș dori, cu această ocazie, să-ți mulțumesc personal pentru asta.

— Oamenii noștri au fost decorați pentru acest lucru, spuse Sombach.

— Au meritat-o, colonele, răspunse von Kluge repede și apoi tăcu.

— Dorința pentru un astfel de contact trebuie să fie constantă și mutuală, continuă Sombach. Este destul de regretabil că uneori se dovedește lipsă de înțelegere și respect pentru munca noastră.

— Pot să te ajut în vreun fel ? întrebă von Kluge, punîndu-și la îndemînă un blocnotes mare.

— Puteți semna un ordin care să ne permită să avem acces la prizonierii luați direct de pe front, pînă se reface lagărul de unde ne-am aprovizionat pînă acum ? Îi vom tria, iar pe cei care nu-i vrem îi vom trimite celor mai apropiate lagăre.

Von Kluge scrise ceva în blocnotes cu o mișcare largă a mîinii.

— O să am în vedere acest lucru. Ai dreptate cînd spui că armata trebuie să vă fie de mai mare ajutor, dar și voi trebuie să ne sprijiniți mai mult pe noi.

— Am făcut și vom face și de acum înainte tot ce ne stă în putință în acest sens, răspunse Sombach cu demnitate. Dar vă imaginați că n-a fost prea ușor să creezi o rețea întinsă de agenți în spatele liniilor inamicului în mai puțin de șase luni.

— Armata nu va uita sprijinul vostru, spuse von Kluge, ridicîndu-se. Vom ține legătura și nu ezita să-mi telefonezi ori de cîte ori consideri necesar. Sînt întru totul de acord să colaborăm cît mai strîns, colonele. Von Kluge întinse mîna. La revedere, colonele. Îți doresc succes.

— Dorința este reciprocă.

Cînd Sombach se întoarse la sediul *Saturnului*, intră să-l vadă pe adjunctul său Müller și-i relată despre discuția avută cu von Kluge.

— Cînd dau de necazuri îmi amintesc brusc de Serviciul de informaţii, zise sarcastic Müller. Mi se pare că bătrînul Nikolai[1] a fost cel care a spus că armatei îi place să împartă numai înfrîngerile cu Serviciul de informaţii.

— Exact, chicoti Sombach. Ce e nou ?

Müller deschise un dosar şi scoase două hîrtii portocalii, din cele folosite pentru dactilografierea rapoartelor codificate de la agenţii lor.

— Sînt două mesaje interesante, spuse el. Agentul nostru Ivan raportează că în ultimele douăzeci şi patru de ore au plecat treisprezece trenuri cu trupe din Siberia, îndreptîndu-se spre Moscova. De două ori mai mult decît ieri şi de cinci ori mai mult decît alaltăieri. Al doilea mesaj este de la Oscar. El insistă asupra veridicităţii raportului său anterior — cum că Moscova nu este pîndită de foamete. Müller repuse cele două hîrtii în dosar şi continuă : Cred că ambele informaţii trebuie să fie incluse în Raportul nr. 1.

Sombach reaminti conversaţia sa cu von Kluge şi susţinu că numai nota informativă referitoare la trenurile cu trupe din Siberia trebuia inclusă în raportul principal. După părerea lui, n-avea sens să-şi creeze singuri greutăţi. În ziarele germane apăreau aproape zilnic articole asupra Moscovei înfometate şi, cînd totul a fost zis şi făcut, acest fapt nu mai era semnificativ pentru armata germană.

— Altceva ?

— Androsov raportează că are un individ neobişnuit şi foarte interesant. Insistă ca să vorbim personal cu acest om.

— Unde l-a descoperit ?

— L-au trimis aici de la comandatura oraşului.

— Ciudat, mă mir că şi-au adus subit aminte de noi, reflectă Sombach.

— A fost doar o coincidenţă. Greiss cunoaşte un maior de acolo care s-a gîndit să-i facă acest cadou.

— Bine, veniţi peste o jumătate de oră cu el la mine.

---

[1] Nikolai a fost predecesorul lui Canaris în fruntea serviciului secret.

Sombach redactă un raport către Canaris cu privire la discuţia avută cu von Kluge. Ca totdeauna, îşi drămuise timpul la minut. În momentul cînd se închise uşa în spatele ofiţerului de la cifru, care luase raportul său către Canaris, în prag apăru Androsov.

— Omul despre care v-a vorbit domnul locotenent-colonel Müller este aici, raportă el. Pot să-l aduc ?

— Poate să mai aştepte. Aş dori să aud mai întîi opinia ta asupra lui.

Tocmai atunci intră Müller.

— Acela este, care stă afară ? îl întrebă el pe Androsov.

— Da.

— Are o mutră simpatică. Arată ca una din stelele noastre de cinema. Probabil că de aceea mi se pare că l-am mai văzut undeva.

— L-aţi văzut în biroul meu, răspunse Androsov, atunci cînd aţi intrat să mă întrebaţi de ce nu răspund la telefon.

Apoi, Androsov relată versiunea vieţii lui Rudin în cîteva cuvinte şi adăugă că, atît cît s-a putut verifica, datele prezentate de el la interogatoriu s-au confirmat.

— N-ar fi exclus să fie aşa cum spune, remarcă Sombach, întorcîndu-se spre Müller. Eu, în ce mă priveşte, cred în chemarea sîngelui german. Aş vrea să văd scrisoarea tatălui său.

Androsov luă scrisoarea dintr-un dosar şi o înmînă lui Sombach. Acesta examină mai întîi cu grijă plicul, apoi începu să citească scrisoarea.

— Da, a fost scrisă de un german. Sombach tăcu un moment, apoi, adresîndu-se din nou lui Müller, adăugă : Cred că trebuie să ne gîndim mai mult la această Republică germană bolşevică de pe Volga, cînd ne propunem să recrutăm cadre noi. Să intre, deci, noul recrut.

Sombach îi puse lui Rudin prima întrebare :

— Unde şi cum îţi propui să colaborezi cu noi ?

— E o întrebare la care îmi vine greu să răspund, se prefăcu Rudin că se bîlbîie şi că nu era pregătit să răspundă imediat.

Tăcu un timp, semn că medita. Apoi reluă :

— Vă rog să-mi permiteți să răspund la această întrebare mai tîrziu. Știți, eu eram pregătit pentru orice sarcină pe care mi-o puteați da. Dar nici o clipă nu m-am gîndit că aș putea avea posibilitatea să aleg.

— Ce te-a făcut să nu te stabilești într-un anumit loc ? continuă Sombach.

— Au existat mai multe motive. În primul rînd, scrisoarea tatălui meu, apoi atitudinea față de mine a ofițerilor din conducerea detașamentului de partizani în care am fost, apoi...

— De ce nu te-au agreat comandanții tăi ? îl întrerupse Müller.

— Agreat sau neagreat nu sînt, de fapt, cuvintele potrivite, spuse Rudin, zîmbind cu modestie. Această atitudine a fost determinată de nivelul general de cultură al comandanților, începu el să lanseze una din versiunile stabilite din timp, care consta în denigrarea partizanilor, pentru a-și atrage încrederea nemților.

— Ce vrei să spui ? întrebă Sombach.

— Mulți nu-i simpatizează pe oamenii culți, deoarece aceștia au un evident avantaj asupra lor.

— Nu prea sînt de acord cu această afirmație. Dimpotrivă, mie mi se pare firesc să respecți asemenea persoane, protestă Sombach.

— Asta se poate întîmpla, dădu din cap Rudin, în orice alt loc din lume, afară de Rusia. Gîndiți-vă la soarta tragică a intelectualilor Rusiei din întreaga sa istorie. Factorul de bază al acestor tragedii a fost acela că nulitățile împuternicite cu autoritate niciodată nu pot recunoaște inteligența și talentul unor astfel de oameni. Luați-i pe Pușkin, Sevcenko, Lermontov, Nekrasov. În Rusia, ura oamenilor simpli față de intelectuali a avut o dezvoltare istorică. Aici Rudin zîmbi. Natural, eu nu sînt Pușkin, iar tragedia mea — în comparație cu tragedia sa — este ca un fir de nisip, dar pentru fiecare persoană, propria sa rană este cea care îl doare cel mai mult. Comandantul detașamentului nostru ura orice era în legătură cu mine : faptul că îmi plăcea să citesc, iar el ar fi petrecut fiecare moment liber sforăind în patul de campanie ; faptul că știam limba germană, iar el nu ; faptul chiar că nu foloseam în vorbire jargoanele pe care le întrebuința el. Și, desigur, faptul că eram jumătate german. Îmi zicea semifriț, ca și cum nu puteam avea alt nume. Dar, cel mai mult dintre toate, cuvintele tatălui meu îmi răsunau mereu în urechi și, cu fiecare zi ce trecea, mă simțeam din ce în ce mai mult un străin în detașament. În cele din urmă mi-am dat seama că trebuia să plec. Și, astfel, m-am predat.

Rudin sesiză că Sombach îl asculta nu numai cu interes, ci și cu un anumit simțămînt de simpatie ; dar Müller nu-și luase măcar o dată ochii săi reci, bănuitori, de pe el.

Oricum, aceștia erau ofițeri de informații profesioniști și era imposibil să spui ce gîndea fiecare în acel moment.

— Tot ce-am spus acum, continuă Rudin, este o parte din răspunsul meu. Aici sînt în spatele... da, așa este, în spatele liniilor noastre, spuse Rudin cu oarecare încurcătură. Chiar de la începutul războiului am urmărit scopul măreț al ofensivei armatei germane și al forțelor sale de ocupație. Pe de altă parte, n-am putut preveni aceste greșeli regretabile, care au fost comise din cauza unei lipse de cunoaștere a particularităților vieții din Rusia sovietică. Vă rog să-mi scuzați îndrăzneala, dar m-aș aventura să spun că mulți germani de aici cunosc Rusia numai din cărțile lui Dostoievski.

Sombach nu se putu abține să nu zîmbească. Își reaminti că odată Canaris spusese la o întrunire că este peste puterea lui să înțeleagă sufletul rusesc, așa cum era descris de Dostoievski. În plus, bolșevicii probabil că transformaseră acest suflet, iar acum germanii aveau de-a face cu Dumnezeu știe ce...

— Poți să citezi cel puțin un exemplu care să ilustreze observațiile tale ? întrebă Müller.

— Cît de multe doriți, răspunse prompt Rudin, întorcîndu-se cu fața spre Müller. De exemplu, atitudinea forțelor de ocupație față de populația locală. Brutalitatea și ura față de comuniști sînt o necesitate dictată de viața însăși. Germanii trebuie să distrugă tot ce a fost reazemul regimului sovietic,

dar cruzimea nu trebuie aplicată tuturor oamenilor care trăiesc în această țară. Cînd luați locuitorii unui sat ca ostatici și-i executați fără să le cunoașteți măcar numele, noi... adică dumneavoastră, ne facem tot atît de mulți dușmani în acel sat cîți prieteni și rude au ostaticii. Renumita servilitate a mujicului rus încetează cînd el se înfurie. Iată un alt exemplu, sau mai degrabă o întrebare: ostaticii trebuie să fie împușcați în fața întregului lor sat, ori în alt loc, lăsînd rudelor o rază de speranță? Încă o dată, clasica tărie morală a poporului rus trebuie să fie luată în considerare.

— Gestapoul trebuie să execute ordinul führerului de a curăța vastele zone ale Rusiei pe care le-am ocupat, replică Müller pe un ton ponderat.

— Înțeleg, zise Rudin. Dar, n-ar fi mai bine să se facă acest lucru treptat? Așa n-ar mai crește mînia populației și n-ar mai apărea atîția dușmani periculoși în spatele liniilor germane. Luați-l, spre pildă, pe comandantul detașamentului nostru de partizani. În momentul cînd ar descoperi că trupele dumneavoastră au făcut execuții într-un sat, ar trimite acolo oamenii săi, care s-ar întoarce încărcați cu alimente și ar aduce și noi recruți. Rudin spuse totul uitîndu-se drept în ochii lui Müller. Acesta, în sfîrșit, își îndepărtă privirea fixă de la Rudin. Nu se putea aduce nici o obiecție spuselor acestui jumătate-german. Problema fusese de fapt discutată la o întîlnire secretă de la Minsk, la care participase Müller recent.

Sombach îl privea pe Rudin cu interes crescînd. Tînărul chipeș avea un cap bun pe umeri. Îi plăcură și trăsăturile lui clasice germane. Desigur, arăta ca o stea de cinema. Și, mai mult, lui Sombach îi plăcu ce spunea el. Cu două săptămîni în urmă, cînd Canaris sosise cu avionul la centrala *Saturnului*, nu îi spusese Sombach că Gestapoul se grăbește prea mult, că întinde coarda prea tare și astfel se complică situația în spatele liniilor germane? Îi spusese. Dar Canaris n-a dat prea multă atenție acestor considerente, s-a mulțumit doar să dea din umeri și să spună că nu răspunde de ceea ce face Gestapoul.

— Sau, luați problema întreprinderilor particulare din zona ocupată, continuă Rudin. Dumneavoastră ați repus în drepturi comerțul particular, dar nu v-ați gîndit la o cale de limitare a lăcomiei negustorilor. Și ce avem acum? Vremurile sînt aspre, greu poți cumpăra cîte ceva. Negustorii au marfă, dar îi jupoaie pe oameni de vii. Astfel, oamenii îi blestemă pe negustori, dar îi blestemă și pe cei care le-au dat mînă liberă. Nu puteți să-i stăpîniți în vreun fel? Problema aceasta poate și trebuie să fie rezolvată.

— Bine, zise Sombach. Tot ce spui este interesant, dar nu are nimic de-a face cu munca noastră. Știi unde te afli acum, nu?

— Da, mi s-a explicat. Și Rudin se uită la Androsov.

— Atunci cum propui să colaborezi cu noi?

— Cum propun? repetă Rudin și se uită la Androsov descumpănit. Deja am semnat o hîrtie, angajîndu-mă să îndeplinesc cu devotament fiecare ordin al Serviciului de informații german. Aștept ordinele și voi face totul...

— Te vom trimite într-un detașament de partizani ca agentul nostru. De acord? întrebă Müller, privindu-l fix pe Rudin.

— Da, răspunse acesta, după o pauză, și apoi adăugă: În detașamentul nostru circulă o poveste, cum că dumneavoastră ați retrimis un partizan la un grup ce staționa în pădurea Zadvinski. Ei l-au chestionat, iar el n-a rezistat și le-a spus tot. Atunci ei l-au spînzurat de un copac lîngă șosea și i-au atîrnat pe spate o tăbliță pe care scria: „Soarta unui trădător". Nu sînt prea nerăbdător să-i calc pe urme. Dacă, totuși, asta-i calea ce trebuie s-o urmez, n-ați putea să mă trimiteți la un grup de partizani care să fie departe de fostul meu detașament? Voi face totul ca să-mi îndeplinesc sarcinile în bune condiții.

— Să ne mai gîndim, răspunse Sombach. Asta-i tot ce am vrut să discutăm, pentru moment. Așteaptă afară, în camera de primire. Tu rămîi aici, Androsov.

Androsov ieși din biroul lui Sombach după o jumătate de oră. Cînd trecu pe lîngă Rudin, îi spuse sec să-l urmeze.

Ajunşi în biroul său, Androsov căzu pe scaun, stors de toată vlaga.

— Ei bine, din toate lucrurile... şopti el.

— Ce s-a întîmplat ? Totul părea că merge minunat. Am greşit cu ceva ?

— E mai mult decît minunat. Sombach vrea să începi munca imediat aici, dar Müller a insistat să începi serviciul într-un detaşament de partizani.

— Da, înţeleg. Vor să mă mai verifice. Pentru început ce va trebui să fac ?

— Deocamdată mi s-a ordonat să te duc la dormitorul nostru comun de la şcoală.

— Voi avea posibilitatea să merg în oraş ?

— Da, ca oricare alt cursant, numai duminica, între orele 12 şi 15.

— Au făcut vreo menţiune cu privire la detaşamentul în care voi fi infiltrat ?

— Müller a sugerat pe cel din pădurea Zadvinski, pe care l-ai pomenit.

— Foarte bine ! Ce-i astăzi ?

— Joi.

— Sper să-mi îndeplinesc toate sarcinile care mi se vor da, pentru ca duminică să pot pleca în învoire.

— Cu siguranţă.

— Atunci, nu pot să-mi doresc decît succes.

Babakin către Martov

„Afacerea prosperă. Încă n-am luat legătura cu Kravţov. Astăzi l-am văzut pe Rudin. Iată textul ce m-a rugat să vi-l transmit: «Totul merge excelent. Androsov este un om de ispravă şi a făcut deja multe pentru mine. Angajamentul său scris l-am lăsat la Babakin. În viitorul nu prea îndepărtat voi fi trimis la detaşamentul de partizani staţionat în pădurea Zadvinski, unde în vara trecută a fost spînzurat un trădător. Acolo sarcina mea este să recrutez un agent. Această misiune este o probă. Dacă o trec cu bine, potrivit tuturor indiciilor, voi fi

trecut în rîndul personalului. Vă rog să prevedeţi tot ce este necesar pentru operaţie». Salutări, Babakin".

Martov către Moscova

„Am primit prima radiogramă de la Rudin prin intermediul lui Babakin. Raportează că totul este bine. Androsov este om de ispravă şi lucrează deja pentru noi. Rudin va fi trimis cu o misiune la partizani, ca să-l verifice. Voi lua măsuri de asigurare a securităţii acestei operaţii. Această sarcină o va primi Dobrinin, care n-a făcut nimic recent. Kravţov continuă să progreseze încet. Deşi nu există încă informaţii precise asupra vreunei extinderi a reţelei duşmane de radiogoniometrie, voi reduce la minimum transmisiile noastre şi voi emite din diverse puncte. Voi folosi mai mult curierii şi serviciul poştal. Salutări, Martov".

Martov către „tovarăşul Alexei"

„În viitorul apropiat, Serviciul de spionaj duşman va infiltra un „agent" în detaşamentul de partizani care operează în pădurea Zadvinski. Acesta este unul din oamenii noştri. Numai conducerea detaşamentului trebuie să afle despre acest lucru. Misiunea „agentului" este de cea mai mare importanţă. Pentru a garanta succesul operaţiei, transfer unul din oamenii mei, staţionat acum în satul Stogovo, la detaşamentul Zadvinski. Cît de repede puteţi lua legătura cu detaşamentul ? Pe data de douăzeci a acestei luni comutăm pe canalele de legătură prestabilite. Contactul radio este permis numai în cazuri de urgenţă, dar vom continua să ne ascultăm unul pe altul, ca şi înainte, la fiecare patru ore prestabilite. Salutări, Martov".

„Tovarăşul Alexei" către Martov

„Polesciuk, comandantul detaşamentului, a primit ordin să se ocupe personal de asigurarea succesului operaţiei. Omul său îl va aştepta pe agentul dumneavoastră mîine, de la ora nouăsprezece pînă la ora douăzeci, lîngă ruinele unei biserici situate

aproximativ la cinci kilometri spre vest de Stogovo. Parola este: Salutări pioşilor. Răspunsul va fi: Cel ce se teme de Dumnezeu nu păcătuieşte. Confirmaţi plecarea omului dumneavoastră mîine. Salutări, «Alexei»".

Moscova către Martov

„Cu prima ocazie transmite lui Rudin urările noastre cele mai bune şi speranţa în succes. Comunică fiecare detaliu privind evoluţia activităţii sale. Descoperirea lui Savuşkin s-ar putea dovedi valoroasă în viitor. Dezvoltă şi încurajează legătura sa cu Hormann. Ce ştiri ai despre Kravţov ? Gazda şi dosarul de închisoare din Smolensk sînt pregătite de cîtva timp, dar nimeni nu s-a interesat încă de ele. Hotărîrea ta asupra legăturii radio este corectă, dar vom asculta totuşi la orele stabilite pentru mesajele tale. Avînd în vedere importanţa extremă a instalării lui Babakin şi întinsa reţea radio inamică din oraş, el trebuie să folosească emiţătorul său numai în cazuri de urgenţă deosebită. Salutări, Starkov".

CAPITOLUL 13

La ora nouă fix, aşa cum i s-a ordonat, Kravţov apăru la Gestapo. Îşi scutură zăpada de pe cizme şi se apropie de santinelă.

— Obersturmbannführerul Kleiner mi-a ordonat să mă prezint aici la ora nouă.

Numele lui Kleiner îşi făcu efectul dorit, deşi santinela nu înţelesese, evident, un cuvînt din ce spusese Kravţov.

— Un moment, mormăi soldatul şi-l chemă telefonic pe interpret.

Apăru un bărbat mai în vîrstă şi cu o înfăţişare adormită.

— Vedeţi ce vrea, îl rugă santinela.

Kravţov repetă ce spusese mai înainte. Omul traduse cuvintele sale.

— O clipă, zise santinela din nou şi-i zîmbi lui Kravţov. Telefonă aghiotantului lui Kleiner şi-l informă despre vizitator. Dădu din cap spre interpret.

— Spune-i să aştepte acolo.

Kravţov se aşeză pe o stivă mare de scînduri. Începuse să sosească personalul. Mulţi erau îmbrăcaţi în haine civile şi cineva putea să le ghicească rangul numai după gradul de plictiseală cu care salutau pe santinelă şi felul în care aceasta le răspundea la salut.

Kravţov urmări mişcarea şi încercă să înţeleagă de ce fusese tratat aşa de degajat.

Deodată, santinela tresări luînd poziția de drepți. Ochii îi erau țintuiți asupra bărbatului înalt, cu haină lungă de piele și cu gulerul plin de zăpadă, care tocmai intrase. Era Kleiner.

Kravțov sări și el în picioare, cu zgomot și stîngăcie. Cînd se apropie, Kleiner își perie zăpada de pe guler. În treacăt, se uită cu indiferență la el, urcă scările cu greu și dispăru pe palier. Santinela îl urmărea pe Kravțov cu amuzament, cum stătea și el în poziția de drepți.

— Deci, a venit, își spuse Kravțov, oftînd de ușurare, în timp ce se așeza din nou pe stivă.

După zece minute apăru Zimmer. Îi făcu semn cu mîna și-i spuse santinelei că venise să-l ia pe Kravțov, după care intrară împreună în clădirea Gestapoului.

— Ce să fac, Konopliov, cu tine ? mormăi Zimmer.

Kravțov își dădu seama că Zimmer era în încurcătură și se hotărî să-l ajute.

— Nu-mi puteți da nici un fel de muncă ? întrebă el plin de respect.

Zimmer trase sertarul de la biroul său și scoase o foaie de hîrtie scrisă.

— Am primit-o acum cîteva zile. Nu poartă nici o semnătură, iar Kleiner îmi ordonă s-o examinez. Uită-te și tu peste ea și spune-mi ce părere ai.

Kravțov citi hîrtia, remarcabilă prin veninul ei :

Declarație

Comandamentului de jandarmerie municipală — Gestapo.

De la un neîmpăcat dușman al comunismului și una din victimele sale, în trecut slujitor credincios al monarhiei.

Dorind cu mult devotament să cooperez în distrugerea fără milă nu numai a tiranilor comuniști, ci și a tuturor lacheilor lor, în prezenta raportez următoarele nume pe care să le aveți în vedere :

1. Maria Gamușkina, din strada Uspenski nr. 6, trebuie întemnițată. Actualmente este o persoană în vîrstă și are pensie bolșevică. Și-a petrecut zilele și nopțile în acțiuni comunale

la grădinița de copii de pe strada Proletarski. În felul acesta a colaborat cu comuniștii în despărțirea copiilor de părinți și de biserică. În plus, i-a învățat cîntece păcătoase.

2. Pavel Semenikin, din strada Pervomaiski nr. 24.

De dimineața pînă seara, acest bădăran umbla din casă-n casă și băga pe gît oamenilor lozincile sale comuniste, pretinzînd bani pentru comuniști în caz de moarte...

— Înțelegi ce vrea să spună prin asta autorul declarației ?

— Cred că este un dement mintal. O bătrînă pensionară care a fost cîndva educatoare la grădiniță, un agent de asigurări neînsemnat — sînt ei o amenințare pentru marea națiune germană sau pentru armata sa ? Să văd mai departe !

3. Egor Starodubțev, din strada Kirpicinîi nr. 17. Pentru ducerea la îndeplinire a unei sarcini comuniste, s-a opus naturii, încrucișînd merii cu perii, vișinii cu scorușii etc.

Această activitate păcătoasă i-a făcut pe comuniști să-i acorde titlul de horticultor de onoare. Ei l-au scutit de plata taxelor pentru livada întinsă pe care o posedă.

— Ha, ha, ha ! rîse Kravțov. Ce mică este lumea ! Omul despre care se vorbește aici este grădinarul nebun ce mi-a închiriat mie camera. Idiotul acesta care scrie îl numește complice al comuniștilor. Kravțov puse hîrtia pe masă.

— Nici eu nu cred în ceea ce scrie aici, spuse Zimmer pompos, fluturînd hîrtia. Dar ce să fac ? A trecut prin biroul registraturii și trebuie să prezint un răspuns oficial asupra măsurilor luate.

— V-aș ruga să-mi permiteți, înainte de a întocmi raportul, să merg să verific persoanele de la adresele respective.

Zimmer ezită.

— Cum vei explica apariția ta și motivul ducerii investigațiilor ?

— Dacă întîmpin greutăți, îi voi îndruma la dumneavoastră. Atunci vor verifica și vor vedea că îndeplinesc o misiune reală. Cred că domnul Kleiner n-o să se opună.

Zimmer plecă să ceară aprobarea lui Kleiner. Se întoarse peste cîteva minute.

— Șeful este ocupat, dar mi-a transmis prin aghiotantul său că n-are nimic împotrivă. Te rog să treci, deci, la îndeplinirea misiunii și să copiezi adresele, pentru că hîrtia asta o păstrez la mine.

În timp ce scria adresele, Kravțov observă o greșeală făcută de autorul anonimei. Era ceva ce ar fi putut să-l ajute în descoperirea identității persoanei. Fraza în cauză era următoarea: „De la fereastra mea pot vedea catedrala și sfintele sale portaluri, iar gîndurile mele se îndreaptă pline de rugăciune spre Dumnezeu, implorîndu-l să vă ajute în pedepsirea comuniștilor care au îngenuncheat Rusia". Kravțov se lumină.

Plecă spre mica piață din fața bisericii, unde se opri lîngă intrare și încercă să ghicească fereastra prin care autorul anonimei privea spre biserică și portalurile acesteia. Exact în fața ei era o clădire veche de piatră, cu ferestre mici. „Una din acele ferestre este a lui", hotărî Kravțov și se îndreptă spre clădire.

Pătrunse înăuntru printr-o poartă laterală și se trezi într-un coridor întunecos. Cînd se obișnui cu întunericul, ciocăni puternic la o ușă, dar nu-i răspunse nimeni. O deschise și intră. La o masă ședeau două femei, care se uitară la el cu groază.

— De ce nu răspundeți ? întrebă el autoritar. Sînt de la Gestapo. Cine locuiește aici ?

— Noi două, răspunse una dintre ele.

Kravțov cercetă cu privirea camera mobilată sărăcăcios.

— Mda, cred că nu putem muta pe nimeni aici. Are cineva, în casa aceasta, vreo cameră liberă ?

— Așa ceva este greu de găsit aici, răspunse una dintre femei, luîndu-și inima în dinți. Și noi stăm destul de îngrămădite. Sîntem ca niște sinistrate. Poate că v-ar putea fi de folos vecinul nostru. Stă singur într-o cameră de cinci ori mai spațioasă decît asta.

— Cine este această persoană ?

— Fostul paznic al bisericii, Mihailovski, despre care lumea spune că a furat aurul și pietrele de la icoane.

— Unde locuiește acest om ?

— La a doua ușă pe stînga.

Kravțov intră în camera lui Mihailovski fără a se mai deranja să bată la ușă. Cele două ferestre ale încăperii erau acoperite cu niște zdrențe. Înaintă spre ferestre și dădu jos zdrențele. Pe un pat vechi de mahon zăcea un bătrîn cu o barbă albă, îngrijită. Se uita la Kravțov plin de teamă.

— Ce... ce doriți ? croncăni el.

— Dumneata ești Mihailovski ?

— Da.

— Scoală-te ! Sînt de la Gestapo.

Mihailovski sări din pat și începu să-și tragă pantalonii în grabă.

— O clipă... mă îmbrac într-o clipă, îngăimă el.

— Stai jos aici și ascultă.

Kravțov scoase peticul de hîrtie cu adresele ce le copiase și, înainte ca bătrînul să aibă prilejul să-și vină în fire, strigă autoritar :

— Ne-ai trimis o declarație, nu ? De ce n-ai semnat-o ?

— Păi, vedeți... am crezut... și dacă... se bîlbîi Mihailovski.

— Sper că-ți dai seama că nimeni nu poate să se ascundă de noi, nu ?

— Da, desigur, eu sînt întru totul de partea dumneavoastră !

— Spui că ești de partea noastră ? Pe de o parte ești de partea noastră cu vorbele, iar pe de altă parte ne pui bețe-n roate, spuse Kravțov ridicînd și mai mult vocea.

— Ferească-mă Dumnezeu ! Nici prin gînd nu mi-ar trece să fac așa ceva.

— Și totuși ai făcut. Noi ne pierdem zilele și nopțile urmărind dușmanii reali și periculoși, iar dumneata încerci să ne distragi atenția scriind despre o bătrînă de la grădinița de copii, despre un grădinar nebun și despre alte asemenea gunoaie. Nu crezi că știm de ce ai făcut asta ?

Ochii palizi ai lui Mihailovski se umplură de spaimă.

— N-am vrut. Dumnezeu mi-e martor că n-am vrut ! bolborosi el.

— Dacă ai vrut sau nu, rămîne de văzut, dar fapt este că ai încercat să te amesteci în munca Gestapoului. Pentru asta vei fi tras la răspundere. Nu ne place să pierdem vremea.

Mihailovski începu să se jeluiască.

— Iertați-mă... vă rog să mă iertați ! Din cauza nervilor, se tînguia el, în timp ce se agăța de marginea mesei.

— Ține aici un toc și o hîrtie și scrie ce-ți dictez eu, îi ordonă Kravțov.

— „Subsemnatul Mihailovski, recunosc că am trimis Gestapoului o declarație anonimă, dorind să mă amestec în treburile administrației germane...".

Mihailovski căzu de pe scaun în genunchi.

— Jur pe tot ce-i sfînt ! N-am vrut ! Aveți milă de un om bătrîn ! Mi-a luat Dumnezeu mințile la bătrînețe ! Îndurați-vă ! striga el, de parcă își dădea duhul.

Kravțov așteptă un timp, apoi spuse :

— Bine, bine, nu te mai smiorcăi atîta ca un copil de trei ani. Atunci scrie: „Subsemnatul Mihailovski, prin prezenta recunosc că am expediat o scrisoare anonimă autorităților germane, fără a mă gîndi că scriu despre niște oameni neînsemnați, care în prezent nu amenință noua ordine. Nu m-am gîndit nici că aș putea să îndrept Gestapoul pe o urmă falsă și să-i abat atenția de la adevărații dușmani ai Germaniei. Îmi cer scuze din toată inima și vă rog să nu mă arestați, luînd în considerare vîrsta mea înaintată". Semnează, dar clar.

Mihailovski semnă. Kravțov luă hîrtia, o împături cu grijă și o băgă în buzunar. Bătrînul oftă neliniștit și se închina mereu, în timp ce privea în direcția icoanei.

— Stai, nu te grăbi să-i mulțumești lui Dumnezeu. Unde sînt valorile furate din biserică ?

Ochii bătrînului se bulbucară, gata să-i iasă din orbite.

— N-am luat nimic. Pe cuvîntul meu că n-am furat. Jur pe Dumnezeu, chiar aici, în fața sfîntului Nicolae, jur că n-am luat.

— Lasă, lasă, zîmbi Kravțov, sfîntul ar putea să creadă un astfel de mincinos și hoț ca tine, dar Gestapoul nu ! Bătu cu pumnul în masă. Tu, șobolanule ! În timp ce oamenii cinstiți își dau viața să ajute Germania în războiul său sfînt împotriva bolșevicilor, tu furi aur și scrii rapoarte mincinoase ! Îmbracă-te ! Îți arătăm noi ce e Gestapoul și cum poate să-l facă pe un om să vorbească. Hai, grăbește-te !

Mihailovski se ridică, clătinîndu-se, și scoase un răcnet.

— Gura ! strigă Kravțov.

Bătrînul tăcu.

— Dacă îți este scumpă viața, atunci vreau aici, pe masă, în fața mea, valorile furate.

Mihailovski făcu cîțiva pași și se prăbuși pe pat.

— Sînt aici, mormăi el, arătînd spre saltea.

— Scoate-le și pune-le pe masă. Și, mai repede !

Bătrînul alunecă de pe pat și trase salteaua pe podea cu mîini înfrigurate. Sub ea erau cîteva rame de icoane din aur, o cruce mare cu lănțișor, tot din aur, și o bocceluță învelită în pînză albă.

— Doar atît ? Vezi că mai ai. Dacă nu, îmbracă-te !

Bătrînul merse șovăitor spre un samovar mare dintr-un ungher îndepărtat al camerei, dădu capacul la o parte și scoase un lanț și o cruce mare de aur, cădelnița și niște cești.

— Asta-i tot ce am, zise el oftînd. Puteți să mă împușcați, dacă vreți, dar altele nu mai sînt.

— Stai jos și scrie ! Singurul lucru care te poate salva acum este o mărturisire completă. L-ai jefuit pînă și pe Dumnezeu !

— Ce să fac, lucrătura diavolului... El mi-a sucit capul și m-a făcut păcătos, gîngăvi bătrînul.

— Atunci scrie așa: „Eu, Mihailovski, am jefuit biserica de comorile ei". Ai scris ? Mai departe: „Recunosc această crimă și prin prezenta doresc să înmînez Gestapoului odoarele ce le-am furat, ca să-mi aduc obolul la întărirea puterii Germaniei. Trăiască Adolf Hitler !". Ai trecut tot pe hîrtie ? Acum semnează clar. Și dă-mi hîrtia.

După ce puse hîrtia în buzunar, Kravțov numără diversele obiecte și scrise o chitanță. „În numele Gestapoului, eu, Konopliov, am primit de la numitul Mihailovski tezaurul ce l-a furat din biserică, în total treizeci și două de articole".

— Păstrează chitanța asta, șobolane ! Noi nu sîntem hoți ca tine. Mîine dimineață să te prezinți la Gestapo să ți se pună ștampila oficială. Să întrebi de herr Zimmer. Repetă !

— Herr Zimmer, șopti Mihailovski.

— Exact. Și nu mai încerca altceva. Dacă e nevoie, te găsim și în gaură de șarpe.

Kravțov strînse totul într-o față de masă și plecă.

Cînd desfăcu bocceaua în biroul lui Zimmer și răsturnă conținutul pe masă, untersturmführerul deveni palid. După ce ascultă relatarea lui Kravțov, telefonă imediat lui Kleiner.

— Scuzați-mă, ați putea coborî pînă în biroul meu ? E vorba de o chestiune extrem de importantă și de neobișnuită.

După cîteva minute intră Kleiner. Ascultă istorisirea lui Kravțov și, cu toate că ochii nu i se dezlipeau de la obiectele strălucitoare de pe masă, se prefăcu că nu este surprins.

— Mulțumesc, Konopliov, pentru serviciul foarte util ce l-ai făcut Germaniei, spuse el și, întorcîndu-se spre Zimmer, adăugă: Aduceți toate aceste obiecte în biroul meu. La revedere ! Dădu din cap către Kravțov și plecă.

CAPITOLUL 14

„Infiltrarea" lui Rudin printre partizanii din pădurea Zadvinski a decurs în bune condiții. Nimeni dintre partizanii de rînd n-a bănuit nimic. Toți știau că venise cineva din ilegalitate, că stătuse zece zile printre ei și că plecase. Omul pe care l-a „recrutat" cu această ocazie Rudin era Dobrînin. Ei s-au întîlnit, după „recrutare", în casa unei femei în vîrstă din satul Koniscevo.

Întors la *Saturn*, Rudin făcu un raport amănunțit asupra detașamentului de partizani din Zadvinski. Era un raport veridic, dar nu dezvăluia nimic important. Micul detașament urma să-și înceteze acțiunile ca grup independent în primăvară și să devină parte componentă a altui detașament situat la șaptezeci de kilometri spre est. Coordonatele cu privire la locul în care staționa detașamentul erau însă greșite, asta pentru eventualitatea în care nemții s-ar fi hotărît să-l bombardeze. Rudin fu primit personal de Sombach și de Müller, pentru a le relata despre șederea lui în tabăra partizanilor. Niciodată nu primiseră informații atît de precise asupra partizanilor. Le vorbi despre greutățile traiului în pădure pe timp de iarnă și chiar și despre înșiși soldații misterioși care se ascundeau în ea. Prezentă raportul în limba germană și acest fapt îi făcu pe șefii *Saturnului* să creadă și mai mult spusele lui. Și, într-adevăr, așa stăteau lucrurile. Nu era de loc ușor să trăiești iarna în pădure, iar aprovizionările cu alimente se făceau destul de greu

pentru că satele erau sărăcite. Cît privește componența, detașamentul număra un învățător, un felcer veterinar, un țăran de șaizeci de ani, un fost diriginte de farmacie, un ofițer sovietic care-și pierduse un braț la începutul războiului, doi școlari și încă cițiva. Nu exista, deci, nici un pericol de îngrijorare, mai ales că Rudin nu spusese nimic despre cele două poduri de cale ferată aruncate în aer de către dirigintele de farmacie, nici despre cei nouăsprezece naziști uciși de el, nici despre multe altele.

Spre sfîrșitul zilei, Sombach îl chemă din nou pe Rudin în biroul său și-i aduse la cunoștință că va fi angajat în aparatul *Saturnului*.

— Vei fi instructor la școală, dar o să primești și alte sarcini. Vei lucra și aici la centrală, unde cunoștințele dumitale despre Rusia contemporană vor fi prețioase. Marea majoritate a rușilor care lucrează aici nu cunosc prea multe despre Rusia. Vreau să lucrezi în strînsă colaborare cu Androsov la verificarea oamenilor pe care-i punctăm în vederea recrutării lor ca agenți. Sînt convins că munca asta poate fi făcută numai de cineva care cunoaște Rusia de astăzi. Și, ultimul considerent, dar nu și cel mai puțin important, am încredere în dumneata. Nu numai pentru că în venele noastre curge același sînge. Rareori am greșit în judecarea oamenilor și n-aș dori să greșesc tocmai în privința dumitale.

— Voi încerca să justific încrederea dumneavoastră, replică Rudin cu toată modestia cuvenită momentului.

— Vei locui în clădirea profesorilor. Androsov îți va arăta camera. Sombach se ridică. Asta-i tot pentru acum. Du-te și dormi liniștit.

În tot timpul acestei conversații, Müller stătuse într-un colț al camerei, răsfoind niște ziare dintr-o colecție groasă. În aparență, își vedea de treaba sa. Cu toate acestea, cînd Rudin părăsi biroul lui Sombach, încă o dată avu simțămîntul că Müller reprezenta pericolul cel mai mare. În mod evident, era mai viclean și mai prudent decît Sombach.

Aceste gînduri l-au muncit și în camera rezervată lui din incinta școlii. Müller, spre deosebire de Sombach, nu părea să aibă încredere deplină în el, și asta nu trebuia s-o uite.

Dimineața, un ciocănit prudent în ușă îi întrerupse gîndurile.

Era Androsov. Își trase un scaun lîngă patul lui Rudin și spuse încet :

— Aseară, după ce ai plecat, Müller a analizat raportul tău pînă la miezul nopții. E totul în ordine ?

— Fii fără grijă, este adevărul pur, răspunse Rudin.

— Müller a ordonat secției radio să-i dea o listă cu toate lungimile de undă folosite de partizani.

— În acest caz, va fi dezamăgit. Lungimea de undă citată de mine aparține într-adevăr unuia dintre detașamente.

— Are de gînd să cheme la el pe omul recrutat de tine din Koniscevo. Este demn de încredere ? Știi că Müller nu se lasă dus de nas cu una cu două.

— Nu-ți fie teamă, Androsov. Ce noutăți ai ?

— Astăzi termină cursurile ultimul grup de agenți ai școlii: șaptesprezece oameni. Sombach m-a trimis să-ți spun că vrea să fii prezent la discuția de verificare cu agenții, ca să faci cunoștință pentru prima oară cu astfel de lucruri.

— Va fi și Müller acolo ?

— Cu siguranță. De obicei, el trîntește pe fiecare al doilea agent.

— Asta-i minunat. Îi voi da și eu o mînă de ajutor.

— Te rog să fii prudent, spuse Androsov. Oftă și adăugă:

— Astăzi, la examinare va participa încă un om. Se numește Iakov Șciukin. Răspunde de toată documentația rusească de aici. Nu știu multe despre el; tot ce ne spunem, cînd ne vedem, este doar formula de salut. După cîte am putut să observ, a venit la nemți din convingere.

— De unde este ?

— Cred că și el a fost militar. Este foarte muncitor și documentele ce le falsifică sînt perfecte. Chiar și Müller îl respectă, deși este un om morocănos și răutăcios.

8 c. 114

— Crezi că foloseşte numele său real ?

— Nu pot fi sigur, dar presupun că da. Androsov se uită la ceas. E timpul să plecăm. Examenul începe peste o oră şi pînă atunci trebuie să serveşti micul dejun.

Verificarea se ţinea într-o încăpere mare. La masă stăteau Müller, Sombach, Androsov şi un ofiţer neamţ pe care Rudin nu-l mai văzuse înainte. Lingă peretele opus stăteau cîţiva bărbaţi care, după aparenţe, erau cadrele didactice. Şciukin stătea separat la o măsuţă umplută cu dosare. Rudin ghici cine era el şi-l cercetă cu interes. Avea o faţă osoasă, ascuţită, şi o privire severă. Ochii îi erau ascunşi cu totul în orbite, sub nişte arcade proeminente. Mîinile mari i se mişcau calm. Ţinuta sa degaja multă siguranţă.

Şciukin striga un nume şi imediat intra cîte un cursant. Examinarea se făcea cu interpret. Întrebările puse se refereau la diverse amănunte din geografie, istorie şi artă militară. Cele mai multe întrebări erau puse de Müller şi de ofiţerul necunoscut, care s-a dovedit a fi locotenentul-major Vogel, directorul şcolii de instruire şi şeful legăturii cu agentura din teren. Întrebările lui Vogel nu erau prea grele şi aparent urmau îndeaproape cursurile predate. De fapt, ca şef al şcolii, dorea ca elevii săi să apară bine pregătiţi. Dar întrebările puse de Müller erau mult mai dificile. Era evident că Müller cunoştea fiecare aspect al muncii de informaţii şi specificul ei în Rusia. Chiar de la începutul examenului a respins trei candidaţi şi le-a acordat la fiecare încă o lună de studiu.

— Următorul ! strigă Müller.

— Zilov, răspunse Şciukin.

În prag îşi făcu apariţia un tînăr bine clădit. Pe faţa sa atrăgătoare flutura un vag surîs afectat. Se opri în faţa catedrei şi, aşteptînd întrebările, roti ochii prin sală pe deasupra capetelor ofiţerilor.

Locotenentul-major Vogel începu examinarea. Răspunsurile lui Zilov erau scurte, dar clare şi la obiect. Apoi îi puse o întrebare Sombach. Zilov îi răspunse cu aceeaşi siguranţă, deşi se uita la colonel cu respect, în timp ce vorbea. Urmă rîndul lui

Müller. El numi cîţiva conducători sovietici şi-l întrebă pe Zilov ce post deţinea fiecare. Tînărul răspunse bine şi la această întrebare. Müller îi mulţumi şi-i spuse că terminase. Tocmai cînd Vogel îi făcea semn să stea jos, Rudin ridică mîna.

— Pot să-i pun cursantului o întrebare ?

— Da, vă rog, aprobă Müller cu interes.

— Cursant Zilov, răspunde, te rog, cît costă un bilet de călătorie cu metroul la Moscova ? Dar cu tramvaiul ? Depinde preţul biletului de distanţa călătoriei ?

Zilov se întoarse spre Rudin. Ochii săi albaştri se închiseră pe jumătate. Tăcea. Nu putea să răspundă la întrebarea lui Rudin.

— Voi afla cînd merg acolo, spuse el în cele din urmă.

— Poate că greşesc, dar consider că trebuia să cunoşti asemenea lucruri tot atît de bine cum îţi ştii propriul dumitale nume.

Sombach începu să vorbească, dar Müller îl întrerupse.

— Kramer are absolută dreptate.

— Dar asemenea amănunte n-au fost incluse în cursurile noastre, spuse Vogel, încercînd să salveze situaţia.

— Ar fi trebuit, remarcă Müller.

Lui Zilov i se mai dădu o lună de studiu şi se recomandă ca profesorul de situaţii locale să-l consulte pe Rudin. După ce examenul luă sfîrşit, Rudin şi Androsov o luară pe strada însorită şi acoperită de zăpadă, spre centrala *Saturnului*.

— În acest bloc stă cineva neautorizat ? întrebă Rudin.

— Nu. Nimeni, în afară de personalul *Saturnului*, compania comandantului şi cursanţii.

— Personalul are permise de intrare şi de ieşire ?

— Nu, în fiecare seară ni se dă o nouă parolă pentru următoarele douăzeci şi patru de ore.

— O voi şti şi eu ?

— Probabil. În orice caz, eu sînt totdeauna informat de ea.

Continuară să meargă pentru un timp în linişte. Apoi Rudin rupse tăcerea.

— Misiunea noastră principală este să descoperim și să informăm Moscova despre localizarea diferiților agenți din spatele liniilor sovietice.

— M-am gîndit deja la asta, oftă Androsov. Nu va fi ușor. Există numai două exemplare ale hărții pe care este marcat fiecare loc unde se află agenții. Una este la Sombach, iar cealaltă la Müller. Pe lîngă acestea, există un registru în care se consemnează fiecare raport de la agentură. Singurul exemplar îl are Sombach. Cred că Vogel, ca șef al comunicațiilor, știe adresele diverșilor agenți.

— Ce fel de om este ?

— Nazist convins și carierist. Poate singurul lui punct bun este acela că nu-i prea inteligent.

— Ai văzut vreodată hărțile ?

— De cînd sînt aici am văzut numai o dată una, de la distanță, în biroul lui Sombach.

— Se întîmplă să știi vreodată cînd și unde trec agenții liniile frontului sau unde sînt parașutați ?

— Nu. După cîte știu, chiar și piloții primesc instrucțiunile doar în momentul decolării. Cînd se întorc, hărțile sînt luate de către un reprezentant al *Saturnului*.

— După folosire, unde sînt păstrate ?

— Poate că în dosarul personal al fiecărui agent. Nu știu sigur.

— Șciukin știe ceva ?

— Mă îndoiesc. Treaba lui este să falsifice documente. În general, tot ce privește secretele interne este păstrat sub șapte lacăte.

În cursul următoarelor trei zile, Rudin a fost atașat pe lîngă Gureev, profesorul de situații locale. Era o muncă destul de neplăcută, deoarece Gureev era supărat pe Rudin pentru că își permisese să pună întrebarea respectivă în timpul examenului, și-i făcea impresia că el însuși era pus la încercare. În timp ce asculta sugestiile lui Rudin, încerca desperat să găsească ceva cu care să-l reducă la tăcere. Gureev era subțire, cu figura palidă și pungi sub ochi. Mîinile i se mișcau continuu, lăsînd impresia generală că era serios bolnav. Dar avea un pas săltăreț și era cu adevărat neobosit; stătea între paisprezece și șaisprezece ore pe zi în școală. Totdeauna era bărbierit și îmbrăcat curat. Rudin nu știa ce făcuse înainte de război. I-a spus doar că lucrase cîțiva ani pentru Abwehr. Gureev era un dușman declarat a tot ceea ce era sovietic. Nu putea pronunța calm cuvîntul „comuniști" și prefera să folosească expresia „acei bolșevici". Avea spirit de observație și o excelentă memorie. Ar fi fost greu să găsești un profesor de situații locale mai competent ca el, fapt care făcea sarcina lui Rudin și mai dificilă. La început intenționase să dea cîte un amănunt fals la fiecare două, trei corecte, dar, după ce a vorbit cu Gureev doar cîteva minute, și-a dat seama că lucrul acesta nu era posibil. Gureev cunoștea viața rusească prea bine și ar fi remarcat cu ușurință orice informație falsă. Ședințele lor erau o luptă a inteligențelor, în care fiecare încerca să-l prindă pe celălalt că nu știe vreun aspect al vieții sovietice. Singurul avantaj al lui Rudin la aceste întîlniri era faptul că el cunoștea bine Moscova, în timp ce Gureev fusese acolo ultima oară în 1937. Hotărî să raporteze lui Müller chiar a doua zi că Gureev își cunoștea materia. Ce importanță avea dacă un agent oarecare cunoștea mai mult sau mai puțin bine o situație locală ? Principalul era să descopere adresele agenților. Dacă ele erau cunoscute, eforturile lui Gureev deveneau automat zadarnice.

Dar zilele și săptămînile treceau, iar ținta finală rămînea tot atît de îndepărtată și de inaccesibilă ca mai înainte. Rudin n-a încercat nici o satisfacție cînd i s-a comunicat parola pentru seară, în caz că ar fi dorit să părăsească incinta *Saturnului*. Nu exista nici un motiv să plece în oraș, întrucît n-avea nimic de raportat lui Babakin.

CAPITOLUL 15

Sistemul de asigurare a secretului în cadrul *Saturnului* fusese conceput foarte atent și se respecta cu o rigurozitate cu adevărat germană. Legătura radio cu agentura era condusă de Vogel. Radiogramele primite de la agenți erau semnate întotdeauna de „Doctorul", alias Vogel. Încă din perioada de instruire elevii trebuiau să i se adreseze numai cu „Herr Doctor". Mesajele primite de la agenți se transcriau într-un singur exemplar și se descifrau, la fel, în exemplare unice. Dacă nu conțineau nimic important, Vogel verifica primirea mesajului prin radio și transmitea agentului respectiv instrucțiuni noi. Vogel n-avea însă dreptul să păstreze notițele diferitelor adrese descifrate, iar dacă cunoștea unele dintre ele, asta se datora numai textelor radiogramelor ce conțineau detalii asupra locului aproximativ unde își desfășura agentul activitatea.

Cînd Sombach și Müller primeau radiograme, făceau personal o singură copie. Originalul se îndosaria în mapa personală de culoare albastră a agentului, în timp ce copia mergea într-un dosar cu coperțile verzi. În acest mod, numai Sombach și Müller aveau acces deplin la rapoartele primite de la agentură. Lista centralizatoare a tuturor agenților exista numai într-un singur exemplar.

Și totuși, cîțiva, deși foarte puțini, dintre personalul *Saturnului* aveau ocazia să vadă radiogramele. Asta se întîmpla

ori de cîte ori Sombach sau Müller trebuia să consulte pe unul sau pe altul dintre specialiștii în căi ferate, aviație, electronică sau chimie. Dacă informațiile se refereau la chestiuni pur rusești, erau chemați pentru consultații ori Androsov, ori Gureev. Numai așa avea Androsov prilejul să citească cîte un raport legat de o anumită circumstanță.

Vogel era cel mai indicat să-și spună părerea despre cutare sau cutare agent, deoarece toți trecuseră prin școala sa de spionaj. Iată de ce, ori de cîte ori superiorii lui doreau să cunoască ceva despre caracterul, capacitatea sau defectele unui anumit agent, îl chemau pe Vogel. Era un lucru bine gîndit, căci el era atît directorul școlii, cît și șeful secției radio. Totul fusese chibzuit cu grijă. Cunoștințele lui Vogel asupra laturii pur umane a fiecărui agent erau de mare importanță în misiunile lor viitoare.

De aceea, Rudin și-a propus ca obiectiv de atins în viitorul foarte apropiat să-l cunoască mai bine pe Vogel.

Către sfîrșitul lunii noiembrie, Rudin se hotărî să meargă în oraș. Era o zi întunecată și friguroasă. Un vînt tăios viscolea zăpada de-a lungul străzii. Starea lui sufletească se potrivea vremii. Lucra de aproape două luni la *Saturn* și încă nu realizase nimic cu adevărat de valoare.

Întrucît Rudin a dorit să plece în timpul orelor de serviciu, a trebuit să primească aprobarea specială a lui Müller.

— De ce vreți să plecați acum ? întrebă Müller.

Rudin motivă că-i erau picioarele tot timpul înghețate și că dorea să cumpere o pereche de ciorapi groși de lînă de la piață. Alesese acest articol, deoarece știa că deși *Saturnul* era bine aprovizionat cu de toate, la capitolul îmbrăcăminte călduroasă nu se prea putea lăuda.

— Puteți face asta deseară, mormăi Müller.

— Piața este deschisă numai dimineața, explică Rudin răbdător.

— Nu pricep cînd au ocazia să înghețe picioarele dumneavoastră, continuă Müller. Nu vă ia mai mult de cinci minute ca să ajungeți de la dormitorul dumneavoastră pînă aici și nici nu mergeți în alt loc.

— De aceea nici nu merg, zîmbi Rudin, remarcînd în sinea lui că Müller, după toate aparențele, verifica să vadă dacă mai fusese în oraș.

— Ați terminat raportul asupra operațiilor de iarnă ale partizanilor ?

— Da. L-am dat la dactilografiat. Trebuie să fie gata cînd mă întorc.

— În regulă, puteți pleca.

Nu putea să se descotorosească de simțămîntul persistent că Müller încă n-avea încredere în el. Rudin îndeplinise toate misiunile cum se pricepuse mai bine. Nimeni nu putea să-l acuze că nu manifestase destul interes. Sombach își exprimase deja de două ori recunoștința. Și, totuși, părea ca și cum Müller bănuia că ceva nu era în ordine.

Rudin pregătise un raport amănunțit asupra situației de la cartierul general al *Saturnului*, pe care Babakin să-l transmită lui Martov. Singurele informații într-adevăr valoroase erau numele și pozițiile deținute de diferiți membri ai personalului, precum și o descriere a modului cum era păstrat secretul. Asta explica, în parte, de ce pînă atunci nu raportase nimic.

Cînd a ajuns în piață, Rudin a observat că era aproape goală. Dar ceea ce îl jena cel mai mult era faptul că majoritatea celor prezenți în piață aveau ceva de schimbat sau de vîndut, în timp ce el era numai cumpărător. Se îngrămădeau în jurul lui și-i ofereau fiecare marfa sa.

— Caut o pereche de ciorapi, se adresă el unui tînăr ce vindea fitile de lămpi cu gaz.

— Dacă vreți ciorapi, singurul loc unde puteți găsi este taraba aceea, îi răspunse el, arătînd-o cu degetul.

Rudin își făcu loc spre prăvălie.

— Salut, Sania, spuse el liniștit. Era vesel că avea putința să cheme pe un prieten după adevăratul său nume și să se uite în ochii lui, fără să-și ascundă bucuria.

— Salut, Petro! răspunse Babakin la fel de calm, și în ochii lui Rudin putu să vadă reflectarea propriei sale emoții.

— Am nevoie de ciorapi din lînă, împletiți de mînă și nu m-aș supăra dacă mi-ai da chiar două perechi.

— Ai nevoie urgentă de ei, îi vrei chiar acum?

— Nu, Sania, dacă nu-i ai acum, am să încerc să revin peste trei zile.

— Bine, îi poți avea, dacă vrei, chiar și poimîine. Firma pe care o reprezint te va ajuta, răspunse Babakin zîmbind.

— Mulțumesc, prietene.

— Un palton gros ca acesta nu te-ar interesa? adăugă Babakin, punînd pe tejghea o șubă mare și veche.

În timp ce pipăia șuba, Rudin strecură sub ea o bucată de hîrtie împăturită.

— E urgent? întrebă Babakin în șoaptă.

— Nu, nu prea, răspunse Rudin cu un oftat.

— Atunci n-o voi expedia prin radio, continuă el tot în șoaptă.

— Nu.

Își strînseră călduros mîinile și Rudin simți în palmă o hîrtie făcută sul, subțire ca un băț de chibrit.

— La revedere, Petro!

— La revedere, Sania, și să ne vedem cu bine!

— Are să-ți pară rău că n-ai cumpărat șuba asta, o s-o ia altul, continuă să strige Babakin în urma lui Rudin.

Dar Rudin nu se mai întoarse. Ieși repede din piață și se grăbi să intre într-un W.C. public, unde desfăcu hîrtia și citi:

„Pentru Rudin. Sînt convins că totul merge bine. Felicitări pentru îndeplinirea primei etape. Acum va trebui să faci totul ca să-ți consolidezi poziția și să le cîștigi încrederea. Caută, de asemenea, să cunoști cît mai multe despre oamenii din jurul tău, dar nu te grăbi. Repet: nu te grăbi. Lovitura pe care o vor primi curînd îi va determina să acționeze. Asta îți va face sarcina mai ușoară. Transmite lui Androsov că contăm pe sinceritatea lui și că avem încredere în el. Viitorul său este în propriile sale mîini. Încă o dată: nu te grăbi. Așteptăm răbdători și înțelegem, întru totul, greutățile pe care le întîmpini. Cu cele mai bune urări, Martov".

Rudin citi radiograma de cîteva ori, apoi o distruse.

Reîntors la *Saturn*, raportă imediat lui Müller:

— Am fost plecat patruzeci și cinci de minute.

— Și unde sînt ciorapii? întrebă Müller, sarcastic.

— Îi voi avea poimîine, zîmbi Rudin. Tot ce aveau astăzi erau aspirină, tablete pentru ficat și dantelă veche. Fiindcă veni vorba, am comandat două perechi — una pentru dumneavoastră, domnule. După ce o să-i avem, vă veți schimba părerea despre iarna rusească și veți înțelege de ce am fost atît de neliniștit pentru o pereche de ciorapi.

Pentru prima dată Müller se uită la Rudin cu sinceră curiozitate și spuse:

— Bine, mulțumesc. Vom vedea.

CAPITOLUL 16

Contraofensiva sovietică pe Frontul central începu. Asta era deci lovitura de care vorbise Martov. De cîteva zile toată propaganda germană evita cu desperare cuvintele „ofensivă" și „retragere", încercînd să prezinte acțiunea ca și cum ceea ce se întîmplase lîngă Moscova era doar un eșec local, unul din multele ce se găsesc în oricare război. În cele din urmă, s-a admis „o retragere organizată" a trupelor pe Frontul central spre poziții mai favorabile, cu scopul de a lansa o nouă și puternică ofensivă contra Moscovei. Așa declara Goebbels în emisiunile sale regulate. Ce a urmat însă a fost o avalanșă de soldați răniți și degerați, întorcîndu-se în Germania: oamenii care „văzuseră Moscova". Mii de familii germane au primit înștiințări de moarte, iar cei care erau încă capabili de o gîndire cît de cît independentă puteau ghici că lîngă Moscova se întîmplase ceva asemănător cu un cataclism.

Spre surprinderea tuturor, după înfrîngerea suferită la porțile Moscovei, n-a căzut nici un cap. Hitler doar a pensionat trei feldmareșali și vreo patruzeci de generali și și-a asumat comanda tuturor forțelor terestre.

Statul major general german pregătea înfrigurat campania de primăvară și de vară a anului 1942. Cuvîntul favorit al lui Hitler în acel timp era „total". El cerea ca totul să fie total: ofensiva și bombardamentul, diplomația și represiunile. Canaris

a împrumutat cuvîntul pentru propria sa folosință. „Recunoașterea trebuie să fie, de asemenea, de natură totală", spunea el. Planul întocmit de el îl încîntă pe Hitler :

— Da, Canaris, exact cum trebuie să fie făcut ! spuse el, devenind tot mai înfierbîntat. Inamicului nu trebuie să i se dea nici un moment de răgaz ! Tot iadul trebuie să se năruie în spatele lui ! Vreau să-i văd ceafa și să știu totul despre el ! Dacă Kremlinul este gata să facă un nou pas, vreau să știu totul, înainte ca el să cunoască propriile lui intenții ! Atunci lovitura totală dată de armatele mele se va contopi cu distrugerea totală a frontului intern comunist și a centrilor săi nervoși !

Cînd se întoarse la birou, după raportul prezentat lui Hitler, Canaris își aminti cu plăcere că führerul fusese foarte prietenos, vorbise cu el intim și folosise de două ori formula familiară de adresare. Începu să răsfoiască planul, pe care Hitler tocmai îl semnase, de a întemeia o rețea informativă care să acopere toată Rusia. Planul îl ispitise pe Hitler. Problema care se punea era doar aceea dacă se putea sau nu realiza. De nenumărate ori Canaris fusese confruntat cu această Rusie blestemată, atît de deosebită de orice altă țară din lume. Tot ce-i trebuia, înainte de orice, erau oameni de nădejde, verificați și reverificați pe care să-i arunce imediat pe masa de joc. Or, întîmpina greutăți încă de la început cu acea limbă rusească blestemată. Spionul neamț cel mai experimentat putea să cadă chiar după prima discuție avută cu întîiul rus ieșit în cale. Dacă trimitea agenți de naționalitate rusă, nu dădeau rezultatele dorite, pentru că nu erau nici demni de încredere și nici destul de pregătiți, cu toată instruirea ce li se făcuse. Chiar și cei mai buni agenți ai săi din Rusia trimiteau rapoarte care se potriveau mai bine unor amatori decît unor experți. Pur și simplu nu știau cum să găsească sau să descopere ce era necesar. Iată de ce Canaris însuși, cînd trebuia să facă un raport general cu privire la anumite situații, era obligat să camufleze lipsa de fapte concrete cu frazeologia imaginară. Accentul principal trebuia aparent să fie pus pe Secția a 2-a a

Abwehrului, care răspundea de sabotaj și teroare. Asta nu reclama din partea agenților nici minte și nici experiență deosebită...

Telefonul direct cu Praga sună și întrerupse firul gîndirii lui Canaris. Era Reinhard Heydrich, noul protector al Boemiei și Moraviei. La auzul vocii familiare, Canaris se crispă ca și cum ar fi avut o durere de dinți, dar vorbi pe un ton prietenos, plăcut. Deși se urau reciproc, și unul și altul erau lipsiți de puterea de a-și face vreun rău deosebit. De aceea, forțați de împrejurări să păstreze aparențele, mergeau chiar pînă acolo încît pretindeau că erau în termeni amicali.

La început vorbiră despre vreme, sănătatea soțiilor lor și alte lucruri neînsemnate. Canaris aștepta. În cele din urmă, Heydrich abordă subiectul pentru care telefonase. În ciuda faptului că era fir direct și nu exista nici o posibilitate de a fi interceptat, Heydrich vorbi în parabole.

— Lucrez încă la lichidarea moștenirii liberale a Baronului[1]. Dar aici, ca și în Franța, mă izbesc de aceleași vechi greutăți. De ce trebuie să ne urmărim unul pe altul ?[2]. La urma urmelor, avem un acord, nu-i așa ? Eu am început un extraordinar proiect de curățire a mlaștinii și am nevoie de fiecare sergent. În acest timp, oamenii dumitale se ocupă de caligrafie și de rezolvarea rebusului, ca și cum ar căuta defuncta agentură a puterilor apusene. Nu e timpul să se pună capăt unor astfel de stări de lucruri, dragul meu ?

— De ce întrebi ? îl întrerupse Canaris. La conferință am căzut în principiu de acord asupra tuturor problemelor. Eu am schițat un proiect de acord, dar trebuie să fie aprobat de Keitel. După cum bine știi, ordinea trebuie menținută.

— Ce fel de ordine e asta ! se înfurie Heydrich. Mi-a tele-

[1] Se referea la politica liberală promovată în Cehoslovacia de predecesorul său, baronul von Neurath.

[2] În țările ocupate, Abwehrul și Gestapoul acționau independent unul față de altul, dar în multe cazuri duceau acțiuni paralele.

fonat Huppenkotten[1] de la Berlin. A spus că singurul lucru lăsat în proiectul tău asupra acordului nostru sînt virgulele.

— Nu cred că opinia lui Huppenkotten poate fi luată drept etalon, spuse Canaris sarcastic.

— Dar ochii lui sînt tineri și pot încă distinge negrul de alb, veni răspunsul de la Praga.

— Prefer să am de-a face cu oameni care au vederea normală a întregii game de culori.

Heydrich tăcu. Dacă se ajunsese la această fază a jocului, știa că nu el era nașul pentru Canaris.

— Prietene, zise el și, deși cuvintele erau conciliante, vocea i se ascuți aproape de furie, să revenim la treaba noastră. Nu cred că noi cucerim vaste întinderi de dragul de a duce acolo o luptă veșnică cu rușii și cu plutocrația evreiască. Nu ești de acord cu asta ?

— Desigur. Iar noi amîndoi facem tot ce putem pentru a valorifica pămînturile noi.

— Mă tem că părerea ta nu coincide cu una mai înaltă. Și dacă această inconsecvență n-ar deveni prea aparentă și n-ar lua o formă neplăcută, te-aș sfătui cu tărie să-ți revezi imediat proiectul. Reflectează asupra lui încă o dată, luînd în considerare tot ce depinde de proiect, incluzînd și destinele noastre, și fă-l corespunzător acordului nostru de la conferință. Poți face asta ?

— Keitel are deja proiectul, replică calm Canaris.

— Nu el îl are, obiectă Heydrich, ci asistentul său.

— Bine, o să văd ce se poate face. Dar îți spun sincer că proiectul conține tot ce am convenit la conferință.

— Vezi, de aceea este bine să se stenodactilografieze negocierile, exclamă Heydrich cu o voce ce suna destul de vesel. Dar te voi ajuta, prietene. Huppenkotten are notele întîlnirilor noastre. Poate să ți le aducă chiar azi, dacă vrei.

[1] Huppenkotten este cel care, în aprilie 1945, din ordinul lui Hitler, a aruncat ștreangul de sîrmă pe gîtul lui Canaris și l-a spînzurat în celula din închisoare.

— Nu e nevoie să se deranjeze atît de mult, poate să le trimită.

— Ești consecvent atît în dragoste cît și în ură, zise Heydrich și rîse. La revedere, prietene.

Canaris puse receptorul în furcă fără să răspundă. Deci, Huppenkotten avea notele conferinței. Probabil că le avea semnate de toți participanții sau, mai degrabă, de toți cei care, într-un fel sau altul, au reprezentat Gestapoul. Canaris izbi cu pumnul în brațul fotoliului. Cît de mult îl ura pe acel parvenit Huppenkotten, a cărui stea se înălța atît de repede. Îl întîlnise de trei sau patru ori la diferite conferințe, unde rămăsese întotdeauna în umbră. Îl ura și se temea de el nu mai puțin decît de Reinhard Heydrich. Era ca un simțămînt întunecat ce prevestea ceva rău.

Canaris chemă pe aghiotantul său, colonelul Encke, și pe colonelul von Bentevinje și le ordonă să-i arate notele lor asupra conferinței. Le citi și le spuse cum trebuia să fie refăcute. Canaris hotărîse să aibă propria sa versiune a notelor, un document egal ca valoare celui ticluit de Huppenkotten.

Apoi, cerînd ultimele știri furnizate din Cehoslovacia, Franța, Anglia și America, dădu dispoziție secretarei sale să nu-l deranjeze nimeni.

Anglia. Un agent experimentat și demn de încredere raporta că Aliații începeau să-și concentreze trupele terestre și în special aviația în Marea Britanie. Agentul mai raporta că dacă pînă atunci starea generală a englezilor era teama, frica de invazie și bombardamente, acum se vorbea de combativitatea crescîndă a poporului britanic, de o rețea națională de grupuri de apărare civilă, la care participau chiar și femei, de activitatea Serviciului de informații britanic care începea să folosească Rezistența franceză.

Franța. Rapoartele de la agenții din Franța confirmau informațiile primite de la agentul din Anglia: Serviciul de informații britanic începuse să lucreze în Franța și încerca să preia conducerea Rezistenței. Din teancul de rapoarte, Canaris ridică unul care era semnat „Colonelul Henri". Aceasta era

semnătura unuia dintre favoriţii săi, Hugo Bleicher. Canaris vorbise despre el de cîteva ori la diverse conferinţe, citîndu-l ca exemplu în susţinerea tezei sale că talentul unui agent înfloreşte exact ca talentul unui poet. Acesta era un fost funcţionar neînsemnat la o firmă din Hamburg. A fost rugat să colaboreze şi cu timpul a devenit unul din cei mai buni agenţi din Franţa. Ca de obicei, raportul lui Bleicher era detaliat, poate un pic prea lung, dar extrem de interesant. El raporta că englezii se strecurau în Rezistenţă, că paraşutau arme şi transmiţătoare radio pe unde scurte partizanilor francezi şi că trimiteau acolo emisarii lor. Unul dintre aceşti emisari era fiul lui Churchill.

Canaris tresări. Era oare adevărat ce spunea Bleicher? Se îndoia oarecum de spusele lui, întrucît îl ştia că obişnuia să dea frîu liber imaginaţiei. Totuşi, o informaţie ca cea referitoare la fiul lui Churchill nu trebuia să-i scape neexploatată. Dădu imediat ordin reprezentantului său în Franţa să ia măsuri ca fiul lui Churchill să nu încapă pe mîna Gestapoului, care, nedîndu-şi seama cît de important era să-l ţină în viaţă, l-ar fi putut împuşca. Canaris trimise un mesaj şi lui Bleicher, prin care îi ordona şi lui să-şi concentreze toate eforturile asupra fiului lui Churchill şi să-l ţină la curent cu toate evenimentele ce surveneau.

După ce dădu aceste două ordine, Canaris reluă lectura rapoartelor. Desigur, Serviciul de informaţii britanic se infiltra cu îndrăzneală în Franţa, dar acest lucru nu trebuia să-i alarmeze atîta pe agenţii săi. Totuşi, cîteva măsuri nu puteau fi decît binevenite. Avînd în vedere tradiţionala aversiune a britanicilor faţă de pierderi, cea mai bună contramăsură era o campanie rapidă de descoperire şi de executare a cîtorva agenţi de-ai lor. Această hotărîre îi readuse lui Canaris buna dispoziţie, ce fusese stricată de conversaţia cu Heydrich. Hotărî că ar putea, de fapt, schimba un lucru sau două din proiectul său. În fond, Abwehrul putea trimite din cînd în cînd cîte ceva Gestapoului, inclusiv date privind Rusia.

America. Care erau ştirile primite din America? Iată ţara care i-a stîrnit totdeauna lui Canaris curiozitatea. Odată, la o conferinţă în biroul lui Hitler, spusese: „În America poţi să cumperi orice, chiar şi feldmareşali"; iar vorba lui de duh se răspîndise din gură în gură. Nu greşea: americanii înşişi spuneau că banii erau totul.

Canaris citi depeşele primite în acea dimineaţă de la un agent apropiat cercurilor financiare americane. Acesta raporta că ajutorul militar american destinat Rusiei promitea să fie sporit. În general, poziţia lui Roosevelt cîştiga continuu sprijin în rîndurile poporului, fapt pe care şi cei mai mari duşmani ai săi nu puteau să nu-l aprecieze. Agentul cita numeroase exemple care arătau posibilitatea crescîndă a intrării Americii în război în fapt, şi nu în vorbe.

Deşi informaţia îl îngrijoră, Canaris se întoarse la gîndurile sale asupra Rusiei. Dacă Sovietele puteau fi îngenuncheate în viitorul apropiat, capitalul american n-ar mai fi întins niciodată o mînă de ajutor. Odată ruşii îngenuncheaţi definitiv, Hitler putea găsi o formă sau alta de încheiere a unui acord cu America şi Anglia, iar războiul înceta pentru un timp, lumea fiind în ansamblu împărţită.

Şi astfel, încă o dată, totul se concentra asupra Rusiei.

CAPITOLUL 17

În acel an, februarie a fost capricios. Deasupra Poloniei se revărsau razele unui soare cald, iar peste Minsk se întindeau la mică înălțime nori zdrențuiți. Un avion zbura pe sub un pilc de nori în direcția Smolensk. În avion numai doi pasageri: Wilhelm Canaris și aghiotantul său, colonelul Encke.

Deși trecut de cincizeci de ani, Canaris era un bărbat puternic, bine legat, încărunțit prematur. De zece ani era șeful Abwehrului. Posesor al unei minți neobișnuit de agere, se simțea aproape independent printre șefii statului nazist. Hitler era mulțumit de serviciul de spionaj. Toate aventurile lui militare fuseseră precedate sau urmate de acțiuni ale Abwehrului.

După căderea Norvegiei, Hitler l-a promovat pe viceamiralul Canaris la gradul de amiral, cu toate că mulți alții, care luaseră parte la campania norvegiană, nu s-au bucurat de aceeași onoare.

S-a scris mult despre Canaris, care a fost spînzurat în aprilie 1945, iar adevărul și ficțiunea s-au împletit cu dărnicie. Drept rezultat, personalitatea sa apare învăluită în mister. Cîțiva scriitori au încercat să-l facă pe Canaris să apară ca un nobil cavaler al onoarei și inteligenței, practic singurul oponent al lui Hitler și al sprijinitorilor săi. Nimic mai fals. Canaris a acționat totdeauna mînă-n mînă cu Hitler în toate aventurile sale criminale, inclusiv în ducerea războiului impo-

triva Uniunii Sovietice. El era un om inteligent și poate de aceea și-a dat seama, mai devreme decît alții, că Hitler n-avea sorți de izbîndă în războiul cu Rusia. Atunci, folosind autoritatea și influența sa, a început un joc viclean cu puterile occidentale, încercînd să le determine să lupte alături de Germania pentru terminarea războiului din Răsărit.

Canaris zbura la Smolensk să-și instruiască cadrele, în special pe cele ale *Saturnului*, care fuseseră convocate acolo în mod expres pentru acest scop. El intenționa, de asemenea, să aibă discuții confidențiale cu cîțiva generali, care-i erau prieteni, în ideea de a ajunge la o mai bună înțelegere a situației de pe front.

Cel care îl primi la coborîrea din avion fu generalul Lachausen, unul din adjuncții săi, care sosise aci mai înainte. Restul naziștilor sosiți în întîmpinare la aeroport stăteau la o distanță respectuoasă.

— Mă bucur că ați sosit în siguranță, spuse Lachausen, în timp ce strîngea mîna amiralului.

— De ce această organizare pentru primirea mea ? întrebă Canaris, arătînd cu capul spre oamenii care stăteau de o parte. Știți că urăsc asemenea lucruri ! Unde-i mașina mea ?

Urcară într-o limuzină mare, neagră.

— Spune-le celorlalți să ne urmeze peste vreo cincisprezece minute. Ce obicei stupid să regizezi asemenea cavalcade ! E totul gata pentru conferință ?

— Da, toți sînt aici. Raportul lui Sombach este subiectul principal al ordinei de zi.

— Nu va fi un raport, ci un bilanț, zise Canaris încet, ca de obicei. Sînt obosit de toate aceste planuri și proiecte. Vreau ca el să expună clar și exact ce s-a făcut și ce mai rămîne de făcut.

— Așa i-am indicat și eu, adăugă Lachausen nesigur. Dar dumneavoastră îl cunoașteți pe Sombach: el are o mulțime de motive obiective și o mulțime de pretenții pe lingă toate celelalte.

Canaris nu mai spuse nimic.

Conferința s-a ținut într-o casă destul de spațioasă de pe o stradă liniștită, troienită cu zăpadă. Mobilierul era rămas de la vechiul locatar. Un bufet uriaș, care semăna cu o orgă, ocupa aproape jumătate dintr-un perete al sufrageriei. Masa ovală era înconjurată de scaune din lemn curbat și foarte vechi. Canaris ocupă un scaun în capul mesei și făcu semn celorlalți să ia loc.

— Vom începe prin a-l asculta pe colonelul Sombach, spuse Canaris domol, într-un mod neoficial, ca și cum ar fi fost o adunare de familie.

Colonelul Sombach se ridică încet, descheie cataramele servietei sale, scoase un dosar gros, îl deschise, își puse niște ochelari fără brațe și luă o înfățișare de savant.

— Care este limita de timp ? întrebă el cu o voce profundă.

— Un minut pentru fiecare proiect, răspunse Canaris rîzînd, și cît timp doriți pentru o analiză clară a situației și sugestii concrete.

Ofițerii de la masă înțeleseră prea bine gluma amiralului. Zvonul că era nesatisfăcut de progresul lent era aparent adevărat și asta însemna că fiecare dintre ei trebuia să fie la picioarele lui. Nu toți oamenii Abwehrului prezenți la conferință lucrau la *Saturn*.

Sombach vorbi calm despre munca desfășurată de membrii *Saturnului*. Se observă că nu intenționează s-o prezinte în culori trandafirii, deoarece se ocupă foarte pe scurt de succesele lor și continuă direct să spună că factorul cel mai îngrijorător în munca lor erau agenții pe care îi trimiseseră în spatele liniilor frontului și de la care nu aveau nici o veste.

— Ați încercat vreodată să analizați care sînt cauzele ce au dus la această situație ?

— Multe din datele necesare pentru o analiză adevărată lipsesc. Ca exemplu, pot cita o operație ce a fost concepută de Secția a 2-a și programată pentru toamna trecută, cînd am trimis un grup de oameni bine instruiți în regiunea Moscovei (Sombach alesese în mod intenționat o operație concepută de Müller). Pilotul a raportat că grupul a fost parașutat sigur la

țintă. Și totuși, chiar din acea zi n-am auzit nici măcar de unul singur dintre ei. Ar putea exista mai multe versiuni. S-ar putea ca transmițătorul lor să se fi zdrobit în timpul căderii sau întregul grup să fi fost arestat. Rușii însă au dat detalii asupra unui grup mai puțin important ce a fost capturat și despre alți doi agenți pe care i-au prins separat.

— Ați verificat asta prin alte canale ? întrebă Canaris

— Nu.

— Aici e aici, spuse Canaris ridicînd solemn degetul. Potrivit experienței mele, acest lucru este absolut necesar cînd acționăm în Rusia. Să luăm notă și să discutăm modul cum va trebui organizat de acum înainte sistemul nostru de contraverificare. Vă rog să continuați.

Sombach continuă să vorbească despre datele primite în legătură cu forțele inamicului. După părerea sa, acest aspect al muncii lor progresa satisfăcător și armata n-avea de ce să nu fie satisfăcută. Totuși, considera că trebuia făcut mai mult pe linia verificării fiecărui mesaj în parte primit de la agenți.

— Ce considerați dumneavoastră a fi pretenții nejustificate ale armatei ? întrebă Canaris și făcu un semn aghiotantului său, colonelul Encke.

Acesta așeză în fața sa un dosar. Sombach știa exact ce vrea să spună Canaris și nu se grăbi să răspundă.

— De exemplu, continuă Canaris, scoțînd o foaie de hîrtie din dosar, noi am trimis Înaltului Comandament informații asupra numărului tancurilor inamice din zona orașului Kalinin. S-a constatat că numărul tancurilor existente era, de fapt, de două ori mai mare decît cel semnalat de noi. Cum vă explicați acest lucru, colonele ?

— Este greu de răspuns la întrebarea dumneavoastră, fără a menționa încetineala intolerabilă cu care Statul major al armatei se folosește de informațiile furnizate de noi. Ei au irosit zile întregi, adulmecînd informațiile noastre, în timp ce în zona respectivă a frontului au fost aduse în plus alte tancuri rusești. În afară de aceasta, trebuie să ducem o adevărată luptă pentru

a învinge neîncrederea manifestată de statele majore de pe linia frontului față de noi, concluzionă iritat Sombach.

Toți ochii erau pe Canaris: cum va înghiți această pilulă amară ?

— Voi raporta personal führerului despre asta, spuse amiralul în treacăt, în timp ce scotocea printre hîrtiile dosarului său. Dar cu asta ce-i, colonele ? flutură Canaris o altă foaie de hîrtie în aer. Am furnizat forțelor aeriene o informație asupra locului unde se află un depozit rusesc uriaș de combustibil. Dacă nu greșesc, era în vecinătatea localității Melihovo. Amiralul consultă hîrtia. Da, era Melihovo. Göring a trimis șaizeci de bombardiere acolo. Și care a fost rezultatul ? Unsprezece aparate au fost doborîte înainte de a ajunge la țintă, trei au fost doborîte deasupra țintei și șapte pe drumul de întoarcere. Agenții dumneavoastră au comunicat prin radio că bombardamentele au provocat niște explozii extraordinare și că întreaga zonă a fost acoperită de flăcări, iar pe fotografia făcută de avionul de recunoaștere nu se vede nimic, afară doar de un foc neînsemnat. În fapt, ce s-a întîmplat acolo, colonele ? Sau agentul dumitale este un laș și un ticălos, sau agenții ruși de contrainformații joacă cu dumneata o partidă de pocher.

— Poate că este cîte puțin din amîndouă, răspunse Sombach calm. Și, fiindcă veni vorba de joc, am jucat împreună cu ei și, ca în orice joc, norocul își schimbă adesea locul.

— Miza pe care au jucat rușii a fost egală cu a noastră ? întrebă generalul Lachausen. Douăzeci și unu de avioane nu este o glumă.

— Domnul Müller are ceva de adăugat ? întrebă deodată Canaris, amintindu-și de adjunctul lui Sombach.

— Împărtășesc teama domnului colonel Sombach în privința agenților reduși la tăcere, începu Müller fără grabă, în timp ce mintea-i lucra febril, încercînd să hotărască cum să continue a clarifica situația. Ordinul dumneavoastră, privind trimiterea mai multor agenți în spatele liniilor inamicului, ne va fi de mare ajutor în acest sens. Am început deja să trimitem cîte doi iar uneori chiar trei agenți, în același loc și cu aceeași

misiune. Această metodă de verificare s-a dovedit a fi eficientă, întrucît am avut cazuri cînd al doilea agent a descoperit de ce tăcuse predecesorul său.

Văzîndu-l pe Canaris dînd din cap încurajator, vocea lui Müller deveni mai sigură.

— În legătură cu semnalările făcute de armată, cred că într-o anumită măsură avem și noi partea noastră de vină. Trebuie să cooperăm mai strîns cu armata, cît și cu alte servicii secrete, deoarece fiind departe de problemele zilnice ale liniilor frontului, noi le-am stîrnit mînia. În realitate, treaba lor nu este ușoară.

— Ce-ar fi dacă v-am numi aghiotant al unuia din comandanții unei divizii S.S. ? sugeră Canaris surîzînd.

Toți înghețară. Müller se gîndi că undeva greșise și încercă să schimbe întreaga chestiune într-o glumă

— Nu cred că aș merita încă o astfel de avansare, zise el.

— Mă bucur că ești atît de modest, replică Canaris. În cazul acesta, nu te vom transfera, deocamdată. Dar aș dori să ascult răspunsul dumitale la întrebarea: ce vă îngrijorează cel mai mult ?

— Rușii, răspunse prompt Müller.

Canaris izbucni în rîs, iar ceilalți îl imitară.

— Vorbesc de acei ruși care lucrează pentru noi, se grăbi Müller să explice, și deveni roșu la față. Cu foarte puține excepții, n-am deplină încredere în nici unul dintre ei. În afară de asta, felul lor de a gîndi pentru mine este un mister. Recent a fost adus la noi un hoț de meserie. A petrecut zece ani în închisorile sovietice. Secția a 2-a i-a propus să-l trimită ca terorist la Moscova, dar el n-a vrut nici măcar să audă de așa ceva ! „Sînt hoț, a spus el, dar niciodată n-am omorît pe cineva și nici acum n-o voi face". Refuză, de asemenea, să învețe să tragă cu arma și este un adversar îndîrjit al războiului.

— L-ai citit vreodată pe Dostoievski ? întrebă Canaris.

— Nu.

— Ar fi trebuit să-l citești. Mulțumesc.

Au mai luat cuvîntul încă patru oameni. Ascultîndu-i și pe ei, Canaris își dădu seama și mai mult că lucrurile nu mergeau de loc bine. De fapt, toate acestea pentru el nu constituiau o noutate, ci mai degrabă o confirmare a temerilor sale. Teoria lui cu privire la spionajul total în Rusia era simplă : cu cît sînt mai multe împușcături, cu atît sînt mai multe șanse de lovire a țintei. Dar, totuși, rămînea un mister pe care nu-l putea dezlega : cum putuse Rusia rezista la atac după atac și, pe deasupra, să mai aibă și forțe pentru a dezlănțui o contraofensivă, după o înfrîngere atît de răsunătoare și de tragică ca cea de la începutul războiului ? Fără îndoială, rușii erau un popor ciudat. Aveau un nivel de viață foarte scăzut, dar erau în stare să meargă la spînzurătoare cîntînd, pentru a apăra acest fel de viață. În sfîrșit, un mister pentru Abwehr îl constituia și felul în care acționau serviciile sovietice de informații și contrainformații. Chiar și la această conferință vorbitorii discutau pe larg diferite subiecte, însă de-abia au menționat pe dușmanul lor cel mai mare. Fără îndoială, serviciile sovietice de informații și contrainformații nu erau nulități misterioase, așa cum afirmase chiar el, Canaris, într-o cuvîntare de la începutul campaniei împotriva Rusiei și despre care amintiseră aproape toți cei care luaseră cuvîntul la consfătuire. După aproape un an întreg de război, era cu totul evident că atît serviciul sovietic de informații cît și cel de contrainformații erau o forță ce trebuia luată în seamă. Aceasta era forța care dădea acum atît de multă bătaie de cap participanților la conferință.

Sombach ceru din nou cuvîntul.

— Pot să fiu sincer ? începu el.

— Asta este ceea ce doresc și eu.

— Infiltrarea totală în Rusia necesită o sporire considerabilă a numărului de oameni pe care îi selectăm, dar deja am de făcut față următoarei probleme : din zece ruși ce mi se oferă ca posibili agenți, abia de pot alege doi, și nici în aceștia nu pot avea încredere deplină. De unde să iau atîția agenți pentru o infiltrare totală ?

— Ne va sprijini führerul. El vrea să-i ţinem pe ruşi într-o continuă stare de nelinişte. Poate semnează vreun ordin să ni se dea oamenii necesari.

— Ar fi foarte bine dacă ar fi aşa, replică Sombach absent şi continuă : De asemenea, nu mi-e clară sugestia dumneavoastră privind o cooperare mai strînsă cu S.D.-ul. Aştia de la S.D. asta şi aşteaptă, să-şi bage nasul în treburile noastre.

— Da, desigur, asta este o problemă destul de dificilă, fu de acord Canaris şi oftă. Dar ea este dictată de situaţia prezentă de pe front. Înainte de campania rusească totul a fost mai simplu. Führerul propunea ceva nou. Serviciul de informaţii verifica noua direcţie şi pregătea operaţia, cum se spune, dinăuntru. În ce priveşte S.D.-ul, el se ocupa mai ales cu probleme privind interiorul Germaniei. Noi eram mîna dreaptă a führerului. Acum situaţia s-a schimbat. S.D.-ului i s-au trasat şi sarcini pe linia teritoriilor cucerite. Sincer vorbind, nu e o treabă uşoară. În ajunul campaniei ruseşti, atît Himmler cît şi Heydrich l-au asigurat pe führer că trupele S.D., mergînd pe urmele armatelor, le vor fi un scut de nădejde, vor fi ariergarda lor. Dumneata ştii, fără să-ţi mai spun, că scutul s-a dovedit a fi făcut din lemn, iar ariergarda un cuib de viespi. Aici, în ariergardă, suferim pierderi mari. În plus, S.D.-ul are şi el pierderi. Nimeni nu îndrăzneşte să rostească cuvîntul „partizan" în prezenţa führerului, căci îi stîrneşte furia. Cînd totul e spus şi făcut, şefii S.D.-ului reclamă zgomotos ajutorul nostru şi al serviciului nostru de informaţii. Lachausen s-a întîlnit înainte de conferinţa noastră cu mai marii S.D.-ului. A fost uimit cît de slab informaţi sînt şi cît de orbeşte se bizuie pe eficacitatea unui regim de teroare totală. Aşa că vezi, dragul meu Sombach, că atunci cînd am vorbit de cooperarea mai strînsă cu S.D.-ul la asta mă gîndeam. Le vom da orice informaţie care nu prezintă interes pentru Înaltul Comandament. Spre pildă, dacă descoperiţi un grup de partizani, în loc să irosiţi timp, energie şi agenţi cu el, veţi transmite pur şi simplu informaţia la S.D.

— Atunci noi am putea risca să fim slab informaţi.

— Ce informaţii, Sombach? Avînd în vedere situaţia prezentă de pe front, cît de preţioase vor fi informaţiile voastre că o anumită ceată numără cincizeci de oameni care au douăzeci de puşti-mitralieră şi o sută de mine de teren? Asta poate interesa numai S.D.-ul ca să nimicească grupul. Te rog să mă crezi că rapoartele de genul zece avioane au fost transferate la un aerodrom lîngă Tula nici nu sînt citite pînă la capăt de către Marele stat major. Pe cei de acolo îi interesează noile tipuri de arme. Führerul se interesează de datele privind situaţia internă din Rusia şi planurile ei strategice de viitor. Acum asta este misiunea voastră de căpetenie. Asta şi infiltrarea totală, în principal pe profilul Secţiei a 2-a. Chiar dacă numai unul dintr-o sută din oamenii voştri se strecoară în Rusia şi ucide doar un maior sau dă foc unei clădiri, va fi totuşi ceva. Führerul este totdeauna fericit să audă astfel de ştiri. Nu uitaţi să le includeţi în fiecare din rapoartele voastre la loc de frunte. În ce priveşte munca de contrainformaţii în cadrul armatei noastre, crede-mă, oamenii lui Himmler sînt mult mai buni decît noi. Nu degeaba soldaţilor nu le place de ei. În acest sens, secţia noastră a 3-a ar trebui să aibă o imagine foarte clară a activităţii sale : tot ce este legat de neutralizarea agenţilor inamici care s-ar infiltra în armată este sarcina noastră, iar tot ce priveşte propaganda ideilor antifasciste în rîndurile trupelor este sarcina S.D.-ului. Vreau să-mi trimiţi personal orice informaţie de acest tip.

PARTEA A DOUA

ZILLE ÎNCEPE JOCUL

CAPITOLUL 18

Doi agenţi pregătiţi în şcoala lui Vogel, Zilov şi Leonov, sînt paraşutaţi dintr-un avion undeva între Tula şi Moscova. Aterizează aproximativ la două sute de metri depărtare unul de celălalt. Peste tot sînt tufişuri, iar pămîntul sub picioare musteşte de apă. Îşi îngroapă paraşutele şi încep să caute conteinerul cu echipamentul. Zadarnic caută însă, timp de două ore, prin tufişuri. Uzi şi obosiţi se hotărăsc, în sfîrşit, să se odihnească puţin...

Liniştea era desăvîrşită. Din timp în timp, se putea auzi şuieratul depărtat al unui tren. După ce s-au odihnit, au continuat să caute. Abia spre ziuă găsiră conteinerul pe care îl îngropară într-un loc defrişat. Apoi, făcură un semn de recunoaştere şi se îndreptară spre nord, către calea ferată. Tocmai cînd sosiră la mica staţie, care era marcată pe harta lor, văzură un tren cu trupe, gata de plecare spre Moscova. Zilov vorbi cu comandantul eşalonului şi primiră permisiunea să călătorească în vagonul în care erau transportaţi nişte cai. Soldaţii care îngrijeau caii împărţiră raţiile lor cu ei şi, în timp ce stăteau jos să mănînce, obţinură prima informaţie : acesta era ultimul tren al Diviziei 114, ce se deplasa de la Tula spre Frontul central. Leonov admiră tonul sigur adoptat de Zilov. Acesta din urmă îi amuza pe soldaţi cu poveşti vesele despre spitalul militar unde el şi Leonov fuseseră, chipurile, internaţi.

Trenul trase într-o stație suburbană de mărfuri a Capitalei. Cei doi agenți își luară rămas bun de la tovarășii lor de drum și se îndreptară spre oraș.

Norocul era pînă acum de partea lor. Traversară orașul în siguranță. Apoi, conform instrucțiunilor, se urcară într-un tren suburban la gara Kazanski. Era încă ziuă cînd coborîră la o stație numită „Kilometrul 42". La scurt timp după aceea, discutau cu proprietarul unei mici vile, un om în vîrstă, care purta ochelari cu lentile groase ce-i ascundeau ochii.

— Nu se pune problema banilor. Vom plăti oricît cereți dumneavoastră, repeta Zilov, și vom sta aici cel mult o lună. Vrem după spital să ne petrecem permisia aici. Apoi ne întoarcem pe front.

Omul dorea, desigur, să închirieze o cameră, dar se simțea jenat să ia bani de la soldați. În același timp, nu voia să dea camera fără plată.

— Credeți cumva că sîntem hoți sau tîlhari de drumul mare ? întrebă Zilov rîzind. Uitați-vă la actele noastre.

— Văd că nu sînteți hoți, răspunse omul fără a se deranja să privească hîrtiile.

— Nu vă faceți griji cu prețul, continuă Zilov. Avem bani destui. Cum se spune : soldatul doarme, iar solda-i merge. Așa că avem mai mult decît suficient.

În cele din urmă, omul le arătă o cameră mică, confortabilă, cu o ușă ce da în bucătărie și o fereastră ce se deschidea spre o livadă pustie, în spatele căreia se vedea calea ferată. Linia era așa de aproape de casă, că ori de cîte ori trecea un tren, zăngăneau vasele în bucătărie.

— Trenurile acestea ne vor ține treji toată noaptea, șopti Leonov.

— Tîmpitule ! Fiecare tren e o informație pentru „Doctorul", replică Zilov cu voce somnoroasă. Hai să ne culcăm. Mîine avem o zi întreagă de muncă.

Cînd se trezi a doua zi, Leonov îl văzu pe Zilov stînd la fereastră și uitîndu-se pe mica hartă ce o ținea în căptușeala cizmei.

Zilov plănuise totul. Trebuia să se înapoieze în zona în care fuseseră parașutați și să scoată dintre articolele strict necesare emițătorul radio, bani și o provizie serioasă de conserve și biscuiți.

— Am avut noroc cînd am obținut casa asta, spuse Zilov, și vom încerca să stăm aici cu orice preț. Azi-dimineață l-am ajutat pe bătrîn să taie lemne și am avut o discuție cu el. Este aproape orb și spune că nu poate să recunoască fața unui om la o depărtare mai mare de un pas. Pînă în 1940, a fost zețar la o tipografie. Știi ce este fiul său ? N-o să ghicești niciodată. Este diplomat. Acum el și familia sa sînt în America. Bătrînul are grijă de vilă și de apartamentul lor din Moscova. La Moscova pleacă de două ori pe săptămînă. Locul ăsta este o mină de aur. Trebuie să aranjăm în vreun fel ca să stăm aici și în continuare. Cînd se termină luna, îi spunem că ni s-a prelungit concediul în urma controlului medical. Apoi ne vom gîndi la altceva.

Coborîră din trenul personal la stația unde cu o zi în urmă urcaseră într-un tren militar. Se înserase. Pe peron nu era țipenie de om. Traversară linia ferată și se așezară pe o grămadă de traverse vechi. Zilov dorea să se asigure că nu-i urmărea nimeni.

— Să mergem ! spuse el, în sfîrșit, ridicîndu-se. Coborîră de pe terasament. Intrară în tufăriș, se uitară precauți în jur, apoi o luară spre locul defrișat.

Se întoarseră la gară în zori, fiecare ducînd cîte o raniță grea. Zilov intră în clădirea gării și află de la un milițian adormit că următorul tren nu sosește decît la ora opt.

— Mare nenorocire ! mormăi Zilov. Trebuia să fim la serviciul nostru de aprovizionare din Moscova la opt fix. Dar ce să facem acum !

— Nu-i nimic, putea fi mai rău, zise milițianul. Ștampilați-vă biletele și le dați ofițerului vostru. Va fi, oricum, în favoarea voastră.

— Pînă la șosea cît este ? Poate găsim o ocazie.

— Șoseaua e la o depărtare de un kilometru și jumătate, dar luați de bună ce v-am spus eu; s-ar putea să nu prindeți nici o ocazie.

Începură să sporovăiască. Milițianul îi întrebă dacă artileria nazistă era bună și dacă au fost luați mulți prizonieri nemți. Zilov îi răspunse cu plăcere, iar apoi, după ce se hotărî să meargă totuși la șosea pentru a găsi o ocazie, la despărțire îi dădu un pachet de țigări. O oră mai tîrziu, Zilov și Leonov goneau într-un camion deschis. Șoferul fusese de acord să-i ia la Moscova pentru o sută de ruble.

— Întocmai ca-n filme, spuse Zilov înghiontindu-l pe Leonov.

— Cum nu se poate mai bine, spuse și Leonov și rîse.

Nu știau că norocul îi părăsise. Milițianul nu era chiar atît de naiv cum îl crezuse Zilov. El îi văzuse pe cei doi soldați de îndată ce coborîseră din tren, cu o seară mai înainte, și-i urmărise cu privirea pînă dispăruseră în spatele terasamentului. Asta în primul rînd.

În al doilea rînd, în cursul discuției cu Zilov despre front, își dăduse seama că interlocutorul său nu fusese niciodată aproape de liniile frontului. Se hotărîse să le ceară actele pentru a le verifica, dar, tocmai cînd să facă acest lucru, Zilov îi dăruise un pachet de țigări Kazbek. Milițianul a fost pus atunci în încurcătură : nu se cădea să ceară cuiva de la care primise un cadou să-i prezinte actele. După despărțirea de Zilov și Leonov, milițianul a intrat în biroul șefului de gară să vadă dacă trenul sosește conform orarului. Cînd a scos pachetul din buzunar ca să-l servească pe șeful de gară cu o țigară, a observat pe el o etichetă pe care scria „Restaurant-Hotel Bielorus, Minsk". Acest fapt l-a pus și mai mult pe gînduri : i s-a părut ciudat că un soldat avea un pachet de țigări nou-nouț,

cumpărat la Minsk după un an de la începutul războiului. S-a grăbit să iasă pe peron, dar deja spionii dispăruseră. A început atunci să-i caute prin sala de așteptare, prin toată gara, dar fără rezultat. Atunci, a intrat iar în biroul șefului de gară și i-a telefonat superiorului său de la Moscova.

Cu o zi mai înainte și comisarul Starkov fusese înștiințat, printr-o radiogramă, de parașutarea în apropierea Moscovei a cel puțin doi agenți, dintre care unul se numea Zilov. Rudin, autorul radiogramei, dădea și o descriere a înfățișării agentului.

S-au luat toate măsurile necesare pentru a se da de urma celor doi agenți.

Locotenentul-major de securitate Vesenin a fost trimis în gara Kazanski, pentru a supraveghea pe cei care urcau sau coborau aci din tren, în timp ce locotenenții Axionov și Ciuvihin verificau la un post de control toate mașinile ce veneau dinspre Tula.

Verificările din timpul nopții n-au dat nici un rezultat. În zori însă, a apărut un camion în care lîngă șofer se afla o persoană. Axionov le-a cerut imediat să-i prezinte actele de identitate. Mașina aparținea unei uzine de armament, iar omul de lîngă șofer era agent de aprovizionare.

— Ne-am dus degeaba pînă la Tula, după cartofi, căci n-am găsit, se plînse șoferul, în timp ce prezenta actele la control.

— Pe parcurs ați luat pe cineva în mașină ? întrebă Axionov cu severitate.

Agentul de aprovizionare deschise gura să spună ceva, dar șoferul i-o luă înainte :

— N-avem voie să facem acest lucru. Cunoaștem instrucțiunile.

Lui Axionov i se păru suspectă graba cu care îi răspunsese șoferul și-i ordonă să tragă mașina pe dreapta.

Axionov începu să-l chestioneze pe agentul de aprovizionare, iar Ciuvihin pe șofer.

Chestionarea nu dură mult. După ce șovăi un timp, agentul de aprovizionare relată că în drum fuseseră opriți de către doi indivizi care i-au rugat să-i ducă pînă la „Kilometrul 42", în schimbul a o sută de ruble. Întrucît era noapte, nu putuseră vedea prea bine fețele celor doi necunoscuți. Axionov i-a cerut șoferului suta de ruble primită și i-a dat voie să plece cu mașina mai departe.

A doua zi dimineața, în biroul căpitanului Bespalov, avu loc o consfătuire. Erau prezenți Axionov, Ciuvihin și locotenentul Zagorski, care primise și el sarcini pe linia rezolvării acestui caz. Locotenentul-major Vesenin, care nu sosise încă de la gara Kazanski, era singurul absent. Pe masa de lucru a lui Bespalov erau împrăștiate o bancnotă de o sută de ruble, fotografii ale amprentelor luate de pe bancnotă și pachetul de țigări Kazbek, despre care am amintit mai sus.

— Nu încape nici o îndoială, începu Bespalov, că indivizii care au coborît la „Kilometrul 42" sînt cei pe care îi căutăm. Păcat că nu am putut identifica avionul suspect ce a apărut în împrejurimi în noaptea cînd au fost parașutați agenții nemților. Totuși, pachetul de țigări atestă, fără putință de tăgadă, că avem de-a face cu o parașutare de agenți ai inamicului. E greu de presupus că în timpul evacuării rapide a Minskului și în atmosfera aceea de panică, cineva ar mai fi putut să se gîndească să transporte stocul de țigări de la restaurant. Domnii de la școala de spionaj nazistă, ori au uitat să scoată eticheta, ori — și cred că acesta este mai degrabă adevărul — au lăsat-o intenționat. Dacă arhivele Băncii de Stat sînt în ordine, vom descoperi curînd de unde provine bancnota. Bespalov ridică receptorul și formă un număr. Aici securitatea. Ați verificat bancnotele? Înțeleg. Mulțumesc. Bespalov așeză telefonul în furcă. Ei bine, iată rezultatul. Bancnotele de o sută de ruble din această serie au fost distribuite în regiunea Balticii la începutul războiului. Acesta este încă un fir bun. Se uită fix la bancnotă, ca și cum căuta să descopere scris ceva important pe ea, apoi spuse: Propun să continuăm cercetările după următorul plan...

În acest timp, Zilov și Leonov serveau micul dejun. Cu o jumătate de oră mai devreme, bătrînul plecase la Moscova și spusese că nu se înapoiază decît a doua zi. L-au petrecut cu privirea pînă s-a urcat în tren.

— Trăiască diplomații care au apartamente la Moscova, exclamă Zilov rizînd și răsturnă pe masă o grămadă de biscuiți lîngă o conservă de carne.

— Totul merge așa de bine, încît cu greu îmi vine să cred, interveni în discuție Leonov. „Doctorul" are cap, nu glumă. Adu-ți aminte cum ne-a spus: „Nu vi se va întîmpla nimic deosebit dacă sînteți precauți".

— Dacă m-aș fi luat după „Doctor", i-o tăie scurt Zilov, am fi fost de mult arestați.

— Da, asta cam așa este, fu de acord Leonov, fără răutate.

— Acum să mergem la culcare, spuse Zilov. Desearǎ scoatem emițătorul radio și-i trimitem „Doctorului" salutările noastre.

Mesajul cifrat transmis de Zilov și Leonov era scurt: „Totul este în ordine. Sintem aranjați. Zille".

Numele de cod, „Zille", era compus din primele silabe ale numelor lor.

Comutară pe recepție și peste cîteva minute înregistrară următorul răspuns:

„Ați fost recepționați bine. Felicitări. Vă așteptăm conform programului. «Doctorul»".

— Pariez că după primirea mesajului „Doctorul" nostru a alergat direct la Müller să-i raporteze, dacă nu chiar la Sombach, spuse Zilov. Apoi ceru lui Leonov să ascundă emițătorul și se lungi pe pat.

— Nu prea am chef să dorm, oftă Leonov.

— Trebuie să dormi, răspunse Zilov. Mîine trebuie să fim odihniţi. Avem multe de făcut.

La ora 21,10, pe biroul căpitanului Bespalov era aşezat următorul raport: „La ora 20, postul de control din zona căii ferate Riazanskaia a descoperit că un emiţător radio pe unde scurte a transmis un mesaj codificat, timp de şapte minute, pe lungimea de undă 29. Emiţătorul n-a putut fi încă localizat. Se continuă urmărirea"

CAPITOLUL 19

A doua zi, Zilov şi Leonov s-au sculat dis-de-dimineaţă şi s-au hotărît să meargă într-o pădurice de pini de lîngă gară. De aci puteau vedea toate trenurile care veneau sau plecau.

— Nu, nu este bine; pe poteca aceasta trec oamenii care merg spre gară. Am putea părea cuiva suspecţi, văzîndu-ne cum stăm ore în şir aici pe un asemenea timp. Să mergem acolo şi să stăm pe o bancă ca orice călător, contramandă Zilov ordinul.

Se îndreptară, deci, spre gară. Cînd îi văzu urcînd scările peronului, Axionov abia se abţinu să nu strige de emoţie. Era sigur că cei doi soldaţi care se aşezau pe o bancă lîngă două femei şi un băieţandru erau oamenii pe care îi căuta. Semnalmentele lor corespundeau întru totul descrierii pe care le-o făcuse Bespalov. Axionov aştepta încordat să vadă ce vor face. Luau trenul spre Moscova, sau în direcţie opusă, spre Ramenskoe? Dar timpul trecea, trenurile circulau în ambele sensuri, iar cei doi agenţi rămîneau tot acolo. Axionov îi ţinea mereu sub supraveghere. Apoi s-a gîndit că ar fi putut să-l observe şi să remarce că nici el nu se urca în nici un tren. A luat primul tren spre Moscova şi a coborît la Kratovo, staţia imediat următoare, care era la o depărtare de trei minute. Acolo se afla locotenentul-major Vesenin. Axionov se duse la el şi-i spuse încet:

— Bănuiesc că sînt în gara „Kilometrul 42". Stau pe banca a doua de la capătul peronului, unde intră trenurile dinspre Moscova. Luăm primul tren împreună. Tu cobori acolo, iar eu merg pînă la Ramenskoe. Mă înapoiez cu trenul următor. Voi sta în ușa ultimului vagon. Dacă sînt tot acolo, merg pînă la Otdîh și-l trimit pe Zagorski să te schimbe.

Pe la ora 14, Zilov și Leonov s-au hotărît, în sfîrșit, să se despartă de bancă și s-au îndreptat spre vilă. Vesenin îi urmări. În vreme de război locurile acestea fiind pustii, nu era o misiune ușoară să filezi doi agenți. Totuși, Vesenin văzu unde intrară.

Din acel moment, vila urma să fie pusă sub o strictă supraveghere.

Spre seară, Leonov a început să regleze aparatul de radio, iar Zilov să redacteze raportul. Trebuiau să transmită la ora 20 și pînă atunci mai aveau aproape o oră. Zilov se grăbea. Raportul nu ieșea bine, era prea lung și nu conținea suficiente fapte. Spre Moscova trecuseră în total nouă trenuri de marfă, dar ei au putut să observe numai într-un tren cîteva tancuri și tunuri acoperite cu prelate. Chiar și simpla enumerare a trenurilor era destul de impresionantă. Începu să codifice mesajul. Leonov transmise semnalul de apel al lui „Zille" exact după program. După zece minute răsuci butonul pentru recepție și scrise răspunsul *Saturnului*.

„Felicitări pentru începutul foarte bun. Continuați activitatea. Fiți prudenți. Vă vom asculta în fiecare zi. Succes. «Doctorul»".

Zilov strînse mîna lui Leonov cu emoție.

Tocmai atunci Axionov ciocăni la ușa de la bucătărie.

Leonov apucă aparatul și-l împinse departe sub pat. Zilov așteptă calm pînă ce Leonov îl ascunse, apoi se duse fără grabă în bucătărie.

— Cine-i ? întrebă el cu voce sigură.

— E acasă Dimitri Petrovici ? întrebă cineva.

— E plecat la Moscova, răspunse Zilov. Se întoarce mîine după-amiază.

— Vreți să-i dați o scrisoare pe care i-am adus-o de la fiul său ?

— De ce nu reveniți mîine să i-o dați personal ? sugeră Zilov.

— Nu pot, explică omul. La noapte zbor peste ocean.

Zilov știa că bătrînul aștepta o scrisoare și se gîndi că, dacă n-o ia, ar părea amîndoi suspecți și neciopliți, așa că descuie ușa.

Intră un bărbat bine îmbrăcat, de vreo treizeci și cinci de ani. Zilov se dădu în lături ca să-l lase înăuntru și vru să închidă ușa în urma lui. Exact în acel moment se trezi cu fața la pămînt și mîinile răsucite la spate. Alți cîțiva oameni dădură buzna din bucătărie în cameră.

Zilov încercă frenetic să-și reamintească lecțiile de judo. „Asta-i ! Îl lovesc cu ambele picioare", se gîndi el. Își adună toate forțele și izbi puternic, dar picioarele nu întîlniră nici o rezistență. În cîteva secunde se afla țintuit și cu picioarele la podea.

— N-are rost să opui rezistență, auzi el o voce calmă. Vesenin, fă-i percheziție și leagă-l.

Mîinile dibace și rapide ale cuiva îi percheziționară și-i scoaseră pistolul din buzunar.

O oră mai tîrziu erau la Moscova.

Axionov conducea ancheta. Întîi îl chemă pe Leonov, deoarece părea mai ușor de înfrînt. Nu greșea. Leonov îi spuse tot ce știa. El arătă sincer și faptul că, dacă nu era Zilov, ar fi fost prins de multă vreme.

— Zilov știe mai multe decît mine. A fost cel mai bun cursant la școala de spionaj și ofițerii îl respectau cu toții.

— De unde este ? A fost prizonier de război ?

— Nu, este din orașul Osipovici, la vreo sută de kilometri de Minsk.

— Cine sînt părinții lui ?

— Spunea că tatăl său este muncitor feroviar și că, la izbucnirea războiului, s-a înrolat ca voluntar. Despre mama sa nu cunosc nimic.

— Ea trăiește ?

— Cred că da. O dată l-am văzut trimițînd un mandat poștal la Osipovici. Probabil expedia bani mamei sale.

— Cine a falsificat documentele voastre ?

— Acolo există un specialist. Șciukin îl cheamă.

— A fost prizonier de război ?

— Nu știu.

— Cine-i „Doctorul" ?

— Locotenentul-major Vogel, directorul școlii de spionaj și șeful secției radio.

Axionov se uită la Leonov cu un simțămînt de dezgust amestecat cu curiozitate. Buza inferioară a tînărului din fața sa se pleoștise de teamă și mereu o atingea cu mîna. „Trebuie că o duc greu în privința cadrelor, dacă au fost nevoiți să trimită asemenea agenți", reflectă Axionov.

— Sabotajul făcea parte din misiunea voastră ?

— Ne-au vorbit despre asta, dar n-am avut nici un fel de instrucțiuni precise.

— Zilov știe să folosească emițătorul radio ?

— Nu prea bine. Eu sînt radiofonistul.

— Amîndoi cunoașteți codul ?

— Da, dar eu cifrez mai încet mesajele.

În timp ce Leonov era condus afară din cameră, se întoarse brusc și strigă :

— Ne împușcați ?

Axionov nu răspunse. Leonov se clătină atît de tare pe picioare, că santinela trebui să-l apuce de cot ca să-l susțină.

— Papă-lapte ! spuse el, cînd ușa se închise, în sfîrșit, în urma lor.

Fu introdus Zilov. Se așeză pe un scaun, se uită calm în jur prin birou și-și pironi, în cele din urmă, privirea-i rece asupra lui Axionov. Dar Axionov nu se grăbea să înceapă interogatoriul. Cîți ca el, unul mai diferit ca altul, trecuseră prin biroul său, de cînd începuse războiul ! Cu unii a dat o adevărată luptă a inteligențelor, dar pînă la urmă tot i-a făcut să mărturisească. Axionov știa că toată puterea le stătea în

aroganță și dacă putea să le găsească doar unul din punctele slabe, aroganța lor ceda, lăsîndu-i goi în fața propriei lor judecăți.

— Numele ? întrebă Axionov.

— Serghei Zilov, veni răspunsul fără grabă.

— E numele tău real sau ceva inventat de Șciukin ?

Zilov zîmbi.

— Numele meu real, nici o grijă. Orice altceva aparține lui Șciukin.

— Care a fost numele tatălui ?

— Piotr Zilov.

— Ai vrea să-l vezi ?

Fața i se schimonosi, iar în ochi i se putea citi un sentiment de groază.

— Ah... nu, răspunse el, în cele din urmă.

„A, bun, am descoperit prima fisură, cugetă Axionov. Să vedem dacă putem s-o lărgim puțin".

— Ce laș trebuie să fie fiul care nu vrea să-și vadă tatăl, un soldat care a plecat la război să apere libertatea și onoarea fiului său !

— Tocmai de aceea nu doresc, spuse Zilov încet, dar ferm.

— Atunci îți dai seama că, spre deosebire de tatăl tău, care-și apără țara, tu ești un trădător, un dușman, un sclav al naziștilor ?

— E o problemă foarte complicată, replică Zilov, privindu-l drept în ochi pe Axionov. Nemții spun exact același lucru despre voi. Și ei sînt oameni ca și voi, numai că ei au țelurile lor și voi pe ale voastre, iar oamenii ca mine sînt întotdeauna niște pioni neînsemnați.

— Ești un netrebnic, Zilov, nu un pion.

— Poate, zise Zilov cu indiferență și ridică din umeri.

— Cu ce te-ai ocupat înainte de război ?

— Cu tot felul de lucruri. Totuși, cel mai mult timp am fost operator de cinema. Mai întîi am lucrat la clubul din Osipovici, apoi pe o unitate mobilă.

— Cît cîştigai ?

— Nu prea mult. Dar asta n-avea importanţă. Aveam totdeauna destul ca să mănînc, adăugă el, zîmbind cu neruşinare.

— Atunci, ai lucrat de dragul meseriei ?

— Totdeauna mi-au plăcut filmele.

— Ce filme îţi plăceau mai mult ?

— Filmele de aventuri şi de război.

— Şi îndată ce nemţii ne-au invadat, ai hotărît să începi propriile tale aventuri ?

— Poate.

Afirmaţia lui Zilov putea fi adevărată. Un alt tînăr, anchetat de el, îi spusese că devenise spion după ce citise „Omul invizibil" al lui H. G. Wells.

— Ce poţi să-mi spui despre „Doctor" ?

— Atît doar că este locotenent-colonel şi superiorul nostru imediat.

„Mă întreb de ce-l avansează pe Vogel ?" se gîndi Axionov. „Probabil pentru că şi el vrea să apară mai important decît este".

— Cum se numeşte locotenent-colonelul ?

— Vogel.

— Este de mult locotenent-colonel ?

— Da, cred că da, întrucît mi-a spus că în curînd va fi avansat la gradul de colonel. Chiar a lăsat să se înţeleagă că asta va depinde de succesul muncii mele de aici.

— Acum, mi se pare că vei fi cauza directă a retrogradării locotenent-colonelului tău.

— Aşa se pare.

— La şcoala de spioni te-au învăţat şi să minţi ?

— Nu mint, replică Zilov cu fermitate, deşi îi apărură pete roşii pe obrajii bronzaţi.

— Atunci, crezi că locotenent-colonelul Vogel se schimba repede în uniforma de locotenent-major de fiecare dată cînd dorea să vorbească cu Leonov ?

Privirea lui Zilov se umplu de dispreţ.

— Leonov e un laş. Nu ştie absolut nimic. Vă spune doar ce-i trece prin cap.

— Intr-adevăr, Vogel îşi schimba special uniforma pentru el ?

— Nu era nevoie. El purta insemnele unui locotenent-major, dar în realitate este locotenent-colonel. De dragul conspirării, explică Zilov înfierbîntat.

— Poate. Ce ţi-a promis pentru munca ta murdară ?

— N-are importanţă.

— Pentru ce luptai ? Care era ţelul tău ? Pentru ce-ţi riscai viaţa ?

— Nu m-am gîndit la asta şi nici acum nu intenţionez s-o fac, replică Zilov.

— Va trebui să te gîndeşti, spuse calm Axionov. Cînd vei fi condamnat la moarte ca spion, la ce te vei gîndi în acele ultime clipe ale vieţii ? Nu te vei gîndi nici măcar pentru ce mori ?

Zilov continuă să se uite fix la unul dintre pereţi şi Axionov văzu cum îi zvîcneşte un muşchi de pe obraz.

— Oamenii noştri mor cu cuvintele pe buze : „Trăiască patria noastră !", „Moarte fasciştilor !". Dar tu, ce vei striga ? „Trăiască Adolf Hitler !?" Pentru ce luptai, Zilov ?

Zilov îl privi ţintă pe Axionov.

— Am pornit la o treabă interesantă şi ştiam care era preţul, spuse el încet.

În acest timp, căpitanul Bespalov era în biroul comisarului Starkov. Tocmai raportase asupra operaţiei de la „Kilometrul 42".

— S-a lucrat bine, aprecie Starkov. Ce impresie aveţi despre oamenii arestaţi ?

— Fac parte din aceeaşi gloată, replică Bespalov cu o voce ce exprima neplăcerea de a avea de-a face cu o astfel de pleavă a societăţii.

— Credeți că această pereche ar putea fi inclusă în jocul nostru cu *Saturnul* ? Să se țină seama de asta !

— Am înțeles. Fiindcă veni vorba, există ceva foarte ciudat în legătură cu actele lor. În ansamblu, sînt bine contrafăcute. Dar, ia uitați-vă la aceste două adeverințe care atestă faptul că au fost internați în spitalul respectiv, fiind răniți, și că li se dă concediu medical.

Starkov se uită la hîrtii, dar nu observă nimic deosebit.

— N-ați observat nimic ?

— Nimic, răspunse Starkov.

— Dacă comparați numărul spitalului de pe ștampila din colț cu cel de pe ștampila rotundă, o să vedeți că nu sînt unul și același.

— Da, e ciudat, fu de acord Starkov.

— Și, acum altceva. Hotărîrea comisiei medicale pentru acordarea permisiei și carnetele de identitate militară au fost completate de aceeași mînă. E greu de crezut că cineva ar fi putut face o asemenea greșeală pe documente atît de bine contrafăcute ca acestea.

— De acord. (Starkov privi documentele mai atent). Trebuie să reflectăm asupra lor. Aflați cine le-a făcut.

— I-am spus lui Axionov despre ele. Acum îi anchetează.

— Cercetați cu atenție. S-ar putea să descoperim ceva de mare importanță pentru noi. Nu este exclus ca falsificatorul să fi făcut greșelile cu un anumit scop, dacă luăm în considerare faptele ciudate despre care ați amintit.

Bespalov intră în biroul lui Axionov și se așeză pe un scaun lîngă ușă. Zilov îl auzi intrînd și deveni agitat cînd simți că cineva stătea chiar în spatele său. Avea o dorință teribilă de a se răsuci, dar se abținu pentru a nu arăta că era înspăimîntat.

— Deci, Zilov, ai intrat în afacerea asta murdară pur și simplu pentru că ai găsit-o fascinantă ! Erai în căutarea unei

aventuri și n-ai găsit ceva mai bun decît să iei parte la crimele ce sînt comise împotriva țării tale ?

— N-am avut de ales, spuse Zilov liniștit.

— Și dacă ai fi avut ? întrebă Bespalov venind spre masă și luînd loc pe un scaun lîngă Axionov.

Zilov se uită fix la Bespalov, în tăcere.

— Ei, ce zici, dacă ai fi putut alege și altceva, care implica și elemente de aventură, dar care n-ar fi fost de natură criminală sau trădătoare, ai fi ales tot ce ai ales ?

— V-am spus, n-am avut ce alege.

— E clar. Bespalov se întoarse spre Axionov. N-are sens să-ți pierzi vremea cu el.

Axionov chemă pe însoțitorul de escortă să-l ducă pe Zilov. Soldatul veni și-l bătu pe umăr, dar Zilov nu se mișcă.

Continua să se uite în podea.

— Ridică-te ! ordonă tăios Bespalov.

Zilov se sculă încet, îl privi și zise :

— Vă spun adevărul.

— Vei plăti cu viața crimele comise. Du-l de aici.

Zilov își tîrî picioarele spre ușă, de parcă se întreba dacă trebuie să se oprească și să spună ceva.

Cînd ușa se închise, Bespalov îi povesti lui Axionov despre sugestia lui Starkov.

— Ce crezi ?

— Leonov va accepta, fără nici o clipă de ezitare, dar nu știu în privința acestuia. Am impresia că este pur și simplu un aventurier. Dacă n-ar fi devenit spion, ar fi devenit hoț sau falsificator de bani.

— Putem să-l folosim în sensul de care ți-am vorbit ?

— Trebuie cîntărit cu multă grijă, spuse Axionov. Vreau să-l mai anchetez.

— Ai aflat cine a contrafăcut documentele ?

— Amîndoi au spus că un oarecare Șciukin.

— Au dat amănunte despre el ?

— Leonov nu știe nimic, iar pe Zilov nu l-am întrebat.

— Întreabă-l. Află ce fel de om este acest Șciukin. Este respectat, se bucură de încrederea nemților? Află cît poți de multe despre el.

— Mă voi strădui.

In cursul aceleiași zile, Axionov îi mai interogă o dată, tot separat, pe Leonov și pe Zilov, și lăsă să se înțeleagă că exista, totuși, o vagă posibilitate de amînare a pedepsei, dacă... Leonov fu de acord imediat. Zilov ezita.

Chiar în seara aceea Leonov, transpirînd serios, era ocupat cu codificarea unui mesaj, sub ochiul atent al lui Axionov. Mesajul avea următorul cuprins: „Nimic nou. Salutări. Zille".

Cîteva minute mai tîrziu, primiră răspunsul: „V-am recepționat clar. Succes. «Doctorul»".

Leonov înmînă radiograma lui Axionov și zîmbi cu amărăciune:

— „Doctorul" e la post.

Spre dimineață, Zilov se arătă și el gata să accepte propunerea lui Axionov.

Curînd, Leonov, Zilov, Axionov și un radiofonist, Privalski, își instalară reședința într-o vilă de lîngă gara „Kilometrul 42".

În seara următoare, Zilov cifră un mesaj dat de Axionov și-l dădu lui Leonov.

„În sfîrșit, ne-am stabilit. Locul este lîngă calea ferată Riazanskaia. De la fereastră se pot vedea liniile de tren. Realizăm legături folositoare. Leonov a făcut cunoștință cu o dispeceră de la gara locală. Va încerca să obțină informații prin ea. Astăzi a trecut spre Moscova un tren cu patruzeci și nouă de vagoane-platformă. Pe fiecare platformă erau cîte două katiușe acoperite cu prelată și însoțite de un grup de zece-doisprezece oameni. Salutări. «Zille»".

Răspunsul „Doctorului" fu primit peste o jumătate de oră. În acest interval, Axionov îi urmări atent pe cei doi lăsați în grija sa. Leonov chicotea, pretinzînd că i se părea nostim să-l păcăleau pe „Doctor", dar se observa că era nervos și că se temea de Zilov. Acesta din urmă tăcea, era calm și părea absorbit de munca lui ca și cum izvorul vieții continua să rămînă netulburat și nimic deosebit nu s-ar fi întîmplat.

Semnalul de apel al *Saturnului* se auzi în eter și Leonov începu să scrie răspunsul „Doctorului".

„Ne bucurăm că v-ați instalat. Noua voastră cunoștință a fost aprobată, dar trebuie să fiți foarte prudenți. Fata lui Leonov nu trebuie să știe cine sînteți. Mai tîrziu, depinde de împrejurări, veți hotărî dacă poate sau nu să fie recrutată. Fiți extrem de precauți. Informațiile despre trenuri sînt prețioase, dar le-am dori mai la concret. Încercați să aflați numărul unității transportate, destinația trenului etc. Succes. «Doctorul»".

După cină, Zilov și Leonov se duseră să se culce în camera lor.

CAPITOLUL 20

Pe harta schematică ce atîrna în biroul lui Starkov era notat un nou actor intrat în joc: „Zille". Numărul său de ordine — 27. Şi acesta era numai începutul jocului — o operaţie foarte complexă şi subtilă, ce avea drept ţintă finală dezinformarea inamicului la scară mare. Jucătorii trebuia să acţioneze ca şi cum nu se întîmpla nimic neobişnuit, îndeplinindu-şi misiunile în aşa fel încît să prevină chiar şi cea mai mică urmă de bănuială din partea stăpînilor lor. Compunerea „rapoartelor" pentru jucători era o sarcină grea, care revenea unui grup mare de oameni. Dacă i se pasau Abwehrului numai neadevăruri, jocul nu putea dura prea mult: nemţii ar fi sesizat înşelătoria. Pe de altă parte, nu i se puteau trimite nici informaţii care să producă pagube prea mari. Fiecare frază a fiecărui raport era analizată temeinic, disecată din toate părţile; fiecare fapt era verificat şi reverificat. Exista un întreg sistem de „fapte care adevereau" pentru tot felul de rapoarte. Într-un cuvînt, era o sarcină foarte complexă şi delicată.

Iar acum se adăugase jocului un nou jucător — „Zille".

Iată cîteva din radiogramele cifrate.

„*Zille*" *către* Saturn

„Fata lui Leonov o descoperire. Cunoaşte o mulţime de lucruri şi-i place să discute. Informaţiile următoare le deţinem de

la ea. Numărul trenurilor încărcate cu trupe, care trec spre Moscova, s-a redus aproape la jumătate în cursul ultimelor săptămîni. A crescut în schimb numărul celor care se îndreaptă spre sud. Ieri, fratele ei, un locotenent-colonel de tancuri, a petrecut noaptea în casa lor. Acesta a spus că unitatea sa de tancuri este transportată de la Tula către sud. Gazda noastră e încîntată de noi și de generozitatea noastră. Mîine intenționez să petrec ziua la Moscova, observînd și ascultînd. «Zille»".

Saturn *către „Zille"*

„Informațiile sînt foarte importante, dar reclamă exploatarea lor pe mai departe și detalii mai multe. Nu fi prea generos cu gazda ta: ar putea să-i trezească suspiciuni. Dă-i fetei cîteva cadouri, nu prea scumpe. In Moscova fii mai mult decît atent. Cele mai bune urări și succes. «Doctorul»".

„Zille" către Saturn

„Călătoria la Moscova n-a dat rezultatele scontate, afară doar de o conversație între doi locotenenți de aviație, pe care am ascultat-o și din care am dedus că au absolvit școala din Kuibîșev. Următoarea informație este primită de la fată: trenuri formate din vagoane-boxă sînt deplasate constant spre Siberia, evident pentru trupe proaspete, pînă la zece garnituri zilnic. Foarte greu de găsit cadouri pentru fată, nu pot să cumpăr nimic. Ea vrea să ne facă cunoștință cu dispecerul-șef al gării, cel mai bun prieten al prietenului ei. Ne-au mai rămas puțini bani. «Zille»".

„Zille" către Saturn

„Ne bucurăm mult că informațiile de ieri v-au interesat. Vom face și pe viitor tot ce ne stă în putință. Astăzi nici o știre. Leonov este foarte îngrijorat din cauza bateriilor. Cum este recepția ? «Zille»".

Saturn *către „Zille"*

„Ați fost evidențiați pentru informațiile de ieri. Felicitări. Recepția satisfăcătoare, dar există o anumită slăbire a intensității. Vom trimite un curier cu tot ce aveți nevoie. Pregătiți-vă să-l întîmpinați și să ne informați de timp și loc. Nu trebuie să fie aproape de vila voastră. Succes. «Doctorul»".

„Zille" către Saturn

„Revenim cu precizările la informațiile de ieri: uzina despre care v-am informat n-a fost complet evacuată spre est, este numai parțial demontată. Partea nedemontată este în funcțiune. Vom comunica locul exact. Noua noastră cunoștință este utilă, dar avem nevoie de mai mulți bani. Informatorului îi plac banii. Leonov a intrat în panică cu bateriile. Spune că trebuie să reducem rapoartele la minimum. Puteți să vă grăbiți cu bateriile ? Ar fi păcat să pierdem o astfel de sursă. «Zille»".

Saturn *către „Zille"*

„Curierul este pe drum. Mergeți în fiecare zi la locul indicat. Vă aduce tot ce aveți nevoie. Puteți da informatorului cadouri în valoare de pînă la 300 000 de ruble. Restul de ruble țineți-le rezervă. Curierul este demn de încredere. «Doctorul»".

Cei doi așteptau sosirea curierului. Ascunzătoarea la care urmau să-l întîlnească fusese pregătită de Axionov. Era situată într-o casă de pe strada Cikalov, lîngă gara Kurski. Chiriașa fusese evacuată. La această istorie adevărată se adăugase un amănunt: cînd plecase, chiriașa lăduse cheia unei prietene ca să-i îngrijească de casă. Între timp, aceasta din urmă îl întîlnise pe Leonov și se împrieteniseră. Leonov avea și el o cheie de la intrare.

Zilov și Leonov s-au dus la Moscova să-l întîlnească pe curier. Potrivit aranjamentului, Leonov îl aștepta de la ora 20 la ora 21, la intrarea principală a gării. Știa că agentul curier era un bărbat la vreo cincizeci de ani, scund, avea părul cărunt

și des, sprîncene albite, și ducea în mînă un geamantan mic, legat cu o chingă de pînză de sac. În cazul în care nu ploua, urma să aibă un fulgarin albastru pe braț.

Leonov trebuia să-l conducă la apartamentul de la care avea cheia, unde îi aștepta Zilov și de unde urmau să plece împreună.

Se întuneca. Vîntul stîrnea nori de praf și făcea ca peste piața mare din fața gării să plutească bucăți mici de hîrtie.

Leonov se uită la ceasul gării. Mai avea de așteptat aproape o jumătate de oră. Începu să se plimbe liniștit. Deodată, lîngă intrarea principală zări un om care, după înfățișare, părea să fie curierul. Se apropie încet de el. Da, era curierul. Cînd fu lîngă el, i se adresă :

— Ați putea să-mi spuneți, vă rog, cum pot ajunge la Malaia Bronnaia ?

Omul se uită atent la el și răspunse calm, pronunțînd partea a doua a parolei :

— Nu sînt din Moscova. Am venit de două zile aici, ca să-mi caut niște rude.

— Vă salut, continuă Leonov întinzîndu-i o mînă tremurîndă.

— Vă salut. Cam tremurați, sau vă temeți de ceva ?

— Am cam înghețat stînd aici, în vînt. Să mergem ! răspunse Leonov repede și se îndreptară spre partea opusă a pieței.

— Unde mergem ?

— La un apartament, aproape de aici. Acolo ne așteaptă Zilov.

— Deci, tu ești Leonov. Iar eu — Savciuk.

Intrară într-o casă mare și urcară la etajul trei, cufundat complet în întuneric.

— Aici, spuse Leonov, sunînd de trei ori. Apoi, ca și cum n-ar fi avut încredere în sonerie, ciocăni puternic de două ori. Acesta era semnalul că venise cu omul de legătură.

— Intrați ! Repede.

În hol era întuneric, singura lumină venind din spatele unei uși pe jumătate închisă, ce dădea spre bucătărie.

— Acolo, zise Zilov, este singurul loc unde-i lumină.

Jumătate din bucătăria încărcată cu tot felul de lucruri era ocupată de o masă. Pe o bucată de ziar se aflau o sticlă de votcă, o pîine și niște salam.

— Masa nu este prea bogată, se justifică Zilov, zîmbind.

— Pentru mine este. N-am mîncat de două zile.

— Ia loc, îl îndemnă Zilov, mutînd puțin masa și indicîndu-i un scaun în colțul dintre perete și masă.

Băură cîte un pahar de votcă, pentru a cinsti întîlnirea lor.

— Înnoptăm aici ? întrebă Savciuk.

— Nu, replică Zilov. Plecăm la vilă. E periculos să stai în oraș din cauza patrulelor de noapte. Acolo nu ne va deranja nimeni.

— Ai adus bateriile ? întrebă Leonov.

— Sînt aici, răspunse Savciuk, bătînd cu palma peste geamantan. Iar pentru fetișcana ta, am adus un cadou.

— Și noul cod ? întrebă Zilov.

— Nu mi-a spus nimeni de nici un cod, spuse Savciuk îngrijorat, uitîndu-se întîi la Zilov, apoi la Leonov. Ați cerut așa ceva ?

— N-are importanță, replică Zilov accidental. Cred că cei de la centrală au destule pe cap, dar ar fi putut, totuși, să se gîndească și la noi. Nu era rău dacă ni se dădea un cod nou.

— Nu s-a discutat nimic de cod, spuse mai calm Savciuk. Bani, în schimb, v-am adus, dar am aterizat greșit într-o mlaștină, și n-am mai găsit conteinerul. L-am căutat toată noaptea și o parte din zi și tot n-am dat de el. Mai mult nu puteam rămîne acolo.

— Unde ai fost parașutat ?

— Lîngă rîul Istra, în împrejurimile localității Sneghiri. Nenorocitul acela de pilot a semnalizat parașutarea mai tîrziu decît ar fi trebuit. Acum nu știu ce să fac. În conteiner erau bani și ceva îmbrăcăminte pentru voi.

Zilov îl țintui pe Savciuk cu privirea. Întrebarea din ochii săi era evidentă: „Ești sigur că nu minți ? Nu cumva ți-ai însușit banii noștri ?“.

Savciuk înțelese la ce se gîndea el și se supără.

— Nu mă privi așa. Eu voi da socoteală pentru ceea ce s-a întîmplat, nu voi. Mi s-a spus că bateriile sînt cel mai important lucru. Și mi s-a încredințat și verificarea activității voastre.

— Pot să văd bateriile ? întrebă Leonov.

— Sînt aici, nici o grijă. Sînt destule, ca să dureze un an. Se întoarse spre Zilov. Și banii ce mai sînt la mine vi-i dau vouă. Vreo 40 000 de ruble. Nu vă temeți, vă vor mai trimite ceva. Singurul lucru la care nu se zgîrcesc sînt banii, pentru că ei, oricum, îi obțin pe degeaba.

— Ce e nou la bază ? întrebă Zilov.

— Nimic deosebit. Așteptăm să înceapă contraofensiva. Aceasta va fi decisivă, fără nici o retragere. Toți o așteptăm. Ei vă laudă. Pînă și Müller este încîntat de munca voastră.

— Dar avem nevoie de mai mulți bani, zise cu seriozitate Zilov. Nu pentru noi, ci pentru îndeplinirea misiunilor. Acum nu știu ce e de făcut.

În acest timp, ușa bucătăriei zbură în lături. Înainte ca Savciuk să aibă vreo șansă de mișcare, fu împins într-un colț al camerei și, pînă să se dezmeticească bine, era legat cu mîinile la spate.

— Trădătorilor ! strigă el, cînd își veni în fire, și începu să înjure.

„Zille" către Saturn

„Aseară am luat legătura cu omul vostru. Spune că se numește Savciuk. Cîteva baterii aduse de el sînt stricate. N-a adus nici un ban, spune că n-a putut găsi containerul cînd a aterizat. Ne temem să nu-l găsească altcineva. Avem nevoie de bani. Răspundeți imediat. «Zille»".

Saturn *către „Zille"*

„Curierul nostru Savciuk este demn de încredere. Nu poate exista nici o bază de suspiciune. Cazul cu containerul credem că este o întîmplare. Asta nu va prezenta nici un pericol pentru voi. Spuneți-i lui Savciuk să vă dea foile nescrise pentru documentele duplicate și cele 43 000 de ruble ce le are asupra sa. Cu prima ocazie vă trimitem o sumă considerabilă. Nu veți aștepta prea mult. Transmiteți-i lui Savciuk să se odihnească puțin și apoi să se întoarcă. Trebuie să înainteze spre locul de dislocare a Armatei a 33-a, așa cum s-a convenit. Acolo sînt spărturi în linia frontului, iar soldații noștri au fost preveniți. Succes. «Doctorul»".

„Zille" către Saturn

„Savciuk a pornit astăzi înapoi spre caroul 654. «Zille»".

Saturn *către „Zille"*

„Totul este clar. Avem nevoie de informații asupra contingentelor de noi recruți. Salutări. «Doctorul»".

„Zille" către Saturn

„Confirm raportul de ieri asupra aerodromului și încercarea noilor avioane, precum și a încrederii în informatorul nostru. Interesat numai de bani și zvonuri antisovietice. Vîrsta 45-50 de ani. Numele real: Evgheni Busarov. Răspundem la întrebarea dumneavoastră: a fost incorporat de către Comitetul militar de district în cursul mobilizării rezerviștilor și atașat batalionului care deservește aerodromul uzinei de aviație. Acolo regulamentele sînt practic aceleași ca la orice uzină civilă. De fiecare dată cînd vrea să plece o zi-două la Moscova, uneori chiar și o săptămînă, mituiește un soldat din gardă. Ne-ați înțeles corect. L-am cunoscut prin dispecerul-șef, fost deținut în închisoare cu el în 1938. Ieri a spus că secretarul legației germane la Moscova, Gustav, l-a recrutat în 1937. A primit imediat bani, dar n-a dat nici o informație lui Gustav; i-a fost teamă. Busarov a fost arestat trei luni mai tîrziu și trimis la închisoare. Rog verificați. Putem să avem încredere în el ? Dacă nu, îl lichidăm: știe prea multe. «Zille»".

Saturn *către „Zille"*

„Informațiile primite de la dispecer sînt de mare valoare. Amîndoi ați obținut gratificații mari, care au fost deja transferate în conturile voastre. Felicitări. Controlul efectuat asupra lui Busarov, a tatălui și a familiei sale a confirmat informațiile voastre. Recrutați-l cu orice preț. Transmiteți-i salutări din partea lui Gustav. Numele său, pe vremea cînd lucra pentru noi, era «Luptătorul». Este o descoperire minunată. Savciuk s-a întors și spune că este încîntat de munca voastră [1]. Trimitem un nou curier peste cîteva zile. Este fostul vostru profesor, Gureev. Vă aduce bani, documente noi pentru a le folosi în viitor și un aparat de fotografiat pentru Busarov. Gureev va rămîne în Moscova pentru o misiune specială. Găsiți-i pentru moment un loc unde să se adăpostească. Succes. «Doctorul»".

[1] *Saturnul* născocise acest neadevăr, pentru a-i face pe agenții săi să creadă că totul decurgea bine. În fapt, Savciuk, un ucigaș convins, fusese condamnat la moarte de către un tribunal militar sovietic și împușcat. Corpul său a fost adus pe linia frontului și lăsat lîngă pozițiile Armatei a 33-a. În cursul nopții cercetașii au aruncat corpul în zona neutră și au inscenat o falsă urmărire, trăgînd focuri de armă. Centrala *Saturn* a fost curînd informată că Savciuk a fost ucis în timp ce trecea linia frontului.

CAPITOLUL 21

Căpitanul Tihomirov, comandant de batalion în divizia 109, nu dormise de trei nopți. Împreună cu soldatul Potapov stătea de veghe într-un mic post de observație, dormind cîte puțin, pe rînd, în cursul zilei.

În urmă cu trei zile, Tihomirov zburase la Moscova cu un avion special. Cel care l-a primit avea un grad atît de mare, încît la început căpitanul se înspăimîntase.

Generalul răspunse la salutul lui Tihomirov și-l conduse direct la o hartă detaliată a frontului, care ocupa cea mai mare parte a unui perete din biroul său enorm. Cu o linie de lemn lungă atinse pe hartă un loc pe care Tihomirov îl știa cu ochii închiși: acesta era sectorul ce-l apăra batalionul său.

— Cunoașteți această zonă ? întrebă generalul.

— Da, tovarășe general.

— Aici staționează batalionul dumneavoastră ?

— Da, tovarășe general.

— Cînd ați fost ultima oară lîngă această rîpă ?

— Alaltăieri. Pe aici au traversat cei trei oameni ai noștri care au reușit să fugă din cursa ce le-a fost întinsă.

Generalul puse linia pe birou și întrebă cu interes :

— Au trecut rîpa nevătămați ?

— Da.

— Nemţii n-au deschis focul ?
— Nu.
— Staţi jos, aici.

Se aşezară la o masă lungă, unul în faţa celuilalt. Generalul oferi lui Tihomirov o ţigară.

— Şi spuneţi că nemţii n-au deschis focul ? repetă el încet, ca şi cum ar fi vorbit cu sine însuşi. Apoi spuse repede : Nu vi se pare ciudat ?

— Ba da, fu de acord Tihomirov. Cu atît mai mult cu cît oamenii au spus că nemţii i-au văzut. La urma urmelor, şi nemţii au ochi.

Generalul zîmbi :

— Desigur că au. Dar, de ce trupele noastre n-au deschis focul ?

— Aici există o rîpă, explică Tihomirov, întorcîndu-se spre hartă. Este situată de-a lungul flancului drept al diviziei noastre şi al batalionului meu. Aceasta este linia ce separă unitatea mea de divizia a II-a. Dar, întrucît traversează linia frontului într-un unghi, nu putem să vedem, din locul unde sîntem, decît partea ei cea mai adîncă. Ieşirea din rîpă se găseşte în sectorul vecinului meu. Acesta-i locul pe unde au traversat linia frontului. Băieţii mei nu i-au observat în întuneric. Nu pot să-i învinuiesc. Acum nopţile sînt ca smoala de întunecoase. În afară de asta, ploua, iar cei trei înaintau foarte precaut. Cînd au urcat, în sfîrşit, rîpa, erau deja în spatele liniilor vecinului meu. Atunci deschiderea focului nu mai avea nici un sens.

— Înţeleg. Credeţi că rîpa i-a împiedicat şi pe nemţi să tragă ?

— Nu. Cei trei care s-au întors din încercuire au spus că, atunci cînd se aflau la vreo doi kilometri de ea şi traversau cîmpul deschis, n-au văzut nici măcar un singur neamţ. Şi, totuşi, nemţii sînt ca muştele de mulţi în faţa noastră.

Generalul se ridică şi se duse din nou spre hartă. Se sculă şi Tihomirov, dar rămase în picioare lîngă masă. Generalul aprinse un bec deasupra hărţii.

— Veniţi şi arătaţi-mi unde este avanpostul dumneavoastră.

Tihomirov indică locul.

— Începînd cu noaptea aceasta, veţi face de gardă acolo pînă la noi ordine. Spuneţi adjunctului dumneavoastră sau altcuiva dintre şefi să preia comanda batalionului. În acest loc va trece linia frontului o persoană de mare interes pentru noi. Dar va trebui să ajungă neatinsă în zona dumneavoastră de responsabilitate. Nici măcar un soldat să nu tragă asupra ei.

— Dar dacă vecinii mei deschid focul ?

— Nu le duceţi grija.

— Am înţeles.

Liniştea era apăsătoare. În orice altă noapte Tihomirov ar fi fost bucuros de ea, acum însă nu; îi era teamă că prin acest întuneric nu va putea supraveghea toate mişcările persoanei despre care vorbise generalul. Nu ştia că în spatele său, la marginea unui desiş situat la vreo două sute de metri de linia frontului, un alt grup de oameni stătea de veghe tot de trei nopţi. Ascuns printre tufişurile dese era un autocamion cu o staţie de radio. Acolo erau de serviciu, de douăzeci şi patru de ore, doi oameni. Unul din ei, îmbrăcat într-un veston vechi de soldat şi cu o bonetă decolorată, era locotenentul-major Vesenin. Celălalt era căpitanul Bespalov.

Acum făcea de gardă Bespalov. Lîngă el moţăia un radist cu căştile la urechi.

Vesenin se apropie încet de ei.

— Se pare că la noapte se stîrneşte ceva, începu el. Ar fi mai bine să alarmăm cartierul general.

Bespalov rupse o foaie dintr-un carnet, scrise cîteva cuvinte şi-l bătu uşor pe umăr pe radist.

— Transmite asta !

Cîteva minute mai tîrziu, ofiţerul de serviciu din Moscova aşeza următorul mesaj pe biroul comisarului Starkov.

„Trebuie alarmat întregul lanţ, să fie pregătit. La noapte s-ar putea să fie vreo acţiune".

Starkov citi mesajul și scrise rezoluția: „Colonelului Ribceak ! Nr. 1 — Pregătirea !".

Ribceak ordonă alarma generală și primi următoarele răspunsuri :

„Aici stația trei: totul e în ordine"; „Stația cinci raportează: sîntem în așteptarea acțiunii"; „Stația patru transmite: sîntem gata". Fiecare verigă a lanțului era în stare de alertă, așteptînd pe omul care urma să treacă linia frontului.

Unde și cine era cel căruia i s-a acordat un astfel de tratament special ?

Acesta stătea ascuns după tufișuri, pe fundul rîpei, cercetînd cadranul luminos al ceasului său și așteptînd cu nerăbdare ca acele să ajungă la ora unu. După însemnele de pe uniformă era locotenent-major din trupele de geniu. Actele sale dovedeau că era Nikolai Korolkov, născut în orașul Ramenskoe, regiunea Moscova, inginer constructor, chemat sub arme în 1940. O altă hîrtie spunea că este trimis la Moscova pe o perioadă de douăsprezece zile, în conformitate cu ordinul regimental nr. 1 207. Totuși, dacă locotenentul-major Korolkov s-ar fi hotărît să meargă la Ramenskoe ca să-și viziteze mama, ea nu l-ar fi recunoscut drept fiu, întrucît fusese înștiințată că murise la datorie în toamna anului 1941. Dar Korolkov n-avea nici o intenție să-și viziteze părinții, pentru că omul din rîpă nu era Nikolai Korolkov. Adevăratul Korolkov, dacă încă mai era în viață la acea oră, dormea în barăcile unui lagăr nazist. Tot ce avea omul din rîpă era falsificat. Nu numai actele, ci și viața lui.

Se numea Kiril Gureev, deși nici acesta nu era numele său adevărat. Se născuse în Siberia. Tatăl său, fost ofițer albgardist, trăise, de asemenea, sub alt nume, ascunzîndu-se ca preot într-un mic sat îndepărtat. Astfel, minciunile și înșelăciunea făcuseră parte din viața lui Kiril Gureev din clipa nașterii, ca și ura față de țara lui, ură moștenită de la tatăl său, un dușman jurat al orînduirii sovietice. Odată, tatăl său s-a îmbătat și, sub ochii copilului, a rupt ziarul local, urlînd sălbatic: „Cu dinții am să le sfîșii beregata !". În perioada campaniei de înființare a colhozurilor, Kiril, care avea pe atunci

optsprezece ani, împreună cu tatăl său au ucis pe președintele unuia din comitetele rurale ale țăranilor. Tatăl său a fost împușcat, iar Kiril condamnat la zece ani închisoare. Acolo a făcut cunoștință cu criminali de profesie. În 1937, datorită unei amnistii acordate cu ocazia celei de-a 20-a aniversări a întemeierii puterii sovietice, el și prietenii săi au fost puși în libertate. Au pornit să călătorească împreună între Moscova și Crimeea, punînd la cale o serie de jafuri mari. În primăvara anului 1939, au plănuit să ucidă încasatori de bancă din Simferopol, dar li s-a dat de urmă și au fost arestați. Kiril a fost condamnat la opt ani. Era din nou la închisoare, dar, pe la sfîrșitul toamnei anului în care a fost arestat, el și alți trei deținuți au evadat. Două luni s-au ascuns în pădure, trăind în bîrloguri de lupi și mîncînd ce puteau găsi. Cînd a izbucnit războiul ruso-finlandez, s-au hotărît să treacă în Finlanda. Singurul care a reușit a fost Gureev. În primăvara anului 1940, Serviciul de spionaj al lui Mannerheim l-a trimis Abwehrului. Gureev a fost adus la Berlin. Noii săi stăpîni și-au dat seama că putea fi o achiziție de preț. A fost repede instruit și trimis cu misiuni de sabotaj în Ucraina de vest. Acțiunile sale criminale au reușit și, imediat după înapoierea în Germania, a fost chemat de Canaris. Acestuia i se păruse că putea să-i încredințeze și alte misiuni, dar, după o întrevedere, care a durat numai zece minute, a spus: „Gureev nu este inteligent și asta-i periculos. Nu cred că ar putea să-și însușească biografia cuiva. Este un executant de rînd și nimic mai mult. Poate fi folosit doar pentru sabotaj".

Cînd s-a constituit grupul *Saturnului*, Gureev, la cererea lui Müller, a fost inclus printre membrii lui, tot cu intenția de a-l folosi pentru sabotaj. Între timp, urma să fie profesor la școala de spionaj.

De data aceasta, Abwehrul îi încredințase o dublă misiune. Prima și cea mai importantă era aceea de a duce bani pentru agentura lui „Zille", noi documente și un aparat de fotografiat, iar în secret să verifice activitatea celor doi agenți. Ei acționaseră cu atîta succes, încît pe Müller îl sîcîia gîndul că totul nu era decît opera serviciului sovietic de contrainformații. Dacă

acesta era adevărul, Gureev urma să-i lichideze. A doua misiune era să arunce în aer o clădire din imediata apropiere a Kremlinului.

Serviciul sovietic de contrainformații aflase de proiectele Abwehrului de a trimite un nou agent în Uniunea Sovietică atît din mesajele trimise lui „Zille" cît și dintr-o radiogramă primită de la Rudin. Acesta din urmă nu știa care era misiunea lui Gureev, dar el putuse să-i informeze pe sovietici despre locul aproximativ în care va trece linia frontului, iar această informație era de cea mai mare importanță.

Starkov a analizat toate datele pe care le deținea despre Gureev și a hotărît ca acest criminal periculos să fie ținut sub supraveghere din momentul trecerii lui peste linia frontului. Astfel a luat ființă operația „Întîmpinare și rămas bun". Gureev putea fi arestat chiar în momentul în care traversa linia frontului, dar era mult mai important ca un timp el să rămînă în viață. Era posibil ca, pe lîngă misiunea de a aduce bani pentru „Zille" să fi primit și alte însărcinări care, dacă nu erau cunoscute, puteau duce la compromiterea jocului cu *Saturnul*.

Trecuse de ora unu noaptea. Gureev se ridică, șopti „Dumnezeu cu mine" și începu să urce panta ce ducea afară din rîpă. Ofițerul neamț care-l escortase pînă aici l-a asigurat că în linia rusească era o spărtură. I-a spus că, exact prin același loc, recent, trecuseră trei soldați ruși asupra cărora nu se trăsese tocmai pentru a verifica siguranța pe care o prezenta. Dar Gureev știa că putea avea încredere numai în sine însuși. Cînd urca rîpa, își legă cîrpe în jurul genunchilor și avansă mai departe în patru labe.

Soldatul Potapov îl observă chiar din clipa cînd urcase rîpa și-l făcu atent pe Tihomirov, arătînd cu țeava automatului spre dreapta. Tihomirov îi dădu arma în lături, ca și cum i-ar fi spus: „Fii fără grijă, îl văd".

Gureev nu se grăbea. Stătu nemișcat vreo zece minute. Din partea germană începură să latre mitralierele. Gureev știa că asta era pentru a distrage atenția rușilor.

Își dezlegă ranița, cu intenția de a o abandona dacă era necesar, și alergă spre tufișurile din fața lui. Ajuns în desiș, se opri să-și tragă răsuflarea și ascultă nemișcat, dar nu auzi nici un zgomot suspect. Se uită atunci spre drumul ce ducea la stația de cale ferată. Liniște. Își dezlegă cîrpele de la picioare, se șterse pe mîinile pline de noroi cu niște frunze ude, își controlă îmbrăcămintea și o luă încet spre drum.

Cîteva minute mai tîrziu, din mașina securității se transmitea la Moscova următoarea radiogramă: „Prima stație își încetează activitatea". După alte cîteva minute, dintr-un sat, situat la trei kilometri de ei, pornea un camion gol. Șoferul, locotenentul-major de securitate Silin, arăta ca oricare alt șofer militar de pe front. El trecu de pe drumul de țară pe șoseaua asfaltată pe care mergea Gureev spre gară.

Cînd camionul trecu pe lîngă el, Silin frînă și-i strigă :

— Mergeți la gară, tovarășe locotenent-major ? Urcați, vă rog, merg în direcția aceea. Aveți cumva un foc ? Mi-am uitat chibriturile acasă.

Gureev se așeză lîngă el, lăsă ranița jos, între picioare, și-i întinse o cutie de chibrituri.

— Noi șoferii sîntem hărțuiți și noaptea, și ziua, se plînse Silin. Tocmai mă pregăteam de culcare, cînd m-au chemat din nou. Mergeți la gară ?

— Tare mai ești curios, răspunse Gureev și rîse. Dar, cînd văzu că Silin se simte jignit și nu mai spune nimic, adăugă cu un ton mai prietenos: Da, merg la gară.

— Nu pot să vă duc chiar pînă acolo, trebuie s-o iau la dreapta pe drumul de țară, înainte de stație.

— Nu-i nimic. Calul de dar nu se caută la dinți.

Cu o jumătate de kilometru înainte de gară, Silin opri camionul și înapoie chibriturile.

— Poftim, tovarășe locotenent-major.

— Păstrează-le, răspunse Gureev și coborî încet.

— Mulțumesc.

Silin trînti ușa și o luă pe drumul de țară cu motorul huruind. Făcu un ocol larg, apropiindu-se de gară din partea

opusă, și trase la o casă mică. În mai puțin de o jumătate de oră, o altă mașină, în care se aflau Bespalov și Vesenin, parcă în spatele mașinii lui Silin.

— Totul se desfășoară conform planului, raportă vesel Silin. Ranița lui cîntărește vreo cincisprezece kilograme și are un fel de veston de genul celor purtate de ofițerii de geniu înainte de război. Totuși, arată autentic și pare foarte sigur pe el. Am observat însă că vestonul are gulerul prea curat. Pe de altă parte, mă gîndesc că, întrucît voia să meargă la Moscova, cămașa curată era potrivită pentru o astfel de ocazie.

Bespalov se uită la ceas.

— Trenul pleacă peste o jumătate de oră. Vă părăsesc, pentru că mai am ceva de făcut. Așteptați vreo douăzeci de minute, după ce pleacă trenul. Dacă nu mă întorc, înseamnă că totul e în ordine și eu am plecat cu el la Moscova. Imediat luați legătura prin radio cu centrala.

Gara, complet înnegrită de fum în exterior, era plină de agitația tipică unei gări din apropierea liniei frontului. Un grup de ofițeri și soldați de la punctul de control militar se apropie de tren. Cînd ajunseră în dreptul ușilor celor patru vagoane de pasageri, luară poziția de drepți.

Gureev nu se zorea să urce. Urmări un timp pe călători, apoi se îndreptă repede spre ultimul vagon. Bespalov reuși să i-o ia înainte și ajunse primul. Un căpitan începu să controleze documentele călătorilor la lumina unei lanterne ascunse în mînecă.

— Egor Rokotov ?

— Da.

— De unde sînteți ?

— De la un institut de cercetări științifice.

— Sînteți inginer ?

— Da, am venit să experimentăm niște arme noi, răspunse el calm.

— Unde vă este ștampila care arată cînd ați intrat în zona liniei frontului ?

— Pe verso.

Căpitanul întoarse documentul și se uită atent la ștampila oficială.

— A cui este semnătura asta ?

— De unde să știu eu ! răspunse Rokotov, alias Bespalov, iritat. Nu s-a recomandat. Mi-a pus ștampila și atît.

— N-am mai văzut semnătura asta. Trebuie să așteptați. Vă rog să vă dați puțin la o parte, să vină următorul.

Gureev înmînă căpitanului actele sale. Căpitanul aruncă o privire pe ele și i le restitui.

— Nu uitați să vă înregistrați la Comandatura din Moscova.

— Am înțeles, răspunse Gureev și sări în vagon.

După ce urcară încă vreo cinci persoane, căpitanul se întoarse spre Bespalov.

— Deci, nu știți cine a semnat ?

— Nu.

— Bine, puteți urca.

— Mulțumesc, tovarășe căpitan, spuse încet Bespalov și se sui în vagon.

CAPITOLUL 22

Lanterna chioară, ce atîrna deasupra uşii, lumina locurile din faţă, iar restul vagonului era cufundat în întuneric. Bespalov scăpără un chibrit şi-l zări pe Gureev stînd în picioare lîngă o fereastră. Îşi croi drum şi ocupă unul din locurile alăturate. Raniţa lui Gureev era aşezată pe locul din faţa sa. Bespalov se descheie la guler, îşi trase pălăria pe faţă şi-şi băgă mîinile în mîneci. Se pregătea, chipurile, să doarmă. În timp ce-şi întindea picioarele, îl atinse pe Gureev.

— Scuzaţi, mormăi el.

— Nu face nimic, răspunse Gureev şi se aşeză. Văd că pînă la urmă patrula v-a lăsat să urcaţi.

— Da, spuse Bespalov şi-şi împinse pălăria mai pe spate. Înţeleg că au şi ei dispoziţiile lor, dar prea te sîcîie.

— Faptul că nu purtaţi uniformă i s-a părut suspect, răspunse Gureev zîmbind.

— Putea să vadă că permisul este eliberat de un comandament militar. Ce voia mai mult decît atît ?

Gureev nu mai spuse nimic.

Bespalov îşi trase din nou pălăria pe faţă, ca şi cum ar fi vrut să arate că încheiase orice discuţie şi că dorea să doarmă. Totuşi, avea posibilitatea să privească bine partea de jos a corpului lui Gureev, mîinile sale încrucişate pe burtă şi picioarele. Era interesant de urmărit cum îi tremurau uşor mîinile.

Gureev, evident, n-avea intenția să Joarmă, era prea nervos pentru asta.

Bespalov își întinse iar picioarele, așa cum fac oamenii cînd dorm într-o poziție incomodă, și le aduse lîngă cele ale lui Gureev. Acesta se dădu în lături cu grijă. În cele din urmă, Bespalov începu să sforăie ușor.

Se crăpa de ziuă. Mai aveau două ore pînă la Moscova. Bespalov gemu, se răsuci pe locul său, gata să alunece jos, și „se trezi".

— Uf ! bolborosi el stingherit. Apoi, privind în jur, spuse : N-am mai dormit într-un pat ca ăsta de cînd eram copil. Ați putut dormi puțin ?

— Da, am dormit ceva, răspunse Gureev cu un zîmbet șters.

— Se pare că mecanicul acestui tren nu se grăbește, zise Bespalov.

— Dacă aș fi în locul dumneavoastră nu m-aș grăbi, îl sfătui Gureev. Probabil că veți fi oprit de alt post de control din Moscova.

„Aha, ai dori să știi dacă se verifică pasagerii care vin la Moscova, nu-i așa ?" se gîndi Bespalov cu maliție, dar mișcă numai capul în semn de răspuns, care ar fi putut să însemne orice.

Dacă Gureev s-ar fi hotărît să coboare din tren înainte de a ajunge la Moscova, existau oameni postați în fiecare gară de-a lungul traseului.

Erau aproape de Moscova cînd Bespalov întrebă :

— Mergeți la Moscova sau mai departe ?

— Acum merg la Moscova, dar după aceea cine știe ? Mă duc oriunde mă trimit. Nu e după cum vreau eu.

„Cred, totuși, că te-ar surprinde dacă ți-aș spune exact unde mergi", spuse Bespalov în sinea sa.

În sfîrșit, trenul trase în gara Bieloruski. Gureev nu se grăbea. Rămase la locul său, urmărind mulțimea de la ieșire. Bespalov se ridică.

— Cu bine.

— Noroc ! răspunse Gureev.

Bespalov coborî și prima persoană pe care o zări fu locotenentul-major Vesenin, îmbrăcat într-o jachetă murdară. Schimbară priviri. „E în vagon", îi spuse Bespalov. Ochii lui Vesenin replicară: „Am înțeles". Acum era rîndul lui să facă pe tovarășul de drum al lui Gureev. Bespalov se îndreptă încet spre locul unde îl aștepta o mașină.

— La centrală, și cît mai repede, îi ordonă el șoferului.

Cum intră pe coridorul unde se afla biroul lui, Bespalov auzi telefonul sunînd. Căută în buzunar, dar nu reuși să găsească cheia. În cele din urmă își aminti că era în buzunarul de la spate. Telefonul continua să zbîrnîie. „La naiba, cu încuietorile astea ! Niciodată nu poți să bagi cheia dintr-o dată în broască !". Telefonul suna mereu.

Bespalov se năpusti în birou și smulse receptorul.

— Alo !

— Aici Vesenin. Ne paște ghinionul, tovarășe căpitan.

— Ce s-a întîmplat ?

— A fost luat de o patrulă militară.

— Ce ?

— Cînd traversa piața din fața gării a fost oprit de o patrulă. I-au controlat actele și l-au rugat să urce într-o mașină.

Știrea era așa de neașteptată, încît Bespalov nu știa ce să zică. Îi ordonă lui Vesenin să vină direct la centrală.

Situația era complicată. Cum de nimeni din cei care luau parte la operație nu putuseră prevedea și preveni o astfel de posibilitate ?! Îi venea să înjure atît pe cei care nu falsificaseră mai bine documentele lui Gureev cît și pe preazeloșii din patrulă. Se abținu, totuși, și ridică receptorul.

— Bespalov raportează. Individul nostru a fost oprit de o patrulă militară.

— De ce ? se auzi la celălalt capăt al firului, după o scurtă pauză, vocea lui Starkov.

— Nu știu încă. A fost luat într-o mașină.

— Înțeleg. Urmă o altă pauză. Vesenin s-a apropiat de el ?

— Nu.

— Acum el unde este ?

— În drum spre centrală.

— Trimite-l imediat la Comandatură să vadă ce s-a întîmplat, dar să nu-și dezvăluie identitatea. Dacă Gureev este eliberat, să continue conform planului. Dacă întîmpină greutăți, o să vedem cum putem să-l eliberăm. În afară de comandant, nimeni nu trebuie să știe nimic. E clar ?

— Da.

— La lucru, atunci.

Zece minute mai tîrziu, Vesenin era în fața sediului Comandaturii.

În curtea largă, cîțiva ofițeri mărșăluiau încoace și încolo, sub ochiul atent al unui tînăr căpitan și, de fiecare dată cînd ajungeau în fața lui, îl salutau energic. Asta era pentru ca să le reamintească cum trebuia să salute superiorii pe stradă. Gureev era și el printre ei. Arăta cît se poate de netulburat, în timp ce mărșăluia.

Vesenin intră în camera de primire, înțesată de oameni. La fiecare din cele trei ghișee erau șiruri lungi de civili și de soldați. Vesenin se așeză la rîndul cel mai lung.

Cînd instrucția luă sfîrșit, ofițerii pedepsiți se îndreptară spre sala de primire.

După vreo cinci minute apăru și tînărul căpitan, ducînd cu el două ranițe și un teanc de legitimații.

— Ale cui sînt ranițele ? întrebă el.

— Asta este a mea, răspunse Gureev și luă una dintre ele.

Căpitanul citi apoi numele de pe legitimații.

— Sublocotenent Sumbatov, sublocotenent Kurocikin, locotenent Zakroev.

Cei care primeau legitimațiile înapoi salutau demonstrativ și plecau.

— Locotenent-major Korolkov.

Gureev își luă legitimația, dar nu păru grăbit să plece. Se întoarse și se adresă căpitanului :

— Vă rog să-mi spuneți unde pot să pun o ștampilă.

— Ghișeul doi.

Gureev luă loc la rînd.

„Canalia, nu pare să fie de loc nervos“, se înfurie Vesenin.

I se puse, în sfîrșit, ștampila dorită și plecă. Vesenin ieși afară după el și-l întîlni la poartă pe locotenentul Zagorski. Acesta îi șopti :

— Mergeți imediat la centrală.

CAPITOLUL 23

Gureev ajunse în piața Komsomolskaia și se opri lingă metro, aproape de gara Kazanski. Aici trebuia să-l intilnească pe Zilov.

În ciuda faptului că era vreme de război, piața părea tot atit de aglomerată ca și cu patru ani în urmă cind, exact în același loc, se intilnise cu doi indivizi cu care fusese la închisoare. Singura diferență era că de data aceasta majoritatea celor prezenți erau îmbrăcați în uniforme militare. Și el purta o asemenea uniformă. Gureev remarcă această diferență și nu putu să nu surîdă cu răutate.

Dintr-un nor apăru soarele și piața se aglomeră și mai mult. Doi soldați se opriră lîngă Gureev. Instinctiv, duse mîna la pistol.

Unul dintre soldați făcu cîțiva pași regulamentari spre el, salută energic și spuse :

— Vă rog să mă scuzați, tovarășe locotenent-major, vreți să ne spuneți cum putem ajunge în piața Preobrajenskaia ?

— Nu știu, și eu sînt străin, replică Gureev iritat.

— Scuzați-mă.

Soldatul se întoarse la tovarășul său. O clipă mai tîrziu vorbeau cu un aviator, care le explică în detaliu cum să găsească locul ce-l căutau. Apoi alergară spre o stație de tramvai.

Asta șterse orice îndoială din mintea sa. „Sînt fricos ca un șoarece. Trebuie să mă stăpînesc", își spuse Gureev.

Apoi, își aduse aminte de întrebarea care-l îngrijora cel mai mult și începu să se gîndească: „Asta este cea de-a cincea zi și ultima în care, potrivit aranjamentelor anterioare, Zilov trebuia să mă aștepte aci, la ora 19. Dacă Zilov a fost aici în primele patru zile și, pierzînd speranța, nu s-ar mai arăta astăzi ? Nu, asta este imposibil. N-ar îndrăzni să facă așa ceva. Dar dacă, venind aici în fiecare zi, atrăsese atenția și, trezind bănuieli, fusese arestat ? Dacă este bolnav ? Nu, acest lucru nu s-a întîmplat. Dacă era așa, atunci îl trimitea numai pe Leonov".

Gureev se uită la ceas. Patru și ceva, după-amiază. Intră în sala de așteptare din gara Kazanski și petrecu vreo jumătate de oră, mișcîndu-se încoace și încolo. Deodată văzu o firmă: „Frizerie".

Un frizer între două vîrste, cu o față buhăită, albă ca varul și ochii triști, îi legă un șervet alb la gît, își ascuți briciul și amestecă niște săpun de ras.

— Cum să fie perciunii ?

— N-are importanță, rise Gureev. Pe front glonțul nu ține cont de ei.

Frizerul oftă adînc și începu să-l radă.

— Războiul mi-a răpit trei feciori, spuse el după un timp. Soția și cu mine nici n-am avut timp să ne revenim. Înștiințările de moarte au venit una după alta, iar acum sîntem absolut singuri. Tăcu, apoi adăugă : Dar va veni o vreme cînd Hitler va plăti pentru toate nenorocirile pricinuite oamenilor.

— Așa este, spuse Gureev absent, în timp ce prin oglindă urmărea un tînăr în haine civile. Tînărul se postă în spatele lui și Gureev bănui că era urmărit. O clipă nu știu ce să facă. Prin minte îi treceau tot felul de idei. Pînă la urmă, îl scoase din încurcătură frizerul de alături, care îl invită pe tînăr să ia loc pe scaun.

— Un ras, un tuns și o frecție, auzi el pe tînăr spunînd frizerului.

„Asta înseamnă ceva timp", se gîndi Gureev. „Sper s-o pot șterge înaintea lui".

După ce fu bărbierit, Gureev se ridică, își recăpătă buna dispoziție, plăti unei casierițe cu nasul cîrn, fără să mai ia restul, și ieși.

Se hotărîse să vadă ce va face tînărul după ce părăsește frizeria. Intră în sala de așteptare și găsi un loc care îi oferea o vedere bună asupra ușii de la frizerie, fără a fi observat.

Tînărul ieși după vreo douăzeci de minute și se îndreptă direct spre peron.

Gureev, liniștit, se ridică, se uită din nou la ceas și o luă spre restaurantul gării. Găsi o masă într-un colț îndepărtat și comandă o sticlă de bere.

În acel moment sună telefonul în biroul căpitanului Bespalov.

— Locotenentul Jakov raportează, se auzi o voce la aparat. Savițki și individul s-au bărbierit împreună la frizer. Acum individul este la restaurantul gării și bea o bere.

— În regulă. Nu-l pierdeți nici o clipă din vedere.

Gureev petrecu peste o jumătate de oră sorbindu-și berea. În sfîrșit, plăti și plecă. Întrucît mai avea o oră și ceva de așteptat, începu să se plimbe pe stradă.

Zilov stătea într-un automobil parcat într-o curte mare de pe strada Krasnoprudnaia. De aici pînă la piața gării era o distanță de zece minute de mers pe jos. Căpitanul Aksionov, care ședea lîngă el, răsfoia un număr din revista Ogoniok, uitîndu-se la Zilov din timp în timp cu coada ochiului. Putea vedea că era neliniștit, totuși mai puțin decît în cursul zilelor precedente, dar nervos, fără doar și poate. În ultimele patru zile veniseră în această curte seară de seară, la ora 18. Apoi fiecare o lua pe o rută diferită spre piața Komsomolskaia, unde îl așteptau pe Gureev. Și, de fiecare dată, Aksionov se simțea ca și cum el era cel care trecea o probă deosebită. De mai mult de două luni își petrecea zilele și nopțile cu Zilov și Leonov. Acesta din urmă, superficial și șters, nu prezenta nici o problemă și nu era de așteptat să se abată de la conduita trasată. Dar cu Zilov era o altă poveste. Deși făcea totul ca să pară con-

vertit definitiv, Aksionov nu avea încredere în el. Intuia că Zilov în sinea lui regreta că îi dezamăgise pe nemţi.

El îl văzuse deseori încordat şi cu privirea pierdută, neclipind din ochii săi albaştri întunecaţi şi tresărindu-i doar cîte un muşchi de pe obraz. Atunci, ca şi cum luase o hotărîre, privea în jur cu precauţie şi se întorcea la munca sa. Întîlnirea lui cu Gureev îl îngrijora pe Aksionov. Succesul operaţiei depindea de modul în care se desfăşura această întîlnire. Zilov afirmase că îl cunoştea pe Gureev, acesta fiind singurul profesor de care se temuse în şcoală.

În primele două zile, cînd Zilov s-a dus la locul întîlnirii, a fost aşa de nervos că, dacă cineva s-ar fi uitat la el, ar fi zis că este un agent fără experienţă, care începe să tremure la orice foşnet de frunze. În primele două seri, pe la ora 21, cînd se înapoiau la vilă, arăta complet epuizat. În cea de-a treia seară a fost mai relaxat. S-a gîndit, probabil, că se întîmplase ceva şi Gureev nu se va mai ivi. De acest sentiment de calm se temea Aksionov cel mai mult.

Întîlnirea trebuia să aibă loc în seara aceasta. Aksionov ştia că Gureev a sosit, dar nu putea înţelege de ce Bespalov i-a interzis să-i spună lui Zilov. Ar fi fost mai bine dacă ar fi ştiut. Venirea lui Gureev pe neaşteptate l-ar fi putut face să ezite şi să comită vreo greşeală.

— Presimt că vine desearä, spuse Aksionov în treacăt, lăsînd revista la o parte.

— Nu, nu va apărea, zise Zilov cu certitudine. Probabil a fost prins pe drum de către oamenii dumneavoastră. Dacă ar fi fost arestat, vi s-ar fi comunicat acest lucru ?

— Da, pînă acum am fi ştiut. Sînt convins că desearä iese la lumină.

Zilov părea căzut în transă. Aksionov îl urmări cu interes crescînd. La ce se gîndea ? Zilov ştia că nici el, nici Gureev, admiţînd că reuşea să-l prevină, nu puteau face nimic. Era imposibil să evadeze. Singurul lucru pe care îl putea face, dacă Gureev aducea un cod sau o parolă nouă, era să le ascundă. Dar chiar şi în această situaţie jocul ar fi continuat. *Saturnul* ar

fi crezut că Gureev n-a ajuns la Moscova, iar „Zille" folosea încă vechiul cod sau nu ştia parola.

Aksionov se uită la ceas. Gestul său îl trezi pe Zilov din amorţire.

— Cît timp a trecut ? întrebă el repede.

— Douăzeci de minute.

Ieşiră în stradă şi se îndreptară spre gară. Zilov mergea în faţă ; Aksionov pe urmele lui, la vreo douăzeci de paşi. Din clipa în care ieşiră din curte, cîteva perechi de ochi atenţi începură să-l urmărească pe Zilov.

Aksionov îl zări pe Ciuvihin lîngă intrarea în clădirea gării. Se apropie de el ca orice străin şi-l rugă să-i dea un foc. În timp ce Ciuvihin îi întindea o cutie de chibrituri, îi şopti :

— El se învîrte pe lîngă staţia de metro de peste cincizeci de minute.

Într-adevăr, Gureev trecuse de două ori de locul unde trebuia să-l întîlnească pe Zilov. A verificat să vadă dacă exista ceva suspect sau dacă nu era vreo capcană. A doua oară cînd a trecut, era 18,30. Ciuvihin observase o coincidenţă ciudată : a fost o clipă cînd Gureev mergea direct spre Zilov. Ei ar fi putut să se întîlnească, dar Gureev s-a întors brusc cînd mai erau vreo zece paşi şi a plecat înapoi : era ceva ce nu-i plăcea pe chipul lui Zilov ; expresia lui de siguranţă, calmă.

Trecu repede de staţia metroului încă o dată. Un tren care tocmai sosise revărsă un şuvoi de pasageri. Gureev se amestecă repede în mulţime şi se duse spre locul de parcare a taximetrelor. Vorbi cu şoferul unei maşini verzi, urcă şi porni. Vesenin, postat în staţia de tramvai pe partea opusă gării, văzu totul, dar maşinile securităţii erau parcate prea departe. Pînă să ajungă el la una dintre ele, Gureev ar fi dispărut.

Din fericire, în faţa gării trase o maşină din care cobori un general. Vesenin alergă spre el, îi prezentă legitimaţia şi-l rugă să-i pună maşina la dispoziţie.

— Du-l pe tovarăşul oriunde doreşte, apoi te întorci la garaj ! ordonă generalul şoferului său.

Aproape o oră circulă Vesenin cînd pe-o stradă, cînd pe alta, urmărind fiecare mașină verde. Dar toate mașinile armatei erau de culoare verde și își dădu seama cît de zadarnică era căutarea sa. În cele din urmă, șoferul îl aduse înapoi în piața gării și se întoarse la postul lui din stația de tramvai.

Primul lucru ce-l văzu fu o mașină verde parcată. Șoferul avea un pasager în spatele său. Vesenin era sigur că asta era mașina ce-o căuta. Nu greșea.

Gureev hotărîse o ultimă verificare. După ce s-a plimbat un timp cu taxiul pe străzi, i-a spus șoferului să-l ducă și să-l lase lingă stația de metro, într-un loc de unde putea supraveghea clădirea gării. El i-a explicat șoferului de taxi că, înapoindu-se în permisie de pe front, descoperise că soția sa se încurcase cu un alt bărbat. Motivul venirii lui la gară era tocmai acela de a-i surprinde împreună cînd se înapoiau cu trenul de seară de la vila unde plecaseră.

Gureev îl urmărea pe Zilov de aproape o jumătate de oră, dar n-a observat nimic suspect, afară doar de aceeași ținută degajată, calmă, ce o remarcase înainte. Stătea ca o mumie, nici măcar nu se uita la ceas.

Era ora 19,55 cînd Gureev se hotărî, în sfîrșit, să-și încerce norocul. Se îndreptă încet spre Zilov, uitîndu-se mereu în stînga și în dreapta să vadă dacă nu se întîmpla ceva suspect. Zilov nu l-a observat decît în ultimul moment, cînd era la doi pași de el.

— Noroc, prietene ! spuse Gureev inimos și-l cuprinse pe după umeri.

— Noroc ! răspunse Zilov la fel de voios, deși simți cum îl trec sudori reci pe șira spinării. Am crezut că nu vii.

— Ce vrei să spui ? Cum să nu vin ? Așa mă știi ? întrebă Gureev, uitîndu-se țintă la el.

— Niciodată nu știi ce li se poate întîmpla oamenilor ca noi, replică Zilov calm.

— Nici o grijă, zise Gureev. Mă numesc Nikolai Korolkov,

sînt locotenent-major de geniu, precum vezi. Am o permisie de douăsprezece zile și am treabă aici. Unde mergem ?

— Direct la locul nostru, zîmbi Zilov. Votca și gustările ne așteaptă de cinci zile pe masă.

— Să mergem !

Gureev și Zilov se urcară în tren. Aksionov se urcă și el și se așeză pe un scaun din spatele lor. Cei doi tăceau. Gureev se uita mereu pe fereastră. Înainte de a intra în gara Kratovo, Zilov îi spuse ceva. Se ridicară și se îndreptară către ieșire. Pentru o mai bună siguranță, Zilov îi sugerase să coboare la Kratovo, ca să ia următorul tren. Totul se desfășura conform planului. Aksionov plecă mai departe, urmînd ca altcineva să se urce cu ei din Kratovo.

CAPITOLUL 24

Cînd ajunseră la vilă, Zilov, Gureev și Leonov intrară direct la bucătărie. La masă se vorbea despre toate, în afară doar de misiune. Discuția era condusă de Gureev și reieșea clar că nu se grăbea să înceapă ; hotărîse probabil să-i asculte mai întîi pe cei doi. Totuși, nici Zilov, nici Leonov nu-i păreau suspecți. Treptat, au abordat subiectul principal.

Zilov propuse un toast pentru sosirea fără peripeții a lui Gureev.

— Nu, băieți, eu vreau să beau întîi pentru voi, protestă Gureev. Urmă o pauză lungă. Voi fi deschis, spuse el în cele din urmă. Vă cunosc de o bună bucată de vreme. În tine n-aveam încredere, Leonov. Pentru mine nu păreai destul de serios, și despre asta am raportat superiorilor noștri. Dar constat că m-am înșelat. Nici în tine, Zilov, n-aveam încredere deplină, deși te consideram băiat de ispravă. Lucrul important este că ați întrecut așteptările noastre. Vreau să beau pentru succesul vostru, care a fost deja lăudat de șefii noștri. Noroc !

Leonov propuse un toast pentru ofițerii lor superiori.

După al cincilea pahar, Gureev era vădit schimbat. Ori votca își făcea efectul asupra sa, după încordarea zilelor trecute, ori devenise el însuși cel de odinioară: meschin și neîncrezător în nimic și față de nimeni.

— A fost grea traversarea liniilor frontului ? întrebă simplu Leonov.

— Bineînțeles că n-a fost ușor. Dar am trecut prin multe în viața mea. Odată m-am ascuns într-o mlaștină, pînă la git, în mocirlă, cu ciinii pe urmele mele. Singurul lucru ce m-a scos de acolo a fost ura. Tata a fost cel care mi-a îndrumat pașii și mi-a arătat calea de urmat. Să bem pentru neșansa dușmanilor noștri.

Ciocniră paharele. Apoi se lăsă tăcere. Și din nou vorbi Gureev.

— N-aș putea să stau într-o vilă ca asta. Parcă aș fi în vacanță, trimițînd mesaje, care nu sînt decît o grămadă de minciuni.

— Nu sîntem mincinoși, replică Zilov gutural.

— Poftim ?

— Am spus : nu sîntem mincinoși ! repetă Zilov cu voce mai tare.

— Perfect, nu te supăra. Singurul motiv pentru care am spus așa, este că eu sînt altfel. Prefer să arunc poduri în aer sau să secer pe oricine se apropie de un pod. Distrugerea unei instalații importante face cît toate rapoartele voastre la un loc. O acțiune de-a lui Busarov la aeroport poate valora cît toate acțiunile voastre dintr-un an.

— Dar cine l-a descoperit pe Busarov, nu noi ? se enervă Zilov.

Gureev nu răspunse. Observă că mersese prea departe, de aceea preferă să tacă. Mai dădură pe git un rînd de votcă și curînd se culcară.

La cinci dimineața, vocea răgușită a lui Gureev răsună :

— Haideți, băieți ! Scularea !

În timp ce Zilov și Gureev se spălau, Leonov pregătea micul dejun. Apoi se așezară cu toții la masă.

— Să destup altă sticlă ? întrebă Leonov.

— Nu, astăzi avem de lucru. Cînd puteți să-mi aranjați o întîlnire cu Busarov ?

— El trebuie să fie deseară la Moscova, spuse Zilov. Cred că ne-ați adus ceva bani, nu-i așa ?

— Nici o grijă, nu i-am pierdut și nici nu mi i-am însușit. Sînt în raniță toți. Puteți să-i numărați. Sînt 250 000. Transmiteți lui Vogel un mesaj că i-ați primit, ca să fie liniștit. V-am adus și cîteva legitimații și formulare cu antet pentru documente de rezervă. Puteam, fie vorba între noi, să ard cu raniță cu tot. Chiar de două ori. Prima dată de partea germană, cînd am dat peste un maior S.S., un grangure de la Berlin care venise să facă inspecția liniilor frontului. Nu fusese prevenit despre acțiunea mea și, cînd și-a băgat nasul în raniță și a văzut o grămadă de bani, și-a ieșit din fire. I-au trebuit două zile ca să afle cine sînt. Din cauza asta era să pierd întîlnirea cu voi. De asemenea, ieri, la Moscova, m-a ridicat o patrulă militară pentru că uitasem să salut pe cineva de pe stradă. M-au ținut vreo două ore cu marșuri și saluturi și pot să spun că n-a fost de loc o glumă. În timp ce defilam, mă gîndeam mereu : ce-ar fi dacă mi-ar deschide ranița ? Ei bine, nu s-au uitat. Aveți un ordin nou de la „Doctor". La sfîrșitul fiecărui mesaj, după ce semnați numele vostru conspirativ, trebuie să bateți patru puncte. Asta va însemna că totul este în ordine și că nu sînteți urmăriți. E clar ?

— Da. Pînă aici e limpede, răspunse Zilov. Altceva mai aveți pentru noi ?

— Da, o să vi se dea niște medalii. Nu ne putem întîlni acum cu dispecerul de la căile ferate care ziceți că lucrează pentru noi, ca să-i dau documentele ?

— Ne putem întîlni, dar nu merg decît eu la întîlnire, pentru că numai cu mine ține legătura.

— Foarte bine. Eu și Leonov o să te așteptăm de o parte.

Gureev voia să se convingă că Zilov mergea într-adevăr la această întîlnire.

Cîteva minute mai tîrziu, căpitanul Bespalov telefona lui Vesenin :

— Vor fi la magazinul de muzică la ora 12. Acolo vom pune mîna pe el. Dar fii precaut. Îl vrem viu.

Magazinul „Muzica" era situat chiar lîngă piață. Avea două intrări : una din stradă, cealaltă dinspre piață. Nu era

niciodată aglomerat, pentru că Moscova era numai la o oră depărtare și în vreme de război puțini oameni cumpărau patefoane și acordeoane.

La 11,30, în spatele tejghelei luară loc doi vînzători noi. Aceștia erau Vesenin și Ciuvihin. Apoi veniră trei cumpărători. Unul, îmbrăcat ca feroviar, trebuia să joace rolul dispecerului pe care Zilov, chipurile, îl recrutase. În sfîrșit, pentru a face ca lucrurile să pară și mai naturale, intrară și două fete, tot după cumpărături.

Gureev și Leonov rămaseră lîngă ușă, iar Zilov se îndreptă spre „feroviar". Cînd să iasă împreună din magazin, Gureev se întoarse să-i urmeze, dar cei doi „cumpărători" care intraseră în magazin o dată cu „feroviarul" erau deja lîngă el. Se aruncară asupra lui și, în cîteva clipe, Gureev se afla cu fața la pămînt. Fu percheziționat, legat la mîini și aruncat într-o mașină.

— Direct la centrală, ordonă Vesenin șoferului.

„Zille" către Saturn

„Am așteptat la locul întîlnirii în fiecare seară. Gureev nu s-a arătat. Ce s-a întîmplat ? Zilov are niște complicații după gripă. Mi-e teamă să chem doctorul. Noaptea are temperatură mare. Curierul n-a venit. Ce facem ? «Zille»".

Saturn *către „Zille"*

„Ne pare rău să aflăm că Zilov este bolnav. Încearcă să obții niște medicamente de la farmacia situată la o anumită distanță de voi. Nu mai așteptați curierul. Ultimul raport al dispecerului a fost de o mare valoare. Recompensează-l cu generozitate. Curînd îți trimitem bani. Întreabă-l dacă trupele s-au deplasate de pe Frontul central. Este foarte important. Poate Busarov să îndeplinească misiunea singur la aerodrom ? Îi vom da tot ce are nevoie. Salutări. «Doctorul»".

„Zille" către Saturn

„Dispecerul informează că mai multe vagoane goale se află în stațiile de pe liniile de tren ce duc spre Extremul Orient. Nu crede că asta are de-a face cu Frontul central. A promis că se informează mai precis. Busarov este de acord să întreprindă singur misiunea, dar vrea instrucțiuni detaliate și echipament. Hotărîți. Nu știu ce să fac. Sînt foarte îngrijorat. Zilov este grav bolnav. I-am cumpărat medicamente, dar nu-i ajută. Sînt desperat. «Zille»".

Saturn *către „Zille"*

„Fii mai puțin desperat și ai mai mult curaj. Să sperăm că Zilov se însănătoșește curînd. În ce-l privește pe Busarov, vei primi ordine în cîteva zile. Salutări. «Doctorul»".

Saturn *către „Zille"*

„De patru zile n-ai raportat nimic. Ce s-a întîmplat ? «Doctorul»".

„Zille" către Saturn

„Zilov a murit în noaptea de 26 iunie [1]. Cadavrul a rămas la vilă pînă în 28. N-am știut ce să fac. M-a ajutat Busarov. Noaptea trecută am luat corpul și l-am lăsat la marginea șoselei. Astăzi am trecut pe acolo cu un taxi și am văzut că corpul dispăruse. Ce să fac ? Răspundeți imediat. «Zille»".

Saturn *către „Zille"*

„Ne exprimăm sincerele noastre condoleanțe. Zilov a murit la datorie, ca un adevărat soldat. Trebuie să fii la fel de curajos; să nu-ți pierzi cumpătul, deși înțelegem prin ce ai trecut. Vei

[1] Moartea lui Zilov a fost inventată pentru a forța *Saturnul* să-i trimită lui Leonov alt partener, unul care să aducă noi instrucțiuni.

primi instrucţiuni detaliate mîine. Totul va lua o întorsătură bună. Ai curaj. «Doctorul»".

„Zille" către Saturn

„Nici o ştire. «Zille»".

Saturn *către „Zille"*

„Te informăm că ţi s-a acordat Medalia de Aur pentru curaj. Zilov a fost decorat post-mortem. Acesta este un semn al preţuirii muncii voastre. Felicitări. Mulţumeşte lui Busarov în numele nostru pentru că te-a ajutat. Noul tău asociat va sosi peste cîteva zile. Va aduce bani pentru tine şi echipamentul necesar pentru Busarov. Informează-ne de locul propus pentru întîlnire. Salutări. «Doctorul»".

„Zille" către Saturn

„Mulţumesc pentru onoarea ce mi s-a acordat. Nu va exista alt om ca Zilov. Întîlnirea ar putea avea loc la gara suburbană Udelnaia, întrucît mi-e greu să părăsesc vila pentru multă vreme. Cel mai bun moment este după ce se întunecă, între orele douăzeci şi unu şi douăzeci şi două. «Zille»".

Saturn *către „Zille"*

„Timpul şi locul au fost acceptate. Vom comunica data mîine sau poimîine. Între timp, odihneşte-te. Nici un contact afară de Busarov. Salutări. «Doctorul»".

Cinci zile mai tîrziu, Leonov s-a întîlnit cu noul său partener, Gusev. Acesta era un bărbat posac, între două vîrste. A fost arestat chiar în ziua sosirii sale.

Jocul a continuat.

PARTEA A TREIA

LUPTA CONTINUĂ

CAPITOLUL 25

Într-o zi, Kleiner, şeful Gestapoului, convocă o şedinţă a personalului. În holul de la etajul doi fu instalată o masă acoperită cu postav verde. Pe ea erau împrăştiate obiectele de preţ aduse de Kravţov.

Curînd se iviră şi cîţiva fotoreporteri şi operatori de cinema. Sosiră şi cadrele. Obersturmbannführerul Kleiner şi un maior în uniformă militară se apropiară de masă. Kleiner luă din buzunar o bucăţică de hîrtie, se uită pe ea şi începu discursul.

— V-am întrerupt de la muncă pentru cîteva minute, ca să luaţi parte la mica noastră ceremonie. În timpul uneia din operaţiile noastre, am confiscat aceste obiecte de la un localnic, care le deţinea ilegal. Valoarea lor este mare, desigur. Vrem să le predăm Fondului sacru de război al Reichului nostru. Kleiner îşi ridică mîna dreaptă şi strigă: Heil Hitler !

— Heil ! Heil ! Heil ! repetă zgomotos adunarea.

Lămpile cu bliţ fulgerară, aparatele de filmat fură puse în funcţiune. Kravţov urmări ceremonia şi cu greu îşi reţinu un zîmbet.

Gestapoviştii se întoarseră în birouri, iar cei doi soldaţi, care-l însoţiseră pe maior, puseră toate bunurile preţioase într-o valiză şi o sigilară cum se cuvine. Maiorul urma să ducă aceste obiecte la Berlin.

În ce-l privește pe Kravțov, acesta fu invitat în biroul lui Kleiner pentru a fi felicitat cu ocazia cooptării lui printre membrii serviciului său. Totodată, Kleiner i-a înmînat suma de 500 de mărci, drept recompensă pentru serviciile aduse.

— Și vă rog să nu vă simțiți ofensat, a adăugat Kleiner, fiindcă astăzi la adunare n-a fost menționat numele dumneavoastră. Continuați cu ceea ce ați început atît de bine. Noi vă vom pune la dispoziție, în acest sens, un grup operativ special compus din cinci oameni. Maiorul Berg, care știe rusește, va fi, formal, șeful grupului. Am spus formal, pentru că, de fapt, dumneavoastră veți fi cel care va conduce toate acțiunile grupului. Grupul se va numi, în mod conspirativ, „Diamant". Vă doresc mult succes !

— Vă mulțumesc, răspunse Kravțov cu modestie. Voi face tot ce depinde de mine.

Babakin era omul din umbră al grupului „Diamant". Dacă nu ar fi fost el, Kravțov nu ar fi cîștigat niciodată încrederea lui Kleiner. În lunile de cînd lucra ca mic comerciant, Babakin reușise să cunoască cîțiva dintre cei care prădaseră orașul în timpul evacuării și-și schimbau lucrurile furate pe aur sau bijuterii. În timpul acelei ierni, grupul „Diamant", cu ajutorul lui Babakin, a executat mai multe operații. Dar nu toate obiectele confiscate erau aduse lui Kleiner. Cea mai mare parte dintre ele, Kravțov le dădea lui Savușkin, iar acesta le plasa apoi lui Hormann. Pe inginer această activitate îl interesa atît de mult, încît, pentru a-l avea pe Savușkin mereu lîngă el, s-a hotărît să-l angajeze oficial în serviciul lui ca interpret și, cîteodată, și ca șofer. Așa a reușit Savușkin să afle că pe aerodromul comandat de Hormann urmau să aterizeze nu mai puțin de șaizeci de bombardiere. A transmis imediat informația la bază. După două zile, pe la ora trei noaptea, Savușkin fu trezit de un zgomot puternic de explozii și bombardamente. În acel moment se afla la locuința lui Hormann. Seara, acesta dăduse un fel de

banchet în cinstea predării comenzii aerodromului și, pentru a putea pleca devreme la Minsk, unde primise o altă însărcinare, îi spusese lui Savușkin să doarmă la el.

În cîteva minute, geamantanele lui Hormann se aflau în mașină. Automobilul demară puternic și se înclină pe o parte pe drumul accidentat către șosea. Hormann își pierdu complet capul și aprinse farurile.

— Stingeți-le ! îi strigă Savușkin în ureche, dar inginerul părea surd; continuă să gonească cu toată viteza, cu farurile aprinse. În cele din urmă, Savușkin reuși să le stingă.

Intunericul se ridica în fața lor ca un zid negru. Hormann apăsă cu piciorul pe frînă, proiectînd geamantanele, ce erau îngrămădite pe bancheta din spate, în capul lor. Înjură și coborî. Savușkin îl urmă. Erau la vreo cinci kilometri de aerodrom. Pe cer huruiau avioanele, exploziile se succedau una după alta. Dar, acum zgomotul era surd și semăna cu tunetul unei furtuni din depărtare.

— Este destul de rău, Woldemar, spuse cu tristețe Hormann. Cît se poate de rău. Trenul care transporta tunurile antiaeriene pentru aerodrom, cu cinci zile în urmă, n-a mai ajuns la destinație. Sau au fost însușite de vreun comandant neamț, pe drum, sau au fost capturate de partizani.

Savușkin nu răspunse. Se prefăcu că este prea înspăimîntat ca să se mai poată gîndi la ceva.

Își continuară drumul.

Se luminase bine de ziuă cînd, în sfîrșit, se aflau la Minsk.

Au dus imediat geamantanele la un hotel. Hormann, desfăcînd o sticlă cu romul său favorit, spuse :

— Tu, Woldemar, rămîi la mine. Aici sîntem într-un oraș mare și o să facem afaceri bune. Eu am primit aici un post foarte important.

Încetul cu încetul, Savușkin află că Hormann fusese numit

director tehnic al tuturor construcţiilor de apărare din Bielorusia.

— Ai documente în regulă, maşina mea la dispoziţie, eşti în serviciul meu, ai tot ce-ţi trebuie pentru ca să te ocupi de afaceri. La Gomel, la Borisov, la Vitebsk, la Minsk poţi găsi lucruri bune. Vom avea mulţi bani. Înţelegi ?

Astfel, zona unde trebuia să fie construită viitoarea linie de apărare fusese definită. Savuşkin îşi dădu seama că se găsea în pragul unei operaţii majore şi era gata să rişte totul pentru succesul ei.

CAPITOLUL 26

Instruirea agenţilor, pentru a fi trimişi la scară mare în teritoriul sovietic, a fost începută către sfîrşitul iernii. Prizonierii de război sovietici erau aduşi la centrala *Saturnului* din cîteva lagăre, unii dintre ei chiar din Polonia şi Germania. Agenţi speciali ai Abwehrului erau trimişi în lagăre să efectueze trierea preliminară. Către sfîrşitul lunii martie, Androsov găsi că nu mai putea să facă faţă singur şuvoiului permanent de prizonieri. I-a fost dat ca ajutor Rudin.

Toţi cei care treceau prin faţa lui Rudin, de dimineaţa pînă seara, aveau ceva josnic în ei. Acesta era, în primul rînd, factorul determinant care-i aducea la *Saturn*. Şi, totuşi, cu toată aparenţa, se deosebeau mult unul faţă de altul. Puţini erau cei care considerau josnicia lor o calitate. Cei mai mulţi căutau să atenueze gravitatea crimelor comise. Un prizonier putea protesta cinstit că era considerat informator, fără ca să fi făcut ceva de reală valoare pentru Germania. Şi acest tip varia. Unii deveneau cinstiţi pe neaşteptate, cînd descopereau natura serviciului ce li se oferea. Ei refuzau categoric orice propunere pentru că se temeau de urmări. Astfel, Rudin descoperea că unii nu erau numai ticăloşi, ci şi laşi. Alţii făceau pe muţii, în scopul obţinerii unui serviciu uşor. Apoi existau cei care nu s-ar fi dat în lături de la nimic, dacă preţul era bun. Specia cea mai rară era duşmanul ideologic convins al sistemului sovietic. Într-un cuvînt, fiecare faţă nouă era o încurcătură nouă. De

14 c. 114

felul cum era revolvată, un om era trimis ori în teritoriul sovietic, ca agent al Serviciului de spionaj german, ori înapoi în lagăr.

Rudin își dădea toată osteneala să trimită cît mai mulți oameni incapabili la școala de spionaj. Totuși, trebuia să fie prudent, deoarece oamenii erau verificați și reverificați la școală.

El prezenta un raport oral și o scurtă referință pentru fiecare om pe care-l accepta. Aceste date le dădea lui Babakin, care apoi le trimitea lui Martov, iar de la el luau drumul Moscovei. Dar Rudin a făcut și mai mult: a încercat să descopere nu numai identitatea diverșilor agenți, ci și misiunile cu care erau trimiși în teritoriul sovietic, locul și timpul cînd trebuia să treacă frontiera. Pentru a face acest lucru avea nevoie, într-un fel sau altul, de Vogel. Trebuia să facă totul să se apropie de el. Dar chiar de la început a făcut o greșeală care ar fi putut fi evitată dacă Androsov nu l-ar fi descris pe Vogel ca încarnarea nazistului tipic. Prima tatonare pe care o făcu a fost încercarea de a-l flata.

— Dumneavoastră faceți aici o treabă extraordinară și mă surprinde că nu vi s-a acordat un grad mai mare, îi spuse Rudin.

Vogel îl privi cu atenție și replică :

— Gradul nu este nimic mai mult decît un adaos la numele unei persoane. El nu-i sporește inteligența. Zîmbi rece. Uneori îi scade din valoare, dacă se întîmplă să nu-l onoreze cum trebuie.

— Dar aici sînt oameni care lucrează mai puțin și au grade mai mari. Nu pot să pricep.

— Într-o afacere ca a noastră, jucătorul face socoteala după ce jocul s-a terminat, răspunse Vogel cu gravitate. Iar în acest joc generalii și agenții au șanse egale. Succesul este determinat de capacitatea fiecăruia în parte.

Rudin observă, atunci, că Vogel nu era chiar așa cum îl descrisese Androsov.

În seara aceea rula un film pentru cadre, cu vădită intenție de a le spori cunoștințele despre Rusia. Filmul era un ghiveci sentimental, chipurile despre Ceaikovski. Rudin descoperi că stătea lîngă Vogel, care de la primele secvențe începu să comenteze filmul cu violență. Pe la jumătatea filmului, îi atinse mîneca lui Rudin și șopti :

— Cu tot farmecul Sarei Leander, nu credeți că ar fi mai plăcut să petrecem seara la aer curat ?

— Sînt cu totul de acord.

Părăsiră clădirea și se îndreptară spre centrul orașului. Era o noapte caldă, de primăvară, cu un cer negru, catifelat, plin de stele. Pe străzi nu era suflare de om, singurul sunet care se auzea fiind zgomotul surd al cizmelor soldaților.

Patrulele îi opreau ici și colo, luau poziția de drepți și se grăbeau să plece, îndată ce descopereau cine erau.

— Sînt sătul de toată această vigilență, spuse Vogel după ce îi acostă încă o patrulă. Să mergem în parc. Acolo am o bancă favorită.

Curînd stăteau lîngă un mic lac artificial, sub un pin înalt, care scîrțiia în bătaia vîntului.

— Îmi place să ascult cum trosnește acest copac, începu Vogel. Pare că scîrțiie de bătrînețe, dar privește cît de puternic este. Există mulți bătrîni ca el. Ei supraviețuiesc multor oameni mai tineri, dar ei scîrțiie și gem, încît oricine poate să vadă cît de bătrîni sînt și-i respectă. Apoi întrebă fără a face pauză : Ce părere aveți despre film ?

— Prea multe nu sînt de spus. Personal, cred că a fost îngrozitor.

— De ce ?

— Păi, un film despre Ceaikovski este un film despre Rusia. Se pare că regizorul nu-l cunoaște nici pe Ceaikovski, nici Rusia. De aceea a recurs la aceste nimicuri sentimentale. Ce importanță are dacă Ceaikovski a fost fericit în viața personală sau nu ? Ce contează, este muzica sa.

— Sînt de acord. Munca noastră este în unele privințe ca în acest film. Acționăm în Rusia, dar nu ținem seama de condițiile ei specifice. Ca să vă spun adevărul, încă nimeni nu știe care sînt ele.

Rudin nu spuse nimic.

— Sper că nu vă deranjez dacă vă pun o întrebare ?

Rudin dădu din cap.

— De ce ați venit la noi ?

— Există multe motive, răspunse Rudin cu ușurință, dar împrejurările au grăbit procesul principal.

— Totuși, sînteți german și trebuie că vă vine greu să vă supuneți lui Androsov.

— Nu, nu-mi e greu, deși este un om care a venit la dumneavoastră, într-o bună măsură, în anumite împrejurări.

— Da, cunosc cazul lui.

— Cred că Androsov este demn de încredere.

— Este, dar mă întreb ce s-ar întîmpla cu el dacă s-ar schimba împrejurările.

— Care împrejurări ? întrebă Rudin, străduindu-se să-și ascundă orice gest care ar fi putut însemna curiozitate.

— Cursul războiului, de exemplu.

— Nu. Dincolo nu poate spera la nimic. Singurul lucru ce-l poate aștepta de partea cealaltă este plutonul de execuție.

— Sînteți căsătorit ? întrebă Vogel.

— Nu.

— Eu sînt, spuse Vogel pe gînduri, și nu-mi place să trăiesc despărțit de soție.

— De ce nu aranjați să vină aici ? Cred că vi s-ar permite, nu ?

Vogel rămase copleșit.

— Cum aș putea ? Soția nu știe în ce condiții lucrez eu aici. Azi am primit o scrisoare de la ea. Îmi spune să nu întîrzii prin baruri, așa cum am făcut la Paris. Vogel chicoti. Puteți să vă imaginați care este impresia ei despre viața de aici ! Ea a crescut într-o familie în care i se servea cafeaua de dimineață la pat.

— Este dintr-o familie de oameni bogați ?

— Foarte bogați. Cînd ne-am căsătorit, toți prietenii mei considerau că sînt norocos. Așa am crezut și eu. Știți ce cred acum ? În timp de război toți sînt egali, iar bogatul suferă mai mult decît săracul. Renata n-ar supraviețui lipsurilor. Astfel de oameni sînt în mod tragic nepregătiți pentru dezastru.

— Ce fel de dezastru ar putea să existe ? Nu sîntem pe linia frontului. În cele din urmă vă veți întoarce acasă și veți trăi fericit tot restul vieții. Și veți servi în fiecare dimineață cafeaua la pat. Sună minunat, desigur.

Vogel se întoarse spre Rudin și-l scrută atent. Apoi spuse :

— Cred în führerul nostru și în armata germană. Dar, întrucît sînteți numai pe jumătate german, nu veți înțelege niciodată credința noastră în führer.

— De ce nu ? întrebă Rudin cu o voce rănită. Cînd m-am predat, eram gata să înfrunt orice risc, pentru același motiv.

— Vă cred, încuviință Vogel încet și adăugă apoi cu voce brutală: Dar noi vom merge cu führerul pînă la capăt, în timp ce dumneavoastră ați putea să blestemați ziua cînd ați început să lucrați pentru el. Vă rog să nu protestați. Vorbesc sincer și n-am nimic personal împotriva dumneavoastră.

După o pauză, Rudin zise :

— Și mie-mi place să fiu sincer. Am încredere deplină în victoria puternicului Reich și niciodată n-am avut un singur gînd despre vreun dezastru posibil. Nu știu de ce, dar dumneavoastră erați singura persoană de aici cu care mi-ar fi plăcut să fiu prieten. Iar acum, dumneavoastră să fiți cel care să-mi spună... Nu vă puteți imagina...

— Cred că m-ați înțeles greșit, îl întrerupse Vogel repede, pentru a-l împiedica pe Rudin să vadă cît de neliniștit era. Spun drept că mi se pare ciudat ca un om abia venit în rîndurile noastre să mă suspecteze, pe mine, membru al Partidului Național Socialist din 1935, ofițer de încredere și cu experiență al Abwehrului ! Eu neloial ! Nu sună nostim, domnule Kramer ? Vogel se sculă de pe bancă. Să mergem acasă, am să vă servesc cu niște coniac franțuzesc minunat.

— Sînt totdeauna gata pentru un pahar de coniac, replică Rudin vesel.

Vogel avea două camere lîngă biroul său, într-o clădire de piatră cu un etaj, atașată școlii de spionaj.

Trecură pe lîngă santinela de la școală. O altă santinelă stătea la intrarea în stația de radio. Radiotelegrafistul de ser-

viciu moțăia la unul din emițătoarele care erau înșirate de-a lungul pereților. La vederea lui Vogel, sări în picioare.

— Stai, stai, Willi, zise Vogel amabil. Este ceva urgent?

Omul se uită la ceasul de perete și răspunse :

— Primul contact radio va începe peste o oră și douăzeci și trei de minute.

— Cine-i de serviciu la noapte ?

— Grupa lui Maxfeld.

— Bine !

Vogel descuie ușa de fier, o deschise larg și zise :

— Vă rog !

Trecură printr-o încăpere care, evident, era camera de lucru. În ea se aflau: un birou mare, două seifuri și un dulap. Ușile dulapului erau sigilate în trei locuri. Trecură în camera a doua, mai mică, care era ocupată pe jumătate de un pat vechi de mahon. Pe masa rotundă, acoperită cu o față de masă brodată, era o fotografie mare a unei femei tinere și frumoase.

— Aceasta este Renata mea, explică Vogel cu încîntare, în timp ce lua o sticlă și două pahare de pe un scrin.

Se așezară la masă și Vogel turnă băutura.

— Pentru a clarifica situația, propun să bem întîi pentru victoria germană.

Bău paharul pînă la fund.

Rudin sorbea cu înghițituri mici.

— E grozav ! spuse Rudin cu respect.

— Țineți legătura cu mine, domnule Kramer, și veți bea deseori așa ceva în primăvara aceasta. Mi-am adus toată provizia de la Paris.

Al doilea pahar îl toastară pentru soarta care i-a unit într-o cauză sacră; apoi continuară conversația lor.

— Știți, nu pot să-mi imaginez altfel de muncă în afara serviciului de informații. Nici nu știți cît de norocos sînteți, domnule Kramer. Sînteți un om inteligent și trebuie să ajungeți

să iubiți această muncă. Chiar acolo, în spatele acelei uși este centrul nostru de comunicații. Cînd ești acolo, cu toate transmițătoarele țîrîind, începi să simți că asculți exact bătaia inimii Rusiei. Agenții pe care-i trimitem dincolo nu sînt totdeauna ceea ce ar trebui să fie, dar ei încearcă tot ce pot. Cred că și cel mai prost agent, dacă reușește să se instaleze în teritoriul inamic, este o pereche de ochi în plus și depinde de noi ca să-i facem mai buni. După mine, ca să ajungi un bun agent, trebuie numai să lucrezi. Luați, ca exemplu, unul dintre oamenii noștri de la Moscova. Are numai vreo douăzeci de ani și locuiește la rude. De două ori a fost respins la examen. Toți credeam că este un om fără perspectivă. Dar, am avut nevoie de oameni și, în cele din urmă, a fost trimis în misiune. Nu pot să vă spun cîtă bătaie de cap ne-a dat în prima lună. Nu reușea să îndeplinească nici o singură însărcinare. Apoi a început să trimită informații interesante despre viața din Moscova. Descria magazinele, gările, teatrele și așa mai departe. Și, deși nu ne-a trimis nici o informație concretă, rapoartele sale sînt foarte utile. Amiralul Canaris spunea că trebuie să-i dăm un premiu. Chiar ieri a trimis o descriere a vieții din blocul unde locuiește. La prima vedere nu interesează Cartierul general, dar are cîteva puncte folositoare. De exemplu, raportează că blocul este pe jumătate nelocuit și că oamenii spun că este destul de greu să obții aprobarea de intrare în Moscova. Asta înseamnă că Kremlinul se teme că ar putea pierde orașul și nu dorește să fie supraaglomerat. Nu prezintă asta interes ?

— Desigur, fu de acord Rudin. Chiar și numai faptul că ai nevoie de o autorizație ca să intri în Moscova și este de mare valoare.

— Ei, vedeți ?! spuse Vogel surescitat, turnînd iar coniac în pahare.

Băură, iar Vogel continuă :

— Nu puteți să vă închipuiți cît de multă putere și energie am irosit pentru ca să dovedesc că acesta este un agent valoros ! Müller mi-a spus deja, de trei ori, să-l azvîrl la lada cu gunoi, dar am reușit să rezist.

— Ce vreți să spuneți ?

— Asta înseamnă că nu mai este folositor la Secția întîi și să-l transferăm la Secția a doua. Să-i dau o sarcină de sabotaj și, dacă îl prinde, îl interesează. Așa propunea Müller, dar de cînd cu infiltrarea la scară de masă și-a schimbat părerea. Müller este denumit poetul Secției a doua, dar nu trebuie să disperăm. Atîta timp cît este Sombach aici, adevărata muncă de spionaj va continua.

Era după miezul nopții cînd Rudin plecă, în sfîrșit, din camera lui Vogel, foarte încîntat de întorsătura ce o luaseră lucrurile.

CAPITOLUL 27

Kravțov se afla într-o situație foarte delicată. Cînd se discutase, inițial, planul activității grupului lui Martov, se propuseseră mai multe variante prin care să atragă interesul Gestapoului asupra sa. Una dintre acestea era „Munca în rîndul tineretului din teritoriul ocupat".

Kravțov jucase această carte cu ocazia primei întîlniri cu Kleiner. Acesta din urmă a apreciat propunerea lui Kravțov ca fiind interesantă.

Gestapoul a hotărît deschiderea unui club pentru tineret, iar Kravțov a fost numit organizator. Aceasta se petrecea în perioada în care Martov hotărîse să i-l trimită în ajutor pe Dobrinin, devenit disponibil prin „dezintegrarea" detașamentului de partizani Zadvinski. El a fost „recrutat" ca agent de către Kravțov și trimis să lucreze la club. Analizînd situația de fapt, și-au propus ca primă sarcină să cunoască tinerii. Dobrinin a sugerat să se organizeze o serată urmată de dans. Experiența pe care o acumulase în timpul cînd fusese instructor într-o tabără de pionieri îi putea fi de folos.

Kleiner a aprobat planul lui Kravțov și i-a spus că va trece și el pe la club, dar neoficial.

Sîmbăta următoare clubul tineretului era ticsit. Un fonograf și o mulțime de plăci cu muzică de jazz, împrumutate de la clubul ofițerilor, constituiau atracția principală.

Cînd sosi Kleiner, în haine civile, nici unul dintre tinerii prezenţi la dans în seara aceea nu bănuia cine era acest bărbat înalt şi impunător. Kleiner l-a căutat cu privirea pe Kravţov şi i-a făcut semn să se îndrepte spre uşă.

Ajunşi în stradă, au dat colţul şi s-au oprit.

— Magnific, spuse Kleiner. Atît de mulţi tineri au venit din prima seară! Nici nu credeam că sînt atîţia în tot oraşul. Îţi mulţumesc, herr Konopliov. Fixează încă o asemenea serată pentru sîmbăta următoare, iar eu voi aduce şi cîţiva reporteri. Mîine îmi vei raporta cum a decurs serata.

Kleiner dădu mîna cu Kravţov şi se îndreptă spre maşină.

Cînd Kravţov se reîntoarse la club, tinerii se mutaseră din sala de dans în sala de conferinţe, unde se desfăşura un concurs gen „cine ştie cîştigă". Se aşeză în ultimul rînd.

— Atenţiune, atenţiune! strigă Dobrînin de pe scenă. Urmează a treia întrebare: Cine au fost Minin şi Pojarski? De ce li s-a ridicat un monument în Piaţa Roşie? Aveţi un minut de gîndire. Se uită la ceas şi se îndreptă spre culise.

„Este nebun" se gîndi Kravţov, regretînd că nu a verificat mai înainte întrebările lui Dobrînin. Acum însă nu se mai putea face nimic, întrebarea fusese pusă. În sală se auzea un murmur continuu, în timp ce băieţii şi fetele se consultau. În sfîrşit, cineva ridică mîna în semn că este gata să răspundă.

Dobrînin se îndreptă spre marginea din faţă a scenei şi spuse:

— Să ascultăm răspunsul.

Un tînăr blond, ciufulit, cu ochelari, se ridică şi vorbi cu o voce gravă, ca şi cum ar fi răspuns la şcoală:

— Evenimentul s-a petrecut în secolul al XVII-lea. Invadatorii polonezi năvăliseră în Moscova. Minin şi Pojarski, care erau din Nijni-Novgorod, au lansat un apel în vederea creării unei gărzi naţionale pentru salvarea Rusiei şi a Moscovei. Au alcătuit o armată mare şi au mărşăluit spre Moscova, apărînd-o de polonezi. Iată de ce li s-a ridicat acel monument.

— Răspunsul este exact. Cum te numeşti?

— Kostia.

— Cinci puncte pentru Kostia. Acum urmează întrebarea a patra.

Kravţov avea senzaţia că stă pe o bombă cu efect întîrziat. Totuşi, pe măsură ce concursul înainta, începea şi el să se relaxeze. Dobrînin punea tot felul de întrebări şi mai mult de jumătate dintre ele priveau date, nume şi evenimente din istoria Germaniei. Este drept că nu prea se cunoşteau răspunsurile la aceste întrebări, dar era cineva vinovat de acest lucru?

Cînd concursul luă sfîrşit, Kravţov îşi recăpătă buna dispoziţie. În aplauzele întregii asistenţe, el înmînă blondului cu ochelari premiul I, un baton de ciocolată şi Mein Kampf[1] — opera lui Hitler, pentru că răspunsese la şapte din cele zece întrebări.

Apoi dansul începu din nou şi toată lumea trecu în sala cealaltă.

Dimineaţa următoare, Kleiner l-a convocat pe Kravţov în biroul său.

— Ei, cum a mers serata?

— Nu tocmai cum aş fi dorit eu, răspunse Kravţov, gîndindu-se că poate cineva îi raportase deja. Concursul a fost foarte instructiv. Căpşoarele acestor tineri sînt încă pline de propaganda comunistă şi de prostiile învăţate la şcoală. Mai este mult de muncit cu ei şi nu va fi o treabă uşoară.

Kleiner simţea că-i creşte inima.

— Aşa este. Mi s-a raportat deja. Spune-mi, acesta este un joc popular în Rusia?

— Da, şi este un mijloc foarte bun de a cunoaşte gîndurile oamenilor. De fapt, este un soi de interogatoriu camuflat sub forma acestui joc.

— Foarte interesant. Kleiner tăcu o clipă, apoi adăugă: Aş vrea să cunoşti care sînt planurile noastre cu privire la aceşti tineri. Trebuie să-i pregătim pentru a fi trimişi în Germania la muncă. Deja am primit filme germane pentru a le prezenta în mod regulat. Vom ţine şi conferinţe despre modul de trai din

[1] Lupta mea.

Germania. În același timp, vrem să pregătim un grup de vreo sută de tineri dintre cei mai destoinici, pentru a forma un detașament special subordonat Gestapoului. Ai ascultat ultimele știri din Caucaz ?

— Nu.

Pe Kravțov îl șocă puțin cele ce avea să audă.

— Se spune că un grup de partizani capturați a fost executat de un detașament format din localnici. Poți lesne să-ți imaginezi de ce Berlinul consideră acest lucru ca fiind de cea mai mare importanță. Kaltenbrunner mi-a telefonat în mod special ca să-mi spună asta. Cred că ar fi nimerit să începi alegerea celor mai destoinici băieți pentru a ne forma propriul nostru detașament.

— Mi-e teamă că nu sînt cel mai potrivit pentru această treabă, spuse Kravțov, cu o pripeală exagerată, și continuă să explice : Întrucît eu sînt rus, băieții nu vor avea încredere deplină în mine.

Kleiner îl privi cu uimire.

— Pare ciudat, herr Konopliov. Nu cumva lucrurile stau tocmai invers ? Dumneata ești singurul om de aici care le poate vorbi tinerilor. Serata de ieri este o dovadă grăitoare. Așa că, în loc să te pierzi cu firea, încearcă să muncești ca unul care urmează să primească o medalie din Germania.

— Evident, voi face tot ce-mi stă în putință.

— Am încredere în dumneata, herr Konopliov, spuse Kleiner cu un aer solemn.

Tot restul zilei, Kravțov a fost neliniștit. Pe de o parte, cîștigase prestigiu în cadrul Gestapoului, iar rapoartele sale cu privire la planurile și acțiunile acestuia erau de o mare importanță pentru Martov. Pe de altă parte, urma să ia parte la acțiunile sîngeroase ale Gestapoului. I se părea că nu există nici o ieșire. „Va trebui să fug din oraș", își zicea el mereu.

În seara aceea, Kravțov și Dobrînin se întîlniră în grădina casei. Dobrînin nu era de acord cu starea depresivă a lui Kravțov. El bănuia că, totuși, exista o ieșire, deși nu putea preciza nimic concret.

— Toți acești tineri sînt, la urma urmei, crescuți în anii puterii sovietice, spuse el, înfierbîntîndu-se; pur și simplu le spui ce au de făcut și nici unul nu se va duce în Germania sau să se înscrie în detașamentul de execuții.

În noaptea aceea au pregătit pentru Moscova un raport detaliat asupra acestei situații. Au fost prezentate ambele puncte de vedere : cel al lui Kravțov — de a pleca din oraș — și cel al lui Dobrînin — de a încerca să submineze proiectul Gestapoului din interiorul său.

Dimineața, Kravțov a dat raportul lui Babakin, spunîndu-i că este urgent.

Douăzeci și patru de ore mai tîrziu, avea răspunsul lui Martov.

„Nici nu poate fi vorba de părăsirea orașului. Ca și pînă acum, informațiile despre Gestapo sînt de cea mai mare importanță. Faceți tot posibilul să rezolvați această situație critică. Găsiți vreo 10-12 tineri de încredere și dați numele și adresele lor legăturii voastre cu Comitetul de partid ilegal. Comitetul de partid va desfășura cu ajutorul lor o muncă de instruire în rîndul celorlalți. Planificați cîteva activități sociale și arătați-le tinerilor care sînt adevărații susținători ai clubului. Aveți grijă să asigurați prezența mai multor gestapoviști la fiecare dintre activitățile voastre sociale, consultați-i în tot ce întreprindeți, obțineți aprobarea lor, lăsați-i pe ei să dea instrucțiuni, astfel ca să nu vă faceți voi răspunzători pentru nimic. Noroc și toate cele bune. Martov".

Kravțov citi mesajul în drum spre clădirea Gestapoului, unde urma să primească, în ziua aceea, o medalie.

Ceremonia a avut loc în biroul lui Kleiner. La ea luau parte un reprezentant al armatei, un colonel, purtător al Crucii de Fier, șefii de compartimente, precum și cîțiva fotografi și ziariști.

Kleiner vorbi primul. În discursul său se referi, fără modestie, la serviciul pe care-l conducea. Apoi vorbi despre Ges-

tapo în general, despre sarcina sa, „cea mai dificilă în comparaţie cu celelalte instituţii victorioase ale führerului". Îşi exprimă regretul că încă mai erau unii care nu înţelegeau acest lucru şi se uită semnificativ la colonel.

— Problema noastră cea mai mare în Rusia, o ţară care a fost coruptă de comunişti, este de a găsi, în populaţie, sprijin faţă de ideile nobile ale Germaniei. Sînt mîndru să vă spun, astăzi, că unul din angajaţii mei ruşi, herr Konopliov, este decorat pentru serviciile aduse Germaniei.

Colonelul se îndreptă spre masă. În mînă purta o cutie albastră, în care se afla medalia.

— Herr Konopliov, faceţi un pas înainte, spuse Kleiner.

Kravţov înaintă.

— Îţi înmînez această medalie din partea armatei, începu colonelul cu o voce aspră şi monotonă. Mărturisesc că o fac cu o deosebită plăcere. Înaltul comandament îţi mulţumeşte pentru cadoul valoros ce l-ai făcut, iar gratitudinea lui este exprimată prin această medalie. Te felicit, şi sper că armata a cîştigat în dumneata un ajutor de nădejde în toate acţiunile sale dificile.

Îi strînse mîna lui Kravţov şi-i prinse medalia pe piept. Toată lumea aplauda, iar fotografii îl fotografiau.

— Doriţi să spuneţi ceva ? întrebă Kleiner.

— Da, aş dori să spun cîteva cuvinte. Kravţov părea mişcat. Mă simt puţin stînjenit, spuse el. În comparaţie cu toţi cei de faţă, am făcut atît de puţin şi acum mi se acordă o medalie. Doresc să spun că înţeleg acest gest ca un merit pentru munca făcută şi, în acelaşi timp, ca un împrumut ce trebuie răsplătit printr-o activitate viitoare şi mai bună.

Micul său discurs a avut succes. Toată lumea a aplaudat îndelung.

— Herr Konopliov, spuse Kleiner, va primi acum o nouă şi importantă misiune. Îi doresc să aibă tot atît de mult succes în aceasta, cum a avut şi în cea precedentă.

Ceremonia luă sfîrşit. Fotografii îşi stinseră bliţurile. Şefii de compartimente se îndreptară spre birourile lor. Colonelul plecă, iar Kleiner rămase singur cu Kravţov.

— Discursul dumitale nu numai că a fost bun, dar a nimerit şi la ţintă. Da, este un împrumut. Aici Kleiner ridică degetul. Şi aş vrea să reţii un lucru, şi anume că voi ţine minte totdeauna acest angajament.

— Vă asigur că şi eu voi ţine minte, spuse Kravţov zîmbind.

CAPITOLUL 28

Seara pe care Rudin și Vogel au petrecut-o împreună a contribuit mult la îmbunătățirea relațiilor dintre ei. Vogel a început să-l consulte pe Rudin în diverse probleme legate de agentură și, în cele din urmă, acesta deveni un fel de consilier al său.

De exemplu, o dată a fost sculat cu noaptea în cap de către un trimis al lui Vogel și dus la camera radistului. Cînd a ajuns aci, Vogel l-a întîmpinat plin de veselie și i-a spus :

— Ei, dar arăți ca o epavă. Ia loc. Am să-ți dau ceva care o să te mai trezească. Agentul despre care ți-am vorbit ne-a trimis o informație extrem de valoroasă. A recepționat ordinul pe care l-am dat tuturor agenților de a descoperi locuri importante unde să se comită sabotaje.

Rudin citi mesajul pe care i-l înmînă Vogel. „În legătură cu ordinul «Unu plus doi», sugerez următoarele : locuiesc exact vizavi de clădirea Comitetului sovietic pentru radio. Fereastra mea dă spre o încăpere mare, situată la etajul doi. Aceasta aparține unei persoane importante. Biroul său se află chiar la fereastră. Îmi va veni foarte ușor să-l împușc. Ce părere aveți ? Marat".

— Ce zici de asta ? întrebă Vogel.

Lui Rudin îi dispăru somnul pe loc. Mintea îi lucra cu repeziciune.

— Nu cumva are imaginația prea bogată ? întrebă Rudin.

— S-ar putea.

— Şi dacă acea „persoană importantă" se dovedeşte a fi un simplu contabil? Merită oare cu adevărat să-şi rişte agentul nostru viaţa pentru el? La urma urmei, poliţiei nu-i va fi greu să constate de unde s-a tras.

— De acord cu tine.

— Dacă, totuşi, trebuie făcut ceva, cred că ar trebui să întreprindem o acţiune de mai mare amploare. De ce să nu aruncăm în aer întreaga clădire? Dacă agentul locuieşte peste drum, nu-i va fi prea greu să facă asta.

— Nu prea se pricepe la astfel de acţiuni.

— Daţi-i instrucţiuni precise.

— Ar lua prea mult timp şi Müller nu ar fi de acord cu întîrzierea. Nici nu-ţi imaginezi ce emoţionat era cînd am primit radiograma. Nimeni nu-l poate determina să-şi schimbe gîndul şi precis vom pierde ocazia. Gîndeşte-te numai la locul unde se află: chiar peste drum de Comitetul sovietic pentru radio. Dacă ar fi fost un agent bun, pînă acum şi-ar fi făcut cîţiva prieteni printre salariaţii Comitetului sovietic pentru radio. Nu, Marat nu este bun de aşa ceva.

— Eu susţin, totuşi, că ar trebui să arunce clădirea în aer, repetă Rudin. Comuniştii pot ţine în secret faptul că o persoană importantă a fost ucisă. Dar aşa, se va produce o explozie puternică în însăşi inima Moscovei, la Comitetul pentru radio. Chiar dacă pagubele nu vor fi prea mari, toată Moscova va vorbi despre asta. Efectul moral va fi uimitor.

În timp ce vorbea, Rudin ştia că Starkov va fi informat asupra acestei chestiuni mai înainte ca Marat să poată trece la acţiune. Şi nu era prea greu să fie descoperit.

Vogel tăcu o clipă, apoi zise:

— Cred că ai dreptate. Deschise un bloc-notes şi începu să redacteze răspunsul pentru agent. Voi încerca să-l conving pe Müller, spuse cînd termină de scris şi întinse carnetul operatorului, fără să-i mai arate lui Rudin ce a scris.

Rudin se întristă. Bănuia că nu doar pentru atîta lucru fusese sculat în toiul nopţii, mai ales că în problema respectivă nu era vorba de cunoştinţe speciale legate de Uniunea Sovietică.

— Asta e tot? întrebă el cu răceală în glas.

— Nu, Kramer, nu este tot, răspunse Vogel cu subînţeles. Aş fi putut să-l opresc pe Marat de la sinucidere şi fără efortul tău. Altceva vreau să te întreb.

Luă un dosar şi scoase de acolo o radiogramă, apoi continuă:

— Iată despre ce este vorba. Unul dintre agenţii noştri, care a reuşit să se angajeze ca muncitor la reconstrucţia muzeului din Iasnaia Poliana, zice că a recrutat un „prorab" de la căile ferate. Vrei să-mi spui ce înseamnă acest cuvînt?

— Înseamnă un fel de maistru care se ocupă cu supravegherea unui grup de muncitori şi a muncii depuse de aceştia.

— Mulţumesc, Kramer. Acum poţi să te duci înapoi la culcare. Scuză-mă că te-am trezit din somn, dar aveam nevoie de sfatul tău.

Imediat ce se înapoie în cameră, Rudin se apucă să scrie raportul către Martov. În dimineaţa următoare, la 11,30, Babakin îl codifică. Martov l-a primit la 12,10, iar la 12,50 raportul se afla pe biroul lui Starkov din Moscova. La ora 13,30, două echipe ale securităţii primiră misiunea să-i supravegheze pe cei doi agenţi.

CAPITOLUL 29

Kravţov făcea tot ce depindea de el pentru a sabota acţiunile Gestapoului în rîndul tineretului. Numărul celor care veneau la adunări era din ce în ce mai mic. Ultima adunare cu tinerii care doreau să meargă în Germania a trebuit să fie amînată, pentru că nu veniseră decît patru băieţi, dar şi aceştia s-au făcut nevăzuţi cînd şi-au dat seama că nu mai erau şi alţi amatori. Această acţiune fusese pusă la cale de Comitetul de partid ilegal, iar tinerii selectaţi de Kravţov şi Dobrinin nu au înşelat aşteptările.

Kleiner a ordonat imediat o verificare la zece adrese, pentru a vedea de ce nu veniseră tinerii la adunări. La nouă dintre ele nu a fost găsit nici un tînăr. Unul plecase să-şi viziteze unchiul, altul se dusese după cartofi într-o regiune învecinată etc. Într-un cuvînt, dispăruseră toţi. Din zece, unul singur a fost găsit, dar şi acesta avea „febră tifoidă".

Kleiner i-a convocat pe hauptsturmführerul Berg, care răspundea de munca cu tineretul, şi pe Kravţov.

— Credeţi într-adevăr că acestea sînt motivele : cartofi, unchi şi febră tifoidă ? întrebă Kleiner cu un ton aspru.

Maiorul Berg dădu din umeri.

— Este foarte posibil.

— Dar nu credeţi că este foarte posibil ca şi comuniştii să lucreze chiar sub nasul dumneavoastră ? se aplecă el peste birou.

Berg tăcu.

— Ce părere aveți, herr Konopliov ? întrebă Kleiner cu același ton rece.

Kravțov se ridică.

— Cred că suspiciunile dumneavoastră, herr obersturmbannführer, sînt juste.

— Interesant ! Și, mă rog, de ce credeți asta ?

— Pentru că nu pot găsi altă explicație.

— Logic. Foarte logic, făcu o grimasă Kleiner. Vă felicit, domnilor. Comuniștii trebuie să vă fie recunoscători pentru miopia și stupiditatea dumneavoastră. Va trebui să verificăm mai profund activitatea pe care o desfășurați. Să-mi prezentați fiecare cîte un raport al întregii activități. Vă avertizez că această rușine nu va rămîne nepedepsită. Dumneata, Berg, poți pleca, iar dumneata, Konopliov, mai rămîi o clipă. Dacă ai ști cîte speranțe îmi pusesem în dumneata, continuă el cînd rămaseră singuri. Dumneata, mai mult ca oricine, trebuia să simți imediat că aici este mîna comuniștilor. Dumneata cunoști metodele lor. Pare foarte suspect, herr Konopliov, că n-ai făcut-o.

— Herr obersturmbannführer, protestă Kravțov cu blîndețe, eram sigur că nu a mai rămas nici urmă de comunist pe aici după un an de ocupație.

— Nu va mai rămîne mult timp, bătu Kleiner cu pumnul în masă. Nu va mai fi nici urmă de ei. Îți garantez. Dar treaba asta cu tineretul este opera lor. Sînt sigur de asta.

— La început, spuse Kravțov calm, au răspuns chemării noastre foarte mulți tineri. Dar a fost de ajuns să se strecoare printre ei cîțiva tineri influențați de propaganda comunistă, ca să submineze întreaga campanie.

— Nu te necăji, vom pune mîna pe ei în timpul raziei noastre. O să le pară rău. Kleiner își aprinse o țigară. Ce vești ai despre detașamentul de execuție ? Sper că nu avem necazuri și cu acesta.

— Sînt obișnuit să răspund pentru misiunile mele, răspunse Kravțov calm, ca și mai înainte.

— Nu uita că ești unul dintre cei care te-ai oferit voluntar să lucrezi pentru noi.

— Nu uit, herr obersturmbannführer. Aș dori să profit de această ocazie pentru a vă supune spre aprobare planul ce l-am întocmit pentru prima adunare. Aș vrea să-l invit și pe sturmbannführerul Grünweiss. De fapt, detașamentul se va afla sub comanda sa, așa că ar fi bine ca băieții să facă cunoștință cu șeful lor chiar de la început.

— Cînd este programată adunarea ?

— Poimîine la prînz.

— Bine, am să-i comunic lui Grünweiss să vină acolo. Altceva ?

— Asta-i tot. Eu voi deschide adunarea, după care îl voi lăsa pe herr Grünweiss să continue.

— Bine. Dar ține minte că, în fața mea, dumneata răspunzi pentru tot.

Kravțov înclină ușor din cap.

În seara aceea, Kravțov se întîlni cu Babakin.

— Spune-i lui Martov că poimîine se decide. Dacă detașamentul se formează, voi fi tras la răspundere în fața partidului ; dacă nu, nu știu ce-mi va face Kleiner.

— Altceva ?

— Judecînd după o frază spusă de Kleiner la întîmplare, cred că se va organiza o razie în oraș pentru a-i descoperi pe comuniști. Ai grijă să raportezi asta.

— Firește că voi raporta.

În ziua stabilită se strînseră în sala de conferințe vreo sută de tineri. Erau cuminți și-l urmăreau cu privirea pe Kravțov. Acesta se afla pe scenă și purta o discuție cu un ofițer pe care nu-l mai văzuseră pînă atunci. Ofițerul era sturmbannführerul Grünweiss. Kravțov socotise că apariția maiorului îi va șoca pe băieți. Era mai înalt de 1,80 m, iar mîinile și degetele sale erau acoperite cu un păr negru și des. Smocuri de păr îi ieșeau din nări și din urechi. Avea o bărbie masivă, colțuroasă, și ochii adînc fixați în orbite, pătrunzători și fără o umbră de lumină.

— Atențiune ! strigă Kravțov. Șefii de grupe să facă apelul !

Kravțov a ordonat să se facă apelul pentru a crea o stare și mai nervoasă în rîndul tinerilor. Acum putea sesiza cum se întipărea frica pe fețele lor; aceștia schimbau între ei priviri speriate și se întrebau cu mirare ce va urma.

Șefii de grupe au raportat că lipsesc șapte băieți. Kravțov nu s-ar fi putut aștepta la mai mult. Grupele erau formate din tineri abandonați într-un oraș necunoscut, în timp de război, care nu aveau casă, familie sau prieteni. Probabil că acesta era factorul cel mai important care i-a adunat pe toți laolaltă. Printre ei se aflau și cîțiva delicvenți.

Kravțov se sculă și-și începu discursul.

— Acesta este un moment crucial din viața voastră. Astăzi porniți pe un drum cu totul nou. Făcu o pauză și apoi, imitînd gesticulația lui Hitler, țipă : Trebuie să știți că istoria nu a fost niciodată făcută de către lași și molii. Istoria este făcută de către eroi adevărați, de către militarii armatei germane și ai Gestapoului. Apoi, reluîndu-și stilul său concis, continuă : Comandantul Gestapoului din localitate, obersturmbannführerul Kleiner, are încredere în voi. Iată de ce astăzi este o zi de neuitat din viața voastră.

Pe fețele speriate ale tinerilor, Kravțov citea o singură întrebare : „Ce legătură are Gestapoul cu toată treaba asta ?".

Ridică din nou vocea.

— Ați căzut de acord să prindeți hoți, dar cel mai mare dușman al lui Hitler și al Germaniei nu sînt hoții, ci comuniștii și lacheii lor.

Băieții împietriră. Priveau țintă spre scenă, fiindu-le parcă teamă să se uite unul la altul. Apoi începură să șușotească. Murmurul vocilor lor umplu sala. Kravțov ridică și mai tare vocea.

— Veți prinde dușmanii Germaniei și-i veți distruge. Ei sînt împușcați aici, la închisoarea Gestapoului, în fiecare zi. Acum voi aveți dreptul să-i executați în numele führerului. Cinstea și gloria vă așteaptă.

Kravțov se opri.

Prima breșă fusese făcută : băieții erau speriați de moarte.

— Acum fiecare dintre voi va decide dacă este un laș sau un soldat viteaz al Germaniei. Vom înființa aici, chiar în acest moment, un Sonderkommand special, care va funcționa pe lîngă Gestapo. Acesta va fi condus de sturmbannführerul Grünweiss. Spunînd aceste cuvinte, Kravțov îl arătă respectuos cu mîna pe gestapovist. Este o mare cinste să acționezi sub ordinele sale. Vă pot asigura că nu a scăpat picior de comunist sau alt gen de dușman al Germaniei din mîinile sale. În cele ce urmează, domnia sa vă va adresa personal cîteva cuvinte.

Grünweiss se ridică alene. Uitîndu-se în sală fără să clipească, el spuse :

— Cred că herr Konopliov a explicat cît se poate de bine cum stau lucrurile. A vorbit foarte bine, mai bine decît aș fi vorbit eu. Nu sînt un specialist în oratorie. Specialitatea mea este să reduc la tăcere pe oricine se împotrivește Germaniei. Comuniștii au strîns multe valori materiale. Aș vrea să vă spun că toate acestea vă aparțin. Am cîțiva subordonați care și-au încropit ceva avere și acum își cumpără case în Germania.

Acestea fiind zise, Grünweiss își reluă locul și-i spuse lui Kravțov să facă o listă cu cei ce doreau să se înscrie în Sonderkommand.

Kravțov reușise să-l convingă pe Kleiner ca tinerii să se înscrie în mod voluntar, tocmai pentru a avea un simțămînt mai mare de responsabilitate. Acum Kravțov bătea cu creionul în masă.

— Atențiune ! Toți cei ce doresc să se înscrie în Sonderkommand să se ridice în picioare.

Tinerii parcă înghețaseră pe scaunele lor. Nici unul nu se mișcă. Mai trecu un minut, dar nimeni nu se ridică.

— Ei bine ? spuse Grünweiss, holbîndu-se la cei din sală și bătu cu pumnul în masă.

Apoi un tînăr din primul rînd se ridică. Kravțov îl recunoscu. Era un infractor cunoscut. Era același Anatoli care tratase cu Hormann angajarea lui Savușkin.

— Aş dori să pun o întrebare, spuse el repede, temîndu-se să nu fie înţeles greşit. Ce se va întîmpla aceluia care nu se va înscrie ?

— Va fi trimis în Germania, la muncă, spuse Kravţov cu glas tare.

— Atunci avem nevoie de timp să ne gîndim serios, spuse Anatoli, lingîndu-şi buzele. Nu ne-am gîndit că este vorba de o muncă atît de importantă. Ne daţi timp de gîndire pînă mîine dimineaţă ? Vrem să dăm un răspuns sigur.

— Aşa este. Trebuie să ne gîndim. Este o treabă foarte serioasă, strigau tinerii.

Kravţov se uită la Grünweiss, care dădu din umeri şi murmură :

— La dracu cu toţi. Dă-le timp de gîndire.

— S-a făcut, zise Kravţov. Aveţi timp de gîndire pînă mîine. Mîine dimineaţă, la 8 fix, ne întîlnim aici cu toţii şi să nu creadă cineva că se poate sustrage, că-i va părea rău pe urmă.

Băieţii au dat buzna la ieşire. În cîteva minute sala era goală.

— Ce ziceţi de treaba asta ? întrebă Kravţov.

Dar Grünweiss nici măcar nu se sinchisi să-i răspundă. Se sculă brusc şi plecă. Kravţov mai rămase încă vreo zece minute. Cînd ieşi, Anatoli îl aştepta. La o depărtare oarecare, ascunşi după gardul unei biserici, se mai aflau cîţiva tineri.

— Vreau să-ţi spun cîteva vorbe, zise Anatoli cu un ton ameninţător, şi-l înghesui pe Kravţov într-un colţ. Ce crezi tu, mă, că ne faci să ne înscriem în banda aia de ucigaşi ?

— Nici eu nu am ştiut despre asta, răspunse liniştit Kravţov.

— Minţi, şuieră Anatoli. Tu crezi că poţi să ne dai pe noi la o parte şi să fugi cu prada ? Crezi că noi nu te cunoaştem ? O să aştepţi tu mult şi bine mîine dimineaţă. Dacă trădezi sau

arestezi pe vreunul, o să sfîrşeşti înotînd în propriu-ţi sînge. Pricepi ?

La un moment dat îşi făcură apariţia doi soldaţi, care dădură colţul clădirii clubului. Cînd îi văzu, Anatoli făcu o mişcare uşoară şi în mînă îi străluci lama unui cuţit.

— Un singur cuvînt dacă scoţi, s-a terminat cu tine, ameninţă Anatoli, în timp ce-şi băga cuţitul în buzunarul jachetei. Apoi, se îndreptă spre biserică.

În dimineaţa următoare au venit doar doi băieţi. Veniseră, probabil, pentru că le era frică să fugă aşa cum au făcut ceilalţi.

— Ieşiţi dracului afară, ţipă Kravţov la ei, cînd devenise clar că nu-şi va mai face apariţia nici un alt picior de tînăr. Apoi se duse să raporteze lui Kleiner.

Din fericire, Kravţov avusese buna inspiraţie să-l ia pe Grünweiss cu el. Îl convinsese pe maior să-l însoţească, pentru a confirma că făcuse tot ce i-a stat în putinţă şi că nu avea de ce să fie blamat dacă băieţii erau „laşi".

Cînd Kleiner află vestea, îi năvăli sîngele în obraji de mînie.

— M-aţi făcut de rîsul întregului Gestapo, răcni el. Am dat o telegramă la Berlin şi am obţinut aprobarea acestei acţiuni. Ce mă fac acum ?

— Nu cred că a fost greşeala mea, spuse Kravţov hotărît, uitîndu-se la Grünweiss pentru a-l sprijini.

— Da, el a vorbit foarte bine, confirmă acesta. Este inutil să vă faceţi griji pentru dobitocii aceştia de tineri.

— Nu vreau să aud nici o vorbă, ţipă Kleiner. S-a dus dracului o misiune foarte importantă, dar voi avea grijă ca cei vinovaţi să fie pedepsiţi.

Grünweiss îşi ridică ochii ca de plumb către Kleiner.

— Herr obersturmbannführer ! V-am spus de foarte mult timp că nu o să iasă nimic din toată povestea asta.

— Dar Konopliov m-a asigurat că treburile merg bine, răspunse Kleiner ceva mai calm și se uită fix la Kravțov. Cred că n-ai uitat ?

— Am executat cu credință ordinele dumneavoastră, zise Kravțov. Tot ce pot spune este că am împins prea mult lucrurile. Nu ne-ați dat mai mult timp pentru a-i pregăti pe băieți.

— Ajunge deocamdată. Lasă că descopăr eu ce se ascunde în spatele acestei chestiuni...

CAPITOLUL 30

Pe Rudin îl îngrijora faptul că Androsov slăbise foarte mult și avea ochii tulburi. Se hotărî să poarte cu el o discuție și, după ce-i făcu o vizită la birou, îl invită la o scurtă plimbare.

Mult timp Androsov evită să i se destăinuiască, dar pînă la urmă spuse :

— Am descoperit că Müller, fără să aibă aprobarea lui Sombach, întocmește o listă cu numele și adresele tuturor agenților noștri, pe care intenționează s-o înmîneze Cartierului general S.D. Lista va fi dusă la Berlin de către căpitanul Noel. Acesta mi-a spus că Müller i-a acordat 10 zile permisie și mașina unității ca să-l ducă pînă la aeroport. Bineînțeles că am dedus imediat despre ce era vorba. M-a rugat să-i găsesc un cadou frumos pentru soția sa.

— Putem să punem mîna pe această listă ?

— Ei bine, ideea mea este să amîn cumpărarea cadoului pentru soția lui pînă în ziua plecării. Atunci îi voi spune că trebuie să ne oprim într-un anumit loc, să-l luăm. Am și găsit acest loc. Este o casă părăsită, situată la marginea orașului, pe drumul ce duce la aeroport. Vom intra împreună în casă. Nu se va trage nici un foc de armă. Voi lua lista de la el și mă voi întoarce la *Saturn* să ți-o dau ție.

Rudin tăcu un timp și se uită cu coada ochiului la Androsov, care fuma nervos. Se apropiase mult de acest om, care era gata să se sacrifice numai pentru a se reabilita.

— Această informație este extrem de valoroasă, Mihail, spuse Rudin, adresîndu-i-se cu numele mic. Totuși, planul tău are două puncte slabe. În primul rînd, acesta nu este un lucru care să fie făcut de un singur om. În al doilea rînd, nu cîștigă nimeni nimic dacă mori tu. Hai să ne gîndim împreună. Cînd crezi că va pleca Noel ?

— A spus că mîine sau, cel mai tîrziu, poimîine.

— Nu vom putea acționa fără sprijinul partizanilor. Și nu avem timp de pierdut. Știi adresa exactă a acelei case pustii ?

— Strada Kalanhovskaia nr. 81.

— Prima parte a planului tău rămîne neschimbată. Mergi cu el pînă acolo. De rest, nu te mai îngriji. De acolo nu te mai întorci la *Saturn*.

Rudin zîmbi, văzîndu-l pe Androsov surprins.

— Nu te teme, îl liniști el, și vei vedea că totul are să iasă cît se poate de bine așa. Să ne despărțim, n-avem timp de pierdut. La revedere.

Rudin se sculă și dispăru în întuneric.

În seara aceea, lanțul radiofonic care îi lega pe Babakin, Martov și „tovarășul Alexei" a funcționat fără întrerupere. Cu puțin înainte de apariția zorilor, Babakin a primit o radiogramă pentru Rudin, care conținea în detaliu planul acțiunii, începînd din momentul în care Androsov și Noel își făceau apariția în casa pustie.

Mai trecură trei zile și Noel tot nu plecase. El îi reamintea mereu lui Androsov de cadoul pentru soția sa, însă acesta îi răspundea că încă nu a făcut rost, dar că un prieten de-al său a plecat la Minsk special pentru asta și-l așteaptă să se întoarcă dintr-un moment într-altul.

În seara celei de-a treia zi, căpitanul Noel intră în biroul lui Androsov și-i spuse că va pleca în seara următoare, urmînd să ia un avion de noapte din Minsk.

— Nu fiți necăjit, cadoul va fi pregătit, cu siguranță, îl liniști Androsov.

În seara plecării căpitanului Noel, pe la ora opt, un Mercedes albastru-închis staționa în fața clădirii *Saturnului*. Rudin trecu și aruncă o privire asupra șoferului, un soldat subțirel. Nu era prea greu de imobilizat. Căpitanul Noel, un om robust, cu un corp de atlet, prezenta cu adevărat o problemă. Totuși, exista o posibilitate, pe cît de neașteptată, pe atît de periculoasă, ca Noel să fie însoțit de cineva. Nu-i mai puțin adevărat că fusese prevăzută și o astfel de situație, dar orice complicație ar fi însemnat diminuarea șanselor de succes.

Puțin după ora opt, căpitanul Noel îi telefonă lui Androsov și-i spuse să coboare la mașină. Chiar în acel moment Rudin intră în biroul lui Müller și raportă că, pentru a putea executa ordinul primit, avea nevoie ca Androsov să-i întocmească o listă cu toți prizonierii care fuseseră anchetați.

— Bine, fu de acord Müller. Îi spui lui Androsov că am dat dispoziție să se ocupe de acest lucru.

— Mulțumesc.

Rudin se reîntoarse în camera sa. Tot ce avea de făcut acum, era să aștepte vești în legătură cu această operație. El nu avea nici un rol în ea și nici nu ar fi știut nimic dacă nu i-ar fi spus Babakin, ceva mai tîrziu, care a fost rezultatul. Îl urmări pe căpitanul Noel, care avea o servietă asupra sa, cum urcă în mașină. Androsov îl urmă. Mașina porni cu viteză, îndreptîndu-se spre ieșire.

Totul era pregătit pentru sosirea lor la căsuța părăsită, care, pe neașteptate, devenise locuită ; existau chiar perdele noi la ferestre. Zavgorodnîi, membru al Comitetului de partid regional ilegal, răspundea de această operație. El era ajutat de alți trei membri de partid, printre care și de o femeie.

Primul care intră în căsuță fu Androsov. Noel îl urmă și se trezi cu o lovitură puternică în cap. De îndată ce corpul i se prăbuși pe podea, i se puse un călușîn gură și fu legat bine de mîini și de picioare. Cu șoferul, partizanii s-au purtat ceva mai politicos : n-a fost lovit în nici un fel, a fost doar legat la mîini și i s-a pus, de asemenea, un căluș în gură.

În mai puțin de un sfert de oră, același Mercedes albastru-închis, cu un partizan, îmbrăcat în uniformă de caporal al armatei germane, la volan, gonea cu viteză afară din oraș. La aproxi-

mativ 20 de km pe drumul ce ducea spre Minsk mașina se opri și imediat se auzi o explozie care zgudui împrejurimile.

În seara aceea, pe la ora 10, Rudin ciocăni la ușa lui Müller și-i înmînă raportul la care lucrase aproape toată ziua. La plecare, spuse :

— Apropo, Androsov n-a venit să-mi aducă lista cu prizonierii. I-ați dat cumva alte dispoziții ?

— Nu. Unde este ? L-am sunat acum o oră, dar nu mi-a răspuns nimeni.

Rudin dădu din umeri.

— Caută-l imediat.

— Am înțeles.

Timp de o oră, Rudin îl căută pe Androsov cu conștiinciozitate. A dat o sumedenie de telefoane, s-a dus la popotă, dar eforturile sale au fost zadarnice.

Singura informație pe care a obținut-o a fost cea dată de ofițerul de serviciu, care i-a spus că l-a văzut plecînd cu căpitanul Noel. Aceasta a fost tot ce i-a putut raporta lui Müller la telefon.

— Nu există nici un pic de disciplină aici, urlă Müller în aparat. Imediat ce se întoarce, să-l trimiți urgent la mine.

Dar Androsov nu s-a mai întors niciodată. În dimineața următoare, Sombach primi vestea că partizanii aruncaseră în aer un automobil pe șoseaua ce ducea spre Minsk și că, potrivit tuturor indiciilor, mașina aparținea unității sale.

Sombach se duse direct în biroul lui Müller.

— Ai trimis ieri pe cineva, cu mașina, spre Minsk ?

Fața lui Müller se crispă.

— De ce ? Ce s-a întîmplat ? întrebă el încet, încercînd să se comporte cît mai natural posibil. Descoperise cumva Sombach planul său ? I-am dat căpitanului Noel 10 zile permisie, oferindu-i și mașina unității să-l ducă pînă la Minsk. S-a întîmplat ceva ?

— Mașina a fost aruncată în aer de către partizani, spuse Sombach, iar căpitanul Noel se pare că a fost ucis.

Müller se făcu alb ca varul. Se prăbuși în scaun. Văzîndu-l, ai fi crezut că Noel îi era cea mai apropiată rudă.

— Unde s-a întîmplat ?

— Nu prea departe de aici. 61 de km pe șoseaua ce duce spre Minsk.

— Mă duc acolo, zise Müller.

Dacă Sombach ar fi fost împreună cu el la locul accidentului, ar fi rămas foarte surprins de comportarea subordonatului său.

Müller pierdu peste o oră căutînd printre rămășițele mașinii, ajutat fiind de soldații care-l însoțiseră. Cînd, în cele din urmă, găsi încuietoarea distrusă a unei serviete, o puse în buzunar și păru că-și pierduse orice interes cu privire la accident. Apoi, recăpătîndu-și sîngele rece, se urcă în mașină și plecă. Lăsîndu-se pe spate în scaun, încercă să se gîndească, să descopere ce anume îl sîcîia. Deodată se ridică. Androsov îl însoțise pe Noel. De ce-l luase aghiotantul său pe Androsov cu el ? Situația trebuia lămurită. La întoarcere îl chestionă pe Rudin, dar acesta răspunse că nu știa nimic. Apoi îl chemă pe Șciukin și acesta răspunse la fel. Amiaza era aproape și Androsov nu se mai întorsese. Întregul personal era în fierbere.

Gestapoul începu să facă cercetări. Din grupa de anchetă făcea parte și Kravțov. Nu e, deci, de mirare că, o săptămînă mai tîrziu, Sombach primea de la agenții Gestapoului următorul raport : „Un grup de persoane neidentificate, care aveau legătură evidentă cu organizația comuniștilor din ilegalitate, au imobilizat un rus ziua în amiaza mare în cursul săptămînii precedente și l-au executat ca trădător". Raportul nu făcea nici o referire la corpul defunctului.

Rudin lăsă să treacă o lună pînă cînd se hotărî să meargă la tejgheaua lui Babakin.

— Cămăși de stambă aveți ?

Babakin ridică capul de după tejghea.

— Nu avem. Treceți dumineca viitoare pe aici, s-ar putea să fac rost, dacă vă interesează. În timp ce vorbea, Babakin îi strecură un bilețel. Rudin îl luă și se îndreptă spre ieșire.

Mesajul spunea :

„Pentru Rudin. Operaţia s-a desfăşurat cu succes. Este greu de apreciat valoarea datelor obţinute. Generalul Starkov a recomandat ca toţi participanţii la această acţiune să fie decoraţi. Care este situaţia acolo în prezent? Nu ar fi mai bine să-ţi întrerupi pentru un timp activitatea? Sarcina ta de acum încolo este să ne informezi cu privire la agenţii noi pregătiţi de *Saturn*. Mulţi dintre agenţii capturaţi lucrează pentru noi. Este foarte important de stabilit ce date de dezinformare sînt acceptate şi care sînt puse la îndoială. În ceea ce-l priveşte pe Şciukin, toate datele corespund. Soţia şi fiul său locuiesc în Barabinsk şi-l consideră dispărut pe front. În următoarele zile vom obţine de la ei o scrisoare pentru Şciukin. Totuşi, nu întreprinde deocamdată nimic. Androsov îţi trimite salutări şi-ţi mulţumeşte pentru tot ce ai făcut pentru el. Mîine îl trimitem acasă. Toate cele bune, Martov".

CAPITOLUL 31

Cînd Hormann i-a spus lui Savuşkin că urma să fie numit director tehnic al tuturor construcţiilor militare din zona Centurii cenuşii exagerase, deoarece el se ocupa numai de instalaţiile din beton armat. Centura cenuşie era un proiect strict secret, despre care foarte puţini nemţi aveau cunoştinţă. Şefii de stat major ai armatei fuseseră asiguraţi că în viitorul apropiat urma să fie lansată o ofensivă generală victorioasă, plănuită de führer. Ei n-aveau de unde să ştie că undeva, departe în spatele frontului, se construia o centură de apărare.

În această zonă a plecat Hormann împreună cu Savuşkin într-o frumoasă zi de vară.

— Te iau cu mine, îi spusese Hormann, pentru că acolo va trebui să vorbesc cu o serie de ruşi.

Misiunea lor dură patru zile, timp în care Savuşkin reuşi să facă o hartă a Centurii cenuşii. În seara celei de-a cincea zi se întoarseră în oraş, iar noaptea Savuşkin dispăru. Nu ştim ce a crezut Hormann despre dispariţia lui Savuşkin sau dacă a încercat vreodată să-l înlocuiască pe cel care-l aproviziona cu lucruri de valoare.

Cea mai mare parte a drumului, Savuşkin a făcut-o cu motocicleta pe care i-o dăruise Hormann. Apoi a abandonat motocicleta la marginea unei păduri şi şi-a continuat drumul pe jos. Era dis-de-dimineaţă cînd îl opri un partizan şi, pentru că nu

știa parola, trebui să aștepte pînă ce veni schimbul. Noua santinelă îl escortă pînă la comandant.

— Așa-ți trebuie, speculantule, se amuză Martov cînd îl văzu cum era escortat.

Savușkin își scoase haina, îi rupse căptușeala și scoase o bucată de pînză albă, pe care o așeză pe masă, în fața lui Martov.

Martov examină textul și desenele cu atenție, apoi exclamă :

— Sper că, în sfîrșit, ți-ai schimbat părerea despre speculă !

— Nu, de loc. Încă mai consider că este o treabă urîtă.

— A, dar ai făcut un lucru extraordinar. Îți dai seama cît valorează această bucată de pînză ? Cîrpa asta este de neprețuit, dragul meu Savușkin. Te felicit din inimă pentru tot. I-ai spus la revedere lui Hormann ?

— N-am mai avut timp.

— Nu-i frumos din partea ta. S-ar putea să se simtă jignit. Te-a ajutat atît de mult și tu nici măcar nu ți-ai luat la revedere. Izbucniră amîndoi în rîs.

— Odihnește-te cîteva zile, apoi, din nou, la treabă.

— Unde ?

— În oraș. Ne mutăm cu toții.

Martov, Savușkin, Galia, Budnițki și alți douăzeci de oameni urmau să se instaleze în oraș. Șapte dintre oamenii lui Budnițki rămîneau la bază ca rezervă. Partizanii trebuiau să-i ajute pe Martov și grupul său să se instaleze în oraș, iar pe Budnițki și oamenii lui să-i cazeze în locuința rudei unuia dintre membrii grupului.

Locul era convenabil, deoarece casa se afla lîngă un cimitir care era înconjurat de un teren plin de tufișuri și brăzdat de numeroase rîpe.

Lui Budnițki deja îi transferaseră în oraș un emițător de rezervă, ceva echipament și muniție. Acum lucrau la partea finală a planului de dislocare. Apropierea și pătrunderea în oraș erau punctele cele mai grele. „Tovarășul Alexei“ și oamenii săi

au propus să se intre în oraș printr-o pădure mlăștinoasă, avîndu-l ca ghid pe pădurarul Matveev, care cunoștea drumul.

Martov s-a apropiat de Savușkin, care stătea mai la o parte, gînditor, și l-a întrebat :

— Ai vreo sugestie ?

— Pînă acum nu, răspunse sec Savușkin. Mă tot gîndesc unde să-l întîlnesc.

— Așa este. Cred că ar trebui să te gîndești la un loc în afara sediului *Saturnului*.

— Și dacă nu iese niciodată ?

— Asta urmează să stabilim. Și apoi, Rudin ar putea să ne ajute. Dar să presupunem, totuși, că iese din sediu. Cum intenționezi să-l contactezi ?

— Asta-i simplu. Ce mă frămîntă este cum îl voi contacta în interior.

— Nimic nu mi se pare simplu în această misiune, Savușkin. Părerea mea este că vei avea de-a face cu un om periculos.

— Am înțeles, fu de acord Savușkin, văzînd că Martov se înfurie.

Discutau despre apropiata întîlnire cu Șciukin, pentru că Martov hotărîse ca Savușkin să fie cel care să-l contacteze.

Dispariția misterioasă a lui Androsov pusese în derută atît pe șefii *Saturnului* cît și pe Șciukin. Dacă acesta ar fi crezut că Androsov fusese capturat și executat de partizani, s-ar fi temut de fiecare trecător și ar fi evitat să mai iasă în oraș. În ultimul său mesaj, Rudin raporta că nici unui rus din personalul *Saturnului* nu i se dădea parola zilnică. Ori de cîte ori un rus avea nevoie să meargă în oraș, trebuia să primească o aprobare specială. Asta însemna fie că povestea cu executarea lui Androsov a fost crezută, așa cum a fost lansată, și, deci, se luaseră unele măsuri de preîntîmpinare a unor astfel de cazuri, fie că acesta era un indiciu al unei neîncrederi tot mai mari în angajații ruși din *Saturn*.

Tensiunea în *Saturn* crescuse, atmosfera devenise mai încărcată, așa că Savușkin trebuia să fie pregătit să înțeleagă aceste schimbări. Martov vru să-i mai dea lui Savușkin cîteva

sfaturi, dar grupul de partizani se pregătise deja de drum. Amînară discuția pentru altă dată și plecară.

Ultima porțiune de drum prin mlaștină a fost cea mai grea. Aproape fiecare, cu excepția pădurarului, alunecase în mlaștină pînă la brîu. Matveev, singur, mergea în față încet și cu băgare de seamă. Era un mister cum putea să vadă poteca, întrucît, deși nu-i dădeai mai mult de șaizeci de ani, el susținea sus și tare că are peste șaptezeci.

În cele din urmă, pădurea începu să se rărească și Matveev, după ce așteptă să vină tot grupul, spuse :

— Vedeți copacul acela ? Se află la vreo două sute de pași de cimitir. Strada de acolo duce direct în oraș. Dar mai bine ați face la dreapta și ați merge prin spatele grădinilor.

Odată ajunși în oraș, Martov și grupul său s-au instalat într-o pivniță adîncă a unui magazin, făcută din piatră, o ascunzătoare excelentă pe care le-o pregătise organizația de partid din ilegalitate. Magazinul, așezat la marginea orașului, fusese construit în genul unei cetăți cu ziduri groase de un metru, pe la începutul secolului, de către un negustor de făină. Era greu de presupus de ce pivnița fusese săpată așa de adînc. Cu siguranță că făina nu era depozitată acolo, deoarece ar fi fost imposibil de cărat sacii aceia mari prin coridorul lung și strîmt, care avea doar un metru și ceva înălțime și poate chiar mai puțin în lățime. Un om de înălțime medie trebuia să se încovoaie și să se sprijine de pereți ca să poată trece prin el. Mai exista încă o ieșire din pivniță printr-un al doilea tunel care ducea spre malul abrupt al unei ripe, ce servise cu cîțiva ani în urmă drept groapa de gunoi a orașului. Pivnița era un loc destul de incomod. Ea avea un tavan boltit și lăsat, încît cineva ar fi putut sta în picioare numai la mijlocul ei. Negustorul de făină trebuie să fi avut un motiv special de a construi pivnița astfel.

În această pivniță își avea acum locuința și sediul Martov, Savușkin, Galia și patru dintre oamenii lui Budnițki, care au fost lăsați acolo să facă de pază.

CAPITOLUL 32

Amiralul Canaris sosi la *Saturn* pe neașteptate. Atît de neașteptată fu vizita sa, încît santinela, care nu fusese prevenită, îi opri mașina la intrare. Sombach dormea, ca de obicei, la prînz, în camera sa. Șeful Abwehrului fu primit de Müller. Conducîndu-l spre biroul său, Müller se întreba cu teamă ce vînt îl adusese pe șef într-o vizită atît de neașteptată. După moartea lui Noel, Müller nu mai întocmise o altă listă a agenților. Avea această vizită vreo legătură cu întîlnirea sa de la Varșovia cu Kaltenbrunner ? Cu o săptămînă în urmă, Müller îl întîlnise pe acesta acolo. După ce Müller îi relatase ce i s-a întîmplat aghiotantului său și listei, Kaltenbrunner spusese posomorît :

— Nu voi rămîne surprins dacă într-o zi voi afla că la mijloc a fost mîna lui Canaris. Niciodată nu trebuie subapreciat.

— Dar pot garanta că Sombach nu a știut nimic despre listă. Era în concediu de boală cînd am întocmit lista, nici nu se afla la birou.

Kaltenbrunner l-a privit pe Müller cu ochii săi apoși și palizi și n-a mai spus nimic. La sfîrșitul întrevederii au căzut de acord să schimbe tactica. La sediul *Saturnului* va veni o dată pe săptămînă un curier căruia Müller îi va da date despre agenții săi. Astfel, în decursul a două, trei luni, Gestapoul va avea o imagine completă a rețelei de spioni care operează în spatele liniilor sovietice.

— Cînd va sosi momentul potrivit, vom prelua definitiv întreaga rețea. Vom arăta führerului ce pot obține oamenii adevărați cu o astfel de forță, a spus Kaltenbrunner. Apoi a adăugat : Îți voi trimite un nou aghiotant. Este un om de încredere și-ți va fi de mare ajutor.

A doua zi, noul aghiotant, locotenentul-major Birkner, își lua în primire postul.

În timp ce vorbea cu Canaris, inima lui Müller bătea cu putere la gîndul că acesta ar fi putut afla despre întîlnirea sa cu Kaltenbrunner. Dar nu, amiralul părea vesel din cale afară. Îl întrebă despre familie și chiar îl certă pentru că în ultimul an nu găsise puțin timp să-și vadă soția.

Tocmai atunci bătu la ușă Birkner.

— Permiteți să intru ?

Müller se întoarse spre Canaris.

— Desigur. Treburile, înainte de orice, spuse acesta și se îndreptă spre fereastră.

Birkner îi înmînă lui Müller un dosar cu rapoarte de la agenți.

— Vogel așteaptă în biroul meu, îi șopti Birkner și părăsi camera, după ce aruncă o privire fugară lui Canaris.

— Vă rog să mă iertați, domnule amiral, dar trebuie să analizez cîteva rapoarte ce așteaptă răspuns urgent.

— Te rog. Ce fel de rapoarte sînt ? întrebă Canaris, trăgîndu-și scaunul lîngă biroul lui Müller.

Müller îi întinse dosarul.

— Nu, nu ! Vorbește-mi pe scurt despre cele mai importante.

Müller răsfoi rapoartele.

— Unul dintre agenții noștri transmite de o lună de zile, cu îngrijorare, că Armata Roșie a făcut schimbări în actele de identitate.

— Se mai verifică informația și prin alți agenți ?

— Aici e aici. Nici un alt agent nu confirmă. Mi-e teamă că omul nostru devine nervos.

— Nu sînt de acord cu dumneata, colonele. Cred că este vorba de o treabă foarte serioasă. Să luați măsuri de verificare. Voi verifica și eu acest lucru. Canaris se uită la ceas. Vezi, te rog, dacă s-a trezit Sombach.

Müller își și îndreptase mîna spre sonerie, cînd Canaris îl opri.

— Sau, mai bine lasă, nu te deranja. O să mă conducă aghiotantul dumitale la el.

— Am să vă conduc eu. Aghiotantul este nou și nu cunoaște încă bine pe aici.

— A, da. Mi-a scăpat din vedere. Am auzit că fostul dumitale aghiotant a avut un accident. S-a făcut ceva în legătură cu asta ? Știți cine sînt ucigașii ? I-ați prins ?

— Pînă acum nu am aflat prea multe, dar știm că ucigașii sînt partizani.

— Dacă nu mă înșel, este vorba de căpitanul Noel ? Îmi aduc aminte de el.

Müller se ridică.

— Permiteți-mi să vă conduc pînă la colonelul Sombach, zise el.

— Nu te deranja, colonele. Știu că ești foarte ocupat. Canaris se duse pînă la fereastră. Este căsuța aceea de lîngă cei doi mesteceni, nu-i așa ? Găsesc eu drumul. La revedere, pe deseară.

Frica cea mare a lui Müller era întemeiată, întrucît Canaris știa totul despre întîlnirea sa cu Kaltenbrunner. De fapt, cu asta a și început discuția cu Sombach.

— Adjunctul dumitale, dragul meu Paul, vrea să împuște doi iepuri deodată, spuse Canaris.

— Fiți sigur că port în minte avertismentul dumneavoastră cu privire la cuibul din care face parte.

— Bine, dar asta nu este totul. Trebuie să fii conștient întotdeauna de ceea ce este în stare să facă. Acum o săptămînă a avut o întrevedere neoficială cu Kaltenbrunner la Varșovia.

— Este adevărat ?

— Informațiile mele sînt întotdeauna exacte, Paul. Vor să cunoască agentura noastră din Moscova, dar mai mult ca sigur că nu se vor mulțumi doar cu atît. Apropo. Cum s-a comportat Müller cînd a aflat de moartea lui Noel ?

— S-a dus direct la locul accidentului.

— Bănuiam, zise Canaris, lovindu-se cu palma peste genunchi. Noel transporta ceva la Berlin pentru el. Oamenii S.D.-ului îl așteptau la aeroportul Grünwald. În afară de asta, Gestapoul ne acuză, în mod neoficial, firește, de cele întîmplate lui Noel și acesta este singurul motiv pentru care mă aflu aici. Noul aghiotant al lui Müller este unul dintre dulăii devotați lui Kaltenbrunner. Putem mulțumi celui de sus, Paul, că Noel a fost doar o victimă întîmplătoare a partizanilor. Înțelegi ? Vechea noastră luptă cu S.D.-ul se apropie de sfîrșit. Singurul lucru bun legat de aceasta este moartea lui Heydrich, și ține cont că aici partizanii cehi ne-au făcut un serviciu enorm.

— Am auzit că asasinii lui au fost parașutați de englezi în Cehoslovacia, spuse Sombach, urmărindu-l îndeaproape pe amiral.

— Asta nu are nici o importanță, răspunse Canaris într-o doară. Lucrul cel mai important este că noi nu am fost implicați. Dar vom fi mai isteți decît ei, Paul. Voi cere führerului să semneze un ordin pentru o cooperare crescîndă între noi și S.D. Asta a fost una din schemele preferate ale lui Heydrich, și-i vom îndeplini ultima sa dorință. A sosit timpul să facem acest lucru.

— De ce ? întrebă Sombach surprins. Am muncit atît de greu pentru a planta agenții noștri în Moscova și acum, cînd ofensiva armatei noastre a făcut din căderea Moscovei o realitate, vorbim de împrăștierea și chiar de transferarea rețelei noastre altcuiva. Nu pot să vă înțeleg.

— Se spune că predecesorul meu, Nikolai, avea un proverb preferat : „Trebuie să te grăbești la funeralii, altfel nu mai ai ocazia să-l vezi pe erou". Nu trebuie să ne repezim cu capul înainte, Paul. Nu am de gînd să fac asta mîine, dar nici nu intenționez să o amîn pentru încă un an. Și apoi, cei care sînt în cunoștință de cauză nu împărtășesc convingerea ta că Moscova este gata să cadă.

— Dar vom cuceri Stalingradul într-o zi, două și atunci Moscova va rămîne izolată de restul țării, protestă Sombach.

Un zîmbet plin de înțeles se așternu pe chipul lui Canaris în timp ce privea la interlocutorul său.

— Ne apropiem de Stalingrad cam în aceleași condiții în care ne-am apropiat de Moscova in toamna lui '41 — în patru labe și cu limba scoasă în colțul gurii. Trupele noastre sînt epuizate, nu avem rezerve, liniile noastre de comunicații sînt la sute de kilometri. Rușii sînt hotărîți, pînă la fanatism, să apere orașul. După cum vezi, dragă Paul, dacă speranțele tale trandafirii s-ar materializa vreodată, nu am avea nevoie să flirtăm cu S.D.-ul. Dar, din moment ce Stalingradul se dovedește a fi o repetare a Moscovei, pur și simplu sîntem obligați să ne unim forțele pentru a obține rezultate mai bune. Este clar ?

— Da, spuse Sombach cu voce scăzută.

Canaris se uită la el și gîndi : „Nu înțelegi nimic, dragă Paul. Tu ești bun de tras la jug, dar la politică nu te pricepi. Dacă ai fi înțeles situația, ți-ai fi dat seama că tot ce am spus a fost motivat de cu totul altceva. Dacă vom pierde bătălia Stalingradului, mă îndoiesc că vom mai cîștiga vreo bătălie în Rusia. Războiul se scurge încet, tot mai încet, devenind o povară greu de purtat, dar de data aceasta führerul nu va mai fi tot atît de liberal precum a fost după bătălia Moscovei. Aceasta, și numai ea singură, ne determină să ne unim forțele cu oamenii lui Himmler, pentru că astfel responsabilitatea va fi împărțită".

În timp ce îi treceau prin minte aceste gînduri, Canaris simți că Sombach se uita la el cu o privire fixă. „Și dacă el înțelege situația, dar îi este frică s-o admită ? Poate că nu vrea să-și dea arama pe față încă, chiar față de mine, pînă ce nu găsește momentul prielnic !".

— Este adevărat ?

— Informațiile mele sînt întotdeauna exacte, Paul. Vor să cunoască agentura noastră din Moscova, dar mai mult ca sigur că nu se vor mulțumi doar cu atît. Apropo. Cum s-a comportat Müller cînd a aflat de moartea lui Noel ?

— S-a dus direct la locul accidentului.

— Bănuiam, zise Canaris, lovindu-se cu palma peste genunchi. Noel transporta ceva la Berlin pentru el. Oamenii S.D.-ului îl așteptau la aeroportul Grünwald. În afară de asta, Gestapoul ne acuză, în mod neoficial, firește, de cele întîmplate lui Noel și acesta este singurul motiv pentru care mă aflu aici. Noul aghiotant al lui Müller este unul dintre dulăii devotați lui Kaltenbrunner. Putem mulțumi celui de sus, Paul, că Noel a fost doar o victimă întîmplătoare a partizanilor. Înțelegi ? Vechea noastră luptă cu S.D.-ul se apropie de sfîrșit. Singurul lucru bun legat de aceasta este moartea lui Heydrich, și ține cont că aici partizanii cehi ne-au făcut un serviciu enorm.

— Am auzit că asasinii lui au fost parașutați de englezi în Cehoslovacia, spuse Sombach, urmărindu-l îndeaproape pe amiral.

— Asta nu are nici o importanță, răspunse Canaris într-o doară. Lucrul cel mai important este că noi nu am fost implicați. Dar vom fi mai isteți decît ei, Paul. Voi cere führerului să semneze un ordin pentru o cooperare crescîndă între noi și S.D. Asta a fost una din schemele preferate ale lui Heydrich, și-i vom îndeplini ultima sa dorință. A sosit timpul să facem acest lucru.

— De ce ? întrebă Sombach surprins. Am muncit atît de greu pentru a planta agenții noștri în Moscova și acum, cînd ofensiva armatei noastre a făcut din căderea Moscovei o realitate, vorbim de împrăștierea și chiar de transferarea rețelei noastre altcuiva. Nu pot să vă înțeleg.

— Se spune că predecesorul meu, Nikolai, avea un proverb preferat : „Trebuie să te grăbești la funeralii, altfel nu mai ai ocazia să-l vezi pe erou". Nu trebuie să ne repezim cu capul înainte, Paul. Nu am de gînd să fac asta mîine, dar nici nu intenționez să o amîn pentru încă un an. Și apoi, cei care sînt în cunoștință de cauză nu împărtășesc convingerea ta că Moscova este gata să cadă.

— Dar vom cuceri Stalingradul într-o zi, două și atunci Moscova va rămîne izolată de restul țării, protestă Sombach.

Un zîmbet plin de înțeles se așternu pe chipul lui Canaris în timp ce privea la interlocutorul său.

— Ne apropiem de Stalingrad cam în aceleași condiții în care ne-am apropiat de Moscova în toamna lui '41 — în patru labe și cu limba scoasă în colțul gurii. Trupele noastre sînt epuizate, nu avem rezerve, liniile noastre de comunicații sînt la sute de kilometri. Rușii sînt hotărîți, pînă la fanatism, să apere orașul. După cum vezi, dragă Paul, dacă speranțele tale trandafirii s-ar materializa vreodată, nu am avea nevoie să flirtăm cu S.D.-ul. Dar, din moment ce Stalingradul se dovedește a fi o repetare a Moscovei, pur și simplu sîntem obligați să ne unim forțele pentru a obține rezultate mai bune. Este clar ?

— Da, spuse Sombach cu voce scăzută.

Canaris se uită la el și gîndi : „Nu înțelegi nimic, dragă Paul. Tu ești bun de tras la jug, dar la politică nu te pricepi. Dacă ai fi înțeles situația, ți-ai fi dat seama că tot ce am spus a fost motivat de cu totul altceva. Dacă vom pierde bătălia Stalingradului, mă îndoiesc că vom mai cîștiga vreo bătălie în Rusia. Războiul se scurge încet, tot mai încet, devenind o povară greu de purtat, dar de data aceasta führerul nu va mai fi tot atît de liberal precum a fost după bătălia Moscovei. Aceasta, și numai ea singură, ne determină să ne unim forțele cu oamenii lui Himmler, pentru că astfel responsabilitatea va fi împărțită".

În timp ce îi treceau prin minte aceste gînduri, Canaris simți că Sombach se uita la el cu o privire fixă. „Și dacă el înțelege situația, dar îi este frică s-o admită ? Poate că nu vrea să-și dea arama pe față încă, chiar față de mine, pînă ce nu găsește momentul prielnic !".

— Este adevărat ?

— Informațiile mele sînt întotdeauna exacte, Paul. Vor să cunoască agentura noastră din Moscova, dar mai mult ca sigur că nu se vor mulțumi doar cu atît. Apropo. Cum s-a comportat Müller cînd a aflat de moartea lui Noel ?

— S-a dus direct la locul accidentului.

— Bănuiam, zise Canaris, lovindu-se cu palma peste genunchi. Noel transporta ceva la Berlin pentru el. Oamenii S.D.-ului îl așteptau la aeroportul Grünwald. În afară de asta Gestapoul ne acuză, în mod neoficial, firește, de cele întîmplate lui Noel și acesta este singurul motiv pentru care mă aflu aici. Noul aghiotant al lui Müller este unul dintre dulăii devotați lui Kaltenbrunner. Putem mulțumi celui de sus, Paul, că Noel a fost doar o victimă întîmplătoare a partizanilor. Înțelegi ? Vechea noastră luptă cu S.D.-ul se apropie de sfîrșit. Singurul lucru bun legat de aceasta este moartea lui Heydrich și ține cont că aici partizanii cehi ne-au făcut un serviciu enorm.

— Am auzit că asasinii lui au fost parașutați de englezi în Cehoslovacia, spuse Sombach, urmărindu-l îndeaproape pe amiral.

— Asta nu are nici o importanță, răspunse Canaris într-o doară. Lucrul cel mai important este că noi nu am fost implicați. Dar vom fi mai isteți decît ei, Paul. Voi cere führerului să semneze un ordin pentru o cooperare crescîndă între noi și S.D. Asta a fost una din schemele preferate ale lui Heydrich, și-i vom îndeplini ultima sa dorință. A sosit timpul să facem acest lucru.

— De ce ? întrebă Sombach surprins. Am muncit atît de greu pentru a planta agenții noștri în Moscova și acum, cînd ofensiva armatei noastre a făcut din căderea Moscovei o realitate, vorbim de împrăștierea și chiar de transferarea rețelei noastre altcuiva. Nu pot să vă înțeleg.

— Se spune că predecesorul meu, Nikolai, avea un proverb preferat : „Trebuie să te grăbești la funeralii, altfel nu mai ai ocazia să-l vezi pe erou". Nu trebuie să ne repezim cu capul înainte, Paul. Nu am de gînd să fac asta mîine, dar nici nu intenționez să o amîn pentru încă un an. Și apoi, cei care sînt în cunoștință de cauză nu împărtășesc convingerea ta că Moscova este gata să cadă.

— Dar vom cuceri Stalingradul într-o zi, două și atunci Moscova va rămîne izolată de restul țării, protestă Sombach.

Un zîmbet plin de înțeles se așternu pe chipul lui Canaris în timp ce privea la interlocutorul său.

— Ne apropiem de Stalingrad cam în aceleași condiții în care ne-am apropiat de Moscova în toamna lui '41 — în patru labe și cu limba scoasă în colțul gurii. Trupele noastre sînt epuizate, nu avem rezerve, liniile noastre de comunicații sînt la sute de kilometri. Rușii sînt hotărîți, pînă la fanatism, să apere orașul. După cum vezi, dragă Paul, dacă speranțele tale trandafirii s-ar materializa vreodată, nu am avea nevoie să flirtăm cu S.D.-ul. Dar, din moment ce Stalingradul se dovedește a fi o repetare a Moscovei, pur și simplu sîntem obligați să ne unim forțele pentru a obține rezultate mai bune. Este clar ?

— Da, spuse Sombach cu voce scăzută.

Canaris se uită la el și gîndi : „Nu înțelegi nimic, dragă Paul. Tu ești bun de tras la jug, dar la politică nu te pricepi. Dacă ai fi înțeles situația, ți-ai fi dat seama că tot ce am spus a fost motivat de cu totul altceva. Dacă vom pierde bătălia Stalingradului, mă îndoiesc că vom mai cîștiga vreo bătălie în Rusia. Războiul se scurge încet, tot mai încet, devenind o povară greu de purtat, dar de data aceasta führerul nu va mai fi tot atît de liberal precum a fost după bătălia Moscovei. Aceasta, și numai ea singură, ne determină să ne unim forțele cu oamenii lui Himmler, pentru că astfel responsabilitatea va fi împărțită".

În timp ce îi treceau prin minte aceste gînduri, Canaris simți că Sombach se uita la el cu o privire fixă. „Și dacă el înțelege situația, dar îi este frică s-o admită ? Poate că nu vrea să-și dea arama pe față încă, chiar față de mine, pînă ce nu găsește momentul prielnic !".

— Şi, de fapt, ce trebuie să facem ? întrebă Sombach.

— Nimic, deocamdată. Încearcă doar ca în discuţiile dumitale cu Müller, printre altele, să-i strecori şi această idee. Îi spui că ai discutat această problemă cu mine şi că eşti de acord cu ea.

— Dar nu sînt.

— Paul, zise Canaris dojenitor. Noi lucrăm în Serviciul secret, iar şiretenia, abilitatea, constituie arma noastră cea mai puternică. De ce să fie mereu cineva care să caute să afle ce conţin dosarele tale confidenţiale ? Este o chestiune de tactică. Avem un singur ţel : să facem totul pentru a obţine victoria. Şi, dacă la întoarcerea mea la Berlin, am să-i fac cunoscut lui Kaltenbrunner, iar dumneata îi sugerezi lui Müller că lupta lor secretă este de fapt o încercare de a se repezi printr-o uşă larg deschisă, îi vom forţa să renunţe la astfel de tactici. Şi ei au aceeaşi meserie ca şi noi. La urma urmei, totul este foarte simplu : neamestec în treburile celuilalt.

— Am înţeles, domnule amiral.

— Şi dacă împrejurările cer să ne unim forţele, noi sîntem gata s-o facem.

Mai tîrziu, gîndindu-se la discuţia avută cu Sombach, Canaris s-a felicitat pentru măiestria cu care se descurcase. La sfîrşitul discuţiei, colonelul nu înţelesese adevărata stare de lucruri şi nici nu avea s-o înţeleagă vreodată.

În seara aceea, amiralul a ţinut o şedinţă cu cadrele de bază din *Saturn*. S-a arătat mulţumit de rezultatele obţinute. Reţeaua de agenţi din Moscova şi din împrejurul ei creştea vertiginos. Totuşi, l-a surprins cît de mare era numărul de agenţi care fuseseră instruiţi în ultimele luni. La sfîrşitul şedinţei, rămînînd singur cu Sombach, i-a cerut să cheme pe unul din oamenii însărcinaţi cu recrutările.

Sombach îl chemă pe Rudin şi-i prezentă pe scurt lui Canaris activitatea sa, spunînd totodată că este unul din cei mai buni oameni ai săi.

Lui Rudin nu i se spusese cine dorise să-l vadă, dar, de cum intră în biroul lui Sombach şi-l văzu pe omuleţul cu părul încărunţit ce stătea la fereastră, îşi dădu seama cine este şi inima începu să-i bată mai repede, deşi nu îi era frică.

— Deci, herr Kramer, în dumneata curge sînge de german, începu Canaris, după care făcu o pauză privind intens la Rudin. Dialectic vorbind, dumneata eşti mai mult rus decît neamţ. De ce zîmbeşti ?

— O simplă coincidenţă. În detaşamentul de partizani mi se reamintea mereu că sînt neamţ. De fapt, ei m-au şi poreclit semifriţ.

Canaris pufni în rîs.

— Semifriţ ! Foarte nostim.

— Dar umilitor, zise Rudin.

— Ce vezi umilitor în asta ? Că eşti jumătate friţ şi nu un friţ întreg sau că eşti jumătate Ivan şi nu un Ivan întreg ?

— Nu vă pot explica asta în cîteva cuvinte şi nu cred că este cazul să încep o lungă analiză psihologică, ştiind cît de preţuit este timpul dumneavoastră.

— Oricum, găsesc că este interesant şi, în acelaşi timp, important să ştiu cum arată un german pe jumătate din Ţara Sovietelor.

Deşi Canaris zîmbi cu gentileţe, Rudin înţelese cît de importantă, cît de hotărîtoare era această discuţie.

După o pauză, Rudin vorbi cu o urmă de mînie în glas.

— Cred că înţeleg ce vreţi de la mine. Tot ce vă pot spune este că, încă de pe timpul cînd eram student, nu s-a avut încredere în mine, pentru că eram neamţ. Acesta era singurul motiv. După ce am terminat facultatea, am descoperit că locul marcat „naţionalitatea" pe formularele de angajare era o uşă trîntită în faţa mea ori de cîte ori găseam un serviciu mai bun. Şi, ca să nu mai lungesc vorba, dacă nu mi s-ar fi reamintit într-una că nu sînt rus, nu aveam ce să caut aici.

Ochii lui Canaris se micşorară. Tăcu cîteva clipe, apoi zise :

— Înţeleg ce vrei să spui.

— Cînd apare ceva atît de hotărîtor ca acest război și te găsești față în față cu moartea, nu mai ai timp să te întrebi : „Aceasta este cauza pentru care mor ?". Pentru că sînt neamț, nu am fost chemat nici să-mi fac stagiul militar. Am fost mobilizat, în cele din urmă, și trimis la partizani, și asta din nou pentru că sînt neamț și știu să vorbesc nemțește. Oamenii se burzuluiau la mine ori de cîte ori mă vedeau, pentru că aveam studii, pentru că vorbeam nemțește și, ca întotdeauna, pentru că eram neamț. Dacă îi auzeați cum îmi ziceau semifriț ! Era ca și cum m-ar fi scuipat în față. Și eram obligat să împart cu ei pericolul vieții de partizan...

— Ce părere ai despre acțiunea noastră din Moscova ? îl întrerupse Canaris.

Rudin aruncă o privire lui Sombach, care stătea puțin mai la o parte.

Canaris chicoti și zise :

— Nu te teme, Kramer. Doresc să fii sincer.

— Eu încă nu mă consider un expert în arta spionajului, răspunse Rudin cu un zîmbet respectuos, dar am impresia că tocmai aici greșim noi. Prizonierii pe care îi selecționez eu constituie materie primă bună. Vorbind așa, în general, dar nimic mai mult. Îi instruim o lună, cel mult două, și apoi îi trimitem la lucru. Îmi dau seama că omul vrea să facă treabă bună, dar nu sînt convins nici pe departe că el este pregătit cum trebuie pentru asta. Este o chestie de măiestrie la mijloc.

— Și, ai vreo sugestie ?

— M-am gîndit, continuă prompt Rudin, că am putea selecta un grup dintre cei mai capabili și de încredere oameni, prevăzînd pentru aceștia o perioadă mai mare de pregătire, fără a aduce atingere, bineînțeles, planului de a crea o rețea totală. În acest fel, ne-am putea sprijini în mod sistematic pe agenții mai calificați, iar mai tîrziu unii dintre aceștia ar putea primi în subordine cîțiva agenți de rînd. Cred, de asemenea, că sistemul nostru de control al agenților ar putea fi mai eficient. Locotenentul-major Vogel mi-a spus că are atît

de mulți agenți, încît este o problemă numai să le dea de urmă. Cu un asemenea sistem, un agent poate fie să nu facă nimic, fie să-și inventeze informațiile. Aș sugera un control pe loc și o analiză amănunțită a activității desfășurate, să zicem, de douăzeci de agenți.

— Vrei să spui un control la fața locului ? întrebă Canaris.

— Nu în mod necesar. Deși se simte nevoia unui astfel de control. Eu m-am gîndit la o analiză serioasă a fiecărui raport trimis de un anume agent, făcută aici, în sediul nostru.

— Cred că este o idee bună, zise Canaris, întorcîndu-se către Sombach.

— Și Müller mi-a vorbit despre acest lucru, spuse Sombach.

— Am făcut această propunere de mai multe ori, adăugă Rudin și observă că interlocutorii săi schimbară priviri pline de înțeles.

Simți că discuția progresa satisfăcător și se relaxă puțin. Chiar în acel moment prinse privirea lui Canaris asupra sa. În ochii lui se putea citi suspiciune. Era ca și cum se afla în fața unui nou Canaris.

— Și acum, herr Kramer, încearcă să-mi răspunzi scurt și precis la următoarea întrebare : Cît, din tot ce ne-ai spus, este adevărat și cît este fals ?

— Din tot ce v-am spus acum ? întrebă Rudin ca să mai cîștige timp și forțîndu-și vocea să fie calmă.

— Nu, nu ! vorbi Canaris repede și pe un ton cît mai categoric, de parcă ar fi vrut să-l biciuiască pe Rudin. Din tot ce ne-ai spus în legătură cu dumneata și ai scris în cererea de angajare. Ei bine, te ascult !

Rudin făcu o pauză, pentru a se gîndi.

— Încearcă să-ți reamintești, Kramer. Te avertizez că de acest răspuns depinde viitorul dumitale. Este clar ?

Rudin dădu din cap absent. Mintea îi vîjîia. Ce putea să însemne aceasta ? Au găsit ceva în neregulă cu biografia sa ? A greșit undeva ? Nu, era imposibil. A fost totdeauna foarte atent, cînd își relata povestea vieții sale. Se uită la Canaris și sesiză

în ochii săi o expresie fugară de oboseală ; era ca și cum ar fi descoperit că nu mai poate rezista unui impuls interior și se grăbea să dea masca jos de pe fața acestui „alt" Canaris.

Deci, asta era ! Recursese la această stratagemă să vadă dacă-l poate prinde în capcană. Uitîndu-se drept în ochii lui Canaris, Rudin răspunse calm :

— Tot ce am scris și spus de partea aceasta a frontului este adevărul și numai adevărul.

— Poți pleca acum, spuse Canaris cu indiferență.

Rudin se sculă, salută întîi pe Canaris, apoi pe Sombach și ieși din încăpere.

— Ce părere aveți ? întrebă Sombach cu o urmă de zîmbet în colțul gurii.

Canaris se ridică. Se îndreptă către fereastră, privi afară și spuse :

— Da, cred că ai ceva bun aici.

— Este un om care promite.

— Ce gîndesc ceilalți despre el ?

— Care ?

— Ei, rusul acela pe care ți l-am trimis la începutul campaniei. Androsov parcă îl chema, nu ?

— Nu mai este printre noi, răspunse, în sfîrșit, Sombach.

— Unde se află ?

— A dispărut. Potrivit informațiilor pe care le deținem, a fost ucis de partizani.

Canaris se întoarse brusc.

— Cînd s-a întîmplat asta ?

— Cînd a fost ucis aghiotantul lui Müller.

— A fost găsit cadavrul său ?

— Da, dar era atît de mutilat, încît cu greu a putut fi recunoscut.

— S-a întîmplat în aceeași zi în care a fost ucis Noel ?

— Cred că ceva mai tîrziu.

— Ce înseamnă acest „ceva" ? Și „cred" ? Încearcă să răspunzi mai exact.

— A fost capturat în aceeași zi, dar nu știm cînd a fost executat. Cadavrul nu a fost găsit decît după o săptămînă sau zece zile.

— A fost examinat cu atenție ?

— Da. Gestapoul s-a ocupat de acest caz. Avem tot dosarul aici.

Sombach vorbi cu convingere, întrucît se afla în posesia dosarului oficial al cazului primit de la Gestapo. El n-avea de unde să știe că dosarul era opera lui Kravțov.

— Deci, asta este. Canaris tăcu și-și pironi privirea într-un loc invizibil, aflat undeva în depărtare. Nu prea îmi place treaba aceasta. De ce nu am fost informat din timp ?

— Nu a fost un lucru ieșit din comun. Rușii sînt tot timpul pe urmele trădătorilor lor, răspunse Sombach cu vocea puțin obosită.

— Crezi că Müller îl trimisese cu vreo misiune sau, dimpotrivă, îl incomoda ?

— Nu, nici pe departe. Müller îl considera un om de încredere. Chiar îl prefera lui Kramer.

Nu, hotărît lucru, lui Canaris nu-i plăcu cum mergeau lucrurile deși, privit la suprafață, nu se întîmplase nimic prea alarmant. Aparent, rușii scăpaseră de el. Nu era nici prima și nici ultima dată cînd se întîmpla așa ceva. Totuși, Canaris nu putea renunța cu ușurință la o impresie chinuitoare de suspiciune.

— Aș vrea să văd raportul Gestapoului, spuse el.

— Am înțeles. Vi-l prezint mîine dimineață.

CAPITOLUL 33

A doua zi dimineață, Rudin a fost chemat în biroul lui Müller. Lîngă el a observat un individ cam la vreo cincizeci de ani, îmbrăcat într-un costum de culoare gri deschis. Părul său des și încărunțit, fața proaspăt bărbierită și miinile bine îngrijite, te făceau să crezi că ai în față un actor pus să interpreteze un personaj între două vîrste. Ochii săi mari și întunecați îl urmăreau cu atenție.

— Dînsul este herr Miguneț, noul dumitale coleg. Sper să vă înțelegeți bine. Vă rog să mergeți împreună în biroul dumneavoastră și să stabiliți concret ce va face fiecare, spuse Müller pe un ton cît se poate de scurt și de autoritar.

— Am înțeles, răspunse Rudin.

Salută și plecă.

Ajunși în biroul lui Rudin, Miguneț se așeză pe unul din colțurile biroului, își balansă un picior, cuprinse camera dintr-o privire și spuse :

— Și biroul meu este ca acesta ? Știi că pare mai mult decît modest ? Asta este zgîrcenia tipic nemțească. Ei bine, ce trebuie să fac ?

— Nu ți-a spus Müller ?

— Așa, în linii mari.

Rudin îi explică în ce constau atribuțiile sale.

— Lucrul cel mai dificil este să găseşti ceva bun în omul cu care stai de vorbă, ceva care să-ţi dea garanţia că nu greşeşti dacă îl faci agent.

— Ce se întîmplă cu aceia care refuză să colaboreze ? îl întrerupse Miguneţ.

— Sînt trimişi înapoi în lagăr.

— Deci, asta este măciuca care trebuie să le-o fluturi pe deasupra capului : dacă nu vrei să lucrezi, poţi să putrezeşti în lagăr.

Rudin nu spuse nimic.

— Să nu crezi că sînt un începător în probleme de acest gen, continuă Miguneţ. În timpul evenimentelor din '39, am fost trimis la Lvov cu scopul de a crea o reţea de spionaj. Aria mea de acţiune era triunghiul format de Lvov, Stanislav şi Drogobici. Cînd a început războiul, aveam deja cîteva zeci de agenţi în legătură, toţi cu misiunea de a ajuta armata germană. Reichministrul Rosenberg personal m-a decorat. Sistemul meu de recrutare în '39 era foarte simplu. Aveam două metode: Dacă omul dorea să colaboreze, îi spuneam : „Nu vei regreta niciodată, vei fi omul cel mai bogat din toată Ucraina". Dacă refuza, îi spuneam : „Ai să regreţi. Nu vei scăpa niciodată de Bandera şi oamenii lui. Vei plăti cu plumb pentru că ai trădat Ucraina". Ha ! ha ! ha ! Pînă la urmă, toţi răspundeau „Da". La urma urmei, Kramer, ce este omul ? Un simplu animal.

Rudin zîmbi şters şi zise :

— Vrei să vezi cum interoghez eu un prizonier ?

— Fireşte că vreau.

Fu introdus primul prizonier. Era un veteran de război, la vreo patruzeci de ani. Avea barba rară şi mîinile mari, bătătorite de muncă. „Probabil ţăran", se gîndi Rudin, dar vorbea destul de curăţel. I-a spus lui Rudin că fusese agronom într-o gospodărie de stat în Siberia.

A acceptat să lucreze pentru nemţi, dar a refuzat categoric să facă ce îi cerea Rudin. În primul rînd, spunea el, nu se credea capabil pentru o asemenea activitate şi, în al doilea rînd, nici nu-i plăcea s-o facă.

— Dar ce muncă ai crezut că ţi se oferă să faci ? întrebă Miguneţ. Să împleteşti coşuri sau să cînţi într-un cor ? Ha! ha! ha !

Prizonierul nu răspunse. Miguneţ continuă.

— Să putrezeşti în lagăr îţi place ?

— Nu poţi fugi de soarta ce ţi-a fost hotărîtă, răspunse omul calm.

— N-ai mers niciodată cu picioarele goale pe cărbuni aprinşi, nu-i aşa ? urlă Miguneţ şi se înroşi de furie.

— Nu, răspunse prizonierul încet.

— Mă întreb ce-o să spui după aceea !

— Nu poţi scăpa de soarta ce ţi-a fost hotărîtă, repetă omul.

Miguneţ se repezi la el, dar, întrucît Rudin apăsase pe sonerie o clipă mai înainte, un gardian apăru în uşă.

— Ia-l de aici ! spuse Rudin.

Prizonierul fu scos afară din încăpere, iar Miguneţ începu să umble încoace şi încolo, furios şi înjurînd.

— Să mai chemăm unul ? sugeră Rudin.

Miguneţ flutură din mîini.

— Nu ! Am să mă descurc şi fără să asist la demonstraţiile tale.

— Succes.

Rudin nu se grăbi să cheme un alt prizonier. Încerca să priceapă dacă era bine sau rău că colegul lui era aşa cum îl cunoscuse acum.

Pînă către sfîrşitul zilei, Rudin selectase numai doi candidaţi pentru a urma cursul de spionaj, în timp ce Miguneţ unsprezece. Evident, Müller era interesat să existe o astfel de discrepanţă în munca lor. În seara aceea, el chemă în biroul său trei dintre oamenii selecţionaţi de Miguneţ şi pe cei doi ai lui Rudin, fiind hotărît să-i verifice personal. Rudin era puţin înspăimîntat, cu toate că prevăzuse o astfel de posibilitate. Cei doi oameni, pe care îi alesese, erau infractori de profesie şi prezentau interes pentru Müller. Dar dacă el îi aprobă pe toţi unsprezece aleşi de Miguneţ ? Ca şi cum ar fi ştiut că

la el se gîndea, Miguneț intră în biroul său fără să mai ciocănească la ușă. Era mult mai potolit decît fusese în dimineața aceea. Își trase un scaun în fața biroului lui Rudin și spuse:

— Nici nu știu ce să cred...

— Ce s-a întîmplat? întrebă Rudin cu prietenie, deși intuise răspunsul.

— Astăzi am selecționat unsprezece oameni. Müller a verificat trei dintre ei și i-a respins pe toți trei. A spus că nu vrea să se transforme în șeful unui birou care le returnează rușilor prizonierii de război. Apoi a adăugat că nici unul dintre candidații mei nu este capabil să devină agent. Cum crede el că trebuie să recrutezi un agent? Nu este destul că i-am făcut să semneze? Să îndrăznească numai să nu îndeplinească ordinele! Nu înțeleg, de asemenea, de ce pune atîta accent pe capacitatea agentului. Ce, agentul o să facă carieră din această muncă!?

— Cred că greșești, Miguneț, spuse Rudin liniștit. Un agent trebuie să fie, mai presus de orice, un bun actor. Spui că nu vor îndrăzni să nu îndeplinească ordinele. Ei bine, și dacă îndrăznesc? Sau dacă ne trag pe sfoară, făcîndu-se că îndeplinesc misiunile încredințate? La urma urmei, ei sînt acolo, și noi sîntem aici.

— Bine, dar ei știu că putem ajunge și acolo.

— Să zicem că știu. Nu asta contează. Ei trebuie să-și facă de asemenea manieră datoria, încît să contribuie la victoria armatei germane. Iată de ce trebuie să stabilim dacă este capabil să facă treabă bună în spatele frontului, înainte de a-l trimite acolo pe agent.

— Deci, trebuie să stau la palavre cu secăturile astea și să văd cît de capabile sînt, nu-i așa?

— Da. Și aș adăuga că nu este o treabă tocmai ușoară.

— Știi ce, dă-mi voie să-ți spun că asta nu este o treabă pentru mine. Miguneț se ridică brusc. Și nu am de gînd să scormonesc prin gunoi de dragul lor.

— Spune asta superiorilor tăi, de ce mi-o spui mie? La urma urmei, tot ceea ce fac eu este să înlătur gunoiul, spuse Rudin.

Miguneț rămase încurcat.

Pe coridor o sonerie sună zgomotos, de trei ori. Era semnalul care convoca cadrele în sala de ședințe.

— Haide, zise Rudin, ridicîndu-se și conducîndu-l pe Miguneț afară. Nu le place să se întîrzie.

Sombach deschise ședința și-i dădu cuvîntul lui Müller.

— Ne apropiem de o toamnă istorică, începu Müller cu o voce oarecum pompoasă, apoi tăcu și începu să răsfoiască iritat cîteva hîrtii ce le avea pe masă, ca și cum s-ar fi încurcat în propriile lui cuvinte. După aceea continuă cu tonul său obișnuit, lipsit de viață. Activitatea ce se desfășoară în zona Moscovei, cu privire la pregătirea ofensivei hotărîtoare, riscă să devină nedemnă de mărețele fapte ale führerului și ale armatei germane. Noi ne-am împotmolit, chiar de la primul pas, în selecționarea viitorilor agenți. În acest sens, evenimentele de astăzi sînt cel mai bun exemplu. Din cei cincizeci de prizonieri pe care ni i-au trimis din lagăr, doar doi au fost acceptați. Nu vreau prin aceasta să-i aduc vreo critică lui Kramer, nici noului nostru coleg Miguneț. Greșeala pornește de la modul cum se face selecționarea lor din lagăr, dar nici noi n-am controlat felul în care decurg lucrurile acolo. Cei însărcinați cu această muncă sînt, după părerea mea, necalificați, au fost numiți pur și simplu la întîmplare.

— Va trebui ca în viitor să avem mai mult în atenție această problemă. Voi da dispozițiile de rigoare în acest sens, trase, la sfîrșit, Sombach concluziile. Apoi făcu semn că ședința se terminase.

CAPITOLUL 34

Kravţov continua să recruteze agenţi din rîndul populaţiei. Se întîlnea cu ei la adrese conspirative, primea rapoarte şi le trasa noi sarcini. Zimmer şi Taube, un nou lucrător, transferat recent din Polonia, făceau aceeaşi muncă. După eşecul campaniei întreprinse în rîndul tineretului, Kravţov a trebuit să-şi dubleze eforturile şi să facă dovada zelului său. Dacă nu reuşea să facă acest lucru, devenea automat suspect şi-şi pierdea poziţia ce o cîştigase ca om de încredere în cadrul Gestapoului. Pe de altă parte, el nu putea fi niciodată complice la crimele lor. Trebuia să fie cu ochii în patru în fiecare clipă. Zimmer nu constituia o problemă, avea încredere în el şi, în mod implicit, era întotdeauna gata să-i asculte sfaturile.

Taube însă prezenta un pericol real. Erau unele indicii că avusese rezultate bune în activitatea sa, pentru că Rezistenţa poloneză încercase să-l prindă şi pusese chiar un premiu pe capul lui. Deşi i-a întins de două ori cîte o cursă, a reuşit să scape de fiecare dată nevătămat. După toate aparenţele, se bucura de aprecierea şefilor săi, din moment ce fusese adus aici din Varşovia. Taube vorbea rusa destul de stîlcit, în schimb avea un talent ciudat de a-şi ascunde adevăratele gînduri sau sentimente. Reuşea foarte repede să facă pe cineva să-l creadă un naiv, după cum tot atît de bine putea să pozeze într-un intelectual extrem de dotat. Era tînăr şi absolvise Universitatea din Riga cu un an înainte de începerea războiului, obţinînd o

diplomă în istorie. Kravțov își dădu repede seama de pericolul ce-l prezenta Taube, îndeosebi pentru faptul că își cunoștea bine meseria. De acum încolo fiecare pas trebuia calculat cu mai multă grijă ca oricînd.

Gestapoul și-a intensificat acțiunile de teroare, ca răspuns la catastrofa înregistrată la Stalingrad. Bielorusia a fost împînzită de detașamente de asalt pentru căutarea partizanilor. Au fost planificate razii de masă împotriva ilegaliștilor. Kleiner le-a cerut lui Kravțov, Zimmer și Taube să aresteze în cea mai mare grabă comitetul ilegal ce acționa în oraș.

După o întîlnire cu Martov, Kravțov își dădu seama că poziția sa devenise destul de precară, pentru că grupul lui Budnițki stăruia să arunce în aer gara principală, depozitul de carburanți de la marginea orașului, precum și clubul ofițerilor naziști. Era foarte greu să te gîndești la vreo acțiune în cazul în care agenții lui Zimmer sau, și mai rău, ai lui Taube ar fi dat de urma oamenilor lui Budnițki. Martov a spus că va atrage atenția oamenilor săi să acționeze cu cea mai mare grijă, dar asta nu însemna că astfel pericolul era înlăturat. Tot ce putea face Kravțov era să fie mereu cu ochii pe Zimmer și pe Taube, pentru ca, în cazul în care observa la ei vreo suspiciune, să tragă la timp semnalul de alarmă.

Iată însă că una din întîlnirile lui Kravțov cu Babakin aduse ceva nou în cazul lui Taube. Babakin l-a întrebat pe Kravțov dacă cunoaște pe cineva de la Gestapo cu numele de Arthur, și a început să-l descrie pe individul respectiv.

— Îl cunosc foarte bine, i-a răspuns Kravțov. Este vorba de Arthur Taube, individul transferat recent la Gestapo din Polonia.

— A încercat să mă recruteze ca agent al Gestapoului, răspunse aproape șoptit Babakin, ca și cum s-ar fi temut să nu-l audă.

— Și ce-ai făcut ?

— M-am prefăcut că mă las greu lămurit și i-am spus că nu mă pricep la nimic altceva în afară de comerț. Cînd a aflat acest lucru, a început să jubileze. Tocmai asta urmărea.

Căuta pe cineva care să-i procure obiecte din aur. Bineînțeles că am acceptat, dar i-am pus condiția să-mi iasă și mie ceva.

Kravțov asculta cu sufletul la gură. Babakin observă că era emoționat.

— Ce s-a întîmplat ?

— Nici nu-ți imaginezi cît de important este tot ce mi-ai spus. Ați încheiat deja vreun tîrg ?

Babakin rîse.

— Și tu te repezi ca și el. Îl las mai întîi să-i frigă puțin tălpile vreo două luni, după care am să-i ofer niște vechituri.

Apoi Kravțov îi povesti lui Babakin cine era Taube și cum prezența sa îl incomoda destul de mult.

— Ciudat, spuse gînditor Babakin. Nu mi-a făcut de loc impresia că ar fi un om inteligent. După părerea mea, este un gestapovist ca oricare altul.

— Nu sînt de părerea ta, Babakin. Taube acesta, cu experiența pe care o are, este un real pericol pentru oamenii lui Budnițki, care nu sînt decît niște amatori.

— Bine, bine, Kravțov, n-are rost să ne contrazicem, îi răspunse Babakin împăciuitor. Am să mă prefac că am găsit pe cineva care are niște monede de aur de vînzare, îl atrag într-o casă mai dosnică și Budnițki cu oamenii lui n-au decît să-l lichideze. Kravțov tăcu. Planul i se părea cît se poate de bun, dar se abținu să facă vreun comentariu asupra lui. Preferă să tacă și abordă alte chestiuni. Apoi își luă rămas bun de la Babakin și plecă. Era timpul să se înapoieze la Gestapo.

După cîteva zile, Kravțov intră în biroul lui Kleiner să-i prezinte un raport cu privire la activitatea agenților săi. Era pe la ora 10 seara. De cum a deschis ușa biroului lui Kleiner și-a dat seama că se întîmplase ceva. Amîndoi adjuncții lui Kleiner stăteau lîngă biroul acestuia, cu fețele îngrijorate, în timp ce ascultau la convorbirea telefonică a șefului.

— Înțeleg... Da. Repetă numele străzii. Kleiner notă pe o hîrtie. Da. Începeți imediat. Trînti receptorul în furcă și se uită la ajutoarele sale.

— Cadavrul a fost identificat. Apoi îl observă pe Kravțov în ușă și întrebă cu asprime în glas.

— Ce dorești ?

— Mi-ați cerut să vă prezint raportul la ora 10 seara.

— Dă-mi-l.

Kravțov întinse raportul și se întoarse să plece.

— Cînd a părăsit Taube sediul azi ? întrebă Kleiner.

— Ultima dată cînd l-am văzut a fost înainte de masă. Să-l trimit la dumneavoastră ?

— Nu. Poți pleca.

A doua zi, știrea morții lui Taube se răspîndi la toate cele trei etaje ale clădirii Gestapoului. Grünweiss îl întîlni pe Kravțov pe coridor și-i spuse :

— Roșii i-au făcut de petrecanie eroului nostru polonez. Nu te sfătuiesc să mai ieși seara pe stradă.

Nu s-a dat nici un comunicat oficial asupra morții lui Taube. Corpul său neînsuflețit a fost trimis în tăcere unor rude din Riga.

Următoarea întîlnire a lui Martov cu „tovarășul Alexei" a avut loc în oraș. Casa conspirativă se afla chiar în centrul orașului, iar de la fereastra ei se putea vedea clădirea Gestapoului. Faptul acesta demonstra că lupta intrase într-o nouă fază. Salutîndu-l pe Martov, „tovarășul Alexei" spuse zîmbind:

— Aș vrea să-ți relatez ultimele evenimente. M-am întors de la o conferință ținută la Moscova. A fost și Starkov. După conferință am avut o discuție cu el. Primăvara și vara aceasta vor fi decisive. Este planificată o contraofensivă pe întreg frontul, iar nouă ne revin o mulțime de treburi de făcut pentru a ajuta armata.

„Tovarășul Alexei" întinse o hartă pe masă.

— Cînd forțele noastre armate vor ajunge în zona aceasta, noi vom dispune de două detașamente de partizani dislocate în acest punct pentru a preveni o eventuală încercare a fasciștilor de a ocupa poziții de-a lungul Centurii cenușii, sau ce o să

mai rămînă din ea după ce aviația și artileria noastră o vor bombarda. Spunînd aceste cuvinte, „tovarășul Alexei" se uită la Martov pe deasupra ochelarilor : Descoperirea Centurii cenușii este opera voastră, nu-i așa ?

— Și a noastră, zise Martov, accentuînd pe „și".

Martov vru să mai spună ceva, dar fu întrerupt de un tînăr care intră tocmai atunci în birou. Tînărul salută respectuos și se îndreptă să-i șoptească ceva la ureche „tovarășului Alexei".

— Cum ?! Toți trei, Domcenko, Nabudțki și Soloviova au fost arestați ! exclamă „tovarășul Alexei".

Se sculă și începu să se plimbe nervos prin birou, apoi se întoarse brusc, luă o bucată de hîrtie, scrise ceva pe ea și spuse:

— Transmite asta imediat și cheamă-mă de îndată ce ai legătura cu Șoimul !

Băiatul plecă. „Tovarășul Alexei" continuă să se plimbe nervos prin birou, murmurînd cu durere în glas :

— Chiar din prima lună a activității noastre ilegale m-am gîndit că trebuie să fim pregătiți și pentru necazuri, că vom avea pierderi umane. Am pierdut oameni de valoare, comuniști devotați, adevărați eroi ! Nu mă pot obișnui cu gîndul acesta și pace. Niciodată nu mă voi putea obișnui.

Urmă o pauză lungă, apoi vocea lui se auzi din nou :

— Avem foarte puțini oameni în Velij. Nu există nimeni care să-i elibereze. Dar trebuie să facem ceva. Nu mai amîn nici o clipă. Trebuie începute imediat sabotajele în oraș, cît mai repede posibil. La revedere, Martov, s-a făcut tîrziu.

Martov înțelese că arestarea celor trei îl tulburase mult pe „tovarășul Alexei" și consideră că nu era momentul să mai abordeze și alte probleme care îl frămîntau. Plecă. Era o noapte ca toate celelalte. Galia scria pe masa lui Martov o radiogramă pe care tocmai o primise din Moscova. În ea se spunea :

„Am motive să cred că *Saturnul* trimite spioni după noul sistem. Agenții nu sînt dotați cu mijloace de menținere a legăturii. Lucrează izolați și au asupra lor numai armament și explozivi. Misiunea lor este să îndeplinească un singur act de te-

roare sau de sabotaj și apoi să se reîntoarcă la bază. Cei pe care i-am arestat în ultimul timp nu cunosc nimic despre noul tip de agenți. Unul dintre ei a terminat școala de spionaj a *Saturnului*. Rudin va trebui să-și îndrepte atenția spre aceste aspecte ale problemei. Ce noutăți aveți în legătură cu Șciukin? Salutări. Starkov".

Înainte ca Martov să aibă timp să studieze mai atent mesajul, se auzi soneria de alarmă. Cineva se apropia de intrare. Nu putea fi un străin, din moment ce tunelul era păzit pe dinafară. Dacă erau amenințați de vreun pericol, santinela trebuia să blocheze intrarea și să-i avertizeze pe ceilalți. Unul dintre ostași se îndreptă spre coridorul de trecere și se reîntoarse însoțindu-l pe Kravțov. Dintr-o privire aruncată asupra lui, Martov înțelese că s-a întîmplat ceva.

— A dispărut Dobrinin!

CAPITOLUL 35

Ce se întîmplase cu Dobrinin?

După eșuarea campaniei întreprinse de Kleiner în rîndul tineretului, Dobrinin a primit ordin să dispară, să-și găsească o ascunzătoare sigură și să aștepte noi instrucțiuni. Apoi a început să puncteze cîteva elemente pe care să le poată folosi la momentul oportun.

Într-o zi, luîndu-și numele de Sorokin și dîndu-se drept locotenent de artilerie din Armata Roșie (stagiul militar și-l satisfăcuse într-adevăr la artilerie), făcu cunoștință cu Ivan Bolomin, ofițer în armata trădătorului Vlasov. Ivan Bolomin l-a prezentat pe Dobrinin șefilor săi. Cum aveau nevoie, ca de apă, de un ofițer de artilerie calificat, l-au angajat în grabă și i-au acordat gradul de locotenent-major.

Problema funcției și a gradului a fost rezolvată pe loc de către un colonel cu numele de Poluhin.

— Zici că ai fost locotenent, întrebă Poluhin? Ei bine, noi te facem locotenent-major. Te pricepi la muniție? Foarte bine. Ai să te ocupi cu asta.

Cînd își luă funcția în primire, Dobrinin crezu că nimerise tocmai la baza principală de aprovizionare a armatei lui Vlasov, dar curînd avea să descopere că astfel de baze se mai întîlneau și prin alte locuri din teritoriul ocupat. De peste tot se colectau arme și muniții abandonate, care erau apoi depozitate în diverse ascunzători. El află, de asemenea, că unele

detașamente se ocupau cu recrutarea de oameni pentru armata lui Vlasov, al cărei cartier general era la circa 70 km vest de locul unde se găsea depozitul la care fusese angajat. Își zise atunci, că luase start bun și că, în cele din urmă, se putea transfera la cartierul general.

Colonelul Poluhin era mai mult decît încîntat că dăduse peste Dobrînin, pentru că acesta își vedea de treabă și, în scurt timp, pusese la punct depozitele de muniție.

Între timp, săptămînile treceau și Dobrînin începu să se gîndească că nimerise într-o muncă plictisitoare, cu slabe speranțe pentru un viitor promițător. Mai mult, nu se întrevedea nici o șansă de a fi transferat la cartierul general al lui Vlasov. Poluhin îi spusese cu toată seriozitatea : „Tu nu pleci de aici decît în mormînt". În tot acest timp, Dobrînin nu a reușit să stabilească legătura cu nici unul din oamenii lui Martov. El avea ordin să aștepte să fie contactat de Kravțov sau de Babakin.

Pînă la urmă se hotărî să fugă, după ce arunca mai întîi în aer depozitul de muniție, dar, cînd totul era pregătit, se întîmplă ceva care schimbă întregul curs al evenimentelor.

Într-o sîmbătă seara, își făcură apariția la depozit două automobile pline cu ofițeri superiori din armata lui Vlasov. Poluhin și oamenii din subordinea sa chefuiau într-o cameră, așa cum obișnuiau să facă, de multe ori, sîmbăta seara. Soldatul care făcea de gardă și care abia se mai putea ține pe picioare, i-a somat pe noii veniți să spună parola. Aceștia nu s-au supus și atunci soldatul a dus arma la ochi. N-a apucat însă să tragă, întrucît a fost împușcat pe loc.

Ușa fu dată brusc de perete și șase ofițeri, în frunte cu un general, pătrunseră în încăpere. Aveau toți pistoalele în mîini. Bețivii lui Poluhin se uitară mirați la ei.

— Atențiune ! strigă generalul.

— Oh ! Nu ! se auzi vocea aspră a lui Poluhin. Se sculă nesigur de la masă, lovind sticlele și vesela, și se îndreptă clătinîndu-se către general, cu mîna la buzunarul în care își ținea arma.

Se auzi o bubuitură puternică și Poluhin se prăbuși la picioarele generalului.

— Pulka [1] ! zise unul din bețivi cu o voce speriată.

Într-o clipă, întreaga ceată de bețivi fu aliniată la perete. Dobrînin avusese timp să se tragă mai la o parte și acum privea cu interes la general. Auzise o mulțime de lucruri despre el. Pulka era unul dintre oamenii de încredere ai trădătorului Vlasov. El era și juriu, și judecător al prizonierilor sovietici, precum și al oamenilor lui Vlasov care se făceau vinovați de vreo faptă de necredință. Ori de cîte ori Pulka avea vreun prizonier la interogatoriu, se străduia să-și merite din plin porecla.

— Du-l afară, ordonă el, arătînd cu pistolul către cadavru.

Unul din ofițeri îl apucă pe Poluhin de picioare și-l trase afară din cameră.

Pulka era un om scund și îndesat. Avea un cap mic, ce părea că este lipit pe umerii săi lați. Stătea lîngă masă cu picioarele sale butucănoase depărtate unul de celălalt și privea liniștit în cameră. Ofițerii din spatele lui se uitau cu dușmănie la oamenii beți ai lui Poluhin, acum încremeniți la perete.

Privirea lui Pulka se opri asupra lui Dobrînin.

— Dar tu ce stai acolo, de unul singur ? Treci ! Mișcă-te lîngă ceilalți !

Dobrînin făcu așa cum i se ceruse. Pulka apucă un scaun și-l încălecă, lăsînd picioarele să-i atîrne de-o parte și de alta. Făcu un semn cu pistolul locțiitorului la comandă al lui Poluhin să iasă afară din rînd. Acesta făcu un pas înainte.

— Ei bine, cum vă simțiți, domnule maior al armatei ruse de eliberare ?

— Putred de bogat, răspunse omul încet.

— Știți să furați bine, dar nu ați învățat să beți.

— Nu, domnule general.

— Unde este marfa ? țipă Pulka.

— Nu știu.

---

[1] Pulka = glonț (l. rusă).

Se auzi o bubuitură. Maiorul alunecă pe podea, se zbătu de cîteva ori, apoi încetă pentru totdeauna să mai mişte.

— Ia-l afară ! ordonă Pulka.

Cu cîteva zile mai înainte, Dobrînin aflase că Poluhin şi oamenii săi opriseră o maşină ce transporta lucruri de valoare. Printre alte lucruri, la masă, cînd beau, vorbeau şi de aşa ceva.

Generalul arătă cu ţeava pistolului către următorul.

— Unde-i marfa ?

— A fost împărţită.

— Nu v-a spus soldatul care escorta maşina că este proprietatea unui general neamţ ?

— Ba da, domnule general.

— Aha ! Deci aţi ştiut a cui era marfa şi totuşi aţi vîndut-o.

— Nu, domnule general. Nu am mai avut timp.

Pulka se întoarse spre ofiţerii care îl însoţeau şi le ordonă:

— Arestaţi-i pe toţi.

— Afară, unul cîte unul ! ordonă unul dintre ofiţeri.

— Îmi daţi voie să vă raportez ceva ? întrebă Dobrînin.

— Ce vrei ?

— Eu nu ştiu ce se întîmplă aici. Eu am sosit aici de puţin timp.

Pulka arătă cu pistolul spre cel care fusese întrebat dacă împărţiseră marfa furată :

— Cine-i ăsta ?

— Nu minte. El este nou aici.

— Bine. Cum te cheamă ?

— Sorokin, domnule general, răspunse Dobrînin bătînd din călcîie şi luînd poziţia de drepţi.

— Tu eşti treaz ?

— Da, domnule general.

— Păi atunci, ce făceai aici ?

— Mi s-a ordonat să stau cu ei. Eu nu beau, pentru că sînt bolnav de ulcer.

— Cu ce te ocupi ?

— Am pus la punct depozitul cu muniţie.

— Aha ! Am auzit de tine. Bună treabă. Ăştia nici nu ştiu să deosebească o pocnitoare de un tun. Eşti artilerist ?

— Da, domnule general.

— Ce grad ai ?

— Locotenent-major.

— Cu ce te-ai ocupat în Armata Roşie ?

— Am avut un tun greu în primire.

— Ai fost membru de partid ?

— Nu, domnule general.

— Atunci, cum de au avut încredere să-ţi dea pe mînă un tun greu ?

— Probabil pentru că ştiam să-l mînuiesc. Am absolvit o şcoală tehnică înainte de război.

— Cum ai ajuns aici ? Pentru mîncare, pentru grad sau pentru ce ?

— Este ceva şi din ce spuneţi dumneavoastră, desigur, dar lucrul cel mai important este că am vrut să lupt alături de această armată.

— Aha ! Pulka păru că se gîndeşte la ceva. Ai vreo idee de modul cum se tipăreşte ?

— Nu, dar pot învăţa. La urma urmei, tot cu maşini se lucrează.

— S-a făcut. Acum eşti liber, dar mîine dimineaţă să te prezinţi la mine. Am să-ţi fac o propunere.

În dimineaţa următoare, Dobrînin s-a prezentat, aşa cum i se ordonase, la cartierul general al lui Vlasov. Pulka l-a însărcinat cu organizarea unui serviciu de tipărituri şi l-a numit un fel de informator al lui personal. El avea sarcina să-i supravegheze pe cei de teapa lui Poluhin şi să-i raporteze conduita lor.

În această perioadă, Dobrînin a făcut cunoştinţă cu un oarecare Kurasov, şeful spitalului militar din localitate. Kurasov era un om la 50 de ani, foarte inteligent, dar destul de instabil din punct de vedere psihic, emoţional. Stările sale sufleteşti erau foarte contradictorii : cînd era vesel tot timpul şi nu-l

interesa nimic din jurul său, cînd cădea brusc într-o stare depresivă. Uneori obişnuia să bea zdravăn, consumînd cantităţi enorme fără să se îmbete. Trebuie că băutura îl făcuse atît de vicios. Personalul spitalului căuta întotdeauna să-i intre în voie. Nu avea habar de medicină şi era colonel, aşa cum fusese şi răposatul Poluhin. Înainte de a fi fost numit şef al spitalului, Kurasov deţinuse un post foarte important la cartierul general al lui Vlasov, dar Dobrinin n-avea să ştie niciodată ce anume şi ce se întîmplase după aceea.

Kurasov nu vorbea niciodată despre asemenea lucruri. Cu Dobrinin era destul de amabil şi chiar l-a ajutat cînd i-a solicitat sprijinul în rezolvarea unor probleme, ca de exemplu atunci cînd a trebuit să-şi găsească o locuinţă aproape de spital.

O dată, cînd Kurasov, după un chef, căzuse într-o stare teribil de depresivă, Dobrinin se afla la el acasă şi jucau şah. Kurasov cîştiga.

— Să nu credeţi că mă dau bătut, spuse Dobrinin, căutînd din toată inima să găsească o ieşire.

— La dracu cu toate ! mormăi Kurasov şi aruncă piesele de pe tabla de şah.

Se sculă de la masă, parcurse camera dintr-o parte în alta cu paşi mari şi din cale afară de nervos, apoi se opri drept în faţa lui Dobrinin, îl privi fix în ochi şi, cu voce tremurîndă, spuse :

— Cît timp ne mai bălăcim în noroiul ăsta ?

— Care noroi ? întrebă Dobrinin, surprins.

— Armata aceasta căreia i se spune „de eliberare", răspunse Kurasov, făcînd un cerc cu mîna prin aer. Sînt scîrbit peste măsură de ea. Este o bandă, nu o armată. Toţi nu sînt decît nişte beţivi, nişte asasini şi nişte tîlhari. Pleava Rusiei, asta sînt. Simt că mă sufoc. Nu-i mai pot suporta.

Dobrinin tăcea. Încerca să-şi dea seama ce anume determinase o manifestare atît de periculoasă.

— Dumneata ce spui ? Îţi place ? întrebă Kurasov, după ce se mai linişti puţin.

— Nu ştiu ce înţelegeţi dumneavoastră prin „place", răspunse Dobrinin. În timp de război oamenii nu mai stau să-şi aleagă meseria. Ceea ce îi interesează este să poată munci undeva, să-şi cîştige existenţa în aceste momente grele.

— Prosti, mîrîi Kurasov. Să poţi munci undeva, hm ! Dar pentru cine munceşti, nu interesează ? Dacă lucrezi pentru tîlhari, poţi fi curat ca lacrima, că tot tîlhar treci în ochii lumii. Eu îi tratez pe ucigaşi în spitalul meu ca să se poată întoarce la jafurile şi omorurile lor. Iar tu lucrezi în tipografia lor care tipăreşte fiţuicile acelea mincinoase. Mîinile tale sînt la fel de murdare ca şi ale mele.

— Ei, cel puţin nu sînt pline de sînge, zise liniştit Dobrinin.

La auzul acestor cuvinte, Kurasov sări de la locul său.

— Deci, tu crezi că nu sînt pline de sînge ? Nu ai tipărit tu apelul către toţi bandiţii : „Ucideţi fără milă !" ? Nu l-ai tipărit tu ? Şi ce a fost asta ? Nu a fost sînge ?

— Nu înţeleg unde vreţi să ajungeţi, răspunse încruntat Dobrinin.

— Nu ? zise Kurasov şi păru că se dezumflă deodată.

Tăcu un timp, apoi continuă :

— Crezi că nimeni nu se gîndeşte la asta ? Ei bine, mulţi se gîndesc. Unii sînt chiar de la cartierul general ! Am un prieten acolo, unul dintre aghiotanţii lui Vlasov. Am avut chiar nişte discuţii lungi. O dată a venit la mine şi mi-a spus : „Dacă aş şti că nu mă împuşcă, mîine aş fugi dincolo de linia frontului". Ei, ce zici de asta ? Şi dumneata spui că nu înţelegi unde vreau să ajung ?

Dobrinin se afla în faţa unei situaţii delicate. Trebuia să hotărască dacă este cazul să mai continue sau nu prietenia cu Kurasov. Se gîndea că totul putea fi numai o înscenare pentru a-l atrage în vreo cursă. Pe de altă parte, nu înţelegea de ce risca atît de mult Kurasov vorbindu-i cît se poate de deschis despre unele lucruri care, dacă Dobrinin le raporta lui Pulka, îi puteau fi fatale.

Dobrinin trebuia să fie prudent şi, întrucît nu dorea să dea un răspuns, tăcu cîteva clipe, apoi schimbă discuţia. Kurasov oftă adînc şi zise :

— Ţi-e frică, nu-i aşa ? Bine, treaba dumitale.

După cîteva zile, Dobrinin se întîlni cu Martov şi analizară fiecare cuvînt din discuţia avută cu Kurasov.

Nu are importanţă cît de atent a cîntărit Martov fiecare cuvînt, fapt este că el n-a sesizat nimic suspect în comportarea lui Kurasov. În cele din urmă, s-a stabilit ca Dobrinin să rămînă în expectativă, să nu se angajeze cu nimic, dar să încerce să descopere ceva din trecutul lui Kurasov. În afară de asta, el mai trebuia să stabilească cine era „aghiotantul lui Vlasov".

Dobrinin l-a întîlnit pe Martov într-o sîmbătă.

A doua zi, duminică dimineaţa, Kurasov a dat pur şi simplu buzna peste Dobrinin în cameră.

— De ce trîndăveşti în pat pe o astfel de zi ? îi spuse el, arătînd spre fereastra scăldată în lumina reflectată de întinderea de zăpadă de un alb imaculat. Hai să schiem.

Dobrinin refuză, nedorind să părăsească aşa devreme patul său cald. Totuşi, Kurasov insistă atît de mult, încît putu să-şi dea seama că nu era vorba doar de a schia. Şi nu greşise. Abia ieşiseră din raza satului că Kurasov se şi apropie de el şi-i spuse zîmbind :

— Acesta este locul cel mai sigur unde putem avea o discuţie sinceră. Nu avem de ce să ne temem, pentru că nu ne aude nimeni în mijlocul acestei frumuseţi.

Dobrinin nu spuse nimic.

— Trebuie să ne decidem, Sorokin, ori e laie, ori bălaie.

— Nu văd de ce să ne grăbim, răspunse Dobrinin.

— Trebuie să te hotărăşti acum, pentru că Zaganski vine mîine acasă la mine.

— Cine este individul acesta ?

— Aghiotantul lui Vlasov. Cel despre care ţi-am povestit. Poţi să treci şi tu pe la mine în jurul orei opt ?

— Pentru ce ?

Kurasov se opri şi bară drumul lui Dobrinin.

— Voi fi sincer. Ne-am gîndit bine, am analizat situaţia din toate unghiurile posibile. Nu are importanţă cum ne vezi dumneata, cei de dincolo nu ne vor crede. Noi am intrat în cloaca asta încă de la începutul războiului, dumneata nu prea eşti amestecat. Dacă mergi cu noi, eşti singurul nostru martor care poate spune că noi am fost cu ideea să trecem linia frontului. Asta este singura noastră speranţă. Şi sper că-ţi dai seama ce riscăm dacă fugim. Mă refer la modul în care o să fim primiţi dincolo.

În seara cînd trebuia să meargă la Kurasov, Dobrinin stătea pe întuneric în camera sa, lungit în pat. Era trecut de ora opt. Credea că ei îşi vor da seama la ora aceea că el nu va veni. Dar greşea.

Dacă Dobrinin s-ar fi aflat în momentul acela în camera lui Kurasov, ar fi asistat la următoarea discuţie între acesta şi prietenul său Zaganski.

— Eşti sigur, Petro ? întrebă Zaganski pentru a zecea oară.

— Da, da, răspunse iritat Kurasov.

— Dar ai uitat că Pulka îl simpatizează ?

— Sigur că nu am uitat. Dar Pulka n-are timp de el acum. Pulka m-a aruncat de la cartierul general pentru lipsă de vigilenţă şi spirit militar, dar aşteaptă puţin, pînă îi voi duce un agent roşu pe tavă. Sînt convins că Sorokin a fost trimis aici de roşii. Este el Sorokin cum sînt eu Napoleon şi, cînd îl voi avea în mînă, nu va mai fi Pulka care va decide asupra spiritului meu militar, ci Vlasov în persoană. Nu cîştigi un premiu ca ăsta în fiecare zi. Am să mă înapoiez la postul meu ; aşteaptă şi ai să vezi.

— Şi dacă te-ai înşelat ? Dacă el nu ia momeala ? Ce te faci atunci ?

— Atunci voi putrezi aici pînă la sfîrşitul zilelor mele, blestemă Kurasov. Se va agăţa de ea, să-l ia naiba ! Dădu cu pumnul în masă. Îl cunosc bine, văd tot prin el. Poate că n-ar risca, dacă ar fi vorba numai de mine, dar cînd mîna dreaptă

a lui Vlasov, adică tu, este amestecată într-o problemă ca aceasta, va lua toată momeala, jur că o va lua.

— Apropo, a trecut de nouă, zise Zaganski.

Kurasov se ridică.

— Hai să mergem la el acasă. Îl vom strînge cu șurubul. Tu ține-te doar de planul nostru.

Dobrinin nu se gîndise că Kurasov și prietenul său ar putea să vină chiar la el acasă.

Kurasov îl prezentă pe Zaganski lui Dobrinin. Acesta era un tip osos, de vreo 45 de ani, cu un cap mare și ras. Avea ochi cenușii, adormiți, iar întreaga sa înfățișare era aceea a unui om nu prea inteligent, a unei persoane flegmatice.

Traseră două scaune lîngă masă, iar Kurasov intră direct în subiect.

— Uite cum stau lucrurile, Sorokin. Timpul și împrejurările ne presează, așa că nu mai putem amîna. Spune-i tu, se adresă el lui Zaganski.

— Eu nu iau hotărîri de două ori, zise Zaganski încruntat. Am pregătit totul. Dosarele secrete ale statului major și lista tuturor ofițerilor lui Vlasov. Dacă aș avea posibilitatea, le-aș lăsa un mic cadou în pivnița clădirii cartierului general, 20 de kg de dinamită, legată cu sîrmă de o bombă cu ceas. Dar va trebui să plecăm cel mai tîrziu miercuri. Dacă reușim să ajungem de partea cealaltă într-o săptămînă, vom putea să înmînăm comandamentului sovietic un document important. Este atît de important, încît ar putea să ne ierte de toate păcatele. Dar peste două sau trei săptămîni nu mai valorează nici cît hîrtia pe care a fost scris.

În această situație, Dobrinin a trebuit să aleagă. Nu putea amîna, pentru că, renunțînd să acționeze, ar fi pierdut o ocazie bună. Zaganski nu părea un orator. Atît el, cît și Kurasov vorbiseră foarte serios despre trădare. Documentul despre care amintise Zaganski ar fi putut fi valoros. Kurasov îi mai spusese, cu puțin timp înainte, că nemții erau pe punctul de a încredința lui Vlasov misiunea de a nimici pe partizanii care

acționau în spatele frontului german. Dar el trebuia, totuși, să cunoască mai multe în legătură cu documentul.

— Ești sigur că este un document foarte important ? întrebă Dobrinin.

— Da. Este planul operațiilor pentru anul viitor. De ce, ce nu este în regulă ?

— Mi-e teamă că ne vor trimite în fața plutonului de execuție.

— Bine, dar pe dumneata n-o să te trimită, nu au motive, protestă Zaganski.

— Așa gîndești dumneata. Cînd detașamentul nostru a fost încercuit, am dezertat. Asta este una. Apoi stagiul meu de aici. Nimeni nu o să mă creadă că nu am luat parte la acțiuni armate. Kurasov a explicat totul foarte clar. El mi-a spus cît de curate îmi sînt mîinile. Așa că nu are nici un sens să mă luați pe mine drept protector. Dacă o vom face, vom fi toți egali.

— Hai să terminăm discuția, interveni Kurasov hotărît, adresîndu-se lui Dobrinin. Ceea ce vreau să știu este dacă mergi sau nu cu noi. Și vreau un răspuns sincer, deschis. Ești sau nu de acord ?

— Da, sînt.

— Ah ! răsuflă ușurat Kurasov. Era și timpul. Cred că ți-ai dat seama că ne jucam cu focul. Eram hotărîți ca, în cazul în care refuzai, să te ucidem. Știai prea multe și ai fi putut să ne încurci treburile.

— Am o propunere, zise Dobrinin. Vreau să merg mîine în oraș, să mă întîlnesc cu cineva care ne-ar putea ajuta.

— Cu cine te întîlnești ? întrebă Kurasov.

— Ce importanță are cu cine, interveni Zaganski. Nu vreau să mai știe nimeni de afacerea noastră.

— Nici eu, îl susținu Kurasov pe Zaganski.

— Nu vă pripiți, spuse Dobrinin. Știu eu ce spun. Mă întîlnesc cu cineva care ar putea să ne ajute să trecem dincolo.

— Cu cine ? Cu partizanii ? Cu comitetul ilegal ? întrebă Zaganski

Urmă o pauză plină de semnificație.

— Ei bine, dragă amice, totul este, în sfîrșit, clar, spuse Kurasov vesel. Mîna o ținea în buzunar. Te-am prins cu mîța-n sac.

Dobrinin rămase surprins.

— Nu înțelegi despre ce este vorba ? Nu ? S-ar putea. Ei bine, află că te urmăresc de mult timp. Acum, în sfîrșit, te-am adus unde vroiam.

Dobrinin și-a dat seama că se află în primejdie și a făcut o mișcare să-și scoată pistolul din buzunar.

— Nu mișca ! țipă Zaganski cu pistolul îndreptat asupra lui. O singură mișcare și trag. Dar te vrem viu, atît pe tine cît și pe complicii tăi din oraș. Leagă-l, Kurasov !

Cînd Kurasov se apropie de el să-i pună cătușele, Dobrinin sări în picioare. Zaganski trase. Glonțul îl lovi pe Dobrinin în umărul stîng și-l făcu să se clatine pe picioare. Făcînd, totuși, un ultim efort, Dobrinin reuși să-și scoată pistolul din buzunar și ținti asupra lui Zaganski. Acesta se prăbuși. Urmară alte trei împușcături, dar Dobrinin n-a mai auzit nimic.

Cadavrele lui Dobrinin și Zaganski au fost îngropate într-un loc pustiu din afara localității.

PARTEA A PATRA

SFÎRȘITUL CERCULUI DE SPIONI

CAPITOLUL 36

Doi ani mai tîrziu, vorbind în cadrul procesului de la Nürnberg, feldmareşalul Keitel a numit primăvara anului 1944 „o primăvară fără speranţe". În condiţiile de atunci, însă, maşina de propagandă nazistă îi asigura pe germani că totul merge bine, că evenimentele se desfăşoară în concordanţă cu planurile führerului. În martie 1944, Goebbels, ministrul propagandei Reichului, a ţinut o cuvîntare radiodifuzată, care apoi a apărut şi în presă sub titlul : „Încredere, mai multă încredere !". Sala în care a vorbit Goebbels era plină de asasinii S.S.-ului. Ei întîmpinau fiecare frază cu ovaţii prelungite şi urlete, care semănau cu răcnetul animalelor rănite. Goebbels ştia foarte bine care era adevărata situaţie de pe front ; astfel, minciunile pe care le debita erau cu atît mai monstruoase.

El i-a asigurat pe cei prezenţi în sală că armata a şi fost înzestrată cu o armă deosebit de eficace, care va aduce poporului german victoria.

Colonelul Sombach se afla în biroul lui Canaris şi asculta discursul. Cînd acesta se termină, Canaris stinse radioul şi se întoarse către Sombach.

— Ei bine, ce spui, colonele ?

Sombach respiră adînc şi-şi îndreptă umerii încovoiaţi, ca şi cum ar fi spus : să lăsăm discursul pentru alţii, noi să trecem la treburile noastre.

— Încredere, Sombach, tot mai multă încredere, iată ce ne lipsește. Cineva ar putea doar invidia încrederea doctorului Goebbels, nu-i așa ?

— Da. Acest „cineva" este un om pe care führerul se poate bizui.

— Führerul se poate sprijini pe noi toți, spuse Canaris puțin obosit. Dar să vedem noi pe ce ne putem bizui ! Am să-ți spun cum văd eu această problemă. Aliații Rusiei se grăbesc să deschidă al doilea front, dar un lucru este clar : ei nu doresc ca bolșevicii să cucerească Germania și să devină stăpînii Europei. Dacă lucrurile se înrăutățesc, vor trebui să împartă Europa în mod egal. Dar asta se va întîmpla, după cum am spus, numai cu condiția să nu existe altă soluție. Pentru a evita și alte complicații, n-ar fi mai bine să se înceapă niște tratative onorabile, ținînd seama de faptul că omenirea este sătulă de acest război, iar Hitler și-a pierdut popularitatea ?

— Credeți într-adevăr că acest lucru este posibil ? întrebă Sombach surprins.

— Da. Îți pot destăinui un secret cunoscut de un cerc destul de restrîns de persoane. Un om foarte influent din America, care se numește Dulles, un coleg de-al nostru, a fost acum cîteva luni în Elveția. S-a dus să sondeze terenul. Și ce poate face Germania în aceste împrejurări ? Încredere, Sombach, mai multă încredere ! Iată de ce avem noi nevoie acum.

Canaris se uită la aparatul de radio și tăcu cîteva clipe.

— În ceea ce privește știrile despre o armă secretă, cu care deja a fost înzestrată armata noastră, și alte asemenea gogoși, ei bine, ele sînt destinate omului de rînd, care crede în miracole. În lumina acestor planuri mărețe, informațiile fragmentate, incomplete, ce le primim noi din Moscova, nu sînt de prea mare importanță. Firește, nu mă refer la datele privind planurile strategice ale dușmanului, care le mai primim din cînd în cînd de la oamenii voștri. Sînt convins că singurele persoane care citesc rapoartele noastre din Moscova sînt ofițerii inferiori de la Marele stat major și aceștia numai atunci cînd nu au altceva de făcut. Totuși, asta nu înseamnă că trebuie să ne încetăm activitatea. Dimpotrivă. Trimițînd un șuvoi constant de agenți dincolo de linia frontului, vom continua să creăm confuzie în rîndul rușilor, care vor crede că va urma o altă lovitură asupra Moscovei. Va trebui să ne îndreptăm eforturile noastre în regiunile din spatele Moscovei, iar agenții să culeagă informații cu privire la întreaga situație a Rusiei. Ești de acord ?

— Da, desigur, se bîlbîi în grabă Sombach, simțind că i se ia o greutate de pe umeri, după care se uită la Canaris cu gratitudine și venerație. Privirile lor se întîlniră.

— Am fost întotdeauna, și pe bună dreptate, mîndri de flexibilitatea noastră, Sombach. Cu cît ne apropiem de sfîrșitul războiului, cu atît mai unite și mai hotărîte trebuie să fie eforturile Reichului. Asta se potrivește în mod deosebit specificului muncii noastre. Iată de ce eforturile unite ale Abwehrului și S.D.-ului nu mai sînt doar manevre tactice și mișcări înșelătoare, ci o necesitate vitală. Dă-i mînă liberă lui Müller. Hai să arătăm și de data aceasta flexibilitatea noastră. Sabotajul este specialitatea lui Müller și se descurcă de minune în direcția aceasta, lucru ce se poate dovedi foarte eficient acum. Moscova este îmbîcsită cu englezi și americani, care vor informa cu siguranță țările lor despre orice act de sabotaj ce va avea loc acolo. Și, ca să fiu sincer cu tine, succesele lui Müller nu cred că vor influența cu ceva situația de pe front sau politica la nivel înalt de care am vorbit.

— Înțeleg, răspunse Sombach. Apoi adăugă hotărît : Voi face tot ce-mi stă în putință să îmbunătățesc relațiile cu Müller.

Sombach se întoarse la *Saturn* într-o stare bună de dispoziție. Se duse direct în biroul lui Müller, pentru că dorea să clarifice relațiile cu subordonatul său cît mai repede posibil. Asta era principala sa sarcină acum.

— Bună dimineața, colonele, spuse el.

Apoi, fără altă introducere, intră direct în subiect.

— Cred că a sosit timpul să semnăm un armistițiu.

— Ce fel de armistițiu, domnule colonel ?

Sombach pufni în rîs.

— Da, tu și cu mine trebuie să semnăm un armistițiu.

Müller se uită la el, așteptînd să vadă ce urmează și încercînd să-și dea seama în ce direcție sufla noul vînt. Avusese dreptate prietenii săi cînd i-au scris că amiralul căzuse în dizgrația lui Hitler și capitulase în fața lui Himmler ? Dacă așa stăteau lucrurile, atunci noua atitudine a lui Sombach fusese în mod evident dirijată de Canaris. Pe Müller, această întorsătură, pe care o luaseră lucrurile, nu putea decît să-l bucure.

— Regret că ceea ce spuneți este o admitere a faptului că între noi a existat o stare de război, răspunse Müller pe un ton conciliator. M-am gîndit mult la acest subiect și îmi pare rău că nu l-am abordat eu primul.

Müller vru să mai mormăie încă ceva care semăna a repros, dar Sombach îl întrerupse și-i cîntă în strună despre importanța sabotajului în timp de război. La sfîrșit, ca să încheie discuția și pentru a păstra în continuare inițiativa, Sombach i-a spus :

— Dumneata răspunzi de tot ce se întîmplă în domeniul de activitate pe care îl conduci. Doresc să fiu informat de acțiunile ce le vei întreprinde, dar nu mă voi amesteca în munca dumitale. Și sper să aud curînd de succesele repurtate.

— Am cîteva sugestii de făcut privind personalul, spuse Müller. Poate aveți puțin timp mîine să discutăm această problemă.

— Cu plăcere. Și astăzi, dacă dorești.

În dimineața următoare, Müller s-a prezentat cu planul său la Sombach. Unele cadre, inclusiv Rudin, nu trebuia să aibă cunoștință, sub nici o formă, de acțiunile întreprinse de el.

Sombach citi raportul și se uită cu mirare la Müller.

— Potrivit propunerilor pe care le faci, fiecare dintre oamenii dumitale urmează să îndeplinească două sarcini, dacă nu mai multe. Nu te-ai crutat nici pe dumneata. Nu va fi prea greu ? Pe de altă parte, o ruptură deschisă cu Kramer ar putea părea stînjenitoare. L-am propus să-l decorăm și acum nu-i mai dăm post de răspundere. Acesta este un indiciu de neîncredere.

Müller deveni puțin rigid.

— Nu cred că trebuie să ne facem probleme despre ce va gîndi Kramer. Un om ca el e bine să fie ținut departe de unele chestiuni.

— Bine, dar pe Șciukin l-ai oprit printre oamenii dumitale. El și Kramer stau pe picior de egalitate la noi. Totuși, părerea mea este că Kramer e mai inteligent decît Șciukin.

— Nu am nevoie de inteligență la oamenii care nu trebuie să facă altceva decît să îndeplinească ordinele așa cum sînt date. Am mai mare încredere în Șciukin decît în Kramer.

— Bine, bine, conchise Sombach conciliator, fă cum crezi, dar eu îi voi anunța chiar azi despre decorațiile care le-au fost acordate.

CAPITOLUL 37

O oră mai tîrziu, Rudin știa totul despre planul lui Müller. El știa chiar faptul că Șciukin fusese transferat la o nouă secție din cadrul *Saturnului*, cunoscută sub numele de grupa „Dublu X". Ziua următoare, descoperi că mai mulți prizonieri fuseseră duși la etajul III, unde era instalată secția, ceea ce însemna că ei își selectau singuri viitorii agenți. Se părea că tocmai acest lucru îl interesa în mod special pe Starkov.

Rudin încercă să deschidă o conversație cu Șciukin, în timp ce se aflau la masă.

— Pot să-mi felicit colegul pentru promovarea în muncă ? spuse el pe un ton vesel.

Șciukin nu răspunse.

— Văd că, dacă te-ai urcat la un etaj superior, ai devenit așa de îngîmfat, încît nici nu mai vrei să vorbești cu foștii tăi colegi.

— Ai dreptate.

Serviră masa în tăcere.

În seara aceea, aghiotantul lui Sombach anunță încetarea tuturor activităților și convocă întregul personal în biroul colonelului.

Cînd intră Rudin, mai erau doar două scaune neocupate lîngă biroul lui Sombach. Acesta îl văzu și-i făcu semn să se așeze pe unul din ele, invitîndu-l pe Șciukin să-l ocupe pe celălalt.

Ce putea să însemne asta ? Nimeni, cu excepția lui Müller, nu știa care era scopul acestei ședințe.

— Atențiune, vă rog ! Toată lumea în picioare ! zise Sombach cu voce tare, în timp ce ridică o foaie de hîrtie de pe birou. Voi da citire unui ordin al Marelui stat major.

Ordinul prevedea că lui Kramer și Șciukin le fuseseră acordate cîte o medalie pentru serviciile aduse Germaniei. Birkner se apropie și înmînă fiecăruia cîte o cutiuță cu o medalie. Apoi, Sombach ținu un discurs și îi felicită pe cei decorați. Cînd ședința luă sfîrșit, Rudin și Șciukin plecară împreună. Birkner îi ajunse pe cei doi în hol și-i prinse de braț.

— Domnilor, am primit plăcuta sarcină de a organiza o masă festivă. Păcat că nu avem și cîteva doamne ! Vă voi aștepta pe amîndoi la mine acasă, în jur de ora 9.

— Venim cu plăcere, răspunse prompt Rudin.

Șciukin dădu și el afirmativ din cap.

Imediat ce ajunse în camera sa, Rudin se așeză la masă și încercă să analizeze situația. De ce fusese Birkner însărcinat cu organizarea mesei ? El nu știa nici un cuvînt rusesc, iar Șciukin vorbea destul de puțin nemțește. În plus, situația aceasta de a sărbători evenimentul în trei i se părea penibilă. Fără îndoială că la mijloc era mîna lui Müller, care pusese ceva la cale. Dar ce anume ? De ce fusese desemnat tocmai Birkner să fie gazdă ? Pentru că toată lumea știa cît de mult bea ? Rudin și-a propus să apară cît mai relaxat, așa cum trebuia să fie un om decorat de curînd.

Cînd a văzut masa, și-a dat seama că în seara aceea se va bea mult, întrucît exista puțină mîncare, în schimb sticle cu băuturi erau din belșug.

— Am organizat o masă pentru bărbați, domnilor, spuse Birkner zîmbind. Supa, pe care toți rușii o adoră, nu am inclus-o pe listă.

Apoi, întorcîndu-se către Rudin, adăugă :

— Te rog să-i traduci și lui herr Șciukin.

Rudin traduse.

Șciukin chicoti pe înfundate și, arătînd către sticle, spuse :

— Rușii pot aprecia și așa ceva.

Rudin îi traduse lui Birkner, care bătu din palme și exclamă :

— Bine spus !

Luară cu toții loc.

— Haideți să începem cu votka rusească, propuse Birkner.

Umplu trei pahare mari, ca cele pentru bere, și-l ridică pe al său :

— Domnilor, acum, că sînt încă treaz, aș vrea să spun ceva inteligent.

Apoi, se întoarse către Rudin.

— Nu avem încotro, dumneata ai să faci pe interpretul.

Rudin dădu din umeri.

— Dar sper că, de îndată ce vom termina cîte o sticlă, vom putea începe să ne înțelegem și fără ajutorul unui interpret. De fapt, ce să mai vorbim. Mie mi s-au mai întîmplat astfel de situații. Așa că, dați-mi voie să vă felicit pentru decorațiile primite, dorindu-vă să aveți parte de succese mai mari și de medalii cît mai multe. Ei bine, am terminat cu partea inteligentă. Acum să bem.

Rudin îi traduse lui Șciukin și mulțumi pentru urări. Șciukin murmură și el mulțumirile sale, pe care Rudin le traduse pentru Birkner.

Se sculară și băură primul rînd în picioare. Apoi o luară cu coniac. După un timp, cu titlu de scuză, Șciukin îi preveni :

— Aș vrea să vă spun, domnilor, că eu sînt cam obraznic cînd mă îmbăt. Adorm pe unde mă găsesc și sforăi îngrozitor.

Cînd Rudin îi traduse aceste cuvinte lui Birkner, acesta se porni pe rîs.

— Dacă tu crezi că noi sîntem îngeri cînd ne îmbătăm, atunci greșești.

— Bine, să nu-mi reproșați că nu v-am spus, adăugă Șciukin, bîlbîindu-se.

Birkner se înveselise. Băutura curgea din plin. Șciukin încercă să mai bea, dar vărsă coniacul pe pantaloni. Rudin gîndi

că a făcut-o intenționat. El nu se temea că se va îmbăta, deoarece știa că atunci cînd nervii îi erau încordați puternic, alcoolul nu avea nici un efect asupra lui. Îi va simți, totuși, efectul printr-o durere de cap îngrozitoare și o stare de vomă, dar asta se va întîmpla mult mai tîrziu.

Suspectîndu-l pe Șciukin că încearcă să se prefacă mai beat decît era în realitate, Rudin simulă și el o stare de beție. Îl surprinse atunci pe Birkner că se uită la el bănuitor.

În clipa aceea, se deschise ușa și ordonanța lui Birkner îl chemă la telefon. Acesta trase o înjurătură, spunînd că omul nu e niciodată lăsat în pace să se odihnească liniștit, și ieși afară în hol.

Șciukin își ridică pleoapele căzute, se uită la Rudin cu o privire foarte clară și spuse încet :

— Birkner știe rusește. Bagă bine în cap ! Apoi își lăsă din nou capul pe masă.

Rudin împietri.

Birkner se întoarse imediat. Nu era timp să se gîndească la ce se întîmplase. Rudin nu avea altceva de făcut, decît să aștepte să vadă cum se vor desfășura în continuare evenimentele, purtînd în minte avertizarea lui Șciukin.

— Müller a fost, zise Birkner. Este la o petrecere în seara aceasta și m-a rugat să vă spun că închină un pahar în cinstea voastră. Trebuie să fim politicoși și să închinăm și noi un pahar în cinstea superiorilor noștri.

— Cu plăcere, spuse Rudin și băură fiecare cîte un pahar.

— Nu-mi place Șciukin ăsta de loc, spuse deodată Birkner și începu să-l scuture. Șciukin își ridică capul și zîmbi, schimonosit. Ce fel de rus ești tu dacă adormi după două pahare ? Haide, bea ! îl îndemnă Birkner și îi întinse un pahar cu coniac.

Șciukin oftă, luă paharul ca un om pierdut și începu să bea.

— Pînă la fund ! Pînă la fund ! urlă Birkner. Și încearcă să nu dormi pe masă, nu este politicos.

După ce Rudin îi traduse, Șciukin încercă să se ridice, dar se prăbuși la loc în fotoliu.

— Da, domnule, bolborosi el.

— Nimic nu poate fi mai stînjenitor și mai suspect ca un rus care nu știe cum să bea, nu-i așa ? se adresă Birkner lui Rudin. Spune-i ce-am zis !

Rudin traduse. Șciukin se uită la Birkner.

— Vreți să știți ce este mai suspect ? Vă voi spune eu. El ! și Șciukin arătă spre Rudin.

— Ce-a spus ? întrebă repede Birkner.

Acum Rudin își dădu seama unde se afla cursa. El traduse fiecare cuvînt pe care-l spusese Șciukin.

— Și ce ai de spus în legătură cu asta ? întrebă Birkner la fel de repede.

— Nimic. Nu sînt expert in deliruri spuse la beție.

Birkner rîse din toată inima. Deodată se opri din rîs și zise :

— Totuși, sînt curios să știu ce vrea să spună. Întreabă-l !

Rudin făcu așa cum i se ceru.

Răspunsul lui Șciukin sună ca și cum fusese învățat pe dinafară.

— Comuniștii își trimit oamenii cei mai buni la partizani. Cum se face că te-au trimis și pe tine, jumătate neamț, care abia așteptai o ocazie ca să trădezi ? Cum gîndești că te-ar putea crede cineva ?

Rudin se întoarse spre Birkner și văzu că îl urmărește de aproape și cu răutate în priviri.

— Să traduc ?

— Da, sînt curios să știu despre ce mormăie acolo.

Rudin traduse cuvînt cu cuvînt.

— Ei, sînt bîlbîieli de bețiv, dar sună logic, concluzionă Birkner cu o voce care era aproape veselă.

Acum era limpede pentru Rudin că acest joc periculos fusese regizat și exersat.

— Chiar așa, Kramer, cum au putut bolșevicii să aibă atîta încredere în tine, știind cine ești, spuse Birkner, umplînd paharele și făcîndu-se că Șciukin nu-l mai interesa, că era împins să pună o asemenea întrebare, pur și simplu, dintr-o curiozitate nevinovată.

— Ei bine, răspunse Rudin calm, m-au ales tocmai pentru că n-au găsit pe nimeni care să cunoască bine limba germană.

— Spune mai departe, Kramer, și nu te mai necăji să traduci. Sînt obosit de discuția voastră, zise Birkner. Își luă paharul, plecă cu el la fereastră și se uită afară, în noapte.

— Dă-i drumul, explică-te, insistă și Șciukin. Va fi interesant.

— Nu găsesc nimic interesant, Șciukin, zise Rudin. Dacă ai fi venit de unde am venit eu, situația ți-ar fi fost foarte clară.

— Poate că înțeleg, dar eu nu am încredere în tine. Nu am încredere în tine, asta e.

— De ce nu ai ? Vorbește ! zise Rudin amenințător.

— Nu cred că ești ceea ce spui. Este clar ?

Rudin făcu o pauză și apoi răspunse :

— Dacă ai fi fost treaz, ți-aș fi rupt dinții din gură. Și nu spun că nu am s-o fac, totuși. Am să vin miine să te văd și, dacă tot îți mai menții părerile, am să-ți arăt eu ceva la care ai să te tot gîndești. Apoi, voi raporta totul colonelului Sombach sau colonelului Müller.

Birkner se întoarse la masă și întrebă :

— Ce se întîmplă aici ?

Rudin repetă conversația avută cu Șciukin, cuvînt cu cuvînt, vorbind calm.

— Dumneata ești ofițer, domnule Birkner, și trebuie să mă înțelegi. Ești martor la ce s-a intimplat și te rog să fii de față la discuția mea cu Șciukin de miine dimineață. Iar acum nu mai stau în aceeași încăpere cu el, pentru nimic în lume. Porcul ăsta mi-a stricat una din cele mai frumoase zile din viața mea ! Asemenea lucruri nu se uită ușor. Mulțumesc, domnule Birkner, pentru plăcerea ce mi-ai oferit-o de a petrece o seară împreună.

Rudin se ridică și părăsi repede încăperea.

CAPITOLUL 38

După înapoierea de la Berlin, Kleiner a devenit mult mai dur în acțiunile sale. Kravțov nu-l văzuse niciodată atît de furios și de neabordabil. Probabil că „injecția" care i se făcuse acolo fusese extrem de dureroasă. A dat ordin ca razia în oraș pentru arestarea ilegaliștilor, planificată să aibă loc peste trei zile, să înceapă imediat. Asta era intr-o sîmbătă.

Zilele în care a avut loc pregătirea raziei au fost zile de mare încordare pentru Kravțov. Era sigur că adresele pe care le indicase, fiind vechi, nu mai puteau să ducă la descoperirea nici unui ilegalist, dar nu știa nimic despre ce se vorbea în rapoartele secției a II-a.

În ajutorul operației plănuite de Kleiner au fost trimise și trupe S.S. Acestea au fost împărțite în grupe de cîte 10 oameni și plasate în diferite puncte ale orașului. Legătura cu biroul lui Kleiner, unde se găsea comandamentul operației, se ținea prin radio. În încăpere era un zgomot specific unor asemenea operații, iar în difuzoare se auzeau din cînd în cînd vocile ofițerilor care raportau de la posturile lor cum se desfășura acțiunea.

Kravțov se afla în biroul lui Kleiner, alături de alți doi oameni desemnați cu înregistrarea rezultatelor raidului.

La ora 10 seara a fost dat ordinul de începere a acțiunii. Pe masa lui Kleiner se zărea o coală mare de hîrtie, liniată, cu niște numere scrise pe ea. Fiecare număr corespundea unei anumite adrese.

Kravţov observă că erau în total 19 adrese. El furnizase şapte ; asta însemna că restul fuseseră date de secţia a II-a.

Timp de aproape o oră, în birou a fost o linişte de mormînt, întreruptă cînd şi cînd de şuşotelile celor din încăpere.

— În legătură cu adresa nr. 7, se auzi la difuzor o voce răguşită, raportez că a fost arestat un om pe care îl trimit la sediu.

Puţin mai tîrziu se auziră alte cîteva voci care raportau :

— Aici este adresa nr. 15. Am arestat trei oameni şi i-am expediat spre sediu.

— Adresa nr. 2 raportează : Nici un rezultat. Mă îndrept spre adresa nr. 5.

— Raportează grupul de cercetări generale nr. 3 : Am arestat un om. Continuăm cercetarea în zona noastră.

Rapoartele se succedau aşa de repede, încît Kravţov abia reuşea să le înregistreze.

Începură să sosească şi primii arestaţi. Erau introduşi în camerele de la parter, unde mai mult de douăzeci de gestapovişti, asistaţi de interpreţi, conduceau interogatoriile preliminare. Indiferent de rezultat, oamenii erau ţinuţi închişi pînă la terminarea raidului.

Kleiner semăna cu un general care conducea o bătălie ; făcea notări, mai vorbea din cînd în cînd prin radio cu ofiţerii săi, dădea ordine şi telefona celor ce conduceau interogatoriile.

Către ora două dimineaţa, fuseseră arestate 70 de persoane. Kleiner notă cifra şi o încercui cu roşu.

— Chiar dacă nimerim ţinta în proporţie de 1 la 5, va fi totuşi un succes, spuse el.

La ora 4,30 dimineaţa, grupurile de cercetare au fost chemate la bază, cu excepţia celor de cercetare generală, care, după cum a spus Kleiner, continuau operaţia pentru încă o oră.

Ca rezultat al raziei din prima seară au fost arestate 76 de persoane. De asemenea, au fost capturate o puşcă-mitralieră, trei carabine, un coş mare cu cartuşe, o grenadă de mînă şi un radioemiţător.

— Nu este rău de loc, zise Kleiner, frecîndu-şi mîinile. O singură puşcă-mitralieră poate produce multe necazuri. Acum ei vor crede că raidul s-a terminat sau că cel puţin vor avea noaptea de duminică la mijloc pentru a se reface. Dar îi vom păcăli, repetînd lovitura mîine, şi apoi ultima dată peste încă o seară.

A doua zi dimineaţa, în biroul lui Kleiner a fost convocată o şedinţă pentru a se analiza rezultatul operaţiei din seara precedentă. Operaţia fusese ideea lui Kleiner. Toată lumea ştia lucrul acesta, aşa că nimeni n-a avut de formulat nici o critică. Dimpotrivă, vorbitorii au subliniat în unanimitate că o astfel de operaţie trebuia executată mai de mult.

Şeful secţiei de anchete a raportat că rezultatele interogatoriilor preliminare nu păreau să indice că fusese arestat vreunul dintre şefii ilegalişti, însă nu era încă timpul să se tragă concluzii.

Kleiner a arătat spre harta de pe biroul său şi a spus :

— Vreau să vă atrag atenţia că numărul cel mai mare de arestări a fost înregistrat de grupurile de cercetare generală. Asta nu reprezintă o surpriză. Celelalte grupuri de cercetare au răscolit cuiburile de viespi, banditii au încercat să scape şi au nimerit în plasa grupurilor de cercetare generală. În seara trecută am efectuat scotocirea oraşului de la nord la sud. Trebuie să închidem orice portiţă de ieşire. Iată de ce în seara aceasta voi dubla numărul grupurilor de cercetare generală. Doresc ca fiecare să dea dovadă de mai multă iniţiativă, mai multă intuiţie. Banditii nu ne vor pune pe tavă numele şi adresele lor şi nici nu ne vor spune cînd pot fi găsiţi acasă să-i prindem, concluzionă el sarcastic.

CAPITOLUL 39

În tot timpul acestei nopți de groază, oamenii lui Budnițki au stat de pază la postul de comandă al lui Martov, ascuns în ruinele depozitului, gata să deschidă focul, în caz de pericol. Toată lumea din pivniță era pregătită să fugă în orice moment, dacă era nevoie, pe ușa de refugiu dinspre rîpă și de aci mai departe spre baza de rezervă. În timpul nopții, de două ori au apărut grupe S.S. lîngă ruine, dar, dacă nu le-a atras atenția nimic suspect, au plecat fără să mai cerceteze.

În zori, Budnițki își făcu apariția în pivniță.

— În sfîrșit, au plecat să se culce, spuse el bucuros. Acum a sosit și timpul nostru să intrăm în acțiune.

Ca măsură de răspuns la razia nemților, oamenii lui Budnițki își propuseseră să execute două mari acte de sabotaj: urmau să arunce în aer depoul de locomotive al gării și clubul ofițerilor naziști.

Data exploziilor a fost stabilită pentru duminică seara. Nici Martov și nici Budnițki nu știau că vor fi razii trei nopți la rînd, întrucît Kravțov descoperise acest lucru doar cu o seară înainte și nu a avut nici o posibilitate să-i avertizeze.

Razia de duminică a fost stabilită pentru ora 11 noaptea. Kleiner stabilise această oră pentru începerea raziei, în speranța că îi va lua pe ilegaliști prin surprindere. Mai mult decît atît, sugerase ca ofițerii S.S. și personalul Gestapoului să petreacă seara la clubul ofițerilor, pentru a distrage atenția. La ora 9,30

seara două explozii au scuturat aşa de tare depoul de locomotive al gării, încît ai fi crezut că întregul oraş luase foc. Vîlvătaia putea fi văzută de la o depărtare de cîţiva kilometri.

În momentul exploziei, Kleiner se afla în biroul său. Tocmai se întorsese de la masă şi asculta un buletin de ştiri. La auzul exploziei, verifică dacă camuflajul s-a făcut cum trebuie şi continuă să asculte la radio, crezînd că este vorba de un raid aerian. În clipa următoare, aghiotantul său dădu buzna în cameră.

— Depoul de locomotive şi turnul de apă au fost aruncate în aer.

— Cine a raportat ?

— Comandantul militar al gării.

— Ce altceva a mai spus ?

— Nimic.

— Obţine-mi legătura telefonică cu el, apoi telefonează la ofiţerul de serviciu al clubului şi spune-i să trimită toţi oamenii noştri aici.

Kleiner era calm. Încă nu-şi dădea seama cît de mari erau pagubele.

— Comandantul militar al gării la telefon, raportă aghiotantul şi ieşi repede din cameră.

Kleiner ridică receptorul.

— Obersturmbannführer Kleiner la aparat. Ce s-a întîmplat ?

— Depoul de locomotive şi turnul de apă au fost aruncate în aer. Cinci locomotive au fost distruse. Turnul de apă este complet scos din funcţiune. Asta este tot ce pot raporta acum. Linia telefonică este întreruptă şi nu pot lua legătura cu patrula. Vă rog să mă scuzaţi, dar sînt aşteptat la locul accidentului.

— Să-mi daţi un telefon imediat ce vă întoarceţi ! Voi trimite acolo cîţiva din oamenii mei.

Acum, cînd în cele din urmă ştia cît de mari erau pagubele, Kleiner nu mai era calm. Îşi chemă aghiotantul.

— Ai dat telefon la club ?

— Da. Încerc să stabilesc legătura din nou. Mi-e teamă că ofiţerul de serviciu nu mă înţelege. Legătura este foarte proastă, iar acolo muzica cîntă prea tare.

— Ce muzică ? urlă Kleiner.

— Azi e duminică, domnule...

— Şi ce are a face duminica cu asta ? Dă-mi legătura cu ofiţerul de serviciu !

Cînd avu legătura, Kleiner zbieră :

— Toată lumea la mine ! Să vină toţi aici, imediat !

Grünweiss fu primul care intră în birou.

— Unde sînt ceilalţi ? ţipă Kleiner.

— Nu ştiu, eu n-am fost la club, interogam un prizonier şi am auzit o explozie. S-a întîmplat ceva ?

— Sabotaj pe calea ferată, bombăni Kleiner.

În acest moment, a doua explozie zgudui clădirea. Pereţii se clătinară şi geamurile ferestrelor se sparseră.

— Stinge lumina ! ţipă Kleiner, sărind de pe scaun.

Grünweiss se uită uluit la el, se îndreptă spre uşă şi stinse lumina. Apoi se duse la fereastră, scrută întunericul cu privirea prin geamul spart şi zise :

— Cred că arde clubul.

Kleiner ordonă alarmă generală.

Alarma generală, în mod normal ordonată numai în cazuri de raiduri aeriene importante, era semnalul de adunare a întregului efectiv în faţa intrării în adăpost. Cînd a sosit Kravţov, erau adunaţi vreo treizeci de ofiţeri.

Apoi sosi în grabă şi Grünweiss. El ordonă adunarea pe un rînd. Cîteva clipe mai tîrziu, două camioane traseră în curte. Grünweiss ordonă îmbarcarea.

— La clubul ofiţerilor, dădu el ordinul de plecare, sărind pe scara unui camion.

Nu s-au înapoiat decît după miezul nopţii, cînd a încetat razia ordonată. Pe la ora 9, a doua zi dimineaţa, Kravţov, care dormise în birou, pe o masă, pentru a se putea prezenta imediat la Kleiner, în cazul în care avea nevoie de el, auzi pe cineva strigînd :

— Toată lumea în biroul oberşturmbannführerului ! Imediat !

Kravţov coborî de pe masă, îşi netezi îmbrăcămintea şi se îndreptă spre biroul lui Kleiner.

La uşă fu însă oprit de un aghiotant.

— Numai germanii sînt convocaţi, zise acesta, închizînd uşa.

Kravţov merse spre capătul coridorului. Pe palier văzu trei ruşi, şi ei angajaţi în Gestapo. Unul dintre ei se numea Bulocikin. Acesta era un ucigaş de mîna întîi şi omul de încredere al lui Grünweiss.

Kravţov încercase de multe ori să stea de vorbă cu el, dar nu reuşise. Acum sosise momentul. Se apropie de el şi-l întrebă :

— Ce se întîmplă ?

— A sosit ziua judecăţii, chicoti Bulocikin. Nu te teme, Konopliov, dacă va fi nevoie să plătim pagubele de ieri, au să ne cheme. Mă duc să-mi curăţ pistolul. Ştii, trebuie să ne menţinem armamentul în stare de funcţionare.

Bulocikin coborî scările. Saveliev, care lucra la registratură, aşteptă pînă dispăru şi apoi zise :

— O să fim şi noi chemaţi. Noaptea trecută Kleiner a cerut dosarele tuturor ruşilor care lucrează în Gestapo, ca să le studieze. Treaba aceasta cu clubul nu este glumă. Sînt peste o sută de morţi, şi toţi ofiţeri superiori.

Toate evenimentele importante aveau loc în biroul lui Kleiner. Fiecare îşi făcea de lucru în biroul său, evitînd să-l înfurie. În seara aceea, pe la ora nouă, Kravţov se decise, în cele din urmă, să se ducă acasă. Îşi strînse lucrările de pe birou, stinse lumina şi ieşi din încăpere. Potrivit instrucţiunilor de serviciu, trebuia să lase cheia la tablou, la parter. În timp ce cobora, văzu doi soldaţi escortîndu-l pe Bulocikin în curte. Acesta era alb ca varul.

Kravţov intră în biroul de la parter. Biroul era plin cu soldaţi ce stăteau în grupuri, pe pervazul ferestrelor şi chiar pe jos. Îşi făcu loc spre tabloul cu chei. Cum ajunse la el, auzi vocea răguşită a comandantului, care-l opri.

— Aşteaptă o clipă, Konopliov ! Vino încoace !

Kravţov se îndreptă spre biroul acestuia.

— Dă-mi arma.

Kravţov scoase încet pistolul din buzunar şi-l puse pe masă.

— Eşti arestat. Luaţi-l ! spuse comandantul către doi soldaţi.

— Puteţi să-mi spuneţi de ce sînt învinuit ? întrebă calm Kravţov.

— Nu te teme, ai să afli.

CAPITOLUL 40

Savuşkin ştia că un ofiţer din serviciul de informaţii trebuie să-şi aştepte cu răbdare şansa şi că răbdarea este o calitate tot atît de necesară ca şi curajul şi viclenia. Şi, totuşi, el era neliniştit.

În ultimele două luni, Şciukin fusese pentru el o pradă pe care nu reuşea s-o prindă. Savuşkin trebuia să-l contacteze în afara *Saturnului*, cînd nu era nimeni prin apropiere. Odată acostat, trebuia să-i transmită salutări de la soţia şi copilul său, care se aflau în Barabinsk, şi să-i înmineze o scrisoare din partea lor. Apoi, aşa cum procedase Rudin cu Androsov, urma să-l atragă de partea sa.

Acest plan, simplu în aparenţă, fusese discutat pe toate feţele. Fireşte, i-ar fi venit mai uşor lui Rudin să facă asta, întrucît îl vedea pe Şciukin în fiecare zi. Dar dacă Şciukin refuza, aceasta însemna sfîrşitul lui Rudin. De aceea, fusese desemnat Savuşkin să îndeplinească misiunea respectivă.

Nu erau motive care să lase să se creadă că Şciukin era o ţintă uşor de atins. De fapt, opiniile erau împărţite: dacă să-i arate sau nu greşelile din documentele ce le executa. Greşelile puteau fi făcute şi neintenţionat. Mai mult decît atît, în anul ce trecuse, serviciul secret sovietic nu pusese mîna pe nici un astfel de document. Şciukin ar fi putut să spună că pe vremea aceea nu avea încă experienţă. Mai exista totuşi şi altă posibilitate: greşelile puteau să fi fost făcute intenţionat, dar de atunci senti-

mentele sale să se fi schimbat. În afară de aceasta, dacă îi arătau documentele cu greşeli, riscau să compromită pe unii agenţi ai *Saturnului* care trădaseră şi intraseră în bune condiţiuni în joc. Multe puncte de vedere trebuiau luate în considerare, dintre care cele mai importante erau sentimentele adevărate ale lui Şciukin.

Nici chiar Rudin, care lucra cu el de atîta timp, nu i le cunoştea încă. După incidentul cu masa oferită de Birkner, cînd îl avertizase că acesta ştia ruseşte, Şciukin devenise mai necomunicativ ca niciodată. Cîteva zile mai tîrziu, Rudin i-a reamintit de acel incident şi a încercat să iasă împreună cu el în învoire, dar Şciukin i-a răspuns că fusese beat atunci şi că nu-şi mai aducea aminte nimic.

Singura lor armă, pe care se bizuiau, era scrisoarea din partea soţiei şi a fiului său. Cu trei ani în urmă li se spusese în mod oficial că el plecase într-o misiune de luptă şi nu se mai întorsese. Şi, deodată, află că el trăieşte, că este partizan şi că pot să-i scrie.

Dacă scrisoarea nu avea nici un efect asupra lui, iar Savuşkin ajungea la concluzia că nu mai era nimic de făcut, atunci urma să-l lichideze.

Şciukin parcă simţise că se va întîmpla ceva, pentru că în ultimele două luni ieşise doar de două ori în învoire şi, întotdeauna, împreună cu cineva. Degeaba l-a urmărit Savuşkin de fiecare dată, în speranţa că-l va prinde singur, căci nu a reuşit.

În ziua aceea de aprilie nu ieşise soarele de loc, dar zăpada începuse totuşi să se topească. Acoperişurile picurau, troienele de zăpadă se subţiau, cu fiecare zi ce trecea, sub acţiunea brizei uşoare ce venea din sud, în timp ce vrăbiile gureşe proclamau apropierea primăverii.

După cele două explozii, în oraş fuseseră aduse trupe proaspete. La fiecare intersecţie erau postate santinele, iar patrulele scotoceau oraşul zi şi noapte. Toţi pietonii erau obligaţi să prezinte actele la control, în orice moment. Babakin i-a cumpărat lui Savuşkin o uniformă, o căciulă de blană şi o manta de la un caporal ungur. Tot el i-a făcut rost de nişte documente potrivit

cărora era inspector sanitar în armata maghiară, trimis în oraş pentru a veghea asupra asistenţei medicale acordate batalionului ungur. Planul fusese bine ales, pentru că nici un soldat ungur nu fusese introdus în patrule, iar nemţii nu se îndoiau de documentele ungurilor, întrucît ştiau de existenţa acestui batalion.

Savuşkin, îmbrăcat în uniforma sa ungurească, şedea pe o bancă într-o mică piaţă, care îi oferea un cîmp bun de observare spre poarta de ieşire din curtea *Saturnului*.

După un timp, Savuşkin zări figura familiară a omului aşteptat. Santinela îi controla actele. Savuşkin îşi ţinu respiraţia. Omul era singur. După ce trecu de postul de control de la poartă, Şciukin o luă în josul străzii, ajunse la o intersecţie şi făcu la stînga. Savuşkin înconjură piaţa, o luă repede pe o stradă paralelă şi se întoarse la colţ. Acum mergeau unul în întîmpinarea celuilalt. Ca să-şi stăpînească emoţia, Savuşkin scoase o ţigară şi, cînd Şciukin se apropie de el, spuse :

— Nu aveţi cumva un foc ?

Şciukin se uită la el atent, găsi în buzunar o cutie de chibrituri şi i-o întinse. Îl urmări cum îşi aprinde ţigara şi zise ironic :

— Am observat că de cîtva timp eşti nerăbdător să-ţi aprinzi ţigara cu un chibrit de la mine.

Savuşkin trase un fum, respirînd uşurat, şi-i înapoie chibriturile.

— Ai dreptate. Dar eu doream mai mult decît atît. Îţi transmit salutări de la Olga şi Kostia.

Aceste cuvinte avură un efect imediat. Şciukin tresări şi se uită neliniştit în jurul său.

— Ce ? spuse el cu respiraţia tăiată.

— Da, zise Savuşkin zîmbind. Am chiar şi o scrisoare de la ei pentru tine. Este un scuar după colţ, putem merge acolo. Am să-ţi spun ceva foarte important.

Şciukin nu protestă. Merseră în tăcere. Savuşkin dorea să-i ofere puţin timp să-şi revină. Luară loc pe o bancă.

Şciukin îşi scoase mîna din buzunar.

— Aşteaptă o clipă. Trebuie să lămurim cîteva lucruri, de la început. Aş vrea să ştii mai întîi cine sînt.

— Bănuiesc eu cam cine eşti. Te-am observat şi mai înainte. De fapt, astăzi am ieşit special să te întîlnesc.

— De ce ?

— Este greu să-ţi explic în cîteva cuvinte. De ce vrei să mă vezi ? Cred că este vorba de ceva mai mult decît să-mi dai o scrisoare.

Savuşkin se pregătise bine pentru această conversaţie, analizînd orice amănunt, dar a fost luat pe nepregătite, cînd Şciukin i-a spus că l-a observat mai înainte. Pe de o parte, aceasta simplifica lucrurile, de vreme ce Şciukin era de acord să discute cu el. Şi totuşi, l-a pus în faţa unui fapt împlinit, pentru că acum trebuia să dea cărţile pe faţă. Şciukin ar fi putut să-i întindă o cursă. Oricum, cale întoarsă nu mai era.

— Te simţi bine ca trădător al poporului tău ? întrebă Savuşkin.

— Nu. Şi nu am fost niciodată.

— Atunci de ce nu ai făcut ceva ca să nu pari ?

— De unde ştii că nu am făcut ?

— Atunci, spune-mi. Este spre binele tău, ştii bine.

— Am făcut tot ce am putut. Ştii care este misiunea mea aici ?

— Da, confecţionarea de acte de identitate. Au fost însă perioade cînd nu prea ai fost atent.

— Deci, cunoaşteţi acest lucru ? vorbi Şciukin repede. Ca să fiu mai exact, au fost 34 de „scăpări“. Şi toate au fost făcute intenţionat.

— Noi nu cunoaştem decît trei de astfel de cazuri, îl întrerupse Savuşkin, pentru că aşa fusese stabilit: să menţioneze doar trei.

— Imposibil ! Am crezut că cei de dincolo vor fi mai atenţi. Dă-mi, te rog, scrisoarea ! adăugă el încet.

Savuşkin se făcu că nu auzi ce spuse celălalt.

— Scrisoarea a fost doar o cursă ? se îndîrji Şciukin.

— O am aici, în buzunar, dar nu ştiu sigur dacă o să te bucure. Soţia şi fiul tău nu ştiu că tu eşti trădător. Ei cred că nu te-ai mai întors dintr-o misiune.

Scoase plicul din buzunar şi i-l înmînă.

Mîinile lui Şciukin tremurau cînd deschise plicul. După prima privire asupra scrisorii spuse :

— Da, este de la Olga. Scuză-mă, murmură el şi începu să citească.

După puţin timp, lăsă mîna care ţinea scrisoarea pe genunchi. Pe faţa sa apărură pete roşii, respiraţia începu să-i fie mai rapidă.

— Cine le-a spus că sînt partizan ? şopti el.

— Noi. Am gîndit că e mai bine aşa. Dacă tu eşti într-adevăr un om cinstit şi nu un ucigaş nazist, este mai bine ca familia să nu ştie niciodată despre trădarea ta. Pe de altă parte... cred că-ţi dai seama ce vreau să spun.

Şciukin citi mai departe.

— Pot s-o păstrez ? întrebă el după ce termină de citit.

— Desigur.

Şciukin băgă scrisoarea repede în buzunar, ca şi cum i-ar fi fost teamă că i-o va lua cineva înapoi.

— Ce trebuie să fac ?

— Mai întîi vreau să ştiu dacă doreşti într-adevăr să-ţi recîştigi încrederea poporului.

— Vreau.

— Atunci să ştii că se aşteaptă multe de la tine.

— Am să fac tot ce pot.

— Unul dintre oamenii noştri din *Saturn* va veni la tine şi te va întreba dacă este gata răspunsul pentru Olga şi Kostia. Vei spune că este gata. Apoi el îţi va relata ce ai de făcut. Este clar ?

— Da. Dar dacă nu vine ?

— Nu te teme, va veni. Ei bine, deocamdată asta este.

Savuşkin îi întinse mîna.

— Sper că vei cîştiga dreptul să te reîntorci la familia ta.

— Mulţumesc, murmură Şciukin, ţinînd încă mîna lui Savuşkin într-a sa. Pot scrie cîteva cuvinte soţiei mele ?

— Da, şi-i dai scrisoarea persoanei care te va contacta.

— Mulţumesc. Am să fac tot ce va depinde de mine.

Două zile mai tîrziu, Rudin îl întîlni pe Şciukin în sala de mese. Discutară despre rapoartele primite de la agenţi cu privire la schimbările făcute în actele de identitate ale soldaţilor sovietici. Agenţii erau neliniştiţi, doreau noi acte, imediat. Acesta se pare că era motivul pentru care doi dintre agenţi fuseseră arestaţi. Rudin îşi observă tovarăşul mai îndeaproape, pentru a vedea dacă se simţea vreo schimbare în conduita lui ca urmare a discuţiei avute cu Savuşkin. Dar Şciukin nu era omul care să-şi dezvăluie sentimentele. Se arătă rezervat şi taciturn ca întotdeauna.

Sosise timpul ca Rudin să înceapă jocul. Cînd se ivi o scurtă pauză în conversaţia lor, îl întrebă dacă era gata scrisoarea pentru Olga şi Kostia.

Şciukin se uită la el pătrunzător, şi un zîmbet îi apăru pe faţă.

— Da.

Se priviră puţin în tăcere, apoi Şciukin spuse :

— Müler te suspectează.

— De unde ştii ?

— El a organizat masa aceea, pe care am servit-o la Birkner.

— La asta mă gîndisem şi eu.

Şciukin adăugă :

— Mi-a fost teamă că ai să te îmbeţi şi ai să spui ceva în ruseşte, ceva care să le confirme suspiciunile. De aceea, te-am avertizat. Dar te-ai descurcat minunat. Birkner i-a spus lui Müller că suspiciunile nu au temei. Totuşi, el m-a ales pe mine, nu pe tine, pentru noua grupă „Dublu X". Aşa că fii atent.

— Totdeauna sînt atent. Acum să trecem la treburile noastre. Sarcina noastră, deocamdată, este să descoperim care sînt planurile acestei grupe „Dublu X".

CAPITOLUL 41

În următoarele două zile, Kravţov a fost chestionat de un anchetator cu numele de Stich.

— Spune-mi cum şi de ce ai venit să colaborezi cu noi. Vorbeşte rar, pentru că trebuie să scriu tot ce spui, zise Stich, scuturîndu-şi stiloul şi aşezîndu-şi apoi ochelarii cu rame groase pînă spre rădăcina nasului.

Kravţov îşi relată „biografia", incluzînd multe detalii mărunte; vocea sa părea că spune: „Prin aşa ceva am trecut, dragul meu. Şi acum, cînd, în sfîrşit, mi-am găsit şi eu un rost în viaţă, sînt arestat ca un hoţ de rînd". Kravţov vorbi mai mult de o oră. Stich nota fiecare cuvînt, întrerupîndu-l din cînd în cînd :

— Vorbeşte mai rar.

Cînd ajunse să povestească cum fusese recrutat de Gestapo, Stich ridică mîna.

— Ajunge pentru astăzi, spuse el, chemînd un soldat.

Kravţov înţelese că Stich primise ordin să înceapă ancheta prin a-i cere să-şi spună biografia. Apoi Kleiner urma să încerce să găsească neconcordanţe, comparînd ceea ce spunea acum cu ceea ce povestise înainte.

A doua zi, Stich a fost mai cumsecade. I-a oferit o ţigară şi i-a făcut cunoscut că interogatoriul din ziua precedentă nu se va repeta. Nici măcar nu şi-a mai scos stiloul.

— Trebuie să înţelegi că evenimentele ne determină la măsuri stringente de securitate. Obersturmbannführerul Kleiner

i-a trimis pe cei mai mulți dintre ofițeri la club pentru a distrage atenția organizației ilegale din oraș. Și clubul sare în aer exact în ziua și la ora la care ei erau acolo. Asta dă de gîndit, nu-i așa ?

— Adică eu am aruncat clubul în aer sau cel puțin am organizat această acțiune ? zise Kravțov ironic.

Stich desfăcu larg brațele.

— Nu am spus așa ceva. Verificarea loialității angajaților noștri negermani este naturală. Apropo, ai știut de ordinul colonelului ca toți ofițerii să meargă la club ?

— N-am știut. Nu m-a consultat.

— Atunci, lăsînd la o parte umorul tău deplasat, nu ai știut nimic despre asta ?

— Absolut nimic. De fapt, eu nici nu am părăsit biroul în ziua aceea. Mă pregăteam pentru razia de seară.

— Cu cine ești prieten dintre ofițerii germani ?

— Cu nimeni.

— Dar dintre ruși ?

— Nici dintre ei.

— Ce crezi despre Bulocikin ?

— Cred că este devotat trup și suflet Germaniei, răspunse Kravțov. În afară de asta, ceea ce face el aici anulează orice suspiciune. Sînt convins că rușii îl vor spînzura, dacă-l vor prinde vreodată, chiar dacă ar încerca să-i convingă că el cu mîna lui a aruncat în aer clubul.

— Da, cred că ai dreptate. Dar nu este nici un secret că poate fi în stare să facă orice pentru bani.

— Nu cred că s-ar urca și pe eșafod.

— Dar despre Saveliev ce știi ?

— Cred că acesta este un șobolan bătrîn și obosit.

— Despre ce ați discutat, dumneata, acest șobolan și Bulocikin pe scări, a doua zi după explozie ?

— Nu știu despre ce vorbeau ei. Și Nasedkin era acolo. M-am dus la ei și i-am întrebat dacă știu de ce nu sîntem și noi chemați în biroul lui Kleiner, însă nici ei nu știau.

— Încearcă să-ți amintești exact ce au spus.

— Cred că Bulocikin a spus că se duce să-și curețe pistolul. Saveliev a spus că probabil era vorba de rușii care au luat măsuri de răzbunare.

— Asta este tot ce a spus ? holbă Stich ochii la Kravțov. Adu-ți aminte. El a spus și altceva.

Atît Bulocikin cît și Nasedkin fuseseră anchetați și se pare că acesta din urmă a vorbit ceva.

— Ah, da, Saveliev a spus că Kleiner îi ceruse dosarele tuturor angajaților ruși și că însemna că și noi eram suspectați.

— Da, da, asta este foarte important. Și dumneata ce ai făcut ?

— Am fost sigur că spunea adevărul.

— Nu la asta m-am referit. Ai avut impresia că a încercat să te pună în gardă ?

— Nu a fost ceva prea vesel în ceea ce a spus el, dar pe mine în momentul acela mă preocupa mai mult decît orice. La acest lucru mă gîndeam atunci.

Vocea lui Stich deveni confidențială.

— Este un dezastru și nu mulți își dau seama de asta. Dușmanul și-a ridicat capul atît pe front cît și în spatele lui. Asta este problema principală. Normal, succesele lui din sud și din Crimeea i-au dat curaj.

Kravțov zîmbi lăuntric. Acum Stich căuta un semn de neloialitate. Ei bine, o să-i arate cîte ceva.

— Noi aci, în spatele frontului, ne-am relaxat prea mult, continuă Stich. Nu am fost de loc pregătiți pentru răzvrătirea inevitabilă a bandelor locale, și iată-ne acum în defensivă.

— Împotriva propriilor dumneavoastră oameni, adăugă încet Kravțov.

— Ce-ai spus ?

— Acum vă dați seama că trebuie să vă apărați de proprii oameni, repetă Kravțov cu voce tare. Voi fi sincer cu dumneata, herr Stich. Cînd comuniștii m-au băgat în pușcărie, pe mine, un om nevinovat, nu m-am simțit așa de prost ca acum. Cel puțin atunci fusese ceva logic în nedreptatea făcută. Mi s-a spus că un director de magazin este răspunzător de tot ce se întîmplă în acel

magazin, chiar dacă se fură fără ca el să știe. Acum sînt trimis dincolo de gratii pentru că dușmanul și-a ridicat capul, iar comuniștii devin tot mai activi, așa că nu-mi vine prea bine să mă duc în celulă.

Kravțov se „enervă" tot mai mult. Observă că faptul acesta are efectul dorit asupra lui Stich.

— Pentru ce îmi vorbești de sud și de Crimeea? Eu nu sînt strateg, dar chiar așa îmi dau și eu seama că o bucată de pămînt cum este Crimeea nu înseamnă nimic într-un război ca acesta. Auzi, forțele noastre au fost respinse în sud. Și ce-i cu asta? Controlează glorioasa armată germană tot teritoriul sovietic? Ne-am pierdut încrederea în geniul führerului? Sau noi avem încredere în el numai în zile cu soare? Acum Kravțov țipa de-a dreptul în fața lui Stich. În sfîrșit, o ultimă chestiune! Toate acestea mi le spuneți mie și lui Bulocikin, care nu avem nici o șansă. Credeți cumva că a sosit timpul să mă duc înapoi la comuniști? Atunci de ce nu-mi dați și o bucată de sfoară ca să aibă cu ce să mă spînzure? Sau poate credeți că mă vor cruța cînd vor afla că m-ați băgat la închisoare?

Urmă o pauză mai lungă. Apoi Stich chemă un soldat. Își luă ochelarii de pe nas și spuse apăsînd pe fiecare cuvînt:

— Herr Konopliov, eu am îndeplinit ordinele colonelului Kleiner, așa că păstrează-ți suflul pentru dînsul.

Kravțov fu dus înapoi în celulă. Era destul de mulțumit de rezultatul duelului său.

Nu mai veni nimeni la el pînă a doua zi după-amiază, cînd fu escortat pînă în biroul lui Kleiner. Erau prezenți Grünweiss și Stich.

— Am revocat ordinul de arestare a dumitale, spuse Kleiner cu o voce obosită, fără să se uite la Kravțov. Ești transferat la un Sonderkommand S.S. Asta-i tot.

Kravțov stătea în poziția de drepți în mijlocul camerei. Nu-și ridică de loc privirea de pe fața colonelului. Pentru o fracțiune de secundă, privirile lor se întîlniră.

— Vrei să spui ceva? întrebă Kleiner indiferent.

— Voi încerca să mă descurc și acolo, așa cum am făcut-o și aici. La cine mă prezint?

— Îți va spune aghiotantul meu.

— Dar mai întîi iau eu în primire biroul dumitale, interveni Grünweiss, ridicîndu-se de pe canapea.

Grünweiss îl însoți pînă în birou. Conținutul sertarelor lui Kravțov se afla pe masă.

— Nu te necăji, Konopliov! Te sfătuiesc să lucrezi bine la Sonderkommand; o să ai destule ocazii pentru asta. Sînt convins că bandiții își au bazele în păduri și sate, nu în orașe. Dacă poți să prinzi vreunul care ar avea legătură cu explozia și-l aduci aici viu, Kleiner își va scoate crucea de fier și ți-o va atîrna ție la gît. Dacă ai fi văzut ce mesaje a primit de la Hitler și Kaltenbrunner! Oricum, cineva tot trebuia făcut vinovat de producerea exploziei. Este o chestiune de prestigiu. Orientează-te în direcția asta și vei ajunge departe.

Apoi Grünweiss începu să rîdă.

— Nu voi uita niciodată tabloul acela cu un herr Konopliov care face armatei germane un cadou. Cîte aplauze, cîte fotografii!... Ne-am distrat copios pe seama ta, atunci. Cineva a propus chiar să te luăm cu noi la club să ne spui mai multe, dar ne-am răzgîndit, considerînd că era periculos să stăm la taifas cu un asemenea om. În plus, ai fi putut să ciripești ceva lui Kleiner. Cu ce te-ai ales din toată munca ta? Kleiner nu are nevoie decît de o mică clătinătură pentru a se prăbuși. Ai jucat tot timpul o carte proastă, Konopliov, concluzionă Grünweiss cu regret.

Din ziua în care au avut loc exploziile, Martov lucra febril tot timpul. El știa că primul val de panică apărut în tabăra dușmanului va fi curînd urmat de o nouă acțiune de represalii. Comitetul regional de partid din ilegalitate luase toate măsurile ca pierderile să fie minime. În zilele ce au urmat, două brigăzi de partizani au început să se deplaseze spre sud, spulberînd garnizoanele naziste staționate în satele ce le întîlneau. Fasciștii au

transferat din oraş, în acea zonă, un regiment S.S. şi două batalioane de slovaci. După lăsarea serii, nimeni nu mai avea voie să iasă pe stradă. Se făceau în mod constant razii şi arestări în masă. Cine era prins că circulă noaptea era împuşcat în rîpa de la marginea oraşului.

Apoi, o companie de soldaţi S.S. înconjură casa unde se aflau staţionaţi cei mai mulţi oameni ai lui Budniţki. În seara aceea se aflau acolo nouă tovarăşi. Cînd lupta s-a sfîrşit, numai Budniţki şi unul din soldaţii săi au scăpat cu viaţă.

Martov era îngrijorat şi pentru Rudin, cu toate că poziţia sa nu era încă ameninţată.

În seara aceea, unul din oamenii lui Budniţki, trimis să ia legătura cu Babakin, s-a întors cu veşti proaste. Kravţov nu venise la o întîlnire cu Babakin, planificată cu o zi mai devreme.

În zori, Galia a primit următoarea radiogramă urgentă din partea lui Starkov :

„Organizaţi-vă din timp munca pentru a preveni evacuarea arhivelor *Saturnului* şi Gestapoului, cînd vor începe fasciştii să se retragă. Acest lucru este foarte important. Savuşkin şi oamenii lui Budniţki să fie şi ei repartizaţi pentru această misiune. La nevoie vă puteţi bizui pe partizani şi pe grupul de ilegalişti. Să mă informaţi şi pe mine, ca de altfel şi pe «tovarăşul Alexei» în legătură cu modul în care vreţi să acţionaţi. În viitorul apropiat va începe o nouă ofensivă în zona voastră. Salutări. Starkov".

Radiograma îl făcu pe Martov să uite multele sale necazuri, pentru că acum trebuia să se gîndească la sarcinile ce-i stăteau în faţă. Pe Savuşkin nu putea conta, pentru că îl transferase la un detaşament de partizani. Nu-i mai rămăsese decît Budniţki

A doua zi, Martov a fost ocupat cu noua misiune. Nu avea nici un rost să posteze, de pe acum, un detaşament de partizani de-a lungul drumului de retragere a maşinilor *Saturnului*, pentru că acest lucru avea să se întîmple mai tîrziu, la o dată nedefinită încă. Hotărî ca de această chestiune să se ocupe altă dată. Dar, oare va putea avea Rudin posibilitatea să-i avertizeze de plecarea *Saturnului* ?

Mai trecu o zi. De la Kravţov, tot nici o veste. „Căsuţa poştală" a lui Babakin era mereu goală. Omul care fusese trimis la „căsuţa poştală" îi povesti lui Martov că la înapoiere era gata să se întîlnească faţă în faţă cu un grup de soldaţi S.S.

— Mare noroc am avut, repeta el nervos. Eram la vreo 150 de metri de ei, dar am avut noroc cu o poartă deschisă. Am fugit repede prin ea într-o grădină, iar de aci printr-o spărtură din gard am ajuns în cealaltă stradă.

— Nu ai deschis focul, nu-i aşa ?

— Nu.

Tăcerea fu brusc întreruptă de paşii cuiva care venea dinspre intrarea principală de deasupra pivniţei.

Auziră bătăile secrete. Era un om de-al lor.

— Se întîmplă ceva suspect în rîpă, raportă Rîcikov, care făcea de pază afară, împreună cu Lidnev. Acum douăzeci de minute au coborît în rîpă cinci nazişti cu un cîine. Nu ştiu ce scotocesc pe acolo, dar am auzit cîinele lătrînd. Santinela noastră stă adăpostită să nu fie văzută. Acum cinci minute unul dintre nazişti a fugit înspre oraş. Dacă au dat peste intrarea în tunel şi au trimis după ajutoare ?

Martov hotărî să nu mai aştepte nici o clipă. Sosise timpul să se retragă la baza de rezervă. De fapt, ei anticipaseră această mutare cu multe săptămîni în urmă. Fiecare îşi luă pachetul său. Martov transporta documentele cele mai importante. Îşi controlară armele şi planul intră în acţiune.

— Cunoaşteţi drumul pe care vom merge, zise Martov. Dacă apare ceva neprevăzut, ne despărţim, la ordinul meu, şi merge fiecare pe drumul său.

Lidnev îi întîmpină la intrare.

— Cred că au găsit tunelul, îi şopti el lui Martov. Zgomotul vine din direcţia aceea.

— Încearcă să iei legătura cu santinela de serviciu din rîpă. Apoi, veniţi amîndoi la baza de rezervă. Este clar ?

— Am înţeles.

Lidnev dispăru.

Trecură strada şi-şi continuară drumul de-a lungul periferiei oraşului. Drumul era anevoios. După ploile zilelor trecute, potecile dintre straturile de legume din grădini erau pline cu apă. Pămîntul mustea şi se lipea de cizme.

Cînd trecură de prima grădină, auziră o rafală de împuşcături din direcţia bazei lor abandonate. Martov tresări la gîndul că Rudin sau Kravţov s-ar fi putut îndrepta atunci spre bază. Totuşi, nu putea face nimic.

Se orientaseră bine cînd aleseseră ca bază de rezervă subsolul de la morga spitalului. Naziştii nu intrau niciodată aici, pentru că totdeauna morga era plină. În afară de asta, aici exista un pasaj subteran care lega subsolul de la morgă cu subsolul clădirii spitalului de boli contagioase. Aceasta era o altă clădire în care naziştii nu intrau. În caz de extremă urgenţă, Martov şi oamenii săi ar fi fost internaţi într-un salon de către un doctor care era şi el ilegalist.

Curînd, li se alăturară şi Lidnev cu celălalt ostaş care fusese de serviciu în rîpă. Amîndoi vorbeau cu sufletul la gură, întrerupîndu-se unul pe celălalt în graba lor de a raporta lui Martov ultimele evenimente.

La început, naziştii n-au ştiut nimic despre intrarea secretă, căci, de îndată ce au coborît în rîpă, şi-au continuat drumul în jos. Apoi au asmuţit cîinele. Acesta a făcut cîteva curse înainte şi înapoi, chelălăind la gura tunelului. Luîndu-se după cîine, la lumina unei torţe au văzut intrarea secretă şi şi-au dat seama că putea duce spre vreo încăpere subterană. Nici unul nu s-a încumetat însă să intre. Unul dintre ei a plecat după ajutoare. Ceilalţi au rămas lîngă tunel. Puţin după aceea, au început să tragă cu gloanţe trasoare chiar la gura tunelului. Oamenii lui Budniţki, care erau de serviciu pe celălalt mal, ştiau că se dăduse alarma şi că Martov îşi luase măsurile necesare de precauţie, aşa că nu au deschis focul. Apoi a venit la ei Lidnev, care le-a spus că toată lumea părăsise baza, dar ei au hotărît să rămînă să vadă ce se întîmpla.

Puţin mai tîrziu, a sosit un camion cu vreo 20 de soldaţi nazişti. Aceştia s-au îngrămădit la intrare, au inspectat terenul

la lumina torţelor şi, în cele din urmă, mai mulţi dintre ei au intrat în tunel. Chiar în momentul acela oamenii de pe celălalt mal au deschis focul. Naziştii s-au alarmat imediat, s-au împrăştiat şi au început să tragă şi ei. Schimbul acesta de focuri a durat aproape două ore, pînă cînd a sosit încă un camion plin cu nemţi. Apoi, în timp ce unii susţineau focul, alţii au intrat în tunel. Oamenii lui Budniţki au stat acolo pînă şi-au terminat aproape toată muniţia. Drumul lor către bază s-a desfăşurat în linişte.

Martov a trimis doi oameni să facă de pază afară, iar celorlalţi le-a ordonat să se culce. Trecuse de mult de miezul nopţii cînd, în sfîrşit, a adormit şi el.

CAPITOLUL 42

Tensiunea din tabăra germană pe Frontul de răsărit începea să crească tot mai mult.

De data aceasta, mașina de propagandă germană a tăcut în mod suspect în legătură cu cel de-al doilea front. În primăvară, Goebbels, vorbind la o întrunire cu șefii regionali ai partidului nazist, ridiculizase impotența anglo-saxonilor care începuseră o poveste de dragoste cu Kremlinul și acum încercau să evite cererile lor înfocate pentru deschiderea celui de-al doilea front.

— Sîntem sătui și obosiți de poveștile monotone ale lui Churchill și Roosevelt, menite să intimideze pe cei slabi de inimă — făcuse Goebbels pe grozavul. Dacă își vor ieși din minți și vor traversa Canalul Mînecii, își vor sparge țestele de neclintitul „Zid al Atlanticului". Vom avea noi grijă de asta.

Opinia publică a fost lăsată să creadă că Înaltul comandament german era într-adevăr sătul de flecăreala engleză și că în viitor nu-și va mai pierde timpul ascultînd-o. Dar lucrurile nu stăteau așa. Mulți dintre generalii lui Hitler știau foarte bine că „Zidul Atlanticului" era un mit, o născocire a imaginației lui Goebbels. Generalii aflați la comanda armatei de pe Frontul central erau foarte îngrijorați de perspectiva unui al doilea front, pentru că Hitler ordonase de curînd transferul multor divizii pe alte fronturi. Și nimeni nu îndrăznea să discute ordinele lui Hitler. Generalii dădeau din umeri și spuneau subordonaților lor că führerul fusese bine informat că nu va avea loc nici o

ofensivă pe Frontul central, aşa că hotărîse să întărească poziţiile sale din vest. Apoi a urmat un ordin de mutare a unei armate întregi de pe Frontul central. Acum, în sfîrşit, jocul de dezinformare care fusese început cu mult timp înainte de către serviciul sovietic de contraspionaj, folosind agenţii capturaţi ai Abwehrului, începuse să dea roade. Canaris căzuse pradă propriei sale viclenii şi curînd a fost chemat în faţa Marelui stat major german. Înghiţiseră cu toţii momeala şi crezuseră că Armata Roşie va porni o ofensivă într-o direcţie necunoscută. Generalii armatei de pe Frontul central nu au îndrăznit să facă mai mult decît să sugereze în rapoartele lor că o ofensivă rusească pe frontul lor era totuşi posibilă.

Şciukin devenise nervos. Era nerăbdător să demonstreze că fusese sincer în promisiunea ce o făcuse de a recîştiga încrederea pierdută. Totuşi, secţia „Dublu X" era astfel organizată, încît el nu cunoştea nimic altceva în afară de munca sa. Nu ştia de ce secţia lansa spre Moscova agenţi dotaţi cu acte ce erau valabile după război. Şi acest fapt avea cea mai mare importanţă. Toată iarna interogase prizonieri şi selecţionase pe cei care credea că vor fi viitori agenţi buni. Totuşi, oamenii pe care îi selectase nu fuseseră trimişi la cursul de pregătire ca pînă acum. În schimb, fuseseră numiţi într-o grupă specială a secţiei, aflată sub directa conducere a lui Müller. Şciukin nu mai ştia ce se întîmpla cu ei după aceea. Sarcina sa era să falsifice ştampila pe documentele de identitate în alb, pe care le înmîna apoi lui Müller, dar niciodată nu ştia numele cu care erau completate.

La începutul primăverii începu să sosească un nou tip de prizonieri. Aceştia erau selectaţi potrivit unui nou sistem. Toţi fuseseră ajutoare de călăi în lagăre de prizonieri şi de concentrare; toţi ştiau că nu aveau altă cale de ales şi că nu va fi milă pentru ei, aşa că au acceptat. De la Berlin sosi un camion plin cu documente sovietice noi, în alb, şi o echipă, din care făcea parte şi Şciukin, se apucă să le falsifice. Şciukin observă că pe documente erau trecute şi alte oraşe, nu numai Moscova, deşi, ca şi mai înainte, nu ştia cine le va folosi. Totuşi, era evident că

un fost ajutor de călău s-ar fi simţit încîntat să „renască" aşa, deodată. Secţia „Dublu X", în mod sigur, nu producea acte de identitate temporare pentru timp de război. Atunci, cum aveau să se stabilească undeva aceşti agenţi, în timp de război, dacă luăm în considerare vigilenţa poporului sovietic ? Deşi toţi erau dotaţi cu documente noi, nici unul nu avea acte de identitate militare.

Pe la jumătatea zilei, Şciukin fu chemat la Müller în birou. Birkner, care venise după el, aşteptă pînă îşi încuie documentele în seif, conform instrucţiunilor de securitate. În felul acesta, Şciukin nu a putut telefona lui Rudin.

Avea unele presimţiri rele, dar Müller îl întîmpină cordial.

— Am nevoie de ajutorul dumitale, spuse el, indicîndu-i să ia loc în fotoliul de lîngă biroul său. Va fi adusă aici o tinerică. Înainte de capturare a fost ajutoare de felcer într-un detaşament de partizani. Apoi, în lagărul de prizonieri, a devenit metresa unui ofiţer S.S., deşi mi s-a spus că a fost vorba de o dragoste adevărată. Ofiţerul în cauză l-am transferat într-un alt post. Pe ea vrem s-o recrutăm şi s-o trimitem în spatele frontului sovietic. Planul nostru este puţin neobişnuit. Müller se uită lung la Şciukin. Cred că nu mai trebuie să te avertizez că tot ce vezi aici este secret. Absolut secret. Ai înţeles ?

Şciukin dădu din cap afirmativ.

— Bine. O vom plasa în apropierea liniei frontului. Se va stabili acolo şi va aştepta apropierea Armatei Roşii, rămînînd pentru cîtva timp în oraşul ocupat. Apoi, poate chiar după ce războiul se va termina, se va muta la Moscova, la o adresă pe care i-o vom da noi. Va fi aşteptată şi va fi sprijinită să-şi găsească un serviciu. Nu are de făcut nimic altceva decît să aştepte sosirea unui individ pe care-l va prezenta tuturor ca fiind soţul ei. Acesta însă, îi va fi soţ numai cu numele. Îi vom da o sumă mare de bani în monedă rusească şi va fi liniştită din punct de vedere economic. Ce vrea mai mult ? În Minsk i s-au spus toate astea, dar nu a fost de acord. Nu o înţeleg. Se găseşte greu o persoană potrivită pentru ceea ce vrem noi să facem şi ea este exact ce ne trebuie. Dragostea ei faţă de ofiţerul S.S. o face să

depindă de noi, dacă încearcă să trădeze. Şi apoi, înainte de război a fost chelneriţă, deci n-are nici un nivel de cultură generală prea ridicat. Dar ea se încăpăţînează.

Müller ridică receptorul şi ceru ca femeia, Lidia Oleinikova, să fie adusă la el. Între timp, Şciukin rumegă cuvintele lui Müller „poate chiar după ce războiul se va termina".

— Dumneata vei vorbi cu ea, continuă Müller. S-ar putea să fie mai înţelegătoare, dacă vorbeşte cu un rus. Vom înregistra convorbirea ca s-o putem analiza mai tîrziu.

Se auzi o bătaie în uşă. Müller se duse repede într-un colţ, se aşeză şi luă în mînă o revistă care îi ascundea faţa complet. Un soldat făcu loc unei tinere subţirele, nu prea atrăgătoare, să intre în birou. Purta pe ea o rochiţă bleu. Expresia ochilor săi mari şi albaştri era aceea de vădită spaimă.

— Ia loc, Lidia, spuse Şciukin cordial, arătînd spre un fotoliu din faţa unei măsuţe.

Ea se aşeză, uitîndu-se speriată împrejur şi oprindu-şi în treacăt privirea asupra lui Müller.

Şciukin aşteptă cîteva clipe. Cînd începu să vorbească, vocea îi semăna cu cea a unui profesor înţelegător.

— Îţi este clară propunerea ce ţi s-a făcut ?

— Da, dar nu voi fi niciodată de acord cu ea, răspunse în grabă tînăra, iar cuvintele ei sunau de parcă ar fi fost învăţate pe dinafară.

— Atunci am să ţi-o repet încă o dată.

Şi Şciukin începu să-i spună tot ce vorbise Müller cu el mai devreme.

Femeia îşi întoarse capul şi se uită pe fereastră. Cînd el termină, spuse :

— Nu voi fi de acord niciodată. Mai bine mor decît să fiu de acord.

Müller se ridică şi se duse la birou. Pe faţă îi apăru un zîmbet prea dulce pentru a arăta ceva bun. Într-o rusă stricată, el spuse :

— Tu nu este de acord şi dacă noi spunem că om care vine la Moscova este iubit al tău Helmut ?

La auzul acestor cuvinte, ea sări din fotoliu, pentru ca să cadă apoi lipsită de ajutor.

— Da, da, continuă Müller. Aşa este, Helmut vine. Să spunem lui, da ? Vrei să vezi pe el la Moscova, nu ? Da ?

Ea se uită mai întîi la Şciukin, apoi la Müller. Apoi privi din nou pe fereastră.

— Ei bine ? Aşteptăm. Nu ne grăbim.

— Nu, nu voi face asta, repetă ea încet.

— Asta spunem lui Helmut ?

— Da.

— Gîndeşte mai mult.

— Nu am la ce să mă gîndesc. Am spus că nu accept.

Părea că un arc se destinsese în interiorul lui Müller. Sări de pe scaun, luă legătura de chei ce se afla pe birou şi o lovi cu ele peste faţă de cîteva ori. Capul îi căzu pe spate, sîngele ţîşni dintr-o gaură făcută în frunte, dar ea nu ridică nici măcar o mînă ca să-şi apere faţa. Apoi sări brusc din fotoliu, fugi pe uşă afară şi încercă să sară pe o fereastră de pe coridor.

— Opreşte-o ! urlă Müller.

Şciukin reuşi s-o prindă cînd se afla deja pe jumătate aplecată în afară. O trase înăuntru şi Müller începu s-o lovească cu picioarele ca un ieşit din minţi.

Rudin încercase în zadar toată ziua să-l găsească pe Şciukin. Aveau de discutat o chestiune urgentă. Seara trecută, Babakin îi dăduse următorul mesaj din partea lui Martov :

„A fost capturat un alt agent al *Saturnului*. Actele sale ne arată că el urma să se stabilească în locul unde a fost trimis pentru o perioadă mai lungă, iar după război să stea în expectativă. Arestatul nu a dat nici o informaţie utilă. Starkov cere ca tu să afli despre ce este vorba".

Rudin era convins că agentul cu pricina fusese trimis de secţia „Dublu X", dar mai mult nu ştia. Oare Şciukin nu putea să descopere nimic ? Din cauza asta îl ocolea în ultimele zile ?

În timp ce se întorcea de la sala de mese, unde îl căutase zadarnic pe Şciukin, Rudin hotărî să treacă pe la Vogel.

Dar îl zări pe Şciukin pe hol, în faţa gazetei de perete. Cînd se apropie, Şciukin spuse încet :

— Trebuie să stăm de vorbă.

Rudin trecu pe lîngă el şi începu să urce scările. Şciukin îl urmă. Pînă atunci respectaseră cu stricteţe regula de a nu vorbi despre treburile lor în interiorul clădirii *Saturnului*. Totuşi, acum nu aveau ce face: discuţia trebuia să aibă loc imediat.

Intrară în birou. Rudin luă lista cu prizonieri din seif, îi spuse lui Şciukin să-şi tragă un scaun lîngă el, şi şopti :

— Uită-te pe listă şi vezi dacă este vreunul care ar putea fi inclus în grupul tău. Dacă ne surprinde cineva, în felul acesta justificăm faptul că sîntem împreună şi discutăm.

— Bine. Azi-dimineaţă, Müller s-a răstit la noi pentru că am recrutat puţini oameni, aşa că e bună explicaţia.

— Ce mai este nou ?

Şciukin îi povesti despre noul tip de acte de identitate pe care le confecţiona pentru viitorii agenţi, în scopul de a fi folosite în timp de pace. I-a povestit, de asemenea, despre Lidia Oleinikova şi propunerea ce i-a făcut-o Müller de a aştepta omul de legătură după ce se sfîrşeşte războiul. El a mai adăugat faptul că prizonierii care sosiseră în ultimul timp erau toţi trădători, colaboratori nazişti activi şi că Müller căzuse de acord cu şeful Gestapoului din localitate, Kleiner, chiar în dimineaţa acelei zile, ca acesta să trimită *Saturnului* informatori şi colaboratori mai activi.

— Asta ne dă de lucru, zise Rudin după ce Şciukin termină de povestit, deşi îşi dăduse deja seama că secţia „Dublu X" recrutează agenţi ce urmează să lucreze într-un viitor mai îndepărtat. Totuşi, nu putea să înţeleagă pe ce se bazau naziştii. Se pregăteau oare pentru pace sau armistiţiu şi, deci, încercau să-şi asigure oameni de sprijin în interiorul Uniunii Sovietice ?

— Ce trebuie să fac ? întrebă Şciukin. Ştiu că se lucrează la ceva care este strict secret.

— Poţi afla în ce direcţie sînt trimişi ?

— Nu. Eu acţionez asupra documentelor înainte ca ele să fie completate cu datele posesorului. Ştiu că unii dintre ei sînt duşi pe un aeroport din Polonia, dar doar atît.

— Ce anume falsifici la documente ?

— Ştampila şi adresa.

— Asta înseamnă că tu completezi adresele ?

— Da, dar nu ştiu numele lor. Şi apoi, nu înseamnă neapărat că agenţii vor fi trimişi acolo unde se presupune că au fost înregistrate iniţial documentele.

— Se află pe ele vreo semnătură ?

— Fireşte că da. Fiecare act este semnat de şeful oficiului local care l-a emis.

— Semnăturile nu sînt toate la fel, nu-i aşa ?

— Sigur că nu.

— Ce se întîmplă dacă la fiecare tip de semnătură faci cîte un semn distinct, de recunoaştere ?

Şciukin se uită surprins la Rudin. Scoase o foaie de hîrtie albă şi se aplecă să aştearnă cîteva zeci de semnături diferite. În cadrul fiecărei semnături exista cîte o linie abia perceptibilă ce semăna cu jumătatea literei „o".

— O faci aşa de simplu de parcă te-ai juca, spuse Rudin cu admiraţie.

— Am rămas puţin surprins cînd m-ai întrebat dacă nu pot face un semn distinct, pentru că exact la aşa ceva mă gîndesc de foarte multă vreme. De fiecare dată cînd lucrez la un document mă gîndesc la un semn de recunoaştere.

Rudin împături hîrtia şi o ascunse într-un buzunar secret al mînecii de la haină.

— Mai există ceva ce putem face noi ?

— Pot să-ţi spun seriile la toate documentele care-mi trec prin mînă.

— Minunat. Dar, dacă se schimbă lucrurile pe aici, nu ne vom mai putea întîlni. Iată de ce cred că treaba aceasta cu semnăturile este mai sigură.

CAPITOLUL 43

Ordinul lui Sombach, citit la una din şedinţele zilnice, nu conţinea nimic interesant, cu excepţia a două-trei rînduri de la sfîrşit, care erau de mare importanţă pentru Rudin. Acestea subliniau faptul că Müller se va ocupa de evacuarea *Saturnului*, cînd şi dacă aceasta va fi necesară.

Şedinţa a avut loc în seara zilei de 6 iunie 1944. Chiar în ziua următoare, întregul personal a aflat despre debarcarea aliaţilor în Franţa.

La 22 iunie, o nouă şi mare ofensivă sovietică începu pe Frontul central. A doua zi, Huppenkotten sosi la sediul *Saturnului*. Acesta avea o misiune cam stranie. Documentele sale fuseseră semnate de Kaltenbrunner. Potrivit acestor documente, purtătorul lor avea acces la toate dosarele ce prezentau interes pentru securitatea naţională. Concomitent, Sombach a primit un mesaj cifrat din partea lui Canaris, prin care acesta îl sfătuia să-l sprijine pe Huppenkotten în misiunea sa. Sombach se îngrijoră, întrucît asta însemna că Huppenkotten va extinde cît va dori acest sprijin. Situaţia era foarte jenantă.

— Doresc să văd toate dosarele agenţilor dumneavoastră, spuse Huppenkotten, pe un ton care nu lăsa posibilitate de contrazicere. Voi lua la Berlin orice document care mi se va părea important.

— Pot să ştiu şi eu motivul acestei acţiuni ? întrebă Sombach.

Huppenkotten arboră un aer insolent.

— Nu-mi spuneţi că nu ştiţi, pentru că nu vă cred.

— Cînd amiralul Canaris mi-a scris de sosirea dumneavoastră, nu mi-a dat amănunte, răspunse rece Sombach.

— Probabil că amiralul era convins că dumneavoastră ştiaţi totul. Nu-mi dau seama cum de nu ştiţi. Marele stat major v-a crezut rapoartele şi, în consecinţă, a slăbit Frontul central. Imediat ce s-a făcut această manevră, ruşii au început ofensiva. Acum vă mai miraţi de ce mă aflu aici ?

Sombach nu răspunse. Se gîndi că nu era momentul să spună că rapoartele *Saturnului* constituiau doar materia primă, material de primă sesizare, şi că era datoria Abwehrului şi a Marelui stat major să facă ultimele verificări.

Müller, care, în tot acest timp, stătuse cuminte într-un colţ, se foi în scaun şi spuse pe un ton conciliator :

— Domnul colonel şi cu mine am discutat deja problema aceasta. M-am gîndit, chiar, să luăm noi măsuri de verificare, dar cred că ar fi mai bine dacă aţi face-o dumneavoastră. Un control recent, proaspăt, este mai real, mai obiectiv.

— Ce aţi spune dacă ne-am apuca de treabă, în loc să pierdem timpul cu discuţiile ? răspunse Huppenkotten.

I s-a pus la dispoziţie un birou, lîngă cel al lui Müller, şi i s-au trimis dosarele tuturor agenţilor. În dimineaţa celei de a treia zi, a cerut un avion pentru Berlin şi a trecut pe la Müller să-l vadă înainte de plecare.

— Ei bine, care este impresia dumneavoastră ? se încumetă Müller să întrebe.

Huppenkotten tăcu un timp. Apoi spuse :

— Dacă cineva ar admite că rapoartele agenţilor voştri conţin informaţii false, furnizate de inamic, ar trage concluzia că rezultatele duşmanului privite din acest punct de vedere sînt extraordinare. Totuşi, nu cred că o asemenea admitere ar fi în interesul vostru.

— Eu am bănuit că agenţii noştri ar putea fi folosiţi de inamic şi am informat, neoficial, pe cei în drept de acest lucru. Asta s-a întîmplat cu puţin înaintea ultimelor evenimente

spuse Müller. Şi apoi, s-ar putea ca şi cealaltă alternativă să fie adevărată: inamicul a descoperit că noi ne-am retras forţele de pe Frontul central şi, în consecinţă, şi-a schimbat şi el planurile.

Huppenkotten se uită batjocoritor la Müller.

— Nu-i rău, colonele. Într-adevăr, ai ales o cale perfectă. Pe de o parte, i-ai pus în gardă pe superiori despre o asemenea posibilitate, iar pe de altă parte, i-ai avertizat de pericol. Numai că Marele stat major nu a putut să-şi ţină planurile secrete în siguranţă. Nu e rău de loc ! Şi probabil că există un singur răspuns. Dar secţia „Dublu X" cum merge ?

— Totul se desfăşoară potrivit planului. Peste patruzeci de agenţi au fost trecuţi dincolo de linia frontului.

— Asta este tot ?

— Îi selecţionez cu toată severitatea.

— Nu uita că Himmler personal se interesează de această operaţiune. Şi sper că-ţi dai seama cît de departe ţintim prin ea. Este o problemă de păstrare a idealurilor noastre chiar în ipoteza unei catastrofe militare.

— Îmi dau seama.

— Propriul dumitale viitor depinde de acest proiect.

Müller înclină din cap.

— Himmler nu a greşit niciodată. Mîine ruşii şi aliaţii lor de acum vor fi duşmani. La o asemenea răscruce istorică ne vom uni cu aceşti noi duşmani ai comunismului, avînd ceva, al nostru, pe care să-l oferim.

— Cum stau lucrurile în Franţa ?

— Nu vă pierdeţi timpul gîndindu-vă acolo. Războiul este ca un joc de şah. Dacă va fi nevoie, îi vom lăsa să treacă prin Germania fără să tragem măcar un foc. Totuşi, poate că voi ar trebui să vă mutaţi puţin mai spre vest. Am văzut întîmplător acest ordin. Dumneata personal te vei ocupa de această chestiune. Va trebui să întreprindem ceva şi în această direcţie. Încearcă să te gîndeşti la o soluţie de a-l lăsa pe Sombach să se ocupe de dislocarea unităţii. Este treaba lui. Dumneata eşti răspunzător în faţa reichministrului numai pentru „Dublu X", asta este singura dumitale grijă. Oricum, în cazul unei dislocări, ai

numai de cîștigat. Lasă o rețea de agenți în spate, plasîndu-i pe drum, în timp ce vă deplasați spre vest.

— Asta am și făcut pînă acum, numai că eu i-am trimis pînă aproape de linia frontului.

— Bravo. Huppenkotten se uită la ceas. Mă duc să-mi iau la revedere de la Sombach.

Părea destul de vesel cînd intră în biroul acestuia.

— Din fericire, domnule colonel, nu am găsit nimic care să mă facă să cred că *Saturnul* nu este decît o adunătură de orbi, iar rușii maeștri în arta dezinformării. Asta ar fi prea de tot, nu-i așa ?

Huppenkotten plecă la data de 26 iunie. Chiar în seara aceea s-a dat alarma generală la sediul *Saturnului*.

Tocmai cînd Sombach se îmbrăca, sună telefonul. Era Canaris.

— Cînd puteți începe evacuarea ? întrebă el.

— Potrivit planului de alarmare, avem nevoie de patru ore.

— Deci, aveți destul timp pînă în zori. Aviația rușilor a fost foarte activă. Ați putea să vă mutați la Minsk. În caz de nevoie, acolo găsiți o bază militară, pe care o puteți prelua. Mîine, la intrarea în Minsk vă va întîmpina maiorul Gordon. Grăbește-te, colonele !

Canaris închise telefonul, fără să mai aștepte vreun răspuns.

Potrivit planului de alarmare generală, Rudin trebuia să se prezinte în fața clădirii principale și să participe la încărcarea echipamentului în camioane. În curte aștepta o coloană de mașini; fiecare dispunea de patru soldați gata să înceapă operația de încărcare. În interiorul clădirii, soldații s-au așezat, pe scară, la intervale egale. În încăperi, fiecare lucrător își împacheta documentele în cutii metalice plate, care erau transportate din mînă în mînă la mașinile ce așteptau afară. Șeful fiecărui compartiment însoțea personal ultima cutie cu documente. De îndată ce termina, se prezenta la Müller să-i raporteze. Acesta supraveghea întreaga operație de pe treptele de la intrarea în

clădirea principală. Aici se simțea din plin eficiența renumitei ordini germane.

Rudin, ultimul om din șir, înmîna cutiile soldaților, care le așezau în mașini. Practic, totul fusese încărcat, totuși nimic din ce aparținea secției „Dublu X" nu fusese scos afară: nici măcar vreun lucrător nu se vedea. Rămîneau în spate ? Gîndul acesta îl împietri. Asta însemna că își riscase viața în ultimele luni pentru ceva ce avea să rămînă în spate. De asemenea, se despărțea de Șciukin, cu care nu stabilise nici un fel de legătură, pentru că nu se gîndise la o asemenea posibilitate.

Curînd, ultimul camion fu încărcat. Lucrătorii, soldații și ceilalți salariați se îmbulzeau pe autobuzele ce așteptau în fața șirului de camioane. Împins de un resort intern, Rudin se prezentă la Müller.

— Domnule colonel, îmi permiteți să-mi iau la revedere de la colegul meu Șciukin ?

— Nu. Are treabă, mîrîi Müller. Apoi se uită surprins la Rudin. De cînd ați devenit prieteni așa de apropiați ? Eu știam tocmai contrariul despre voi.

Înainte ca Rudin să aibă timp să răspundă, apăru maiorul Glickstein, șeful grupei de zece oameni din care făcea parte și Rudin.

— Kramer, te căutam, spuse el. Toată lumea se află la locul ei ! Sîntem gata de plecare ! Du-te imediat și ocupă-ți locul !

Rudin îl salută pe Müller și fugi spre autobuz.

Coloana de mașini înainta pe șoseaua cufundată într-un întuneric gros de-ți puteai băga degetele în ochi. Nici un far nu era aprins. Ordinul era să se înainteze cît se poate de mult pînă la ivirea zorilor. Rudin avea ultimul scaun din autobuz. În timp ce se uita pe fereastră, se gîndea la greșeala sa de calcul. Cu o zi înainte îi dăduse un mesaj lui Babakin pentru Martov, în care îl informa despre ordinul lui Sombach de evacuare. El adăugase că, din moment ce nu se observa nici o urmă de pregătire în acest sens, ar fi fost necesare două zile, cel puțin, pentru a fi gata de plecare, indiferent cît de repede s-ar fi executat această operație. Dar el nu s-a gîndit la operativitatea germană. Detașa-

mentele de partizani dislocate de-a lungul șoselei nu au fost prevenite de apropierea lor și, deci, nu puteau ataca coloana. În plus, secția „Dublu X" rămăsese în spate și orice contact cu Șciukin se pierduse.

Ce trebuia să facă acum ?

Drumul pînă la Minsk l-au parcurs fără oprire și au ajuns cu puțin înainte de amiază. Maiorul Gordon îi aștepta în afara orașului și le indică drumul spre baza militară. Aceasta se afla la un kilometru de șosea, ascunsă complet de o pădure de pini. Mașinile au fost camuflate într-un crîng, iar oamenii conduși spre o clădire joasă, unde îi aștepta masa. Baza era ocupată de o divizie blindată S.S., care se muta și ea.

În seara aceea mai sosiră două autobuze și un camion. Era Vogel cu aparatura sa. Cînd l-a văzut pe Rudin, a fost deosebit de încîntat.

— Kramer, ce bine îmi pare că te văd aici, spuse el scuturînd mîna lui Rudin. Altfel nu aș fi avut cu cine mai schimba o vorbă.

— Ei, ei, văd că dumneata ești ultimul care ai plecat de pe nava aceea care se scufunda, întocmai ca și un căpitan de vas, spuse Rudin zîmbind.

— Nu, Müller este căpitanul, nu eu. Cînd am plecat, se uita pe fereastră din biroul lui Sombach. Semăna cu un căpitan pe puntea unui vas pustiu. Cum stau lucrurile pe aici ?

CAPITOLUL 44

În noaptea aceea, pe la ora 11,30, asupra Minskului a fost lansat un raid aerian de masă de către aviația sovietică. Acesta a durat în mod practic pînă în zori, iar baza militară, acum ocupată de *Saturn*, devenise o țintă preferată. La fiecare jumătate de oră deasupra bazei zbura un nou val de bombardiere, lansînd bombe incendiare și cu putere mare de distrugere.

Oamenii *Saturnului* se ascundeau care pe unde apucau. O bombă explodă atît de aproape de Rudin, încît acesta crezu că plutește prin aer. Apoi își pierdu cunoștința.

Cînd își reveni, în jurul său era o tăcere de mormînt. „Probabil am rămas surd", gîndi el și încercă să se ridice. Se înălță în genunchi și privi împrejur. Priveliștea ce i se așternea în fața ochilor îl făcu să uite de durere. În lumina rece a zorilor dimineții văzu o întindere de pămînt răscolit, învăluit în aburi. În crîng se auzea focul trosnind printre copacii goi, transformați în cărbune. Nici măcar o clădire nu rămăsese intactă. Deodată, Rudin auzi că îl strigă cineva. Era Vogel.

— Aici, Kramer ! Vino lîngă mine ! îl strigă el.

Două mașini de pompieri și alte două pline cu soldați S.S. veniră la locul dezastrului. Curînd, flăcările se stinseră și crîngul fu înconjurat de un nor dens de fum alb.

Cei treizeci de oameni ai *Saturnului* rămași în viață se adunară în jurul maiorului S.S.

Soldații începură să degajeze șanțurile astupate.

22 c. 114

— Dezgropaţi-i! Dezgropaţi-i! urla maiorul Glickstein. Trebuie să ştiu cîţi au murit şi cîţi trăiesc. Îşi cam ieşise din minţi, dar nimeni nu-l băga în seamă.

Apăru apoi şi Sombach. Faţa îi era cenuşie, în timp ce privea uluit la baza distrusă. Se îndreptă spre crîngul de pini, stătu acolo vreo zece minute privind camioanele carbonizate, se întoarse fără să spună cuiva vreun cuvînt, se urcă în maşină şi plecă.

Automobilul lui Sombach îşi făcu cu greu drum printre maşinile lovite, înşirate pe şoselele Minskului. Ca întotdeauna, el stătea ţeapăn, ca o vergea de armă, pe locul din faţă, privind înainte fără să vadă nimic. Cînd maşina trase în faţa clădirii grupului central, şoferul crezu că adormise şi nu îndrăzni să-l trezească. În cele din urmă, Sombach îşi dădu seama că maşina se oprise. Se uită speriat în jur, coborî şi intră grăbit în clădire.

Venise să-l intîlnească pe generalul Röckner, pe care-l cunoscuse în Franţa. Ei erau mai mult decît cunoştinţe întîmplătoare: petrecuseră multe nopţi la un pahar de vin franţuzesc, jucînd şah şi purtînd lungi discuţii confidenţiale. Îi plăceau francheţea generalului, ideile sale îndrăzneţe, precum şi deplina încredere în sine şi în tot ce făcea. Sombach admirase întotdeauna oamenii îndrăzneţi, iar acum, mai mult ca oricînd, avea nevoie de sprijinul unui om puternic.

Generalul lucra, aplecat asupra biroului, cînd Sombach intră şi-i întinse încet mîna. El se îndreptă şi-l privi cu ochii săi injectaţi, ignorînd mîna ce-i era întinsă.

— Nu mă recunoaşteţi? se bîlbîi Sombach, continuînd să ţină mîna întinsă.

— Ce doreşti?

Mîna lui Sombach căzu pe lîngă corp. Avea o senzaţie puternică că pluteşte într-un vis groaznic şi privi în jur cu îngrijorare.

— Am spus, ce doreşti? repetă generalul, ridicînd glasul.

— Sînt Sombach, şopti colonelul.

— Sînt sigur de asta. Tot aşa de sigur sînt şi de faptul că ai fost amestecat într-un complot împotriva Reichului. Nu am nimic de discutat cu dumneata.

— Ce... ce-aţi spus?

— Cred că m-ai auzit de prima dată.

Röckner îl privi pe Sombach cu un dezgust făţiş, apoi îşi dădu seama că într-adevăr nu ştia, că nu înţelegea ce i se spunea.

— Îţi recomand să te duci sus şi să te prezinţi lui Kaltenbrunner, te caută din noaptea trecută.

— De ce?

— O să-ţi spună el.

Sombach rămase nemişcat, uitîndu-se la general. Deodată descoperi ceva.

— Dar cum poate fi tras cineva la răspundere pentru raidul aerian?

— Ce raid? Nu fi absurd! ţipă Röckner. Trădarea ta ne-a cauzat această înfrîngere ruşinoasă, iar acum încerci să arunci vina pe ruşi! Te-am crezut întotdeauna un om cinstit şi curajos. După tot ce ai făcut, cum mai poţi privi în ochii celor de lîngă tine? Ieşi afară! Nu vreau să respirăm împreună acelaşi aer!

Sombach împietri. Se întoarse îngrozit şi se îndreptă spre uşă. Imediat ce părăsi biroul, Röckner ridică receptorul şi spuse:

— Colonelul Sombach, pe care tocmai l-am dat afară, se îndreaptă spre dumneavoastră.

Sombach înainta cu greu pe coridor. Ofiţerii mergeau în sus şi în jos fără să se uite la el. Cînd văzu scris pe o uşă „BĂRBAŢI", o deschise şi intră în baia întunecoasă. Nimeni nu se gîndise să ridice camuflajul după terminarea atacului aerian. Se duse la fereastră şi rupse hîrtia de camuflaj, dar geamul era vopsit în alb şi nu putea vedea prin el. Dădu cu pumnul în geam şi sticla căzu cu un clinchet surd. Se uită prin geamul spart şi văzu un foc arzînd cu putere undeva prin apropiere. Privi surprins la mîna sa însîngerată: o bucată de sticlă ascuţită se înfipsese în carne. O scoase, o aruncă pe fereastră şi se căută prin buzunar după batistă. Mîna dădu de tocul

pistolului. Îl scoase, îl examină cu grijă, eliberă piedica de siguranţă, duse repede ţeava la gură şi trase.

De îndată ce Kaltenbrunner află că Sombach era în clădire, dădu ordin să fie arestat.

— A făcut bine că s-a prezentat de bunăvoie la noi, spuse el. Ar fi fost mai rău dacă s-ar fi dus mai întîi la Canaris. Acum avem noi grijă de el.

Apoi el şi Müller continuară discuţia întreruptă.

— Cît mai are de gînd Canaris să-l trădeze pe führer şi să se sustragă de la răspundere, oferind protecţie unor oameni ca Sombach ? întrebă Müller, prefăcîndu-se că este peste măsură de indignat.

Kaltenbrunner zîmbi misterios şi spuse :

— Dumneata, Müller, ai face mai bine să te îngrijeşti de propriu-ţi viitor. De Canaris o să se ocupe alţii.

— Conştiinţa mea este curată ! ţipă Müller. Dumneavoastră ştiţi asta mai bine decît oricine altcineva. Am îndeplinit în mod loial ordinele dumneavoastră privind secţia „Dublu X". Numai de asta m-am ocupat în ultimele luni. Am totul aici (spunînd acestea, arătă caseta ce o ţinea pe genunchi). Dar nu am nici cea mai vagă idee despre ce au făcut Sombach şi banda lui în tot acest timp.

Kaltenbrunner făcu o grimasă la cele auzite.

— Văd că nu ai priceput cum stau lucrurile în momentul de faţă. Führerul în persoană a dat acele ordine greşite către comandantul armatei de pe Frontul central. Nu va fi nici un fel de milă pentru cei răspunzători de dezinformarea Marelui stat major. Ordinul pe care l-am primit mă împiedică să te ajut în vreun fel. Ofiţerii superiori şi şefii *Saturnului* urmează să fie arestaţi.

Un ofiţer intră în birou, fără să bată la uşă, şi-i şopti ceva lui Kaltenbrunner, după care plecă.

— Sombach s-a sinucis, jos în baie. Acesta este singurul lucru inteligent pe care l-a făcut vreodată.

În timp ce vorbea, Kaltenbrunner privea iscoditor la Müller, care strîngea nervos din măsele. Se întoarse şi murmură :

— Totuşi, vom încerca să-l învingem pe Canaris.

Müller se uită ţintă la general, plin de devotament.

— Avionul meu pleacă peste o oră la Berlin, continuă Kaltenbrunner, ocolind privirea lui Müller, ca şi mai înainte. Te voi trimite cu acest avion. Sînt obligat să te arestez, cel puţin de dragul aparenţei. Cîţiva dintre oamenii noştri te vor aştepta la aeroport şi te vor duce la Himmler. Restul depinde de tine. Himmler este singura ta salvare, din moment ce înfiinţarea secţiei „Dublu X" a fost ideea sa. Dacă poţi să-i raportezi limpede despre munca pe care ai făcut-o în această direcţie şi că rezultatul este satisfăcător, te poţi considera norocos.

În avion, Müller încercă să-şi adune gîndurile, să se calmeze şi privi înainte la întrevederea ce-l aştepta cu Himmler. Deschise caseta şi scoase lista cu agenţi. Se uită peste ea cu grijă, gîndindu-se că făcuse o treabă destul de bună, mai ales că avusese foarte puţin timp la dispoziţie. Puse lista la loc şi încuie caseta. Deodată, apucă cu putere încuietorile, scoase din nou lista şi căută desperat printre celelalte documente. Ştia că pusese în casetă două exemplare ale listei şi acum nu găsea decît unul. Răscoli conţinutul casetei încă o dată, dar nu găsi cel de-al doilea exemplar. Ce putuse să se întîmple cu acesta ? Nu lăsase caseta din mînă nici o clipă. Se cutremură şi aruncă o privire celui care-l însoţea, dar acesta moţăia liniştit. Temindu-se ca nu cumva să se evapore şi cel de-al doilea exemplar, îl împături cu grijă, îl puse din nou la locul său, încuie caseta şi aruncă cheia undeva în fundul buzunarului din interior al tunicii. Motoarele se auzeau duduind, în timp ce pămîntul plin de verdeaţă rămînea în urmă. Müller privea pe fereastră şi încerca să nu se mai gîndească la misterioasa dispariţie a documentului. Încerca chiar să se convingă singur de faptul că nici nu existase un al doilea exemplar sau, dacă existase, îl distrusese chiar el din motive de siguranţă. Da, exact aşa va spune, dacă va fi întrebat. Acum, principalul lucru era să-şi salveze propria piele.

În timp ce Müller zbura la Berlin și era îngrozit de întîlnirea pe care urma s-o aibă cu Himmler, Rudin îl căuta cu desperare pe Șciukin.

În sfîrșit, îl zări coborînd dintr-un autobuz ce aducea un nou grup de soldați S.S. Aleargă spre el. De îndată ce se aflară față în față, Șciukin se înmuie și căzu la pămînt, apucîndu-se de picioarele lui Rudin, pentru a se sprijini.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă încet Rudin.

— Am crezut că acesta este sfîrșitul. Toate speranțele mele, toată viața mea... totul, spuse Șciukin cutremurîndu-se.

— Nu te mai văicări ! murmură Rudin.

Șciukin tăcu, apoi privi în jur cu surprindere.

— Unde ne aflăm ? întrebă el.

— În Minsk.

— Müller este aici ?

— Nu. Ai de gînd să-mi spui ce s-a întîmplat ?

— Am pus mîna pe lista cu agenții secției „Dublu X".

„Unde este ?" vru Rudin să țipe, dar formulă întrebarea numai din privire.

— Este aici, spuse Șciukin, punînd mîna pe buzunarul de la piept.

— Hai, încearcă să te ridici, îl îndemnă Rudin. Va trebui să fugim de aici cît putem de repede.

Rudin îl ajută să se ridice și-l apucă de braț. Își făcură drum cu grijă printre gropi și ruine fumegînde și se îndreptară spre un gard dărîmat. Nimeni nu-i opri. Puțin mai tîrziu, traversînd baza și lăsînd în urmă crîngul de pini, ajunseră la șosea. Au mers așa pînă seara; nu s-au oprit nici măcar o dată pentru a se odihni. Rudin știa că Șciukin era obosit, dar trebuiau să se depărteze de Minsk cît puteau de mult. Cînd, în sfîrșit, făcură un popas, Șciukin, epuizat, se prăbuși moale ca o cîrpă la pămînt. Reuși totuși să scoată din buzunarul interior al hainei mai multe coli de hîrtie capsate la un loc.

— Poftim, murmură el obosit.

Rudin luă hîrtiile. La această listă, Rudin visa de multă vreme. Ea cuprindea întreaga rețea de agenți a nemților, cu

parolele lor de recunoaștere, cu adresele lor secrete și cu un scurt rezumat biografic al fiecăruia în parte.

— Crezi că mai prezintă importanță ? întrebă Șciukin neliniștit.

— Această listă este de o valoare inestimabilă pentru serviciile noastre de contraspionaj. Totuși, parcă nu-mi vine să cred. Nu cumva lista a fost ticluită de Müller ca să ne verifice ? întrebă Rudin.

Șciukin vru să spună ceva, dar nu fu în stare să formuleze nimic. Se uită la Rudin speriat.

— Nu te speria. Este doar o presupunere. Dacă va trebui să nu o luăm în considerare, o să-mi povestești cum ai intrat în posesia ei. Și nu te simți jignit. Trebuie să cîntărim toate aspectele.

— Bine. După ce-ați plecat voi, Müller ne-a spus că vom pleca și noi a doua zi. Autobuzele și camioanele ne așteptau afară. Toată ziua am stat să întocmim lista. Toată lumea lucra la ea. Fiecare pregătea partea de care răspundea și înmîna raportul lui Müller, care întocmea lista principală. Apoi a dat-o unei dactilografe, care a bătut-o în două exemplare. Dactilografa lucra în biroul lui Birkner. Apropo, Birkner a fost cu voi ?

— Nu cred. De ce ?

— Pentru că a dispărut imediat ce ați plecat voi. Dar să revenim la chestiunea noastră. Spuneam, deci, că toată ziua am lucrat la listă. Cînd totul a fost gata, Müller m-a chemat la el în birou și am văzut hîrtiile dactilografiate pe masă. Eram nervos pentru că tu erai plecat, iar eu nu știam ce să fac în cazul în care aș fi luat lista. M-am gîndit chiar să-l ucid pe Müller, dar unde m-aș fi dus apoi ? Și cine mi-ar fi crezut toată povestea ? După aceea mi-a trecut prin minte că s-ar putea să mergem pe aceeași rută cu a voastră și m-am hotărît să-mi încerc norocul. Eram puțin speriat. Pe la ora 22, Müller mi-a ordonat să ard toate dosarele. A stat și m-a urmărit pînă am ars toate hîrtiile. Apoi, a ordonat să coboare toată lumea și să-l aștepte. Singura persoană rămasă cu el la etajul III era

dactilografa. Tocmai atunci a început raidul aerian. Oamenii se întrebau dacă trebuie să mai aştepte acolo, aşa cum ordonase Müller, sau să fugă în adăpost. Cu toată emoţia care mă stăpînea, m-am reîntors la etajul al III-lea. Nu ştiam ce voi face, dar aşa, dintr-o dată, nu mi-a mai fost frică de nimic. Am scos pistolul din toc. Primul lucru pe care l-am văzut a fost dactilografa. Fusese împuşcată şi zăcea întinsă în pragul biroului lui Birkner.

— Crezi că Müller a împuşcat-o ?

— Altcineva nu putea. Uşa care ducea în biroul lui Müller era deschisă. El se afla acolo. Scotea documente din seifuri şi le înghesuia într-un sac. Nu ştiu ce fel de documente erau. Singurul lucru care mă atrăgea era caseta de pe birou. Raidul se înteţea. M-am gîndit că atunci era momentul, nimeni nu ar fi auzit împuşcătura. Dar tocmai cînd să trag, Müller a ridicat sacul şi a ieşit în hol. A strigat cu putere să vină cineva să ia sacul. Cînd Müller a ieşit din birou şi a trîntit uşa, eu am rămas ascuns după ea. M-am gîndit că, dacă caseta era încuiată, s-o iau cu mine şi să fug. Dar nu era încuiată. Am scos repede unul din exemplare şi am fugit în W.C.-ul de lîngă biroul lui Müller. Toată operaţia nu a luat mai mult de un minut. Tocmai în momentul acela s-au stins şi luminile. L-am auzit pe Müller cum s-a înapoiat în birou şi cum înjura cît îl ţinea gura. A aprins cîteva chibrituri, şi-a luat probabil caseta şi a plecat. Am ascuns lista în sîn, am alergat jos după el şi am traversat curtea fugind la autobuz. Am spus că fusesem la W.C. Apoi, coloana a plecat. Müller mergea în faţă, într-un automobil. Pe drum am fost atacaţi de partizani, doi ofiţeri au fost răniţi, dar noi am continuat drumul cu toată viteza. Soldaţii din ultima maşină au rămas să lupte cu partizanii. Spre dimineaţă, coloana a fost bombardată. Nu ştiu cîţi nemţi au fost ucişi. Eu m-am ascuns după un tanc răsturnat pe marginea drumului şi am aşteptat acolo pînă la terminarea raidului. Apoi, în cele din urmă, am ajuns la baza din Minsk.

— A aruncat Müller clădirea în aer ?

— Am văzut cîţiva soldaţi aruncînd cu benzină pe zidurile clădirii.

Era timpul să plece. Se odihniseră destul. S-au sculat şi s-au îndreptat spre o mlaştină. Au mers prin mlaştină pînă s-a lăsat întunericul. Apoi, au zărit un petec de pămînt uscat şi s-au hotărît să petreacă noaptea acolo, făcînd de pază cu schimbul. Cînd s-au ivit zorile, s-au apucat de lucru. Şciukin dicta, iar Rudin cifra textul, scriindu-l pe bucăţele de hîrtie rupte din marginile listei. Rudin hotărî că era mai puţin primejdios dacă o luau spre nord, ţinîndu-se cît mai departe de şosea. El spera în acest fel să ajungă în vreun sat unde să găsească un om de încredere, căruia să-i lase lista. Către lăsarea serii, se opriră la marginea unei păduri. De aci, în depărtare, se zărea un sat aşezat pe un deal. Rudin îl lăsă pe Şciukin să aştepte în pădurea aceea şi se îndreptă singur spre sat. Trecu prin nişte grădini de zarzavat, ocoli o colibă sărăcăcioasă şi se opri la o casă în care auzi un sunet pe care nu-l mai auzise de cîţiva ani : un copil scîncea. Rudin pipăi pistolul în buzunar şi intră în casă. La lumina oarbă a unor vreascuri arzînd, văzu o femeie lîngă un leagăn. La masă şedea un bărbat cu o barbă deasă. Se uită fix la Rudin, dar nu arătă nici un semn de teamă.

— Cine eşti ?

— Sînt de-al vostru, răspunse Rudin.

CAPITOLUL 45

Frontul se apropia cu repeziciune. Budnițki primi ordin să se alăture cu oamenii săi unui grup de partizani dislocat în jurul uneia din șoselele pe care se retrăgeau nemții.

În ziua următoare, Martov descoperi că Rudin, și poate că și Șciukin, fuseseră evacuați cu restul personalului *Saturnului*. Nu-și putea imagina de ce nu au încercat să rămînă în oraș. Se gîndi apoi că Rudin descoperise ceva în legătură cu secția „Dublu X" și hotărîse să mai rămînă un timp la *Saturn*.

Nici despre Kravțov nu știa nimic. De mai mult timp nu avea nici o veste de la el. Era pregătit să accepte și ceva neplăcut : fie că fusese descoperită adevărata lui identitate, fie că fusese arestat la întîmplare și împușcat în panica și confuzia apărute în timpul retragerii.

Numai Babakin îi rămăsese. În ultimele 24 de ore, Galia recepționase de trei ori semnalul său, dar de fiecare dată răspunsul era „Nu a venit nimeni aici".

Între timp, ofensiva sovietică se desfășura în condițiuni bune. Diviziile blindate sovietice au străpuns frontul, zdrobind armata de centru a lui Hitler. Soldații naziști începuseră să se predea cu miile. Moscova, cu o înfățișare groaznică, dar triumfătoare, a fost martora marșului a 70 000 de fasciști învinși, escortați de soldați sovietici înarmați, pe artera principală a orașului, Sadovoie Kolțo.

Starkov l-a informat pe Martov, printr-un mesaj, că baza unde fusese dislocat *Saturnul* fusese bombardată și că se înregistraseră pierderi serioase, în oameni și materiale. El considera că își făcuseră datoria și că era timpul să oprească „jocul". Martov însă, pentru prima dată, n-a executat ordinul. A rămas pe loc pînă ce și-a regăsit oamenii.

Biroul lui Starkov era arhiplin. Toți cei care avuseseră, într-un fel sau altul, legătură cu afacerea *Saturn*, veniseră să-și vadă tovarășii, care se întorceau dintr-o misiune periculoasă. Dar cînd, în sfîrșit, aceștia au apărut, nu au fost primiți cu aplauze. Au fost, pur și simplu, bătuți pe spate cu prietenie. La întrebarea „Cum a fost pe acolo ?" a urmat un răspuns invariabil : „Bine".

Starkov i-a îmbrățișat și i-a sărutat pe fiecare în parte. Cînd a ajuns în dreptul lui Șciukin, s-a oprit o clipă, apoi i-a întins mîna, recăpătîndu-și expresia sa obișnuită.

— Mulțumesc, a spus el și s-a îndreptat către biroul său. Au luat cu toții loc în jurul unei mese mari de conferințe. Starkov s-a uitat la ceas.

— Nu-l mai reținem pe tovarășul Șciukin. Trenul său spre Barabinsk pleacă peste o oră. Tovarășe Șciukin, o să te conducă cineva pînă la gară. Acasă te așteaptă familia. Peste o lună ai să te întorci aici și o să hotărîm ce ai de făcut. Îți mulțumesc încă o dată pentru colaborarea dumitale. Repet, viitorul dumitale depinde în întregime de dumneata.

Șciukin se ridică.

— Eu sînt cel care trebuie să vă mulțumesc.

De îndată ce ușa se închise în urma lui, Starkov spuse :

— Ei, și acum hai să stăm de vorbă ca între ai noștri. Oricum, mă întreb cum se va comporta cînd va ajunge acasă. Credeți că o să spună familiei adevărul ?

— Cred că da, zise Rudin.

— Ca să nu uit, Rudin, te rog să-mi treci în raport părerea ta despre Șciukin. Trebuie să fim corecți în evaluarea comportării sale. Și acum, unde este lista ?

Martov puse pe masă două plicuri sigilate.

— Aici, dar trebuie să fie reconstituită.

Starkov chemă pe șeful laboratorului tehnic și-i dădu plicurile.

— Am nevoie să-mi reconstituiți materialul acesta într-o oră.

Apoi se uită la fiecare, pe rînd, și spuse :

— Nu văd urme teribile de oboseală pe fețele voastre.

— Nu intenționăm să cerem concediu, spuse Rudin. Cel puțin eu.

— Dar, oricum, veți primi două luni de zile de concediu.

— Ce știți despre Kravțov ?

Starkov zîmbi.

— El va trebui să mai aștepte pînă să-și ia concediul. A fost încadrat într-un Sonderkommand S.S. Au fost cazați în Osipovici, dar acum s-au mutat în Baranovici. Am hotărît să rămînă acolo deocamdată.

Starkov se ridică.

— Tovarăși, să cinstim memoria lui Dobrînin și a oamenilor lui Budnițki.

După cîteva momente de reculegere își reluară locurile.

— Ați fost cu toții recomandați pentru a primi decorații. Cei care au căzut în misiune vor fi decorați post-mortem. Ați făcut o treabă excelentă. „Tovarășul Alexei" și Comitetul regional de partid, care acum nu mai sînt în ilegalitate, au elogiat munca desfășurată de voi. Totuși, vă atrag atenția că întreaga operație are un caracter strict secret și va rămîne așa pentru mult timp.

După ce le-a mai pus o serie de întrebări, Starkov și-a luat rămas bun de la cei prezenți în biroul său și s-a așezat din nou la lucru. Grupele serviciului secret erau gata să înceapă acțiunea : lucrau asupra listei aduse de Rudin și Șciukin. Războiul invizibil continua...

ÎN LOC DE EPILOG

CÎȚIVA ANI MAI TÎRZIU

Într-o dimineață strălucitoare de vară, trenul expres, cu vagoanele sale albastre, prăfuite, ca și cum ar fi fost decolorate de soare, trase la un peron acoperit al gării Bieloruski din Moscova. O tînără drăguță, cu părul roșcat, care aștepta trenul de peste o jumătate de oră, alergă de-a lungul său și se opri lîngă primul vagon. Își aranjă părul în grabă și începu să privească fix la ușa deschisă.

Fata, ghid al Inturistului, era Raia Ginzburg. Fusese angajată de trei luni, și asta era prima ei misiune adevărată. Trebuia să-l întîmpine pe herr Gerngross, un industriaș vest-german, care sosea în Uniunea Sovietică ca turist. Ea urma să fie ghidul și interpretul său personal pe toată durata șederii. Cînd a apărut industriașul, fata s-a apropiat de el și l-a întrebat :

— Dumneavoastră sînteți herr Gerngross ?

— Da, eu sînt Gerngross. Dar dumneavoastră cine sînteți, dacă-mi este permis să vă întreb ?

— Sînt interpretă la Inturist. Bine ați venit la Moscova. Raia părea un ghid perfect, exact cum fusese învățată.

— Excelent ! Și vă mulțumesc. Cum vă numiți ?

Raia se uită la omul dat în grija sa, care era destul de bătrîn ca să-i fie bunic, și zise :

— Puteţi să-mi spuneţi Raia. Ra-ia, repetă ea.

Părăsiră gara şi intrară în piaţă. Gerngross se opri şi privi în jur.

— Aşadar, iată-mă în Moscova. Cine-i acesta ? întrebă el, arătînd spre o statuie.

— Este marele scriitor rus Maxim Gorki. El s-a născut...

— Să trecem peste detalii, o întrerupse Gerngross amabil. Scriitorii mă depăşesc. Eu sînt industriaş în domeniul maselor plastice. Dacă vom întîlni statuia unui om care a lucrat în aceeaşi ramură cu mine, o să vă întreb totul despre el. Şi ce este clădirea aceea mare ? Este destinată unor birouri ?

— Nu, este un bloc de locuinţe. Apropo, acolo a locuit renumitul nostru poet şi compozitor Vasili Lebedev-Kumaci.

Gerngross rîse.

— I-aţi adunat pe toţi poeţii şi prozatorii în această piaţă ?

— Nu, răspunse Raia serioasă. În piaţa următoare există un monument al marelui poet sovietic Maiakovski, iar într-o altă piaţă unul al marelui poet Puşkin. În Piaţa Arbat există o statuie a scriitorului Gogol.

Industriaşul se uită la ea surprins.

Urcară într-un taxi şi se îndreptară spre hotelul „Naţional". Raia tăcea. Avusese de gînd să-i arate priveliştea de-a lungul străzii Gorki, dar acum nu ştia ce-ar putea să-l intereseze pe Gerngross. Se gîndi că-i displace din vreun motiv sau altul şi că, ajunşi la hotel, va solicita un alt ghid. Atunci toţi de la oficiu vor crede că nu corespunde serviciului.

— Cine-i acel om călare ? Alt scriitor ? întrebă Gerngross cu un zîmbet ascuns, arătînd spre un monument care se înălţa drept în faţa lor.

Raia era gata să-i explice, cînd el îşi duse un deget la buze şi spuse :

— Să cădem la învoială că nu mă veţi încărca cu informaţii inutile. Dacă văd ceva ce mă interesează, vă voi întreba eu însumi. Nu-mi plac discuţiile fără sens. Materialele plastice sînt altceva. Despre acest subiect pot discuta ore întregi, dar nu cred că-l veţi găsi interesant.

— De ce nu ? Am citit cîte ceva şi despre acest domeniu. Oficiul de turism chiar a planificat pentru dumneavoastră o excursie la o expoziţie, ca să vedeţi materialele plastice produse în U.R.S.S.

— Excelent.

Toată ziua Raia făcu de serviciu în camera translatorilor, aşteptînd să fie solicitată de herr Gerngross. Dar n-o chemă. El petrecu dimineaţa făcînd cumpărături. Înainte de a pleca, îi spuse că era în obişnuinţa sa de a nu merge niciodată la cumpărături cu femei. Luă masa cu un grup de turişti, pe care-i însoţi seara la un spectacol de balet.

— Mergi acasă la mama şi la papa, îi spuse el în acea seară. Limba baletului este internaţională. O înţelege oricine, fără translator.

Totuşi, în dimineaţa următoare o rugă să stea prin preajmă-i, deoarece urma să viziteze expoziţia materialelor plastice.

Raia răsfoi o broşură despre masele plastice şi mai degrabă simţi teamă în privinţa expoziţiei. Dar nu trebuia să se îngrijoreze, întrucît la fiecare stand erau mici tăbliţe indicatoare şi tot ce avea de făcut era să traducă informaţiile de pe acestea.

Gerngross n-o întrebă nici o dată în plus, deoarece era evident un expert în materie.

A doua zi, Raia o petrecu la biroul de deservire a turiştilor, stînd mai mult degeaba. În cele din urmă se oferi să-i dea ajutor unei alte fete, care completa nişte registre. Gerngross se alătură unui grup de trei turişti japonezi, pentru a vizita Galeriile Tretiakov.

— Raia, sper să nu te superi, zise el în timp ce se urca în automobil, dar, ca şi la balet, la picturi n-am nevoie de interpret.

Gerngross se duse la secţia de icoane ruseşti. Asta era ceea ce dorea să vadă. Unul din prietenii săi îi spusese că icoanele ruseşti sînt nepreţuite. Atenţia îi fu atrasă de o icoană pictată pe lemn. Fecioara, cu ochii săi calmi şi trişti,

părea o parte din lemnul pe care era pictată. Nu putu rezista tentației de a atinge tabloul cu mîna. Nu-i venea să creadă că era vorba doar de o pictură.

— Nu este permis să se atingă obiectele, se auzi ecoul puternic al unei voci din sala goală.

Gerngross își retrase mîna și se întoarse. O femeie firavă, în uniforma de serviciu a galeriilor, îl privea foarte sever. Deodată, ochii ei se măriră. Vru să strige, dar se abținu la timp. Gerngross făcu un pas înapoi. Își dădu seama că femeia îl recunoscuse. Trecu de ea repede, ajunse în sala alăturată și se grăbi spre ieșire, făcîndu-și loc prin mulțimea de afară direct spre poartă.

Avu noroc. La bordură trase un taxi din care coborîră două femei. Sări în mașină.

— Repede, dă-i drumul !

Șoferul nu se grăbea. Schimbă viteza și porni încet în josul străzii.

În acel moment, femeia care îl recunoscuse pe Gerngross alergă spre milițianul care făcea de pază la intrare, strigînd și arătînd spre mașina care abia se mai zărea :

— Gestapo ! E un călău ! Arestați-l ! El este de la Gestapo !

— Ce s-a întîmplat ? S-a furat ceva ? întrebă milițianul, în timp ce nota, în virtutea obișnuinței, numărul mașinii : 30-32 sau 30-37. Nu se vedea prea bine.

— Nu ! Omul care s-a urcat în taxiul acela este de la Gestapo ! L-am recunoscut. El a fost cel care m-a torturat în timpul războiului. A observat că l-am recunoscut și a fugit.

— Bine, calmați-vă. Numele dumneavoastră ?

— Lidia Oleinikova. Lucrez aici.

— Știu. Așteptați aici. Mă întorc peste un minut.

Reveni, într-adevăr, și se îndreptă, împreună cu Lidia Oleinikova, spre biroul administratorului, să întocmească raportul.

Încă scria cînd în birou intră grăbit un tînăr vînjos, într-o bluză cadrilată. Îi arătă milițianului legitimația și vorbi cu el în șoaptă, apoi se uită la femeie vesel.

— Dumneavoastră sînteți Oleinikova ?

— Da. E a cincea oară de cînd spun cum mă cheamă, replică ea supărată.

— Vă rog să ne scuzați, dar acestea sînt dispozițiile. Nu vă îngrijorați, omul este urmărit. Sînt locotenentul Tregubov de la securitate și doresc să-mi relatați tot ce știți despre el. Unde l-ați întîlnit, în ce împrejurări și, țineți minte, fiecare amănunt, oricît de mic, este important.

Cînd locotenentul Tregubov raportă la birou, șeful său dădu cîteva telefoane. În sfîrșit, formă ultimul număr.

— Babakin la telefon, zise el. Cred că îmi amintește de ceva din rapoartele tale asupra *Saturnului*. Este vorba de o fată pe care Müller a încercat s-o recruteze. Îți amintești ? Voi fi sus într-un minut, împreună cu locotenentul Tregubov. Se pare că este un caz interesant.

Locotenentul repetă povestirea sa colonelului Rudin.

— Nu poate fi nici un dubiu asupra identității ei, spuse Rudin. Deci, pînă la urmă, n-a avut încotro. A fost obligată să lucreze pentru ei.

— Nu. Ea a spus că este chiar un miracol că trăiește. După ce nemții s-au retras, ea a venit la Moscova, la sora ei.

— Ai început investigațiile asupra lui ?

— Acum căutăm taxiul, replică Babakin.

— Generalul Martov a fost informat ?

— Da, a convocat o scurtă ședință pentru ora 14.

Dispecerul de la garajul taximetrelor repeta următorul mesaj prin radio la intervale regulate :

— Atențiune, toți șoferii ! Atențiune, toți șoferii ! Dacă cineva vede taxiul cu numărul 30-32 sau 30-37 să-i spună șoferului să se prezinte imediat la garaj.

Primul care se întoarse la garaj fu taxiul cu nr. 30-32. Șoferul era o femeie. După o scurtă convorbire, locotenentul-major Glebov, care fusese însărcinat cu identificarea taxiului,

află că ea nu trecuse în dimineața aceea prin dreptul galeriilor cu pricina. Puțin mai tîrziu, a sosit și taxiul cu nr. 30-37.

Șoferul taxiului, Artomonov, l-a descris pe individul pe care îl dusese la metroul de lîngă gara Bieloruski, și i-a înmînat lui Glebov o hîrtie de cinci ruble. El a adăugat că aparatul de taxat al mașinii marcase, de fapt, patruzeci și șapte de copeici, dar individul a scos o hîrtie de cinci ruble dintr-un teanc de bancnote, învelite cu o bandă albastră, și a plecat fără să mai aștepte restul. Glebov a luat bancnota și s-a dus grăbit la ședința convocată de generalul Martov.

La ședință erau convocați : colonelul Rudin, maiorul Babakin, locotenentul Tregubov, încă trei ofițeri de securitate și respectiv locotenentul-major Glebov.

Generalul Martov deschise ședința :

— Turistul este o cunoștință veche a lui Rudin, Babakin și a mea. El este cunoscut de noi sub numele de Müller, un dușman declarat al țării noastre. Sarcina pe care o avem este să aflăm de ce se află aici. Nu trebuie să-l pierdem din vedere nici un moment, dar s-o facem foarte prudent, pentru a nu-l speria. Îi vom da timp să ia legătura cu oamenii lui de aici, după care probabil va încerca să-și realizeze misiunea. Nu trebuie însă să excludem nici cealaltă posibilitate, în sensul că, speriat fiind de ce i s-a întîmplat astăzi, să se înapoieze imediat de unde a venit și să trimită pe altcineva în locul lui. Dar o să avem noi grijă ca să nu poată să plece așa de ușor. Asta-i tot, tovarăși.

Imediat ce se înapoie la hotel, Gerngross se îmbolnăvi subit. Cînd Raia veni în cameră la el, îl găsi culcat în pat și gemînd ușor. O privi cu ochi suferinzi și zîmbi șters.

— Vedeți ce turist bolnav aveți, spuse el cu fața schimonosită de durere. Așa-i cînd n-ai noroc, draga mea Raia ! Port după mine o amintire întunecată a războiului, o inflamație cronică a terminațiilor nervoase ale plexului solar.

Raia se grăbi la telefon și chemă recepția.

— Doctorul va fi aici peste o jumătate de oră, spuse ea.

— Mulțumesc, draga mea. Dacă nu e prea mare deranjul, ai putea să-mi aduci cîteva cărți ? Ceva ușor. Dacă poți, un roman polițist. Cărțile acestea sînt o distracție excelentă cînd cineva este în suferință. Soția mea are un stoc la îndemînă pentru mine.

— Voi face tot ce pot ca să vă servesc, domnule, răspunse Raia.

Îndată ce Raia plecă, Gerngross începu să treacă în revistă evenimentele zilei. Fiind spion de profesie, știa că pericolul este o parte intrinsecă a meseriei sale, așa că nu fu prea tulburat de incident. Își reaminti cine era femeia și de unde o cunoștea. Se gîndi, apoi, cum trebuie să procedeze de aci înainte și făcu următorul raționament : ea îl recunoscuse, într-adevăr, și nu fusese în stare, în clipa aceea, să-și stăpînească emoțiile, dar odată ce primul șoc a trecut, va renunța la gîndul de a merge la organele de securitate sovietice ca să spună în ce condiții l-a cunoscut. Dacă se ducea să-l demaște, atunci, implicit, trebuia să relateze ceva și despre legăturile ei cu acel ofițer S.S. în timp ce se afla în lagăr. Or, peste acest lucru, organele sovietice nu puteau trece așa de ușor. Pe de altă parte, chiar dacă îl demasca, nu era motiv prea mare ca să se îngrijoreze. N-avea decît să spună că se înșela asupra identității lui, că il confunda cu cineva. În ce privește plecarea sa grăbită din galerie, aceasta se datora atacului neașteptat al vechii sale boli. Nu asistase nimeni la întîlnirea lor de la *Saturn* și nu exista nici un temei legal pentru a fi învinuit numai pe baza acuzațiilor ei. Dar bancnota de cinci ruble pe care o dăduse șoferului de taxi ? Da, aceasta putea constitui un indiciu bun pentru a-i da de urmă și pentru a-i stabili identitatea. Cînd sosise la hotel schimbase mărci germane și primise un teanc sigilat de bancnote de cîte cinci ruble. Acea bucată de hîrtie albastră putea conduce în mod cert spre hotel. Dacă descopereau hotelul, îl identificau și pe el destul de ușor. Ce trebuia să facă ? Deocamdată, nimic. Povestea aceea cu boala

subită care il cuprinsese. In timp ce era la galerie, putea fi valabilă şi aici, iar faptul că, de durere, nu mai aşteptase să primească restul, o face şi mai elocventă. Dar, de ce coborise din taxi şi luase metroul? Asta fusese în mod clar o greşeală. Au să încerce să identifice maşina care a trecut, în momentul în care s-a urcat el în ea, prin faţa galeriilor de artă? Dar prin faţa respectivei galerii de artă treceau sute şi mii de maşini zilnic. Cum puteau atunci s-o identifice pe cea în care se urcase el? Totuşi, dacă pînă la urmă identificau maşina şi şoferul reuşea să-şi recunoască pasagerul? Atunci, ar fi părut destul de suspect dacă şi de data aceasta şi-ar fi negat identitatea. Da, trebuia să scape de fiecare bucăţică de dovadă, oricît de neînsemnată era ea. În primul rînd, trebuia să scape de restul de ruble din pachetul pe care il primise în schimbul mărcilor.

Gerngross se ridică, încuie uşa, luă bancnotele din portofel şi se duse în W.C., unde mototoli fiecare hîrtie înainte de a trage apa peste ele. Apoi descuie uşa şi se întoarse în pat.

Îşi continuă meditaţia.

În hotel existau mulţi turişti străini. Cu siguranţă că nu mergeau atît de departe încît să verifice banii tuturor. Ca ultim sprijin, putea cere ca ambasada germană din Moscova să-l protejeze de insultele autorităţilor locale. Ea putea lua legătura cu Bonnul, care ştia cine era el şi ce misiune avea la Moscova. Fără îndoială că cei de la Bonn ar fi făcut tot ce le stătea în putinţă pentru a-l scoate din Uniunea Sovietică. Acest gînd il linişti.

Apoi veni doctorul. Gerngross repetă simptomele bolii sale şi-i ceru doctorului nişte somnifere.

A doua zi nu apăru nimic care să-i trezească suspiciuni. Totuşi, îşi petrecu ziua în pat. Pe Raia a folosit-o ca să-i facă comisioane: i-a schimbat nişte bani, i-a expediat o telegramă adresată soţiei şi i-a adus ziarele. Pe la prînz, medicul hotelului trecu să-l viziteze din nou şi-i sugeră să fie văzut de un specialist, dar Gerngross refuză.

— De fapt, nu prea mai am nevoie. Astăzi mă simt mai bine, ţinu el să precizeze.

„Boala" mai dură încă două zile. Apoi, se sculă din pat, asta se petrecea într-o sîmbătă, şi făcu cîteva plimbări scurte în jurul hotelului. Nu s-a apucat imediat de treburi. Trebuia mai întîi să se convingă că nu era urmărit.

Fostul aghiotant al lui Müller, Birkner, trăia la Moscova de doisprezece ani. Nimeni nu putea bănui că Jan Pluţis, un inginer calm, cinstit şi capabil, era un periculos agent german. Uşorul său accent străin nu era nici un mister, întrucît toţi letonii vorbeau ruseşte la fel. De fapt, tatăl lui Birkner era german, iar mama rusoaică. Acesta a fost şi motivul, în afara de faptul că vorbea fluent limba rusă, pentru care Gestapoul l-a trimis la Moscova ca agent rezident. Timp de doisprezece ani, nu i s-a cerut să facă nimic. Avea dispoziţii ca la 24 iunie al fiecărui an să meargă în faţa biroului de bagaje din gara Kazanski şi să aştepte timp de o oră mesagerul lui Müller. Dar curierul n-a apărut niciodată. În fiecare an, Birkner îşi relua noua sa identitate şi aştepta cu răbdare următorul 24 iunie.

Actele sale n-au trezit niciodată suspiciuni, în special de cînd fusese prevenit să evite locurile unde acestea se controlau cu atenţie. Diploma sa, care fusese eliberată la Riga înainte de război, atesta că era absolvent al unei şcoli tehnice, aşa că n-a întîmpinat greutăţi în obţinerea unui post de tehnician la o întreprindere de construcţii. Cu timpul a fost promovat chiar şi într-un post de conducere. Pluţis ştia cum să lucreze cu betonul armat, deoarece era absolvent al unei şcoli tehnice militare din Germania şi fusese sublocotenent de geniu. Acum, nu numai că lucra bine, dar îi întrecea şi pe alţii. Propunerea sa pentru un nou mod de transportare a cimentului lichid a fost chiar menţionată într-un ziar local.

În 1948, Pluţis s-a mutat într-un apartament nou. În acelaşi an s-a înscris la cursurile serale ale unei facultăţi cu profil tehnic, pe care le-a absolvit în 1953.

Era iubit și respectat oriunde lucra. El era totdeauna calm, niciodată nu ridica tonul și mereu era în stare să aducă un argument în plus. Era extrem de onest în toate relațiile sale, un bun organizator, iar muncitorii din subordinea sa cîștigau cu toții salarii bune.

Își ducea viața sa dublă cu măiestrie și nu devenea cine era decît noaptea tîrziu, cînd se apleca asupra aparatului de radio pe unde scurte ca să asculte posturile din Germania Occidentală sau programele în limba germană ale Vocii Americii. Aceste emisiuni îi creau un simțămînt amestecat, de bucurie și neliniște, în special de cîțiva ani încoace, cînd și-a dat seama că totul se desfășura exact cum prevăzuseră superiorii săi : S.U.A. se situau tot mai deschis alături de Germania Occidentală în lupta acesteia împotriva comunismului. Considera că era momentul oportun să intre în luptă, dar curierul încă nu se arătase. Uneori începea să se întrebe dacă cei de la Bonn nu uitaseră cu totul de existența sa.

În ultimii trei ani, în fiecare lună iunie, cînd se apropia de biroul de bagaje, își spunea că, dacă curierul nu vine în acea zi, totul s-a sfîrșit. Dar, pentru că nu știa ce să facă într-o astfel de eventualitate, de fiecare dată se întorcea acasă și se hotăra să mai aștepte încă un an.

Gerngross, restabilit complet, intră în biroul „Servicii" al hotelului și spuse că și-a schimbat planurile și că nu mai pleca în excursia organizată în sud. Voia un bilet la avionul de Stockholm ce urma să plece peste două zile.

După ce rezolvă aceste probleme, plecă să se plimbe. Mergea încet, oprindu-se să privească vitrinele magazinelor, examinînd statuile ivite în cale și odihnindu-se pe băncile din parcuri. Evident, voia să vadă dacă era sau nu urmărit. Cu cît se îndepărta de hotel, cu atît se convingea mai mult că nu era urmărit. Își cunoștea bine meseria și știa cum să observe discret o „codiță". Nu, nu era filat. Nu exista nici un motiv de îngrijorare.

În fapt, supravegherea fusese atît de bine organizată, incît nici chiar un spion versat ca Gerngross nu putea să observe existența ei. Fusese urmărit tot timpul, iar ruta pe care o făcuse era însemnată cu roșu pe harta de pe biroul lui Martov. Acesta și oamenii săi din subordine au analizat fiecare moment din traseul parcurs de Gerngross.

— Deci, spuneți că nu a fost văzut luînd legătura cu nimeni ? întrebă Martov pe cei prezenți în biroul său.

— Nu. În afară doar de un băiețaș care a venit spre el, în timp ce stătea pe o bancă lîngă monumentul lui Pușkin.

— Puștiul avea ceva în mînă ?

— Nimic altceva decît o lopățică.

— N-a luat cumva lopățica de la copil ?

— Nu.

— Totuși, vreau să văd filmul pe care l-ați făcut.

După ce urmări filmul, Martov continuă :

— Perfect. După cîte văd, toată plimbarea aceasta a făcut-o numai cu scopul de a stabili dacă este urmărit. Se pare, de asemenea, că nu este de loc fricos. Crezusem că după incidentul avut la galeriile de artă va pleca cu primul avion. Dar nu s-a întîmplat așa. Asta înseamnă că scopul venirii lui la Moscova este foarte important. Și-a pus atît de bine la punct întîlnirea lui cu agentul sau agenții de aici, încît să-l ferească de orice pericol. Totuși, pentru a-și îndeplini misiunea nu i-au mai rămas decît noaptea aceasta, mîine toată ziua și respectiv mîine noapte. Întăriți filajul în această perioadă.

După un somn bun, în dimineața următoare, Gerngross o luă pe Raia la cumpărături. Cumpără soției o sticluță cu parfum, o căciulă de astrahan, o balerină de porțelan și un album cu vederi din Moscova. Toate acestea le puse într-o mică valiză pe care o adusese cu el.

Se întoarseră la timp pentru prînz, spunînd fetei că este liberă pînă la șase seara, cînd va solicita din nou serviciile ei. La ora 18 o sună.

— Așa cum știi, Raia, zbor la Stockholm cu treburi și nu vreau să tîrăsc după mine o valiză plină cu suveniruri. La „Metropol“ stă un prieten de-al meu. L-am rugat să mi-o ia cînd pleacă în Germania. Te rog să chemi un taxi s-o duci acolo.

— Cum îl voi găsi ?

— Spune-i numai șoferului să oprească la hotel. Acolo așteaptă în mașină cîteva minute, pînă vine prietenul meu să te întîmpine. Eu am să-l anunț de venirea ta prin telefon.

Raia luă valiza, coborî și chemă o mașină. Cîteva minute mai tîrziu, telefonă să-i spună că pleacă.

— Minunat ! Telefonez imediat prietenului meu. După ce i-o dai, vino înapoi aici.

El se duse la fereastră, o urmări pe Raia cum urcă într-un taxi, îi făcu semn cu mîna, apoi își îmbrăcă haina și părăsi hotelul.

Raia făcu exact așa cum i se spusese. Acum stătea în mașină, uitîndu-se impacientată la intrarea în hotel. După zece minute fu surprinsă să-l vadă pe Gerngross în spatele mașinii.

— A fost o mică eroare de calcul, chicoti el. După ce ai plecat, i-am telefonat, așa cum ți-am spus, dar nu l-am găsit pe prietenul meu la telefon. Am fost, deci, nevoit să alerg pînă aici. Îl aștept eu cu valiza. Între timp, du-te la hotel și să mă aștepți acolo.

Gerngross stătu lîngă hotelul „Metropol“ aproape o oră. Apoi se îndreptă încet spre cea mai apropiată stație de metro. Petrecu o altă oră plimbîndu-se cu metroul și schimbîndu-l frecvent. Apoi, ieși, în sfîrșit, din metro și se îndreptă încet spre gara Kazanski, fiind ferm convins că nu-l urmărea nimeni. Intră la restaurantul gării și bău un pahar de ceai. La ora 20,30, părăsi restaurantul și petrecu alte douăzeci de minute în sala de așteptare aglomerată. În cele din urmă se îndreptă spre biroul de bagaje.

La intrare își lăsă valiza jos și aprinse o țigară. Era ora douăzeci și cincizeci și cinci de minute. După zece minute, Pluțis se opri lîngă el. Lăsă valiza lîngă a celuilalt și începu

să caute ceva prin buzunare. În acel moment, Gerngross se aplecă, luă valiza lui Pluțis și plecă. Pluțis ridică valiza lui Gerngross și porni în direcție opusă. Nu făcuseră însă mai mult de zece pași de la locul întîlnirii, cînd fiecare a fost prins de oamenii lui Martov.

Interogarea se desfășura de mai bine de o oră. Martov simula că n-are probe suficiente și încerca să-l prindă pe Gerngross cu vreo greșeală sau neconcordanță în relatarea sa. Gerngross, calm și aproape arogant, nega totul.

— Am luat accidental valiza celuilalt om.

Tocmai atunci în birou intră Rudin, ca și cum ar fi venit pentru o treabă a sa personală. Se uită la omul interogat și exclamă :

— Ce surpriză ! Colonelul Müller !

— Greșiți. Numele meu este Gerngross, protestă Müller cu o grabă exagerată.

— Oh, nu, nu poate fi nici o greșeală, îl asigură Rudin vesel. Iată fotografia ta. Am purtat-o peste tot ca o amintire a zilelor cînd am lucrat împreună. Uită-te la ea.

Gerngross aruncă o privire la fotografie și repetă :

— Îmi pare rău. Greșiți.

În acest moment intră Lidia Oleinikova și curînd fu urmată de Șciukin. În timp ce avea loc această confruntare, Rudin scrise lui Martov următorul bilețel : „În momentul cînd Birkner ne-a văzut, pe Șciukin și pe mine, a mărturisit. Acum este in stare să depună mărturie. Peste vreo cincisprezece minute poate fi adus“.

Dar, n-a fost nevoie ca Gerngross să fie confruntat cu Birkner ; el știa că jocul luase sfîrșit. Problema ce-i frămînta ce-l mai mult mintea era dacă exista vreo șansă să obțină o sentință ușoară. Iată de ce, cînd Martov vorbi despre activitatea lui Müller la *Saturn* și spuse că, după legile sovietice, este considerat criminal de război, Müller-Gerngross își ridică capul și protestă :

— După cîte știu, țara voastră acceptă legea prescripției.

— Despre ce prescripție vorbești ?. întrebă Martov cu un zîmbet obosit. Astăzi ai fost arestat exact pentru continuarea crimelor ce le-ai comis în timpul războiului. Dumneata, Müller, te faci personal răspunzător pentru toate crimele săvîrșite de rețeaua *Saturnului*.

Atunci fu introdus Birkner-Pluțis. A fost o scenă cu adevărat dramatică. Birkner l-a insultat pe Müller cu cele mai grele cuvinte ce le știa. Țipa că și-a sacrificat viața pentru nimic, crezînd că viitorul său era asigurat, că într-o zi va fi răsplătit însutit, în timp ce, de fapt, fusese un simplu pion în mîinile unor oameni ca Müller. Asta îl înfurie la rîndul său pe Müller. Începu să strige la fostul său aghiotant, spunînd că se pripește să tragă concluzii și că va veni timpul cînd va regreta cele spuse.

— Ce să mai regret, se năpusti ca o furtună Birkner, cînd mi-am irosit atîția ani din viață pentru niște idioți ca tine!

Cazul a fost închis. Gerngross-Müller și Birkner-Pluțis au semnat procesul-verbal de interogatoriu. Cînd criminalii au fost scoși afară, în biroul lui Martov s-au adunat încă o dată oamenii care luaseră parte la operație.

— Mulțumesc, tovarăși, zise Martov. Ați ajutat cu toții la închiderea cazului *Saturn*. Vreau să plecați acasă și să vă odihniți bine. Sîntem informați că mîine vine la Moscova încă un oaspete interesant.

CUPRINSUL

Pag.

Responsabil de carte :
Cpt. CONSTANTIN GADEA
Corector : s.c. RADU STOIAN
Dată la cules 15.XI.1971. Bun de tipar 17.1.1972. Tiraj 1 500 ex., din care 1 400 ex. hîrtie semivelină şi 100 ex. hîrtie velină, format 16/61x86

Lucrarea conţine 368 pagini

Din lucrare se desprind învățăminte utile cu privire la combinațiile și legendele folosite pentru realizarea pătrunderilor informative, la mijloacele și metodele cu ajutorul cărora au fost contracarate activitatea centrului de spionaj „Saturn" și unele acțiuni ale Gestapoului, precum și la devotamentul și spiritul de sacrificiu de care au dat dovadă cei ce au luat parte la această acțiune.